

Branching

18 342.341

Page 102

Landmark (Sailed) 1880

Overly at 1000. With 54 million 1/2 million
and 1/2 million

DICHT- EN ZEDERKUNDIGE

ZINNEBEELDEN

E N

BESPIEGELINGEN.

VERKLARING DER TYTELPRENT.

DE WAARHEID, die hier op een Koets van *Wolken* daalt,
En, door een heldren *glans*, de Poëzy bestraalt,
Poogt door den *Spiegel*, die de schoonheên en de vlekken
Van 't Lichaam toont, haar d'aart van 't *Zinnebeeld* te ontdekken,
Van 't *Zinnebeeld*, waarin de Deugd, in al haar licht,
En haatlyke Ondeugd, in 't vertreeden van haar pligt,
Als in een' Spiegel, wordt gezien door kundige oogen.

De schoone Poëzy, wier afkomst en vermogen
Verbeeld wordt, door haar *Kroon* en *starreryk Gewaad*,
Gelyk haar Zangkunst door de *Lier*, die by haar staat,
Vat straks de *Dichtpen*, om, door nutte Kunstafreelen,
't Opmerkzaam oor en oog te stichten en te streelen;
Daar ze aangespoord wordt door de ZEDEKUNDE, een Maagd,
Die, wyl zy in haar hand den *toom* en 't *paslood* draagt,
Toont dat ze 't woest gemoed beteugelt door de Reden,
En leert ons 't juiste spoor der waare Deugd betreeden.
De zuivre GODVRUGT, op wier hoofd een *beikvlam* blaakt,
Doet door haar houding zien, hoe zeer haar dit vermaakt,
En wyst ons, door den *Hoorn des Overvloeds*, wat zegen,
Wat vrugt in 't Zededicht voor andren is gelegen:
Terwyl de nyvre JEUGD de *Boeken* saam vergaart
Van Dichtren, in de Kunst der Beeldenspraak vermaard,
En zespaar *Beelden*, in het Lystwerk opgehangen,
Een deel vertoonen van den inhoud deezer Zangen.

J. P. B.

DICHTKUNDIGE
BESPIEGELINGEN,
door

JAN PIETER BROECKHOFF.

By P.J.

Entrop.

DICHT-ENZEDERKUNDIGE
ZINNEBEELDEN

E N

BESPIEGELINGEN.

D O O R

J. P. B R O E C K H O F F.

Verfiet met Een-en-Vyftig KOPEREN PLAATEN.

T E A M S T E R D A M,

By PIETER JAN ENTROP, Boekverkooper op de Hoek
van de Heerengragt en 't Konings Plyn. 1770.

AD DOMINUM
JOANNEM PETRUM
BROECHOFIUM,
POËTAM NULLI SECUNDUM,

NEC NON
AMICUM OMNI VENERATIONE ET AMORE
PROSEQUENDUM;
QUUM SUA VARII ARGUMENTI CEDROQUE
DIGNISSIMA EMBLEMATA PUBLICAE
LUCI EXPONERET.

*T*empore sat longo Tuae nos dicina Poësis

Suspensas tenuit, cui tribuamus opus.

Bis Audentia fere soli nobis signa peregit,

Carminis ignotus fons & origo manet.

Fons & origo latent illos, quos diva Thalia,

Et quorum Tecum pectora junxit amor.

En Tuae Te tandem nobis Emblemata produnt

Auctorem, Aonii gloria rara chori!

Carmen honoris habe, mea quod Tibi barbitos offert,

Sincerique simul carmen amoris habe!

Ingenium venæque decus Tua carmina pandunt,

Manat & a vico melleus ore lepos.

Prima Poëtarum debetur laurea fronti,

Nam præsens votis paret Apollo Tuis.

Gratulor has animi dotes, Clarissime Vates!

Gratulor hæc calami flumina larga Tui!

O quoties Laribus patriis confedimus una,

Intenti Studiis, Pieridumque sacris!

O quoties, Facunde! Tuo dependimus ore,

Dum Tua psallebat carmina sacra chelys!

Nec sumus obliti; Tibi nos debere fatemur,

Cum legeres nobis, quæ meditata Tibi;

Et veterum nobisvolvens monumenta Virorum

Attraheres variis pectora nostra modis.

Dignus es, ad cælum nostra qui laude feraris;

Dignus es a secula posteritate legi.

Ast

*Ast ego dum conor tenui modulamen avena,
Heu tacet ad cantus arida vena Tuos!
Non contenta Tua est patria Polybymnia sede,
Evolat, est Phæbo iudice missa foras.
Sic etiam volitat grandis Tua fama per ora
Belgarum, Batavis Tu quoque notus eris.
Hoc scio, lata Tuos gens ista loquetur honores.
Debetur meritis laurea namque Tuis;
Flexanimosque leget cantus & verba salutis
Cordibus æthereis turba sacrata Deo.
En age! si cupias Emblemata, Belgice Lector!
Justis heic numeris talia multa leges.
Heic nihil antiquum; nova sunt, noviterque reperta
Omnia, quæ præsens hoc referabit opus.
En Tibi thesaurum, cujus si arcana recludas
Scrinia, non vanæ lectio frugis erit.
Exoptata diu cernis meditamina tandem,
Quæ fugienda docent, quæ facienda monent.*

Car-

*Carmina casta vides, casto quæ corde volarunt,
Nam castis Musis carmina casta placent.
Ergo ades, o Lector! placeat Tibi casta Poësis.
Vena pudica Tibi carmina casta dedit.
Singula, quis dubitat, placitura Emblemata cunctis,
Qui mandata Dei mente repostata tenent?
Pergito, BROECHOFI! similes his edere chartas,
Et Tuus in terris sine carebit honor.
Numerus adorandum Tibi demum præmia donet,
Præmia, quæ nullo sunt peritura die.
Fama decusque Tuum post ultima funera vivent,
Seraque posteritas hæc Tua scripta leget.*

Sic vovens cecinit

PHILIPPUS HENRICUS OTTERBEINIUS,

*S. S. Theol. Cultor & Schol. Embricensium
Rector.*

VOORREDE N.

verscheiden' Vermaarde Mannen hebben op verscheiden tyd en wyze, en met verscheiden oogmerk, den oorsprong der BEELDENSpraak, of het eerste gebruik der ZINNEBEELDEN, uit de Aloudheid opgedolven. Onder dezelfde, meen ik, dat zy niet mistasten, die vaststellen, dat het gebruik van deeze Kunstoefening by den Egyptenaaren wel voornamelyk heeft plaats gehad, dog dat men haare geboorte niet by deeze Volkeren, maar in vroegren tyd zoeken moet. Zy, die dit gevoelen, bewyzen niet alléén, dat de Chaldeeuwen, die den Egyptenaaren, zo niet in Oudheid overtreffen, ten minsten evenaaren, reeds gewoon zyn geweest door ZINNEBEELDEN te onderwyzen; maar zy voegen daarby, dat, schoon men ook de Egyptische Priesteren de uitvinding hunner Beeldspraakige Letteren of Tekens toeërkent, dit nog niet bewyft, dat het gebruik der ZINNEBEELDEN door hun uitgevonden is; vermits de Goddelyke Geschiedenisse, door den meerverlichten MOZES beschreven, leert, dat de bron der Zinnebeeldige Geleerdheid reeds in de leere der Aartsvaderen te vinden is, en dat van daar haare wateren tot andere Volkeren zyn voortgevloeid. Ja! zy gaan nog verder, en klimmen zelfs op tot het aanbiddelyk Opperwezen, dat genoegzaam in de eerste ontdekking, die het van den weg des heils aan het afgefallen Menschdom gedaan heeft, zig van Zinnebeeldige Spreekwyzen bediende. Het is myn oogmerk niet, om het een en 't ander uit de heilige Gedenkschriften te bewyzen. Alléén merk ik hierby aan, dat, gelyk dus de oorsprong der ZINNEBEELDEN uit God is, zy dierbalven ook tot God gebragt, dat is ter verheerlyking van zynen Naam, moesten aangewend worden.

Behoorde in 't gemeen, naar het zeggen van een' voornamen Dichter, de Poëzy, gedoft in een kleed van starren, om haaren bemelschen oorsprong, en met lauweren om den schedel, om haare

V O O R R E D E N.

afterflykheid te verbeelden, geen ander doelwit te hebben, dan God groot te maaken; ik meen dat vooral dit gedeelte dier edele Kunst-oefening, tot zulk een betaamelyk einde moet gebruikt worden; vooral zeg ik, om dat, wanneer men zyne **ZINNEBEELDEN** aan een ydele *Waereld* wydt, men zeer ligt niet alléén het oor door een dartel gezang, maar ook het oog door een ergerend gezigt misbaagen of verleiden zal.

Dat de **ZINNEBEELDEN** mede onder die werken behooren die te gelyk slichten en vermaaken, is reeds van uitmuntende *Verstanden* aangetoond. „Met wat eene vermogende kraacht (zegt zeker Schryver) wordt onze pligt niet op ons harte gedrukt, wanneer re- „delooze dieren, ja! levenlooze dingen en stomme beelden zelfs ons „leeren, welke Deugden wy moeten najaagen, en welke Ondeugden schikken!

Leerzaame **ZINNEBEELDEN** zyn (naar 't oordeel van den Zededichter K. BRUIN) heldere Spiegels, daar yder zyn' pligt in beschouwen kan, dierbaare vrugten vol geestelyk voedsel, en kostelyke Paarden, die 't gemoed versieren. En wie zal een oogenblik aan de Nuttigheid der **ZINNEBEELDEN** twyffelen, die, met schuldige hoogachting de heilige Schriften inziende, bevindt, dat de gewyde Schryvers zig daar van telkens ter leeringe, overtuiging, bestrafsing en vertroosting van Stervelingen bedienen.

Niet alléén ontmoeten wy die in het Oude Verbond, daar ze vooral in die Boeken, die op een' dichtkundigen trant geschreven zyn, als **DAVIDS** Goddelyke Harpzangen, **SALOMONS** geestryke Spreuken, het Lied der Lieder, dat geheel Zinnebeeldig is, de Geschiedenisse van **JOBS** Lydzaamheid, en anderen meest voorkomen: maar ook ontdekken wy die in 't Nieuwe Verbond, daar de Opperste Wysheid zelve, de gezegende **HEILAND**, boven allen 'er in uitmunt, en 'er, op eene onnavolglyke wyze, in zyne Goddelyke Leeringen van gebruik maakt. Te recht zingt dierhalven de braave Dichter H. SCHIM:

De

V O O R R E D E N.

De Zienders Gods, de heilige Profeeten,
 Verfierden zelfs met beeldenpraak Gods blaen.
 De Wysheid Gods, van niemand af te meeten,
 Scheen mede om dees verniste taal begaan:
 Zy zendt ons school by mieren, duiven, slangen,
 En scherpt ons in voorzichtigheid en vlyt,
 En laat alzins een heilig loofwerk hangen
 Van Letteren, Gods Vredekerk gewyd.

Geen wonder dierbaken, dat wakkere Dichters in deeze en voorrige Eeuwen, naar 't voorbeeld van Grieken en Romeinen, hunne gaaven tot het ontwerpen van leerzaame en slichtelyke ZINNEBEELDEN aangewend hebben. De Geleerde BEZA, die groote Kerkbervormer, deelde zyne Tyd- en Landgenooten een Vierenveertigtal van dezelve mede, die by, nevens zyne Waare Afbeelding der Doorluchtige Mannen, aan JAKOBUS den VI. Koning van Schotland, (naderhand Koning van Grootbrittanie, onder den naam van JAKOBUS den I.) opdroeg. Onder de Nederlanders muntte daar al vroeg in uit Hollands groote Raadpensionaris, de Vermaarde JAKOB KATS, en de Zedeprinten van den beroemden KONSTANTYN HUIGENS, mogen ook onder de Zinnebeeldige Werken geteld worden; insgelyks zou men, wat het Zinnebeeldige betreft, hierby kunnen voegen de Minne-Zinnebeelden van den grooten P. C. HOOFT. De Dichter KORNELIS ZWEERTS gaf in het begin van deeze Eeuw zyn Tafereel van Deugden en Ondeugden, zyn Zede- en Zinnebeelden over Koning Davids Harpzangen, en anderen, in het licht, en de berymde Tafereelen van P. VLAMING, (schoon weinig in getal) zyn kort daar na gevolgd; ik zwyg thans van de ZINNEBEELDEN, door den bovengemelden K. BRUIN, van de Zinnebeelden der Tonge, door Mr. BROUERIUS VAN NIDEK geschreven, en die van anderen nog mogten vervaardigd zyn. ZEEUS, SCHIM en DE BOSCH, Mannen door het uitgeeven van hun voortreflyke Dicht-
stuk-

V O O R R E D E N.

stukken in Nederland vermaard, hebben in laaiten tyd den Liefhebberen van diergelyke Kunstoefeningen, eenen onwaardeerbaaren schat van dezelve medegedeeld.

Men verdenke my dierhalven niet, dat ik, hoewel met ongelijke schreden in het spoor dier voortreflyke Voorgangeren stappende, myne minbekwaame Dichtkunde ook beproefd heb, door eenige onderwerpen op zulk eene wyze te behandelen.

Het zal mogelyk aan veelen vreemd en te veel gewaagd schynen, dat een, die niet alleen in Nederland nog geboren nog opgevoed is, maar ook buiten hetzelfde de plaatze zyner Wooninge heeft, zig onderwindt in Neêrlandsch Dicht te schryven, vooral daar Nederland-sche Dichteren zelf, in aanmerking neemende de Kiesheid onzer Eeuw, niet zonder schroom hunne Werken in 't licht geeven.

Verwacht niet dat ik deeze bedenking, als geheel ongegrond, verworpen zal; neen! het is 'er zo verre van daan, dat zy zelfs de oorzaak is geweest, waarom ik zo dikwils aarzelde, eer ik tot het besluit kon komen van mynen arbeid het licht te doen zien. Menigmaal dacht ik dan by het beschouwen van myn Kunstgebrek:

Had myne Morgenjeugd het onderwys genoten
Van Nêerlands Dichtren, die, in taal en zang vermaard,
Hun Kunsttrezooen voor den voedsterling ontsloten,
Mischien was dan myn Werk der Braaven achting waard.

Het scheen my dierhalven te vermetel toe, dat ik, wyl de eêlste Kunstbloemen zo weelig in Batoos vryen Tuin bloeiden, met uitheemschen van minder geur en kleur zou te voorschyn komen. Het vonnis dat de Leeurik over het zingen der beide Zwaluwen streek, in de volgeestige Fabel van den alomberoemden GELLERT, schrikte my van zulk eene onderneeming af.

Wanneer men 't Veldlied hoort der schelle Nachtegaalen,
Dan kan het uw geen' prys behaalen.

V O O R R E D E N.

In weerwil van dit alles, hebbe ik het nogtans gewaagd, om deeze myne Lettervrugten, geen vrugten van eene aankomende Lee-
te, maar eér van eenen naderenden Herfst U, Dichtlievende Lee-
zer! aan te bieden. Myn Leven klom tot zulk eene hoogte, dat het my dacht, zo ik ooit iets van myne Dichtlievende Uitspanningen wilde in de Waereld door den Druk doen verschynen, de tyd daar toe nu geboren was. Ik zal onder de reden, die my tot deeze Uitgaave bewogen hebben, niet bybrengen dat Mannen, in Taal- en Dichtkunst beroemd, genoeg vinden in myne Poëzy, my daar toe aangespoord hebben, vermits, wanneer ik zulke drangreden by anderen vond, my die zo weinig voldoende, als try van eigen lof, voorkwamen.

Dit blyft inmiddels eene entegenspreeklyke waarheid, dat yder Mensch, welk een oord de Hemel ook tot zyne geboorte- en woon- plaats geschikt heeft, het Talent, dat by van den Vrymagtigen Uitdeeler zynen gaaven, het zy dan groot of klein, ontfangen heeft, verplicht is aan te leggen ter verbeerlyking van zynen Goddelyken Wel- doener, en ten nutte van zynen Naasten; en voor zo verre dit het doekwit myner tegenwoordige onderneeminge is, zal dezelve ten min- sten by Dicht- en Deugdlievenden, gerechtvaardigd worden.

Ik durf my ook vleien, dat, welk een gering denkbeld ik van myne bekwaamheid in de Dichtkunst mag vormen, de Kunstkenne- ren echter nog wel iets in deeze Bladeren vinden zullen, dat hun niet geheel onaangenaam voorkomen zal. Dit altoos vertrouw ik, dat de Deugd hier voor waare Deugdbetrachters bekoorelyk en voor- deelig, maar de Ondeugd voor snoode Zondaaren versoeielyk en schadelijk afgemaald is, op dat 'er zo wel de laatsten als de eer- sten een wezenlyk nut uit kunnen trekken.

Hier zoude ik nu deeze Voorreden kunnen sluiten, indien ik nog niet iets zo wel van deeze DICHT- EN ZEDEKUNDIGE ZINNE- BEELDEN EN BESPIEGELINGEN zelve, als van haare tegenwoor- dige Uitgaave, te zeggen had.

* *

Het

V O O R R E D E N.

Het is aan veelen bekend, dat deeze ZINNEBEELDEN EN BESPIEGELINGEN niet te gelyk, maar by stukken zyn uitgekomen, hieruit is ontstaan, dat in eenigen van dezelve op zekere tyden gedoeld wordt, waarin zy in de Waereld verschenen zyn: zo wordt (by voorbeeld) in de BESPIEGELINGEN over het Gebed, bladz. 33. en over de Boetvaardigheid, bladz. 233. van den Nederlandschen Boet- en Bededag, zo ook in de BESPIEGELINGEN over de Dankbaarheid, bladz. 193. en over den Vrede, bladz. 201. van het einde en het begin des Jaars, gesproken, vermits deeze stukken op of omtrent zulk eene plegtige gelegenheid, in het licht traden.

In den aanvang deezer BESPIEGELINGEN liet ik dezelve op éénerlei Dichtmaat voortrollen, en ik zoude daar mede ten einde toe vervolgd hebben, indien niet eenigen myner Vrienden my vertoond hadden, dat het meer voldoen zou, indien ik daarin eene verandering maakte. Ik heb vervolgens daaromtrent niet alléén aan de begeerte van deezen voldaan, maar ook te gelyk aan anderen trachten genoeg te geven, die oordeelden, dat men de Onderwerpen, die tegen elkanderen overstaan, op elkanderen moest laten volgen, op dat, door het groot onderscheid tusschen die beiden, aanstonds de heerlykheid der Dugd, en afgryslykheid der Ondeugd, te klaarer elk in de oogen mogt vallen. Van achteren heb ik van deeze verandering zo weinig berouw gehad, dat ik integendeel wel wenschte dat zulks van den beginne reeds geschied was.

De Beeltenissen, die dit Werk versieren, en de voorgestelde Dugd, Ondugd enz. afbeelden, zyn meest ontleend uit het Groot Natuur- en Zedekundig Waereldtoneel of Woordenboek van Egyptische, Grieksche en Romeinsche Zinnebeelden, door CEZAR RIPA, ZARATINO, KASTELLINI enz. en in zuiver Nederduitsch overgeschreven door den uitmuntenden Dichter H. K. POOT, echter zo, dat ik hier, vooral in de laatste BESPIEGELINGEN, niet altoos het voorsz. Werk striptelyk gevolgd heb,

V O O R R E D E N.

heb, maar daar nu en dan zo ver ben afgegaan, als ik meende dat het Onderwerp, dat ik bezingen wilde, vereischte. Deze afwyking heeft voornaamelyk plaats gehad, wanneer het Beeld iets van den Heidenschen Godsdienst ontleende, dat met den Kristelyken niet wel over één te brengen was, en het zou my zelfs niet onaangenaam zyn geweest, indien zulks overal was in acht genomen.

Het kon naauwlyks anders weezen, of men moest in zulk een getal van Tafereelen ook Onderwerpen aantreffen, die reeds door het Dichtpensel van vermaarde Dichtkundigen geschilderd zyn. Anderen hebben zulks reeds in diergelyke gevallen voor my ondervonden. Ik merk hier by alleen aan met den geroemden en van my zeer geachtten Heere B. DE BOSCH: „ Dat dezelfde Stoffen wel eens op eene „ andere wyze konden behandeld, en die daar door eene nieuwe „ fraaiheid bygezet worden: vaststellende, dat dezelve, door baare „ re rykheid, zelden zo zyn afgezongen, of daar is voor anderen „ nog wel eene naleezinge overgebleven.” Ik heb echter nooit, op eene verbodene wyze, de Sikkel in den vollen Oogst myner voortreflyke Voorgangeren geslaagen: schoon ik niet ontkennen wil, dat, by het doorwandelen hunner vrugtdraagende Velden, my misschien een enkel airtje of balm, als aan de hand is blyven hangen, (het geen ook volgens de wetten geoorlofd is,) waarvan ik hier (alhoewel onweetend) als van eigene vrugten, gebruik kan gemaakt hebben.

Het smart my waarlyk, dat deeze myn Eersteling niet met minder Drukfeilen in het licht treedt. Indien myne Woonplaats niet zo verre van de Drukkers afgescheiden was geweest, zeker zoude ik meer tyd en vlyt hebben kunnen aanwenden, om alles naauwkeurig na te zien. Laat dit by U eenige verschooning vinden, en ik durf my die van bescheiden Leezers ook belooven. Alle feilen hebbe ik ondertusschen, zo veel my eenigzins doenelyk was, opgezocht, aangerekend, en achter dit Werk met haare verbeteringen aangewezen; zo 'er echter eenige myne oogen ontslipt mogten zyn, ik vertrouw dat Kundigen die onder 't lezen zelf zullen verbeteren. Ik had ook wel

V O O R R E D E N.

gewenscht, dat, onder het Drukken, wat meer acht op het zetten der zinsnydende tekenen gegeven was. Behalven dit moet ik nog zeggen, dat ik oordeelde dat de Letter Z, die, volgens de aanmerkinge der beide groote Taalkenners, MOONEN en NYLOË, een zacht geluid geeft, het meest moest voor een zelfklinker gebruikt worden, vermits zy geen medeklinker meer dan de W achter zig duldt: uit dien hoofde schreef ik schepzel, voedzel, zweemzel, deksel, bliksem en schynzel, maar daarna begrypende, dat, in deeze en diergelyke woorden, de scherpe klank van de f moet geboord worden, heb ik dit veranderd en daarna schepfel, voedsel enz. geschreven; te meer, wyl ik zie dat de meeste Taalkundigen, my hier in voorgaan. Zo hebbe ik ook eerst het woord thans met een h gespeld, maar oordeelende dat men deeze Letter, als overtoellig, kon nalaaten, schreef ik in 't vervolg tans.

Ik meen reden gehad te hebben, waarom ik deeze BESPIEGELINGEN tot hier toe, zonder myn' Naam daar voor uit te drukken, in de Waereld gezonden heb, en ik kan nog niet zien, dat ik nu beter doe, vermits ik tans, op raad myner Vrienden, dien aan het hoofd van dit Werk plaatze. Indien ik bespeur dat deeze myne ZINNEBEELDEN EN BESPIEGELINGEN in Nederland gunstig worden opgenomen, zal my zulks kunnen aanzetten, om andere stukken, die reeds by my aangevangen zyn, te voltooien, en in 't licht te geeven. Ik ben niet ongevoelig genoeg, om niets aangenaams te onderwinden, wanneer ik verneemen mag, dat Dichtkundigen myn' arbeid met genoegen leezen.. Maar niemand achte my ook zo verwaand, dat ik de billike berispingen van dezelve zou vraaken, vermits ik mogelyk meer dan anderen de onvolmaaktbeden van myn Werk zie. Poogt iemand uit eene onedele smaadzucht ook het goede, dat daarin gevonden wordt, te beknibbelen, by zal zigzelven het meest nadeel toebrengen, maar my in myne rust weinig storen.

Niets zal my echter meer vermaaken, dan wanneer myn Leezer door myne Zangen, ter betrachtinge van waare Deugd en onge-
veins-

V O O R R E D E N.

veinsde Godzaligheid , opgewekt , en aldus de *Allerhoogste* , door middel van myn *Werk* , nog mag verbeerlykt worden.

Indien dog zulk een einde , den redelyke *Schepselen* , en vooral den *Kristenen* zo betaamelyk en nodig , niet in de oefening der *Dichtkunde* bedoeld , maar die hemelsche gaave veel meer tot on-eere van haaren *Goddelyken Geever* , en ter voedinge van *Waereldsche Idelheid* besteed wordt , zo blyft de *Dichter* , by al den lof , die hem van anderen mogt gegeven worden , verachtelyk in de oogen van God , een schadelyk *Lid* der menschelyke *Maatschappy* , en ongelukkig voor zigzeken.

't Past een *Kristen* , dat zyn werk
Overal het echte merk
Van een *Kristen* kan vertoonen :
Mist zyn *Kunst* dit *Hoofdsieraad* ,
Poogt zyn *Dicht* de *Deugd* te hoonen ,
't Strekt , schoon hem de *Lauwren* kroonen ,
Dan het *Kristendom* tot smaad.

Zie daar Leezer ! dit is het dat ik nodig oordeelde u vooraf te moeten berichten. Gebruik mynen arbeid ten uwen nutte , terwyl ik deezen Voorreden met de volgende Dichtregels sluite :

Stap nu myn *Dichtzaal* in , en zie op haar *Tafreelen*
Den aart en 't lot der *Deugd* en *Ondeugd* afgemaald ,
En als de blanke *Deugd* by u den prys behaalt ,
Laat dan haar schoon zo 't oog , en oor , en harte streelen ,
Dat haar bevallig *Beeld* in uwen wandel straalt.

V O O R R E D E N.

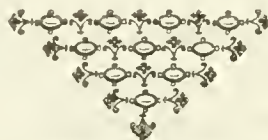
Zie de Ondeugd, maar verfoei haar haatlyke trekken,

Op dat haar Beeltenis nooit in uw daaden schyn':

Zo zal myn Poëzy me een stil genoegten wekken,

Zo mag ze God' ter eere en u ten nutte strekken,

Wat loon kan grooter voor een' Kristen Dichter zyn?

OP DE
D I C H T K U N D I G E
B E S P I E G E L I N G E N,
V A N D E N H E E R
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

V
erbloemde Wysheid blonk op Memfis kerkpilaaren,
In de oude beeldefpraak, ten spiegel voor 't verstand,
En bied op 't leeringrykt' de Dichtkunst nog de hand,
Die vast, door 't waar geloof, op hooger licht blijft staaren.

Dus voert ge, ô BROECKHOFF! by het roeren uwer snaaren,
De Deugden bly ten rei, voor 't oog van Nederland;
Ook legt gy, fier van moed, gedrochten aan den band,
Of doet dit slangezaad beschaamd ten afgrond vaaren.

Geluk, ô Letterheld! 't Bataafsche Zangchoor wy'
Den blinkenden lauwrier uw schoone Poëzy!
Haar past dat heilig loof, by 't juichend zegevieren.

Vaar rustig voort! vermaak en sticht ons meer en meer!
Uw zielbespiegeling strekk' 's Hoogsten Naam ter eer'!
Zo moete u 't Geestendom met hemelpalmen sieren.

BERNARDUS DE BOSCH.

OP

OP DE
DIGTKUNDIGE
ZINNEBEELDEN EN BESPIEGELINGEN,
VAN DEN HEERE
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

Quis nobis hæc otia fecit.

Zeg ENTROP! ons, door lust gedreven,
Wie is hy, die dit Werk ons biedt?
Waarom by zulk een Vrugt geschoon in 't verschiet?
De Kunst, door hem in top verheven,
Verdiende dat zyn Naam, zyn Wetenschap en Vlyt
Wierd aan het Nageslagt gewyd.

Zo sprak ik, toen ik nog moest raaden,
Of deeze Zede Poëzy
Was aan den Rhyn geteeld, of aan het kunstryk Y,
Vermits door de afgedrukte Bladen
Des Digtters eedle Kunst, die oor en harten trekt,
Maar noit zyn Naam my wierd ontdekt.

Nu

Nu is dat groot geheim ontfloten,
Nu is 't onzeker gissen uit,
't Is BROECKHOFF, die ons streelt met zulk een Kunstgeluid,
't Is een van myne Digtgenooten,
't Is hy, aan wien ik ben door Vriendschapsband verplicht,
Die my veel Jaar heeft voorgeligt.

Hier kan elk zyn verpligting leeren,
Hier opent zig een letterschat,
Die Zinnebeeldig 't merg der Zeden zaamenvat,
Men vindt de Deugd hier triumfeeren,
En de Ondeugd met haar stoet geschilderd en gewraakt,
Met verwen door zyn' geest volmaakt.

Hier bloeien Kunst en Wetenschappen,
Geleerdheid wordt 'er aangekweekt,
De *Letteroefning*, die door zweet en arbeid breekt,
En klimt langs moeielyke trappen,
Maar teffens door haar vlyt veel nut en lof behaalt,
Zien wy het eerst ons afgemaald.

Den *Oorlog*, d'ondergang der Staaten,
Die *Vrede*, Kunst, en Boumans zweet,
De Koopmanschap vernielt, van geen ontfermen weet,
Een wis verderf der Onderzaaten,
Zie 'k met de *Dwinglandy*, *Lui-* en *Schynbeiligheid*,
Elk naar zyn aart ons uitgebreid.

* * *

De

De *Haat*, door 't *Hellsche* vuur aan 't branden,
De *Gierigheid*, aan 't *Goud* geboeid,
De *Lastering*, van *Godt* en 't *vroom* gemoed verfoeid,
De *Maatigheid*, de steun der *Landen*,
En waare *Godsdienst*, die voor 't heil der *Volkren* waakt,
Zyn of geprezen, of gewraakt.

Het *Huwlyk*, 't geen 't *Heeläl* moet schraagen,
Vindt ik *Digtkundig* afgebeeld,
Zyn *Last* wordt, daar het zig door *Eendragt* vindt gestreeld,
Hoe zwaar ook anders, ligt te dragen,
De *Vriendschap*, 's levens zout, die harten zaamen knoopt,
Heeft nimmer ramp nog tyd gesloopt.

De noestige *Arbeid*, slut van 't *Leven*,
Verstrekt een *Zuil* van *Kerk* en *Staat*,
Wat glans een *Goede Naam*, al raazen *Nyd* en *Haat*,
Den *Deugd*bezitteren kan geeven,
Wat *Nut* de *Lydzaamheid* voor *Neêrlands Zoonen* baart,
Wordt hier door *BEELDENSpraak* verklaard.

Wie maalde ons oit met eedler trekken
Den *Vrede*, 't hoogst geschenk van *Godt*,
Wie schetst die *Hemelgaaf*? Wie voelt by haar genot,
Zyn' *Geest* tot *Dankbaarheid* niet wekken?
Gewis de *Godvrugt* zwaait den *Wierook* bly te moê,
Haar offer 't *Alvermogen* toe.

't *Ge-*

't *Gebed* ten Hemel opgezonden,
Dat nedrig Godt om bystand smeekt,
En met *Boetvaardigheid* door Lugt en Wolken breekt,
Vindt troost en heil in 's Heilands Wonden,
Des Digtters eedle Kunst bindt Vleugels aan den Geest,
Hier gaan we op Hemel Man ter feest.

ô *Vryheid!* goud kleinoot van 't Leven,
Die *Dwinglandy* en Boeien wraakt,
Een Volk, dat u bezit, te regt gelukkig maakt,
'k Vindt uwe waarde hier beschreven,
Gy stelt het *Godsdienst* Ligt op zynen Kandelaar,
En pleit voor Haartstede en Altaar.

Wyk Ontugtkweekster! pest der Zeden,
Wyk Jeugd betoovrende *Idelheid?*
Uw lokaas, uw vergif, dat ten verderve leidt,
Schoon nog van veelen aangebeden,
Wier hart gy boeit door 't Goud, of Weelde, of hoogen Staat,
Vervoer' noit Batoos edel Zaad.

'k Zwyg van de *Waarheid*, en de *Logen*,
Den nutten *Land- of Akkerbouw*,
Geloove, *Liefde* en *Hoop*, aan 's Hemels wil getrouw,
Tafreelen vol van Kunstvermogen,
Zo levendig geschetst, dat elk, die Digtkunst mint,
Daar aan met lust zyn zegel bindt.

'k Zie eigen Rook hier meer behaagen
In 't Land, waar in we zyn gekweekt,
Dan 't zachte koestrend Vuur, dat ons een Vreemde ontsteekt,
Al dreigen Ramp en Oorlogsplaagen,
Een waare Patriot spaart, hoe het Monfter woedt,
Voor 't *Vaderland* zyn Goed nog Bloed.

Een Muitend Graauw mag woedent raazen,
Dat door een driftig Onverstand
's Lands Vaderen versmaad, de Vryheid overmant,
En 't Vuur van *Tweedragt* aan helpt blaazen,
Wanneer het handvest, regt, nog pligt, nog eed verschoont,
't Wordt elk ten afschrik ons vertoond.

Niets is ondraaglyker in de oogen
Van Godt dan *Hovaardy* en Waan,
Vaak ziet men voor zyn' Val de trotsche Hoogmoed gaan,
De *Nedrigheid* baart 's Volks vermogen,
Zy, met de *Kuisheid*, dat bekoorelyk Juweel,
Praalt op dit Zedetafereel.

De *Wanhoop*, met haar yslykheden,
Staat hier gebrandmerkt voor elks oog,
Gy schildert ons van haar een levendig vertoog,
Zy wordt vervolgt met wisse schreden,
Terwyl de stille Rust van 't onbesmer Gemoed
Blyft ongestoord, schoon de Afgrond woedt.

Ver-

Verdraagzaamheid laat zig hier hooren
In 't eêlste Goud der Poëzy,
Verbant *Vervolging* uit der Menschen Heerschappy,
Om 't Heil van Land nog Volk te stooren,
De Digtkunst toont ons welk een voordeel de *Eenzaamheid*
Voor 't peinzend Onderzoek bereidt.

Zo lang als de *Armoede* in uw Muuren
Gekleed, gedrenkt wordt en gespyst,
En gy, ô Nederland! Verdrukten hulp bewyst,
Zo lang zult ge ook uw Heil zien duuren,
Mildaadigheid is Godt een Wellust in het oog,
En troont zyn' Zegen van omhoog.

De *Dronkenschap* op ronde voeten,
Beroofd van Oordeel en van Geest,
Verzuimt haar tydlyk Heil, herschept zig in een Beest,
En moet met schand haar dwaasheid boeten,
Zy, en *Godloosheid*, die en Ziel en Lighaam kwetst,
Zien hier haar schrikbeeld afgeschetst.

Zo leert *Voorzigtigheid* ons waaken,
Die elk haar nutte Lesfen geeft,
Hy, die naar haaren Raad zig schikt, en werkt, en leeft,
Vindt uitkomst zelfs in duistre zaaken,
Zy strekt met *Lydzzaamheid*, die 't heil geduldig wagt,
Tot nut van 't Menschelyk Geslagt.

ô *Morgenstond!* ô Levenwekker!

Die Mensch, en Vee, en 't Pluimgediert'
Vervrolykt, Bloem en Loof met Zilvren Dauw verfiert,
Van 's Hemels Wondren grootste ontdekker,
Ge_ontsluit door 't Ligt der Zon de Werken van Godts magt,
Begraven in den donk'ren Nagt.

Hier praaft de *Jeugd* in Sterkte en Luister,
Wyl de *Ouderdom* zyn Zwakheid meldt,
Die door vermindering van Geest en Kragt ontfeld,
Ten Grave daalt in 't aaklig duister,
Een KREZUS stoft op goud, op waereldsche eere en pragt,
Daar d'armen IRUS elk veragt.

Vergangklykheid kan 't al ontbinden,
Zy, die het Staal en Marmer slyt,
(Gelukkig, die daar in zig heeft der Deugd gewyd,) Ziet zig door de *Eeuwigheid* verflinden,
Voor Hemel en voor Hel, voor Vreugd en Straf bereid,
ô Naare! ô Zalige Eeuwigheid.

Zou u myn Zang al 't werk afmaalen,
Dat BROEKHOFFS Kunst aan Neêrland schonk,
En als een eêl gesteente in kenners oogen blonk,
'k Zou in dien ruimen oogst verdwaalen,
't Vereischt een' Man, een' Held; door Kunst vermaard alom,
Geen Pen, verzwakt door Ouderdom.

Hy

Hy ftigt elk in zyn Kunstgezangen,
Maalt in verheven Poëzy,
Van Deugd en Ondeugd een volmaakte Schildery,
Waard' in den Tempel optehangen
Der Wysheid, en beftiert, in voor- en tegenspoed,
Door 't ligt der reden elks gemoed.

Leert hier, ô Neêrlands eedle Zoonen!
Uw pligt, van vlyt ontaart, nog deugd,
Treedt dezen Lusthof in, een fpiegel voor de Jeugd,
Hy zal den Weg tot Heil u toonen;
'k Zie ENTROP door zyn Kunst, op hoogen leest gefchoeit,
Uw winst, en 's Digtters roem gegroeit.

A. H. A. Z.

Onder de Zinspreuk

Gaudent Sudoribus Artes.

OP DE
DICHT- EN ZEDEKUNDIGE
ZINNEBEELDEN,
VAN DEN HEERE
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

Braave BROECKHOFF, die uw vlyt,
Aan de schoone Dichtkunst wyd,
Duld dat we u ter eere zingen;
Nu gy ons vermaakt en sticht,
ZINNEBEELDEN geeft in 't licht,
Die naar d'eersten lofprys dingen.

Hoe juicht de eedle Poëzy,
Aan het handelkweekend Y,
Met haar hemelsche Gespeelen!
Zy wil dat haar blyde stoet
Uwe Zangster welkom groet,
Kransen vlecht voor haar Tafreelen.

Schoon

Schoon in ons Gemeenebest
De Ondeugd woed gelyk de pest,
Gy durft nochthans haar bespringen:
Toont aan elk haar haatlyk Beeld,
En de rampen, die zy teeld,
Voor haar snoode Voedsterlingen.

Woordenschilder! maar hoe schoon
Steld gy de achtbre Deugd ten throon!
Hoe zagtvloeiend zyn uw verwen!
Uw verrukkend ZINNEBEELD
Van den *Godsdienst*, dat my streeld,
Doet u ieders lof verwerven.

't Weezen der *Godvrugtigheid*
Schenkt ge eene eedle Majesteit.
Uw tafreel, der nutte *Vrede*,
Lokt ons tot verwondring uit.
(Heilverschaffer! Hemelspruit!
Gy brengt duurbre voorspoed mede!)

Gy toond ons, myn Kunstörest,
Dat de tweedracht is de pest,
En de val voor Kerk en Staaten:
Wensch vry dat in Batoos oort
't *Muitgerugt* nooit word' gehoord,
Tot verderf van de Onderzaaten:

Toon

Toon van haar uwe afkeer vry...
Maar wat freelend Schildery!
'k Zie *Verdraagzaamheid* verschynen!
Zy heersch' in ons vry gebied,
Maar verzett' haar paalen niet,
Dan zal nooit de rust verdwynen.

Vindingryke Puikpoët,
Daar ge uw' tyd zo nut besteed,
Toond ge aan onze Landgenooten,
Hoe Gods hand de boosheid treft,
En het hoofd der Deugd verheft;
Schoon haar val reeds was beslooten.

Maar ik dwaale in zo veel stof.
Gy spreid zelfs alom uw' lof,
Door uw Beelden, ryk van luister!
Hunne houding, zwier en Kunst,
Wonnen u voorlang elks gunst,
Toen uw Naam noch schuilde in 't duister.

R. WOUTERS.

OP DE
D I C H T- en Z E D E K U N D I G E
ZINNEBEELDEN EN BESPIEGELINGEN,
VAN DEN HEERE
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

Dank, Nêerland! BROECKHOFFS geest, die met BESPIEGELINGEN
En ZINNEBEELDEN u twee Jaaren heeft gesticht,
De *Letteroefening*, die in het merg kan dringen
Van Weetenſchap en Kunst, treedt hier het eerst in 't licht.
Daar *Hoop*, en *Lydzzaamheid*, en *Maatigheid* in 't leven,
En 't Kristelyk *Gebed* ons voert door lugt en zwerk:
Roemt hy *Mildadigheid*, doet elk voor *Logen* beeven,
En ſchetst ons 't *Heilgeloof*, de ſteun van Goëls Kerk.
Hier praat de *Huwlyksmin* met al haar zoet genoegen,
Terwyl de *Landbouw* vrugt van weide en akker haalt,
Dat Veldlings Zweet beloont, na 't eggen, zaaïen, ploegen,
Hier word de *Laster* als een ſchrikbeeld afgemaald.
De *Luister* van den Naam, *den goeden Naam*, meer te achten
Dan aardſche ſchatten, en al 's waerelds *Vallen* waan,

Het zalig nut der *Liefde* en 't leed uit *Haat* te wachten,
 Staat met *Voorzichtigheid* geschilderd in dees' blaên.
 Hier hoort men *Leerzaamheid*, hier ziet men *Vriendschap* eeren,
 Wat pronkt de *Waarheid* en de *Nedrigheid* hier schoon!
 Hier zal de *Godsdienst* ons den Weg ren hemel leeren,
 Hier staat de *Gierigheid* met *Hovaardy* ten toon.
 'k Zie gints de *Kuischheid* en de *Dankbaarheid* getekend,
 Hoe lieflyk lacht de *Vrêe*, hoe fel brandt 's *Oorlogsvuur*!
 Wat praat de *Vryheid*, 't lot van Neêrland, hier uitsleekend
 By harde *Dwinglandy*, die pest van 't Staatsbestuur!
 Zie daar, *Boetvaardigheid* voor God ootmoedig takken,
 Nu vlugt *Godloosheid*, daar de *Godvrugt* vrolyk juicht,
 Vermits ze 't momtuig van *Schyneiligheid* ziet rukken,
 En BROECKHOFFS Dichtkunst haar van valsheid overtuigt.
 De naarfte *Arbeid* zwoegt, ren steun van 't zwakke leven,
 Terwyl de *Luiheid* huis, nog kindren onderhoudt.
 Een hart, door *Liefde tot het Vaderland* gedreven,
 Wordt door zyn Poëzy gekroond met duurzaam goud.
 Hier staat de *Muitery* met pook en toorts geschilderd,
 Daar de *Eenzaamheid*, wier lust zig door het leezen boert.
 Hoe raast de *Dronkenschap*, van rede en pligt verwilderd,
 Hoe stil en veilig *rust* het vroom bedaard *gemoed*.
 Zie *Wanhoop* gints het staal door 't beevend harte jaagen;
 Hoe streelt *Verdraagzaamheid*, hoe drukt *Vervolging* neer!
 Terwyl de Dichter, 't zy hy 't *Morgenlicht* ziet daagen,
 Het zy de *Nacht* verschynt, zingt 's Hoogsten naam ter eer'.

De nyvre *Jugend* leen aan zyn' lessen luistrende ooren,
En de *Ouderdom* zie by zyn *Zwak*, zyn heil gemaald,
De *Ryke* leer zyn pligt, by zyne goud trezooren,
Wyl deugdzaame *Armoede* op zyn Zangen adem haalt.
Dog wyl 't zy arm, of ryk, of oud, of jonk van jaaren,
Het al *Vergangklyk* is, wat ons hier drukt of vleit:
Leert hy ons Schatten van een eedler aart vergaaren,
Die blyven, schoon het al vergaat, in *Eeuwigheid*.
Dit nut en leerzaam werk, voor Nederland geschreven,
Doet BROECKHOFF in het choor van Neêrlands Dichtren leeven.

J. W. d. J.

OP DE
DICHT- EN ZEDEKUNDIGE
BESPIEGELINGEN,
VAN DEN HEERE
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

K L I N K D I C H T.

Ontfang, ô BROECKHOFF, thans van Amstels Dicht'ren-Choor,
De dankbaarheid en lof voor uwe Dicht-Taaf'reelen,
Die gy ons van den Rhyn hebt willen meede deelen,
En die zo leerzaam zyn als streelend voor elks oor.

Hoe luisterryk steld gy de blanke Deugd ons voor!
Hoe treffend tracht gy door haar Schoonheên ons te streelen,
Door all' haar Schoonheên, die als schitterende Juweelen,
Als Starren lichten, op haar Godgeheiligd spoor.

Hoe ver gaat uwe Kunst in 't gees'len der Gebreeken!
Hoe leevendig schetst gy het Beeld der Ondeugd af!
En hoe bespieglende is haar uiteinde en haar straf.

Hoe vloeiënd... dog ik laat uw-Taafereelen spreken:
Genoeg, ô BROECKHOFF! gy behaald den Eer-Laurier:
Vaar voort dan, span dus vaak de Snaaren uwer Lier.

JN. DL. NUSCKE.

OP

OP DE
D I C H T- en Z E D E K U N D I G E
B E S P I E G E L I N G E N,
V A N D E N H E E R
JOHAN PIETER BROECKHOFF.
K L I N K D I C H T.

W at kunstgeluid klinkt ons zo aangenaam in de ooren?

Van waar? wiens is het? welk een Hemelmelody?

Zyt gy 't, myn BROECKHOFF die, in keur van Poësy,
Ons van den zilvren Rhyn, uw maatgezang doet hooren?

o Ja! de Dichtkunst kon voorlang uw' geest bekooren,

En, daar ge ons thans onthaalt op zulk een lekkerny,

Ontdekt ge, schoon vervreemd van 't kunstenkweekend Y;
Dat Neerlands Dichtgeest ook uw Zanglust aan kon spooren.

Hoe maalt ge ons 't schoon der *Deugd* met juistgepaste verwen,

't Verslagen hart kan troost door zulk een taal verwerven,

Daar de *Ondeugd* voor den glans der zuivre waarheid zwigt.

Vaar voort, doe Kennren meer van uwen lof gewaagen!

Leef aan den Rhyn vernoegd, torge eens van 't aardfche ontslaagen,

Volmaakter zingen zult, by God, in 't zalig licht.

FR. IS. SCHREUDER.

O P

OP DE
D I C H T- en Z E D E K U N D I G E
B E S P I E G E L I N G E N,
VAN MYNEN BROEDERLYKEN NEVE
D E N H E E R
JOHAN PIETER BROECKHOFF.

„ H o e ! kan een Geest met dichtvermogen ,
„ Met Kunst begaafd, en eêl vernuft,
„ De onnutte Werkloosheid dan ook gedoogen,
„ Waar onder vuige Domheid zuft?
„ Neen! 't fchrandere verftand moet zulk een waan verdryven;
„ Hoe zou myn BROECKHOFF dan ook werkloos blyven,
„ Schoon niet zo hoog de Poëzy,
„ In onze Vaderftad geacht wordt, als aan 't Y?

Zo dacht, zo fprak ik, toen ik hoorde
Dat gy, myn allerwaardfte Vriend!
De Poëzy, die u zo vroeg bekoorde,
Reeds achtte by u uitgediend:

Ver-

Vermits, wanneer ge zongt, ge uw Dichtbespiegelingen
Moest meesten tyd voor Kunstlooze ooren zingen,
En 't Onverstand, met trotsch gelaat,
De Dichtkunst, die 't niet kent, het allereerst versmaadt.

Maar neen! Gy door het vuur gedreven
Der Poëzy, gy vat de Lier,
En schetst de *Deugd* en de *Ondeugd* naar het leven,
In zangen vol van kracht en zwier.
Gy leert den Mensch zyn plicht, in stichtende *Tafreelen*,
Die 's Kenners oor en oog en harte streelen,
Daar yder *Beeldtenis* hem toont
Hoe de Ondeugd wordt gestraft, en de eedle Deugd geloond

De *Deugd*, door Kunstgeleerde trekken
Van 't Dichtpenceel, in al haar licht
In al haar schoon zo luisterryk te ontdekken,
En de *Ondeugd*, die haar heil en pligt
Verwaarloost, zo gepast te stellen elk voor oogen,
Dat 's Leezers hart wordt tot de deugd bewogen,
En de Ondeugd vliedt en schuwt haar aart:
Dat is een Schildery de Kunstlauwriekroon waard.

Zo

Zo kunt ge ons stichten en vermaaken,
Uw Zuivre taal doet *Nederland*,
Dat Dichtkunst mint, naar uw gezangen haaken,
Daar ge aan den Rhyn uw snaaren spant.
Ga voort myn Boezemvriend! op zulk een wys te werken,
Laat Neêrlands Zangchoor uw vermogen merken,
Zo wordt uw Kunst, gekweekt door vlyt,
Met uwen Naam en roem de onsterfelykheid gewyd!

P. J. ENTROP.

DICHT-

DICT- EN ZEDERKUNDIGE

ZINNEBEELDEN

E N

BESPIEGELINGEN.

LETTEROEFENING.

Die zig afzondert, tracht na wat begeerlyks, hy vermengt zig in alle beständige wysheid.

SPREUK: SAL: XVIII. I.

Het Beeld waardoor de Kunst de LETTEROEFNING maalt,
 Vertoont een' *Jongling*, stil van zeden, bleek van wezen,
 Die in het eenzaam, daar de Dag reeds is gedaald,
 Met brandende aandacht, by het *Nachtlicht* zit te leezen.
 Hy houdt een *Pen*, en toont tot schryven zig bereid,
 Terwyl de wakkre *Haan* verbeeldt zyn Waakzaamheid.

Een wys man kan nooit alleen weezen, hy heeft by zig de beste mannen die 'er zyn en ooit geweest zyn. — Dat hy met het lichaam niet kan bereiken, begrypt hy in zyne gedachten, en zo hem gezelschap van menschen ontbreekt, spreekt hy met God. Dus is hy nooit minder alleen, dan als hy alleen is.

HIERONYMUS.

A

LETTER.

2 DICHTKUNDIGE BESPIEGELING

LETTEROEFNING, die uw' tyd
Aan geen laage beuzelingen,
Maar aan eedler arbeid wydt,
't Lust my 't eerst uw roem te zingen.
Stier myn pen, en laat my 't licht
Dat ge uw' Gunstling schenkt, bestraalen,
Leer my zelf, in nedrig dicht,
Al 't sieraad en schoonheid maalen,
Die gy schenkt aan 't braaf verstand,
Dat ge in uw' gareelen spant.

'k Volg u, daar gy, afgescheiden
Van der Dwaazen zotgeklap,
Poogt den Sterfling op te leiden,
Tot verheven' Weetenschap:
Daar ge, in 't eenzaam op uw Kamer,
Wysheids rykste Schatten wint,
En uw Boekçel aangenaamer
Dan de zaal der grooten vindt:
Daar ge, in stille rust gezeten,
Waereldsche onrust kunt vergeeten.

Gy,

Gy, van Eerbied vergezeld,
Als gy 't Godlyk *Boek der Boeken*;
Tot het waardigst voorwerp stelt
Van uw naarstig onderzoeken;
Gy treedt straks in 't Waarheidspoor,
Vliedende de logenpaden,
't Heiligdom des Bybels door;
Daar Gods wezen, wegen, daaden,
Schittren in het reinste licht,
Voor het opgeklaard gezigt.

't Schepsel ziet gy hier gerezen
Uit zyn niet, door 's Scheppers magt,
't Menschdom straks ter straff' verwezen,
Na 't Gods wetten had veracht.
Goël; d'oorsprong van het Leven,
Die der Menschen val herstelt,
Vindt ge in 't Paradys beschreven,
In 't Voorzeggingswoord voorspeld,
En voor Isrel, zo uitsteekend,
In het Schaduwbeeld getekend.

4 DICHTKUNDIGE BESPIEGELING

Goël ziet ge op Golgotha,
Aan het vloekhout vast geklonken,
En den Zondaar, uit genaê,
't Leven door zyn' dood geschonken.
Hier ontdekt uw leerzaam oog
Onnaarspeurelyke wegen,
Wysheid voor den Mensch te hoog,
Diepten van Gods liefde en zegen,
Hoogten van zyn recht en magt,
Nooit van 't sterfelyk brein bedacht.

Lokt, by 't helder licht der Reden,
Wysbegeerte uw aandacht uit,
Die Natuurs verborgenheden,
Voor 't bespieglend oog ontsluit:
't Zy ze onmeetbre Hemelvieren
In hunn' aart en loop beschouwt,
Mineraalen, planten, dieren
Op ons' wentlende aarde ontvouwt.
Of doorgrondt der Geesten wezen?
Hier is wysheid in te leezen!

Heeft

Heeft het *Recht*, die zuil van 't Land,
U tot onderzoek gedreven,
't Zy het eerst door de Almagtshand
Wierd in 's Menschen ziel geschreven,
Of bepaald door aardfche Magt,
En in handvest, keur en wetten,
't Volk tot nut, te saamgebracht,
Om de Boosheid perk te zetten?
Dan redt vaak uw noeste vlyt
De onschuld daar ze klaagt of lydt.

Kan *Geneeskunde* u behaagen?
Eert gy, ook die Weetenschap,
Die het Menschdom poogt te schraagen,
't Zy ze parst een heilzaam zap,
Kruiden mengt en weet te ontdekken,
Stoffen door het vuur ontbindt,
En, om 't Leven uit te rekken,
't Middel by de dooden vindt,
Wat ontmoet ge al wonderheden!
Als ze 't Lichaam zal ontleeden?

6 DICHTKUNDIGE BESPIEGELING

Noopt *Historiekunde* uw vlyt?
Kent gy ook haar groot vermogen,
Daarze d'afgeloopen tyd
Weer vertoont voor kundige oogen?
Zie dan, daar haar toorts u licht,
Door een' drang van vyftig eeuwen:
Door haar nuttig onderricht,
Kent ge d'oorfprong der Hebreeuwen,
D'Asfyrier, den Perfiaan,
Griekfche en Roomfche Heldendaen.

Wendt gy uw' befpiegeligen
Op de Kerk van 's Levens Heer?
Aanstands ziet gy haar befpingen
Door geweld of valfche leer,
Hier gebonden, daar verbannen,
Stond zy eerst den Jood ten doel:
Straks verdrukt door tien Tirannen,
Of vervolgd door Romes Stoel,
En benaauwd door bloedplakaaten:
Maar van Jezus nooit verlaaten.

Siert

Siert de *Taalkunde* uwen geest,
Dat gy beide Godsverbonden
In hunne eerste schoonheid leest,
En ondekt hunn' zuivre gronden?
Kent gy ook het grootfch Latyn?
Zyt ge in andre Taal ervaren?
't Voordeel zal te grooter zyn,
Als ge uit keur van Koorenaïren
Zuigt, gelyk de nyvre By,
De eelfte Letterlekkerny.

Tracht gy de uitgekipte tyden,
Snipperuurtjes uwer rust,
Aan de *Poëzy* te wyden?
Zy baart voordeel, zy baart lust.
Als ge moê van 't Letterploegen,
Eindelyk dien arbeid ftaakt,
Schenkt zy u het zoetst genoegen,
Dat u fchuldeloos vermaakt:
Want haar nutte Kunstverrichting
Strekt tot blydfchap en tot flichting.

Zo

8 DICHTKUNDIGE BESPIEGELING

Zo veel heils ontsluit ge dan
Voor uw' nyvre lievelingen,
LETTEROEFNING! maar wie kan
Al uw nut en luister zingen?
Zou ik? neen! 't bepaald bestek
Dwingt my om myn' zang te fluiten.
Leef in 't eenzaam boekvertrek,
Houd 'er al 't gezelschap buiten,
Dat, door de ydelheid bekoord,
Ligt uw rust en arbeid stoort.

Schoonste Sieraad der verstanden,
Kroon der Ouden, Roem der Jeugd,
Nut der Kerke, steun der Landen,
Schenkster van een reine vreugd,
Last der Traagen, lust der Braaven,
Weg die ons ter kenniss' leidt,
Voedster van verscheiden' gaaven,
Minnares der Eenzaamheid,
LETTEROEFNING! leer uw' Vrinden,
Deugd met Weetenſchap verbinden.

H O O P.

De Hoope der Rechtvaardigen is blydschap, maar de verwachtinge der Godloozen zal vergaan.

SALOMON SPREUK. X. 28.

De blyde HOOP, die 't oog ten hoogen Hemel slaat,
Zit wel getroost en schynt vol heilige gedachten,
Daar 't rykbebloemde Kleet en 't groene hoofdsieraad
Ons leert, dat ze uit de bloem de vrugten kan verwachten.
Door 't Anker wylt zy elk haar vasten grondsteun aan,
Wanneer in's Waerelds Zee, verdrukkings-golven slaan.

*De HOOP is als een gouden Keten die van den Hemel op de Aarde hangt,
en alle Menschen van de Aarde ten Hemel optrekt.*

CHRYSOSTOMUS.

B

Wel.

*W*elke een schoone en Kuifche Maagd
 Brengt de Kunst my onder de oogen?
 Die een kroon van bloemen draagt,
 En standvastig, onbewogen
 Op den glans des Hemels staart?
 't Is de HOOP, ik ken haar' zeden,
 Zy, door 't waar Geloof gebaard,
 En gekoesterd door Gebeden,
 Is 't, die, door de Deugd geleid,
 Hier het Zaligst heil verbeidt.

Blyde HOOP, bevallig Wezen!
 Stok en Staf in 't zwaarst verdriet,
 Vyandin van 't angstig vreezen,
 Oog dat door de Wolken ziet,
 Heilryk Licht in duistre tyden,
 Balzem der gewonde Ziel,
 Voedster van het Kuifch verblyden,
 Anker van de Levenskiel,
 Eigendom der Kristenschaaren,
 'k Span alleen voor u myn' snaaren!

't On-

't Ongeloof daar 't God' verlaat,
Heil noch Hemel heeft te wachten,
Mag, onkundig van uw' staat,
Uw bekoorlyk schoon verachten:
Dat het uw verlangen doem',
U der Dwaazen Welbehagen,
Moorderesf' der Blydschap noem';
Gy zyt, zints 't begin der dagen,
Vaak den neergebogen Geest,
Dog ten grond van troost geweest.

't Eerste Paar, van God verdreven,
Wyl 't onteerde zyn gezag,
Gaaft gy 't eerst weer H o o p ten leven,
Daar het hooploos nederlag:
Toen uw licht hun is verschenen,
Zagen ze uit hunn' jammerstaat
Door een ry van eeuwen heenen,
Naar 't beloofde Vrouwezaad:
Daar gy hun geloofs betrachting
Streelde, met uw heilverwachting.

Gy ontdekte aan ABRAHAM,
 Door een' drang van duistre Wolken,
 De uitgebreidheid van zyn' Stam,
 Voortgeplant door veele Volken.

JAKOB wierd door u versterkt,
 By 't verval der Lichaamskrachten,
 Toen zyn geest, door u bewerkt,
 Stervende, op zyn heil kon wachten.

JOZEF, hebt gy, hoe geplaagd
 In den Kerker, onderschraagd.

Vroomen JOB den Roem van 't Oosten,
 Kont ge in 't allerdroefst lot,
 Met des Hoogsten bystand troosten,
 Want hy hoopte op zynen God.
 ISRELS ZANGER neergebogen,
 Klaagde in onrust, maar uw Licht
 Leidde hem naar 't Alvermogen,
 Wiens verlosfend Aangezigt
 Hy, voor nieuwe gunstbewyzen,
 Eerlang met zyn volk zou pryzen.

Gy

Gy deelt JAKOBS NAGESLACHT
Op zyn heil, schoon nog verborgen,
Wachten, in een' duistren nacht,
Als den Wachter op den Morgen.
Toen Gy 't, onder 't lastig Juk,
Tot geheiligde aandacht wekte,
En den Redder uit zyn' druk,
Door het Schaduwbeeld ontdekte.
„ Ach! dat Isrels hulp verscheen!
Riept gy dan door zyn' gebed.

Maar uw Licht zou klarer schynen
In den Evangelydag,
Daar moest doodsche vrees verdwynen,
Met het Priesterlyk ontzag.
Gy deelt JEZUS lieve vrinden,
Na die Borg aan 't Kruishout stierf,
Straks de vrugten ondervinden
Van het heil dat hy verwierf:
Toen zy 't goed der betre dagen,
Door 't gescheurde Koorkleed, zagen.

Nu verklaart gy hun gezigt,
 Om, als Hemeladelaaren,
 Op hunn' Schat, in 't eeuwig Licht,
 Door den dampkring heen, te staan.
 Wars van Waereldsche ydelheên,
 Schenkt gy hunn' begeerten wieken,
 Leert hun Neboos Kruin betreên,
 Daar ze Paradyslugt rieken,
 Kanän zien, en 't Onderpand
 Smaaken van dat Zalig Land.

Schynt het Onweer losgebroken
 Boven Sions Burgery:
 Heeft de Hel haar' Val bestoken
 Door Verraad en Tirany:
 Gy Verkwikster der Verdrukten!
 Troosterresse in tegenspoed!
 Schoon Bevreesden nederbukten,
 Gy houdt standt, uw Heldenmoed,
 Vaak in nood en dood gebleken,
 Blyft in 't lyden onbezweken.

Schoon

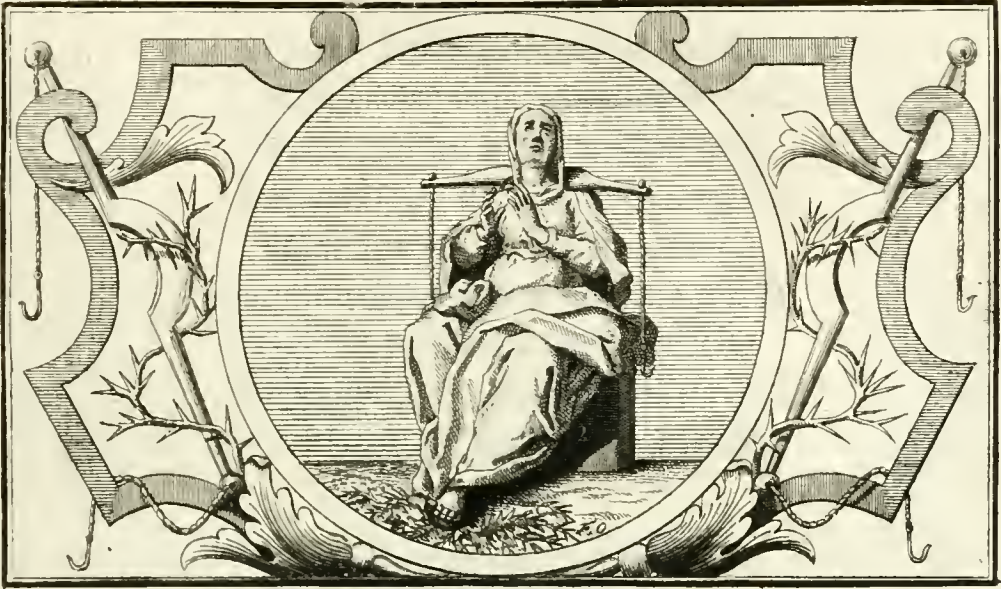
Schoon de Zee der Volkren slaat,
En uw hulk op 's Waerels baaren
Dan ten donkren afgrond gaat,
Dan ten hemel schynt te vaaren:
't Anker, eens door Wysbeleid
Uitgeworpen met vertrouwen,
Op den Rots der Eeuwigheid,
Kan u in den Storm behouën.
Hy, die Zee en Lugt gebiedt,
Feilt in zyn' beloften niet.

't Is geen waan, 't is geen verblinding,
Die 't gevaar te ligt veracht,
Maar een heilige ondervinding
Van Gods liefde en trouw en magt,
Die u leert, in alle naarheid,
Met een stil bedaard gemoed,
Uitzien naar den God der Waarheid;
Die zyn Volk in druk behoedt,
En (wat Haaters ook beraamen)
't In zyn *boop* nooit zal beschaamen.

Billyk vraakt gy dan 't bestaan
 Van verwaaten' Huichelaaren,
 Wier verwachting zal vergaan,
 Daar hun hart, by Zielsgevaaren,
 Zig des Hemels gunst verbeeld,
 Schoon in 't midden hunner boosheid:
 Wyl een valsche *Hoop* hen streelt,
 Die geteeld uit Zorgeloosheid,
 En door ydlen waan gevoed,
 Nimmer rust geeft aan 't gemoed.

Gy ô waare Rustbewerkster!
 Gy geeft rust, al raast de Nyd:
 Eedle *Hoop*! ô Hartversterkster!
 Uw geluk verduurt den tyd:
 Schoon hy staal en marmer floopte.
 Gy leeft veilig in uw lot,
 Tot de Hand, op wie gy hoopte,
 U verandert in 't Genot:
 Als 't Geloof der Godgetrouwen
 Wordt verwisfeld met Aanschouwen.

LYDZAAMHEID.

Bezittet uwe Zielen in uwe LYDZAAMHEID.

LUK. XXI. 19.

De LYDZAAMHEID, die 't Juk in stilheid tracht te draagen,
Zit op een' harden Steen, getroost in 't droevig Lot:
En, daar zy de oogen naar den Hemel houdt geslaagen,
Heft zy haar handen op, en wacht haar hulp van God.
Al moet ze blootsvoets, op de scherpe doornen treden,
Zy draagt zig LYDZAAM, in de zwaarste Tegenheden.

*Men moet gehoorzaam zyn, om dat het ongeoorloft is, te wederstaan;
Men moet het Kruis met LYDZAAMHEID draagen, om dat de Onlyd-
zaamheid wederspannigheid tegen God is.*

CALVINUS.

C

Wie

*W*ie is zy, die zo geduldig

Onder 't lastig Kruishout bukt,
Die wel smartlyk, maar onschuldig,
Van de Boosheid wordt verdrukt?
Zyt gy 't niet, ô Roem der Vroomen!

LYDZAAMHEID, die wys en stil,
Wat u ook mag overkomen,
U gerust stelt in Gods wil?
Wie uwe Ootmoed mag verachten,
'k Offer u myn Dichtgedachten.

Heillooze Ongevoeligheid!
Die in wreede folteringen,
't Menschlyk van de Menschen scheidt:
Schoon ge *Zenoos* Leerelingen
Eer verleid hebt, door uw' waan;
Denk niet, dat we uw trotsheid roemen.
Wie recht kent uw stout bestaan,
Moet veeleer uw dwaasheid doemen:
Wyl uw Beeld (hoe grootsch het prykt)
De Ondeugd meer, dan Deugd gelykt.

LYD-

LYDZAAMHEID, der Kristen Wapen,
Vrugt, geteeld door 's Heeren Geest,
Eigenschap van JEZUS Schaapen,
Die het Onheil zoekt nog vreest;
Gy alleen, gy kunt de slagen
Van de wrange Tegenspoed
Met gewilligheid verdraagen;
En in 't stil bedaard gemoed,
Zonder morrend ongenoegen,
U naar 's Hemels Schikking voegen.

Gy, een dappre Kruisheldin,
Ziet uw Vyand onder de oogen,
Stapt het bloedig Strydperk in,
In de Kracht van 't Alvermogen,
Met het Heilgeloof gepaard,
Zyn het zwygen, bidden, waaken
U ten Schild, en Spiets, en Zwaard.
Door een heilig vuur aan 't blaaken,
Stryd ge (schoon 't gevaar vergroot)
Dan standvastig tot den dood.

Echter poogt ge u nooit te wreken,
 Wat u ook voor leed gefchied;
 Voor uw' Vyand kunt ge smeeken,
 Haat of Afgunst kent ge niet.
 Liefde vergezelt uw' fchreeden,
 En de fchoone Nedrigheid
 Leert u, onder Tegenheden,
 Bukken voor 't Alwys Beleid:
 Dat der Menfchen Lot bepaalde,
 Van wien heil en onheil daalde.

Zoudt ge, als een gehoorzaam Kind,
 Dan het Vaderlyk Kastyden,
 Als 't Gods Wysheid nuttig vindt,
 Niet met onderwerping lyden?
 't Is een Leeraar, die u leert:
 't Is een Arts, hy heelt uw' fmarten.
 't Is een God, die niet begeert,
 Dat de neêrgebogen Harten
 Meer verdrukking ondergaan,
 Dan hun zwakheid uit kan ftaan.

Immers weet ge, dat ge als vreemden
Wandelt door dit jammerdal,
Daar men langs geen groene beemden
Van Vermaak u leiden zal,
Want uw weg loopt hier door doornen
En door distlen van verdriet,
En voor JEZUS Uitverkoornen
Is deze aard' de rustplaats niet.
't Schip heeft hier geen rust te hoopen
Voor het mag ter haven loopen.

Zoudt ge twisten met uw' God?
Zoudt ge met uw' Maaker stryden?
Neen! ge omhelst het drukkend Lot,
En durft ongeveinsd belyden:
„ 'k Heb meer leed, meer ramp verdiend,
„ 'k Ben uw' slagen dubbel waardig,
„ Maar gy, groote Menschenvriend!
„ Zyt zo gunstryk als rechtvaardig,
„ Zagt is 't juk van uw gebied,
„ En uw last verdrukt ons niet.

22 DICHTKUNDIGE BESPIEGELING

„ Zou my ook het leed verschrikken,
„ Leed, dat in één' duistren nacht,
„ In één uur, in oogenblikken
„ Wordt gelukkig doorgebracht?
„ Neen! (zo spreekt ge wel te moede)
„ 'k Weet myn Lyden is beperkt,
„ En het Kruis, dat zelfs ten goede
„ Van Gods gunstling medewerkt,
„ Heb ik hier zolang te draagen
„ Als 't Algoedheid zal behaagen.

Zulk een taal, die Helden past,
Doet ge vaak Gods Kindren spreken,
LYDZAAMHEID! als ze uit den last,
Door uw Kracht, het hoofd opsteeken.
Zo sprak DAVID, steeds getroost,
't Zy hem SIMEI dorst vloeken,
't Zy hy vlugtte voor zyn Kroost,
En een vryverblyf moest zoeken:
Toen hy Leven, Kroon en Staf
Aan Gods schikking overgaf.

Hebt

OVER DE LYDZAAMHEID.

Hebt ge ô Steun der Godgezinden!
Niet d'*Usiter* onderschraagd?
Die, verlaaten van zyn' vrinden,
Wierd door ramp op ramp geplaagd.
Riep hy niet, door u gedreven,
Neêrgebogen voor zyn' Heer:
„ Uwe hand heeft my 't gegeven
„ En uw hand ontnemt my 't weêr?
„ Mogt ik eer uw gunst genieten,
„ Zou my dan uw tugt verdrieten?

Was uw Deugd in 't martelperk
Wonderkracht der Bloedgetuigen!
Niet de Dwinglandy te sterk,
Toen haar vuur nog staal kon buigen?
Ja! wanneer 't bloeddorstig Rot
Zelfs uw bloed heeft ingezwolgen,
Zogt ge, lydzaam in uw lot,
Nogtans 't Godlyk Lam te volgen,
't Grootste voorbeeld van geduld,
Toen het stierf voor 's Waerelds schuld.

Schoon

Schoon dan zwaare rampen drukken,
Gy leert aan Gods gunstgenoot
Druiven van de Doornen plukken,
’t Leven vinden in den dood;
Gy ontdekt hem zyn’ gebreken,
Leert hem zyne dwaasheid zien,
God’ met meerdere aandacht sineeken,
Met meer ernst de Zonden vliên,
En, door dit kortstondig leven,
Met meer lust ten hemel streeven.

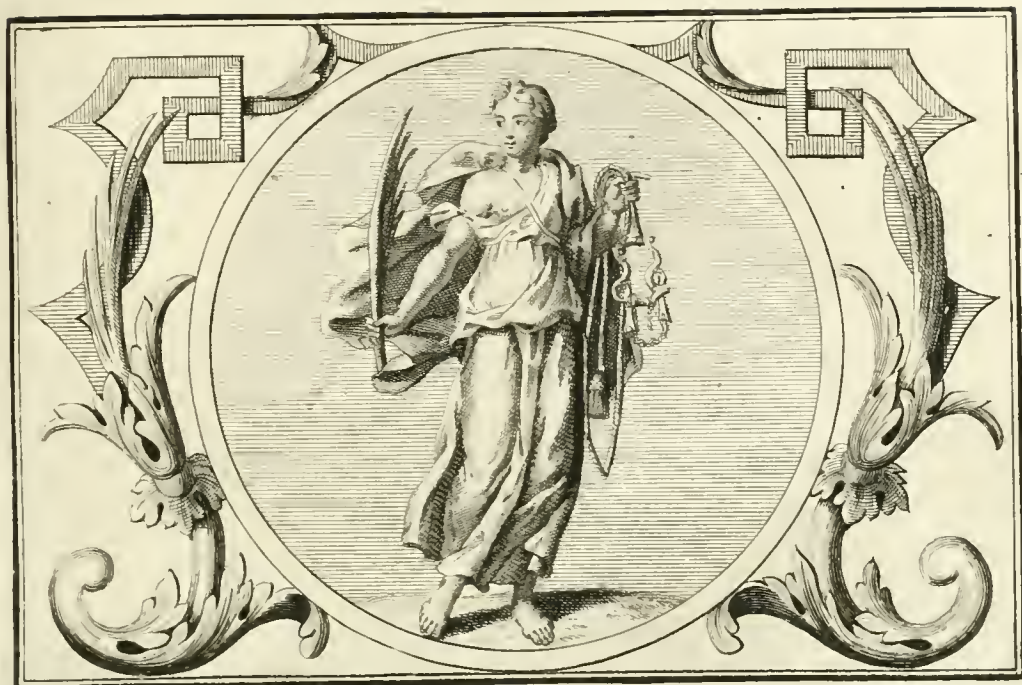
’t Goud wordt door een Meesters hand,
Van zyn schuim in ’t vuur ontbonden;
Vaak wordt in een bittere plant
Heilzaame Artzeny gevonden.

Als de Weelde en Welvaart lacht
Zal de glans der Deugd verdwynen.

In een’ duistren Winternacht,
Ziet men ’t klaarst de Starren schynen.

’t Licht van waare Godvrugt straalt
Schoon de Zon van voorspoed daalt.

MAATIGHEID.

Voegt—by de Kennisfe MAATIGHEID.

2. PETR. I. 5, 6.

De schoone MAATIGHEID, die in haar *linke hand*
Den *Breidel* draagt, toont dat ze, door den *Toom* der Reden,
De Driften van den Wil en 't dartele verstand
Bedwingt, en leert den Voet het juiste spoor betreedén.
Terwyl de *Palmtak*, die de *rechte hand* verfiert
Ontdekt, dat ze eindlyk op de Hartstocht zegeviert.

De MAATIGHEID is de Voogdesse van het Verstand, de Zinnen en alle Leden, de Borstweering der Kuisheid en Ecrbaarheid, de Bewaarster van den Vrede en de trouwe Gezellinne der Heiligheid.

AUGUSTINUS.

D

Laat

*L*aat een Dartle zig vermaaken,
 Als zyn zang de Kuischheid kwetst,
 En in 't vuur der Wellust blaaken,
 Als hy 't beeld der Ontucht schetst.
 Laat een ander, losberaaden,
 Zingen by het druivenzap,
 Dat zyn kunst met wyngaardbladen
 Sier' de ontmenschte Dronkenschap:
 'k Heb de Deugd myn' Zang geheiligd,
 Die ons voor onszelf' beveiligt.

MAATIGHEID, die 's Levens Kiel
 Veilig stiert, en hoedt voor 't stranden,
 Steun des Lichaams, Rust der Ziel,
 Nut der Huizen, Heil der Landen,
 Wysheids trouwe Hartvriendin,
 Dappre Temster onzer Lusten,
 Breidel der verboden' Min,
 Deugd door lief nog leed te ontrusten,
 Daar ge een effenbaar gemoed
 Houdt, in Voor-en-tegenspoed.

Hoe

Hoe voorzigtig zet ge uw' stappen
Op het juiste redenspoor!
Wat verhevene eigenschappen
Blinken in uw' wandel door!
Wyslyk stiert gy onze zinnen,
Als we, 't geen ons drukt of vleit,
Driftig haaten, vuurig minnen,
Dan leert ge ons, met ryp beleid,
D'aart der dingen recht bevatten,
En die naar hun waarde schatten.

't Brood, dat u de Aartsgoedheid schenkt,
Eet ge met een vrolyk harte.
De Overdaad, die 't Lichaam krenkt,
En veroorzaakt Zielefmarte,
Wraakt ge; wyl ge u nimmer tracht
In den overvloed te baaden:
Daar ge uw' staat gelukkig acht,
Als ge uw' honger meugt verzaaden,
En naar eisch, uw leemen hut,
Met het nodig voedsel stut.

Schoon ge ook door Gods milde gaaven
 U verkwikt, en ftıl vermaakt:
 Nooit zult ge u aan fpys verflaaven,
 Of aan drank, die 't keurlykst fmaakt.
 Vullen andren hunne buiken
 Met het puik der Lekkerny',
 Als zy 't Schepfel ftout misbruiken,
 En des Scheppers Heerschappy
 Door hun woest gedrag verfaaken:
 't Minfte kan u dankbaar maaken.

 Laat een Vrek om 't Zielloos goud
 God en Ziel en ailes waagen,
 Wyl hy dwaas zyn' welstand bouwt
 Op een goed van weinig' dagen:
 Op een' Schat, door vloed, en gloed,
 Lugt en aarde ligt te rooven:
 Als hy, arm in overvloed,
 Zig geen kalmte kan belooven,
 Maar om meerdren Rykdom zwoegt:
 Leeft ge in 't minder vergenoegd.

Gy erkent des Heeren Zegen,
En van 't eerelyk gewin,
Door uw vlyt of kunst verkregen,
Voedt ge u en uw Huisgezin,
Naarstigheid bezielt uw' handel,
Rustig geeft gy u aan 't werk:
Op dat nooit uw vroomme wandel
Strekk' tot last van Staat of Kerk.
Dog geen schat, geen gouden keten
Boeit uw hart en vry geweten.

Laat de trotze Hovaardy
Zig in 't vorstlyk purper kleeden.
Gy, van zulk een dwaasheid vry,
Draagt het-Kleed, om uwe leden
Voor de koude en lugt te hoên,
En het naakte lyf te dekken:
't Zal ligt aan uw keur voldoen,
Als 't u kan tot nut verfstrekken.
Dog, schoon ge alle pracht versmaadt,
Kleet ge u echter naar uw' staat.

Gy aanbidt de alwyze schikking,
 Waarin 's Heeren goedheid straalt,
 Die de Nachtrust ter verkwikking'
 Van den Sterfling heeft bepaald.
 Daar ge de afgesloofde krachten
 Door een' nutten Slaap herstelt:
 Zult ge u dog voor Traagheid wachten;
 Die, van 't sluimren vergezeld,
 's Lichaams welstand ligt zou rooven,
 En het vuur der Ziel verdooven.

Gy, gelyk een reine Maagd,
 Sluit voor de ydelheid uwe oogen.
 Als de Wellust u belaagt,
 En u lokt, door haar vermogen,
 Vliedt gy haar betovrende aas,
 Listig voor u opgehangen.
 Laatze een' ligtverleiden Dwaas
 In haar looze strikken vangen:
 Gy, hoe schoon zy speelt en vleit,
 Schuwt den val dien ze u bereidt.

„ Zou

- „ Zou ik zulk een snoodheid waagen
„ (Zegt gy dan met Jakobs Zoon)
„ En het alziende Oog mishagen?
„ Zou ik dwaas' 't vergangklyk schoon
„ Voor 't bestendig heil verkiezen?
„ Zou ik om een vuilen lust
„ Reine Hemelmin verliezen?
„ Neen! geen vreugd die 't hart ontrust,
„ Als ze 't Lichaam kan bekooren;
„ Zal myn stil genoegten flooren.

Schoon ge vriendlyk zyt van aart,
En de stugheid mydt in 't spreken:
Nogthans wordt uw Mond bewaard,
Om geen wellust aan te kweeken.
Gy, die nooit de Onkuisheid streelt,
Stopt uw Oor voor dartle reden,
Die, in 't onrein hart geteeld,
Strekt een pest der beste Zeden,
Daar ge, aan Eerbaarheid gehuwd,
't Wuft gebaar der wulpsheid schuwt.

Heersch,

Heerfch, doorluchte Zielsvoogdesfe!

Heerfch voortaan in ons gemoed;

Leer ons, wyze Leermeeftresfe!

Stil zyn als de Boosheid woedt.

Laat geen Grampfchap 't hart ontfteeken:

Om, als de Afgunft raaft en tiert,

Dan doldriftig zig te wreken.

Dat we, door uw hand beftierd,

Ons, in droeve of blyde dagen,

Maatig en bedaard gedraagen.

Kom, ô MAATIGHEID! en woon,
Woon op Neêrlands vrye gronden!

Eertyds fteegt gy hier ten troon,
Maar nu wordt gy fchaars gevonden.

Kom herleef in Kerk en Staat,
Ban de Monfters die u hoonen,
Wellust, Hoogmoed, Overdaad.

Vorm het hart van onze Zoonen:

Zo wordt by ons Nageslacht,

Weêr de gouden tyd verwacht.

HET GEBED.

— Een krachtig Gebed des Rechtvaardigen vermag veel.
JAKOB: V. 16.

Hier knielt een Biddende voor God, in nedrigheid,
De Steen, waarop ze zit, ontdekt haar vast vertrouwen,
En daar we in 't wit gewaad, haar vroom gemoed beschouwen:

Ziet zy ten Hemel, daar ze zegen van verbeidt:
Zy heft haar' handen op, en toont ons haar verlangen,
Om uit Gods gunst, het goed dat zy begeert, te ontfangen.

Het GEBED is ons uitneemendste, ons heiligste, ons sterkste geweer van allen, daar de poorten der helle zelfs voor bezwyken, en dat de deuren des Hemels gereetst voor ons opent. Als de heiligen dus oorlogden op de knien, dan plag God uit den hemel voor hun te vechten.

VOLLENHOVE.

E

Zal,

Zal, op last der braaffte Vadren,
Al het land, met diep ontzag,
Voor Gods aangezicht vergadren?
Nadert reeds die groote Dag?
Klinken reeds de Boettrompetten,
Om van *Dan* tot *Berzeba*,
Alle Volkren aan te zetten,
Dat ze, in 't licht van Gods genâe,
Nedrig opgaan, naar Gods woning,
En zig buigen voor dien Koning?

'k Zal, terwyl zig elk bereidt,
Tot die heilige oeffeningen,
Ook, in peinzende eenzaamheid,
Van het heilig bidwerk zingen.
't Lust my thans het vroom gemoed
In het stil vertrek befloten,
Daar 't zyn' Rechter valt te voet,
En zyn hart hem durft ontblooten,
Niet gestoord door ydelhêen:
In myn' maatzang naar te trêen.

God.

Godvrugt, die Gods alvermogen
En haar eigen *niet* beschouwt,
Nadert voor zyne alziende oogen,
Nimmer roekeloos of stout:
Zy, in stilheid neergezeten,
Door geen slaafsche zorg ontrust,
Onderzoekt eerst haar geweten,
Poogt, van haar gebrek bewust,
Alles uit het hart te sluiten,
Wat haar' yver tracht te sluiten.

Zy verheft zig uit het stof,
Straks bepaalt zy haar' gedachten,
Ter verbreiding van Gods lof,
En verzamelt al haar' krachten.
Schoon ze voor haar' zonden schrikt,
't Goed, zo menigmaal genoten,
Van een' God, die heil beschikt,
En nooit Zondaar heeft verftoten,
Die zig nedrig voor hem boog,
Beurt haar matte ziel om hoog.

Zo gemoedigd, stapt ze nader,
 Heft eerbiedig hart en hand,
 Naar een' goedertieren Vader.
 Smeekt, maar smeekt hem met verstand.
 Wyl ze kent den wil des Heeren,
 En het ydel roepen vliedt:
 Zal ze niets van hem begeeren,
 Dan het geen hy zelf gebiedt,
 Dat zyn' Kindren zullen smeeken,
 Ter vervulling der gebreken.

Zy, die God in waarheid vreest,
 Dien geen schyndeugd kan vermaaken;
 Zal in waarheid en in geest
 Tot den God der geesten naaken,
 Die haar voor geveinsdheid hoedt.
 De onbedriegelyke Lippen,
 Tolken van 't oprecht gemoed,
 Zullen nooit een woord ontglippen,
 Dat geen heilig vuur ontdekt,
 Door Gods geest in 't hart verwekt.

Zy.

Zy heeft voor geen straf te vreezen,
Voor geen gloed die 't al verteert,
Voor geen heilig Opperwezen
Die de onreinen van zig weert.
Neen! zy heeft den weg gevonden
In het Zoenbloed van Gods Zoon,
En, aan JEZUS naauw verbonden,
Stapt zy met hem naar den troon:
Daar ze straks, door dien Beminden,
Een' verzoenden God zal vinden.

Dan verzaakt ze, in nederigheid
Voor den Vader neergebogen,
Wyl ze op GOËLS heilwerk pleit,
Eigen werken en vermogen,
Schat zig stof en asch gelyk,
En erkent haar kleine krachten:
By de minste liefdeblyk
Roept zy: „Heer! wat ben ik te achten?”
„Dat gy my genade schenkt,
„En nog aan een' aardworm denkt!

Dog hoe nedrig zy mag smeeken,
 En haar onvermogen ziet:
 Wylze door 't geloof kan spreken,
 Twyffelt ze aan Gods bystand niet.
 Zou geen Vader zig ontfermen,
 En op 't wichtje nederzien,
 Als hy 't droevig hoorde kermen,
 En hem zag zyn' handjes biên?
 Zou 't gelovig zielbegeeren,
 Dan Gods vaderliefde ontbeeren?

Wyze Godvrugt, die in 't stil
 Tracht op 's Levens weg te treden,
 Onderwerpt zig aan Gods wil,
 Aan Gods raad, in haar' gebeden.
 Schynt de Heer in 't zwaarste leed,
 Naar haar bidden niet te hooren:
 Ze is getroost, haar Vader weert,
 Die voor lang haar heeft verkooren,
 Wat haar zwak gestel behoeft,
 Schoon hy met zyn hulp vertoeft.

Daar-

Daarom zalze nooit vertraagen:
De yver, die haare aandacht wekt,
't Zy het licht begint te daagen,
't Zy de nacht ons halfrond dekt,
't Zy zy op bepaalde tyden
Bukt voor Gods genadestoel;
Leert haar zorgeloosheid myden,
En ook onder 't aardfch gewoel
Dat zo ligt ons kan bezwaaren
Nog een biddend hart bewaaren.

Welk een heil wierdt, op 't gebed,
Door de Godvrugt vaak genoten?
Dooden wierden nog gered,
Leeuwenmuilen toegesloten.
Bidt een SAMUEL, terftond
Zendt God donder neer en regen.
Smeekt de Apostelschaar, de grond
Zal zig op 't gebed bewegen.
PETRUS mogt, op 's volks gebêen,
Vry uit boei en kerker trêen.

Krach-

Krachtig bidden, heilig ftryden,
 Ladder die den Hemel raakt,
 Staf in zwakheid, troost in lyden,
 Vuur dat in Gods tempel blaakt,
 Zielzugt, door Gods geest gedreven,
 Klimt 'ge lugt en Wolken door.
 Ademtocht van 't geestlyk leven,
 Sleutel van Gods heiltrezoor,
 Artzeny voor zielgebreken,
 Leer ons, hoe wy moeten smeeken!

Wierd al 't Volk door u bezielt!
 Mogt het door uw' gloed ontbranden!
 Nu 't, voor de Almagt neer geknielt,
 Smeekt om 't heil der vrye Landen.
 Hoor uw Sion in dit uur!
 Help ons, God der Legerfchaaren!
 Blyf een Schild een vuurge muur
 Voor ons' Haardsteen en Altaaren!
 Zegen, dek, bestier en fterk
 Neêrlands Staat en Neêrlands Kerk.

MILDDAADIGHEID.

Ende en vergeet de Weldaadigheidende de Mededeelzaamheid niet: want aan zodaanige offerhanden heeft God een Welbehagen. HEER. XIII. 16.

Zie hier MILDDAADIGHEID, wier hoofd een * Vogel dekt,
Die 't vroegverlaaten Jong van andren op durst kweken.
Zy draagt twee Hoornen, die vol vrugt-en-Schatten steeken,
En leert ons, dat ze ziel en lyf tot voordeel strekt.

Haar wit gewaad verbeeldt haar blank gemoed naar 't leven,
De Pasfer toont, dat zy ook maat houdt in het geeven.

Het geeven der Almoezen is geen deugd, dan wanneer gy 't gereed, blymoedig en mildaadig doet: wanneer gy verzekerd zyt, dat gy het in het geeven niet zyt, die geeft, maar die ontfangt; naardien gy, in plaats van iets in deze gifte te verliezen, eene genade daarin ontfangt en 'er eene groote winst in doet.

CHRYSOSTOMUS.

F

'k Wy'

* *Offsraga* genaamd, welke Vogels van sommigen, voor zeker soort van Arenden gehouden worden. Zie het groot Waereldtoneel van CEZAR RIPA enz. II. Deel, Bl. 153. vergel. met het I Deel Bl. 37.

'k *W*y' MILDDAADIGHEID myn' Zang;
 Deugd van Gode en Mensch geprezen,
 Aangenaame Liefdedwang,
 Heil der Armen, troost der Weezen,
 Zuil die Nêerland's welvaard schraagt,
 Kroon van Sions Burgerfchaaren,
 Telg des Hemels, eedle Maagd,
 Die ons Schatten leert vergaaren,
 Als gy, met Geloof vereend,
 God van uwe goedren leent.

Laat een Vrek zyn blydschap stellen,
 In 't vermeerdren van zyn goed:
 Trotsaart mag van hoogmoed zwellen,
 Als zyn goud zyn eerzucht voedt:
 Wulpsaart mag zyn' lust verzaaden,
 Als hy, om zyn geld geveleid,
 Zig in dartle vreugd kan baaden:
 Vrolyke MILDDAADIGHEID!
 Zal aan JEZUS arme leden,
 Met meer vreugd haar fchat besteeden.

't Lief-

't Liefdevuur ontvonkt haar borst,
Zy, met 's naasten leed bewogen,
Spyst den honger, laaft den dorst,
Droogt de natbekreetene oogen,
Kleedt de naakten, heelt de smart,
Troost hen die geen trooster vonden,
Giet het neergeslagen hart
Wyn en oly in de wonden,
Leidt den vreemdling in haar huis,
En verlicht het lastig kruis.

Zy, die dankbaar poogt te leeven,
Slaat Gods Menschenliefde gâ
Geeft van 't geen haar wierdt gegeven;
Volgt het Godlyk voorbeeld na.
Voor de Aartsgoedheid neêrgebogen,
Hoort ze, als schamele Armôe schreit,
Straks de stem van 't Alvermogen:
Dat de Mededeelzaamheid
Eischt van alle Stervelingen,
Die zyn' weldaân ooit ontvingen.

Zoudt gy niet, ô wyze Deugd!
Luistren naar 't geklag der Armen,
En, daar 't weldoen u verheugt,
Over Menschen u ontfermen?
Ja! gy weet dezelfde God
Die hen schiep, gaf u het leven,
Heeft hy u een beter lot
Dan uw' Medemensch gegeven?
't Noopt u, om dien goed te doen,
En zyn vleesch, als 't uw, te voên.

Weenen J E Z U S lieve vrinden,
Vaak met minder goed bedeeld
Dan het huis der aardsgezinden,
Dat de voorspoed vleit en streelt;
Ziet gy hen in drukkend lyden,
Als hun nood uw hulp begeert,
Zoudt gy hen dan niet verblyden,
Daar gy faam één' Vader eert,
Eénen eerstgebooren Broeder,
En erkent dezelfde Moeder?

't Juk,

't Juk, waaronder de Armôe treurt,
Deed haar zwakheid ras bezwyken,
Zo ze niet wierd opgebeurd,
Door uw teedre liefdeblyken.

De Armôe pynigt lyf en ziel,
't Lichaam kwynde, ontbloot van krachten,
En de ontruste geest verviel
Ligt tot zondige gedachten.

Hadt gy haar niet ondersteund:
Staf waarop haar onmagt leunt!

Zou 't geloof uw hart bewoonen,
Zou het daarin zyn geplant?
't Moet dan ook zyn vrugten toonen.
Zoudt gy niet zo mild van hand,
Als oprecht zyn van geweeten?
Ja! men mag u, welk eene eer!
Voedster der verdrukten heeten,
Rentmeestres van d'Opperheer;
Die van de u vertrouwde goedren,
Deelt noodlydende gemoederen.

Bragt u de Alvoorzienigheid,
Onverdiend, tot meer vermogen?
Ziet ge uw' Rykdom uitgebreid?
Dies te mindèr sluit ge uwe oogen
Voor den Armen; kan zyn staat
D'ydden Hoogmoed haast verveelen:
Gy, die alle trotsheid haat,
Tracht hem ryklyk mee te deelen,
Niet alleen het tydlyk goed,
Maar ook troost, voor 't bang gemoed.

Ja! schoon ge, onder zorg en zweeten,
't Brood, dat God uw' arbeid geeft,
Met uw talryk kroost moet eeten,
En van mindren voorraad leeft:
Echter toont gy u genegen,
Om verdrukten by te staan.
Arme Weduw, welk een zegen!
Jezus pryst uw' Liefdedaen:
Schoon ge, door 't geloof gedreven,
Maar twee penningen kunt geeven.

Gy,

Gy, door Nedrigheid geleid,
Geeft met een bescheiden oordeel,
Haat de stuursche onvriendlykheid,
En bedoelt geen eigen voordeel.
’s Naastens smart strekt u tot smart,
Nimmer leeft gy onverschillig,
Want uw medelydend hart
Is volvaardig en gewillig,
Om, zo lang hy hulp verwacht,
Hem te helpen naar uw magt.

Laat de Schyndeugd zig vermaaken,
Als ’t gemeen haar’ weldaad pryst:
Zulk een dwaasheid kunt ge wraaken,
Daar ge uw Liefde ’t liefst bewyst
In ’t verborgen, voor den Heere,
Dien ’t ootmoedig hart behaagt.
Alle Loffpraak ydele eere,
Daar de Waereld roem op draagt,
Moet by ’s levens kroon verdooven,
Die uw deugd zig kan belooven.

Als

Als Gods Zoon in heerlykheid
Zal verschynen op de wolken,
Zal hy 't loon, voor u bereid,
U voor 't oog van alle volken,
Schenken; maar het boos geflacht,
Dat hem liefdeloos dorst hoonen,
Zyne alomgevreesde magt
En zyne eeuwige ongunst toonen.
Wel hem! die zig wyslyk draagt,
Als de Elende kermt en klaagt.

Kon het, onder 't zwaarste lyden,
Schoon beroofd van goed en kroost,
't Vroom gemèed van JOE verblyden,
Dat hy de Armôe had getroost?
Zullen DORKAS liefdegaaven
Eeuwig leeven, na haar dood?
Volg dan 't heilig spoor dier braaven,
Gy, die zoveel heils genoot,
Uit Gods liefderyke handen,
In den schoot der vrye Landen.

L O G E N.

Daarom legget af de LEUGEN, ende spreket de Waarheid een iegelyk met zynen naasten: want wy zyn malkanders leden.

EFES: IV. 25.

De onreine LOGEN schuilt hier in een wit gewaad:
 Dat vuil gedrocht versteekt zig liefst in *reine Kleêren*.
 Zo schetst ook de *Exter*, die op 't *Hoofd* dier snoode staat,
 Ons haar geveinsdheid, door zyn' witte en zwarte *Veeën*.
 Zy houdt een * *Visch*, die straks vertoont zyn listigheid,
 Als hy den *Vischer*, door 't bedrieglyk vocht misleidt.

Zo iemand tot u zyne toevlugt neemt, dien gy door uwe Logen van den dood zoudt kunnen verlossen gy zult het nogtans niet doen. Want de mond die liegt, doodt de Ziel.

AUGUSTINUS.

G

Wie

* De *Visch Sepia*.

Wie is zy, die haar gelaat,
 En affchuwelyke trekken,
 Door het hagelwit gewaad
 Van de Waarheid, poogt te dekken?
 Zy die looze valscheid kweekt,
 En, de waereld omgevlogen,
 't Allerschaadlykst vuur ontsteekt,
 Zyt gy 't niet, ô snoode LOGEN!
 Die, in d'Afgrond voortgeteeld,
 Ons vertoont uw 's Vaders beeld?

Schriklyk Monster, dat, verbonden
 Aan Geveinsdheid, Haat en Nyd,
 De eenigste oorsprong van de Zonden,
 Oorsprong van de Vloeken zyt.
 't Lust me u onbeschroomd te nadren.
 'k Trek u 't momtuig van 't gezigt.
 Vloek en scheur vry deze bladren,
 'k Zal nogtans, by 't heilig Licht
 Van de Waarheid, alle uw' vlekken
 Op myn dichttafreel ontdekken.

Hebt

Hebt ge op Edens zuivren grond,
Niet het eerst uw gift gefpogen,
En in 's Waerelds morgenftond,
Reeds de AARTSMOEDER niet bedrogen?
Toen gy door uw' boozen raad
Haar te jammerlyk verleidde,
En het allersmartlykst kwaad
Op het volgend Menschdom fpreidde:
't Menschdom dat, door uwe list,
Laas! het fpoor der Waarheid mist.

Dorst ge JOZEF niet belaagen?
Wierd zyn kuifche deugd en trouw
Niet in ketenen geflaagen,
Door het liegen van een Vrouw?
Bragt ge NABOTH niet om 't leven?
Hebt gy zelfs de Apostelfchaar,
Schoon door 's Heeren geest gedreven,
Niet bekladt in 't openbaar:
Toen gy stout dit oordeel velde,
Dat de Wyn haar' geest ontftelde?

Was het niet uw heilloos werk,
 Toen de LOGEN der getuigen,
 STEFANUS in 't martelperk,
 Voor het moordgeweld deed buigen?
 Maar hoe dorst ge, ô Slangezaad!
 Zelfs de Heiligheid bezwaaren?
 Hebt gy JEZUS niet gefmaad
 En een' Vriend van Tollenaaren
 Hem genoemd? zyn leer gehoond,
 En zyn' wondren niet verschoond?

Aartsverleidster! die de Zielen
 Van den weg des Levens trekt;
 't Zy ge ons leert voor Afgoôn knielen,
 En het licht der Waarheid dekt
 Door een' damp van valsche leering:
 't Zy ge u tegen de Almagt wendt,
 En de alwyze Godsregeering
 In het Schepslenheir ontkent:
 Wêe hun! die u, losberaaden,
 Volgen op uw' logenpaden!

Schoon

Schoon ge u ook, ô snood Gedrocht!
Poogde in 't kleed van Deugd te steeken,
Vaak Gods Heiligdom bezogt,
En hem met den mond dorst smeeken,
Als ge uw hart aan 't ydle bondt:
't Allerheiligst Opperwezen,
Dat des menschen ziel doorgrondt,
Mint hun die 't in waarheid vreezen.
Nooit wierd zyne Alweetendheid
Door schynheiligheid misleid.

Durft ge stout ter Vierschaar treden,
Daar het Recht ontzag verwekt,
Als ge, door Godtergende Eeden,
Uw gevloekte list bedekt?
Zweert ge by den God der Waarheid
Valschlyk, die de valschheid haat?
Beef Rampzalige! wat naarheid!
Wat verwoefling dreigt uw' Staat!
Als hy zal, in toorn ontsteeken;
Zyn geschonden' deugden wreken.

Poogt ge de onbezoedelde eer
 Van uw' Medemensch te smaaden?
 Strekt uw tong een moordgeweer
 Om de onnozelheid te schaaden,
 Als ge uw' Naasten stout betigt,
 En besmet met wanbedryven
 Gruwlen in uw hart verdigt,
 Die uw mond hem aan durft vryven?
 De onschuld nogtans wordt gered,
 En uw list een perk gezet.

Schenkt gy ons in gouden Vaten,
 Vaak een doodelyk venyn
 Wyl we ons op uw trouw verlaaten,
 En gy, onder vriendschaps schyn,
 Dekt uw' haat en valsche streeken,
 Als gy lacht, en streelt, en vleit,
 Maar ons, met dit liefdeteken,
 't Allernaarst verderf bereidt?
 God zal eindlyk openbaaren,
 Al 't bedrog der Huichelaaren.

Meent

Meent ge, dat ge u niet bevlekt,
Als van uw beleefde *Logen*,
De een of de andre voordeel trekt?
Of dat uw bedrieglyk poogen
(Naar uw' waan) den Godsdienst ftut?
Zou die uitvlugt u verfchoonen?
Zulk een voordeel baart geen nut,
God zo dienen is hem hoonen,
Want, wat kleet de LOGEN draagt,
Ze is een kwaad dat God mishaagt

Zou hy, die u schonk het leven,
U 't gebruik der taal alleen,
Boven andre fchepflen, geeven?
En gy zulk een gaaf besteên,
Om zyn rykswet te overtreenen,
Die voor blanke Waarheid pleit?
Uw bedriegelyke reden,
Daar ge uw' Naasten door misleidt,
Schoon verfierd met vleierye,
Breekt den band der Maatschappye.

't Lie-

't Liegen draagt het schandlyk merk
Van het kroost des helschen Vaders;
't Is de lust en 't eigen werk
Van verleiders en verraders.
't Is een vrugt van 't eerloos hart,
't Scheurt de plegtigste Verbonden,
't Schent de Trouw, teelt twist en smart,
En 't verbergt de snoodste Zonden:
Maar van elk, die deugd betracht,
Wordt die euveldaad veracht.

Schrik dan vuile Logenspreekster,
Trotze Vyandin van God,
Waarheidhaatster, Trouwverbreekster,
Schrik voor uw verschriklyk lot!
Hy zal u ter vierschaar daagen,
Die zig zelf de Waarheid noemt,
U de zwaarste straf doen draagen,
Als hy u ten afgrond doemt,
Daar een eeuwig vuur zal blaaken,
En uw staat rampzalig maaken.

G E L O O F.

— Dit is de Overwinninge, die de Waereld overwint, (namelyk) ons
GELOOVE.

I JOH: V. 4.

Het HEILGELOOF vertreedt de Waereld, zit gekroond,
En slaat het Oog op 't Boek der beide Godsverbonden:
't Leunt op den Hoeksteen, die den Duivel, Dood en Zonden
Verplet, daar 't door den Kelk, zyn Lydzaamheid vertoont.
Het wraakt geen doornenkroon, die we aan de Zuil beschouwen.
't Verschiet ontdekt de Proef van Abrams flerk vertrouwen.

Zo ras als de minste druppel des Geloofs in onze Harten gestort is, beginnen
wy Gods aanschyn, als lieflyk, vreezaam en ons genadig aanteschouwen;
wy aanschouwen 't wel van verre, nogtans met zulk een zeker gezigt,
dat wy weeten dat ons gezigt niet feilt.

CALVINUS.

H

Zing,

Zing, ô Dichtkunst! zing den moed
En 't beleid der dappre Helden,
Die door krygsdeugd, zweet en bloed,
't Kwynend Vaderland herstelden:
Stap met hun het Slagveld in,
Daar ze roem en buit behaalen.
'k Zing van grootre Krygsheldin
Gloriërker Zegepraalen.
'k Schets 't GELOOF, dat d' Afgrond bindt,
En de Waereld overwint.

Rein GELOOF, uit God gebooren,
Door geen Menschen kracht verwekt.
Veilig Bolwerk, vaste Toren,
Voor geweld en list gedekt,
Zekre Toevlugt, bly Vertrouwen,
Schild der Vroomen, Zaligst Deel,
Sterkste Zuil der Godsgebouwen,
Allerheerlykst Kerkjuweel:
Mogt uw glans myn kunst bestraalen,
Nu ze uw Schoonheid poogt te maalen.

Laar

Laat de *Onkunde*, dwaas beráen,
In het spoor der dwaaling rennen:
’t Heilpad, dat gy in wilt slaan,
Hebt ge beter leeren kennen;
Door het nuttig onderricht,
Uit het eeuwig Woord verkregen,
Kent ge God in ’t zaligst Licht:
Zo als hy, langs vrye wegen,
In het bloed aan ’t Kruis gestort,
Met den Mensch bevreedigd wordt.

Gy omhelst de Leer der Waarheid,
In het Godlyk boek gemeld:
Daar gy ’t in voldoende klaarheid,
Al voor oogen vindt gesteld,
Wat ter kennis, ter betrachting,
En ten leven nodig is:
’t *Ongeloof* spreek’ met verachting
Van dees heilgeheimenis,
’t *Bygeloof* volgt Menschenvonden:
Gy, gy steunt op vastre gronden.

Toen gy een' rechtvaardig' God,
 Boven u tot toorn verwekte,
 't Overtreeden van 't gebod
 Door uw gansch gedrag ontdekte,
 Toen gy in u wierdt geplaagd
 Door een pynigend geweeten,
 En den duistren afgrond zaagt
 Onder u van één gereten,
 Toen gy, in dien bangen stond,
 By geen Schepzel uitkomst vondt:

Toen gy, raadeloos, aan 't weenen,
 Wegzonkt in uw' Jammerstaat,
 Is u JUDAAS LEEUW verschenen,
 Vondt ge by hem hulp en raad.
 Zwaar gedrukt door 't Juk der Zonden,
 Wierpt ge u voor zyn Kruispaal neer,
 Zogt een Schuilplaats in zyn wonden;
 Daar moest Wellust Rykdom, Eer,
 Hoe ze in 't oog der Waereld schynen,
 Straks by JEZUS Kruis verdwynen.

GOËL werd alléén uw wensch,
 Onder waare Zelfverfaaking,
 Zaagt ge in hem, als God en Mensch,
 Wysheid, Recht en Heiligmaaking,
 Ja! Verlossing uit uw leed.
 Hy, aan 's Vaders eisch voldoende,
 Wierd uw leerende *Profeet*,
Priester die de schuld verzoende,
Koning die zyn volk regeert,
 En 't geweld der Helle weert.

Wil de Aartsvyand zig nu wreken,
 Volgt hy uwe Ziel nog na?
 Gy, zyn Tirany ontweken,
 Vlucht naar 't bloedig *Golgotha*.
 't Hert des Jaagers list ontkomen,
 En door hitte en dorst genoopt,
 Schreeuwt niet meer naar Waterstroomen,
 Dan gy dorst, en schreeuwt, en loopt
 Naar den Bron aan 't Kruis te vinden,
 't *Siloë* der Godgezinden.

Zou hy, die op Armen ziet,
 Die by 't nedrig Hart wil woonen,
 En den Zwakken bystand biedt,
 Zou die Heer zyn gunst niet toonen
 Aan de Ziel die om hem zucht?
 Zou geen Herder zig ontfermen,
 Als het Schaapje naar hem vlugt?
 Ja! hy draagt het op zyne Armen,
 Redt het in den jongsten nood,
 En verbergt het in zyn' Schoot.

Dog ge erlangt nog grootren Zegen.
 Eedle Felg! in Goëls hof,
 Ryk beproeid door milden regen,
 Bloeit ge nu zyn' naam tot lof!
 Scheent ge korts nog klein en teder:
 In het licht der Levenszonn',
 Wast ge, en wordt gelyk een Ceder
 Op den hoogen *Libanon*:
 Die, al stormen onweervlaagen,
 Vast geworteld, vrugt zult draagen.

Nu

Nu juicht ge in uw Zalig Lot:
 „Wie durft de Uitverkoornen doemen”?
 GOD kunt ge uw' *versoenden* GOD,
 KRISTUS *uwen Heiland* noemen.

Dat 's de rust! hier leeft uw Ziel!
 Zo vertrouwt ge zonder schroomen;
 Want, schoon berg en heuvel viel,
 JEZUS blyft de Rots der Vroomen,
 En 't Verbond, door hem hersteld,
 Vreest geen aardsch of helsch geweld.

Dat heet op zyn' GOËL steunen,
 Zitten in zyn schaduw neer,
 Veilig op zyn Liefste leunen,
 DAVIDS ZOON, en DAVIDS HEER
 Zyn gekruiste liefde omarmen.
 Hoe gelukkig is de geen,
 Die na zugten, smeeken, kermen,
 Deelt in zo veel Zalighêen!
 Welk een heil is hem gegeven,
 Die zo door 't G E L O O F kan leeven!

HEIL-

HEILGELOOF, standvaste grond
Van de goedren daar we op wachten :
Die het Zaad van Gods verbond
Zo bezielt met moed en krachten :
Gy staakt ABELS offer aan,
ENOCH hebt gy opgenomen,
NOACH hebt gy bygestaan,
In zyne Ark, op 's Waerelds stroomen,
ABRAM vlogt ge een glorikroon,
By het offren van zyn' Zoon.

Gy deedt MOZES, *Faroos* staaten,
Rykdom, wellust, kroon en bloed,
Bly voor smaad en druk verlaaten :
Oogende op een hooger goed.
Gy, schoon u Tirannen kwellen,
Gy geleidt Gods gunstgenoot,
Daar u Liefde en Hoop verzéllen,
Tot op d' Oever van den dood,
Doet hem onder vreugdezangen,
't Eind' van zyn GELOOVE erlangen.

H E T H U W E L Y K.

Het Houwelyk (is) eerlyk onder allen, ende het bedde onbevlekt. —

HEBR. XIII. 4.

Dees Jongling wylt ons d'aart van 't eerbaar HUWELYK aan,
Het torst het Liefdejuk met saamveréende krachten,
Zyn Appel leert ons dat het Vrugten kan verwachten,
Zyn Beenen zyn geboeid, en myden de ydle pân,
Waar in verleiding poogt de kuische Trouw te ontrusten:
Het treedt op d' Adder, en verplet de onreine lusten.

Gelukkig Paar, dat zo gelyk van Wil als één van Lichaam is! Wie dat geluk getroffen heeft, heeft een' Hemel, op de Aarde gevonden.

JOHAN DE BRUNE

'K Zal van reine Liefde Zingen,
 'k Roem het Wettig Echtverbond.
 Wykt, verdwaalde Waereldlingen!
 Die uw Vreugd in Wellust vindt.
 Kon de Onkuischheid u verleien?
 Volgt gy haar op 't Zondig spoor?
 Dat u dartle Dichters vleien!
 'k Zing alleen voor 't Kuisch gehoor,
 'k Poog geen wufte Min te streelen,
 'k Wy' de Tugt myn dichttafreelen.

Huwelyksmin, Vriendin der Deugd,
 Band der Eendragt, Rustbereidster,
 Voedster van eene eerbre Vreugd,
 Aardbevolkster, Stamverbreidster,
 Ontugthaatster, zuiver Beeld,
 Troostereffe in 't moeilyk leven,
 Vrugt in 't Paradys geteeld,
 Eêl geschenk van God gegeven,
 Schets van Goël en zyn Kerk:
 Dat uw heil myn' Zanglust sterk'.

Durft

Durft de Onweetendheid u wraaken?
Schuwt de Wantrouw uw gebied?
Kunt gy Wulpschaart niet vermaaken,
Wyl hy tugt en orde vliedt?
Gy dog steunt op zuivre gronden,
De Almagt heeft u ingesteld,
Eer de Mensch, door 't gift der Zonden,
Uit zyn rust was neêrgeveld:
Eer de Aartsmoeder wierd bestreden,
Door de Slang, in 't Zalig Eden.

Schoon 't verbreeken van Gods Wet
Ontugt, Weelde en Wellust baarde,
En al 't Menschdom wierd befmet:
Echter bleef uw staat in waarde.
't Volk, dat, door Geloof en Recht,
Zig met JEZUS mogt verbinden,
Kan in u, ô heilryke Echt!
Onbevlekt genoeg vinden:
Dat nooit Wulpschaart, in den Schoot
Van verboden lust, genoot.

Dartle Min doe de Echtaltaaren,
 Rookten van onreinen gloed;
 Als zy, door een heilloos paaren,
 Vaak de zwaarste rampen broedt:
 Deugdbeminnaars, in wier Zielen
 't Vuur der waare Godvrugt brandt,
 Kunnen, als zy nederkielen,
 Voor de Aartsgoedheid, van haar hand
 (Die hen leidde op Liefdewegen)
 Wachten d'allerryksten Zegen.

 's Hoogsten eer, een zuivre zugt
 Om het heilryk uit te breiden,
 Hunne tedre Huwlyksvrugt
 Tot Gods Tempel op te leiden,
 En, met éénsgezind gemoed,
 Voor Gods aangezicht te leeven,
 Meer naar 't eeuwigduurend goed,
 Dan naar aardfchen fchat, te ftreeven:
 Is het doel van hunne Trouw
 En de Zuil van 't Echtgebouw.

In het huis dier Lotgenooten
Voert de Liefde 't Hoofdgebied,
't Wordt voor Haat en Twist gesloten,
Trotsche Heerschezugt heerscht 'er niet,
Lachende Eendragt kroont hun wooning,
Vriendlykheid siert woord en daad,
En een feil vindt ligt verschooning,
Daar men poogt, met troost en raad,
Trouw elkandren te onderschraagen,
En veréënd den last te draagen.

Lacht hun milde Voorspoed aan,
Mag hun handel zig vermeêren,
Zyn hunne Akkers welgelaân;
't Noopt hun, om de Godheid te eeren,
Dankbaarheid siert mond en hart.
En schoon tegenheden drukken,
Nogtans kunnenze in de smart,
Nedrig voor Gods schikking bukken.
't Stoort hun stil genoeg niet,
Als hun 't aardich geluk ontvliedt.

't Liefdevuur zal zuiver blaaken,
 't Voorwerp van hun Huwlyksmin
 Kan alleen hun hart vermaaken.
 En hun deugdzaam Huisgezin
 Blyft voor de ydelheid beveiligd;
 Door geen weelde of pracht bestierd;
 Is het God ten dienst geheiligd:
 En, door Nedrigheid verfiert,
 Zal 't, in 't spoor der Kristenzeden,
 Anderen ten voorbeeld treden.

Schoon dit welveréénigd Paar
 't Liefst zyn' God dient in 't verborgen:
 En hem op het Hartaltaar
 Offert, in den vroegen morgen:
 Of hem 't Avondoffer wydt,
 In het stil vertrek besloten;
 Toont het echter zig verblyd,
 Als het met zyn huisgenooten,
 Los van aardfche moeilykheên,
 Mag naar 's Heeren wooning treên.

Dog

Dog de dienst aan 's Hemels wetten
Zal het (schoon van 't zwaarst gewigt)
In geen nodig werk beletten,
Daar het aardfche toe verplicht;
Neen! 't gemoed dier Echtelingen
Voedt geen traagheid; 't eert ook God,
En verwacht zyn Zegeningen,
Als zy, werkzaam in hun lot,
't Huis voor drukkend onheil hoeden,
En het van hun' arbeid voeden.

Zo Godvrugtig, éénsgezind,
Zo geduldig in bezwaaren,
Zo gezegend, zo bemind,
Slyt dit Paar zyn Huwlyksjaaren.
Breekt de Dood dien vasten knoop,
Dit verwekt een droevig treuren:
Dog een welgegronde Hoop
Leert het itraks het hoofd opbeuren
Wyl het God, na 's Lichaams val,
Weer volmaakt vereenen zal.

Wie

Wie durft dan het Huwlyk doemen?

Wie bestaat dees Levenswys

Nog een Slaaverny te noemen?

Daar zy eer een Paradys

Opent voor de Deugdbetrachters,

Strekt een Vreugd voor lyf en geest;

Zwygt verwaatene Echtverachters!

Daar de Heilzon op haar Feest,

Zelfs haare eerste wonderstraalen

Schoot, in Kanaas Bruiloft-Zaalen.

De Echt, waar op Gods Zegen rust,

Leenigt onze druk en smarten,

Temt de drift, baart reinen lust,

En leert saamverbonden Harten

Wandelen naar 's Hoogsten Wet.

ZACHARIAS heilig Leven

Met zyn Vroome ELIZABETH,

Kan ons 't heerlykst voorbeeld geeven

Van een' Echt, die God' behaagt,

En zyn' ryken Zegen draagt.

LANDBOUWERY.

Gy kroont het jaar uwer goedheid: ende uwe voetslappen druipen van vetzigheid. Zy bedruipen de weiden der woestijne: ende de beuvelen zijn aangegord met verheuginge. De velden zijn bekleed met Kudden, ende de daalen zijn bedekt met Koorn: zy juichen ook zingen ze.

PSALM LXV. 12, 13, 14.

LANDBOUWERY vertoont zig in een groen gewaad,
Haar hoofd pronkt met een kroon van rype Korenaren,
De Hemelkring draagt ze in haar linkeband, en slaat
Haar rechte aan 't boomtje, daar haar oog op schynt te slaaren.
Men ziet den nutten Ploeg hier aan haar zyde staan,
En 't Bywerk wyst ons al haar veldgereedschap aan.

O! door welk eene heerlyke vertooning worden hier myne oogen verrukt; — hoe verscheiden, hoe vol en rykelyk voorzien van allerhanden voorraad! Natuur vertoont hier alle hare Schatten! — welk een ryke, welk een onuitputbaare Schuur van allerhande Nooddrift voor alle Schepselen! Men dunkt ik lees in deeze uitgebreide Boeken eene leevendige uitlegging over den heerlyken lof der Goddelyke weldadigheid; Gy doet uwe Hand open en verzadigt al wat 'er leeft, naar uw welbehagen.

HERVEY.

K

Juich,

Juich, de Winter is verdwenen,
 't Zielbekoorlyk Lentfaiſoen,
 Na dien dorren tyd verſchenen,
 Kleedt het veld in 't eerſte groen.
 Op myn Zangluſt! vlied de Steden!
 Zing van LANDMANS Bouwery;
 Zie zyn nutte bezigheden.
 Zie, en volg de nyvre By,
 Vlieg op vrugt, en bloem, en blaêren:
 Poog 'er honig uit te gaêren.

Hoe verkwiklyk is dit oort!
 't Oog weidt hier langs berg en dalen,
 En het oor wordt ſtraks bekoord,
 Door 't muzyk der Nachtegaalen.
 'k Voel eene aangenaamre lugt,
 'k Riek den geur der Lentebloemen,
 'k Proef de vroegvolwasfen' vrugt.
 Alles noopt my Hem te roemen,
 Die des aardryks milden ſchoot,
 Mensch en Vee ten nutte, ontfloot.

Hoor

Hoor de nyvre VELDELINGEN,
 Onder 't noestig werk verblyd,
 De eedle *Lente* welkom zingen!
 Vreugde paart zig hier met vlyt.
 VEEMAN gaat zyn' stal ontsluiten,
 En , gelokt door 't zagte weêr,
 Dryft hy 't Vee verheugd naar buiten,
 Speelt op 't riet , dien God ter eer,
 Die den daauw , als paarden droppen,
 Spreit op gras en bloem en knoppen.

Zie hoe greetig graast de Koe!
 't Jeugdig Kruid kan haar behaagen:
 MELKER ziet haar , bly te moe,
 Volgelaadene Uijers draagen.
 't Schaap , daar't malfche klaver eet,
 Heeft eerlang den tyd te wachten,
 Die het van zyn vacht ontkleedt.
 't Weerloos Lam leidt myn gedachten
 Naar het Lam , dat , met geduld,
 Leed en stierf , voor 's Waerelds schuld.

Werkzaame AKKERLIEDEN zwoegen,
 In den vroegen morgenstond:
 Deeze spaaden, andre ploegen,
 't Kouter snydt den harden grond.
 Daar vertrouwt men 't vrugtbre Koren;
 Door verwachting aangespoord,
 In zyne opgeploegde vooren.
 Mogt het Zaad van 't eeuwig Woord,
 Mild besproeid door Zegenplasfen,
 In den grond van 't harte opwassen!

Hier ftiert BOUMAN de Egg' door 't Land,
 Om het teder graan te dekken:
 HUURLING poot, zyn Makker plant,
 Snoeit of ent om vrugt te trekken.
 Zie de VELDMAAGD, onvermoeid,
 Gins haar Vat met boter laden:
 En hier 't Onkruid uitgeroeid,
 Eer het nog de vrugt kan fchaaden.
 't Onkruid, dat de Deugd verdrukt,
 Worde ook uit ons hart gerukt!

Maar

Maar wat blydschap zal men toonen,

Als de *Zomertyd* genaakt,

Die de vlyt met winst zal kroonen,

En de stille hoop volmaakt:

Als de zwangre Korenâiren,

Op den mild besproeiden grond,

Een gewenschten voorraad baaren?

Wie zig dan met hart, nog mond,

Toont ter dankërkentnis vaardig,

Ploegt, en zaait, en maait onwaardig.

Hy, die 't graanryk Veld beschouwt,

Dat, door zagten wind bewogen,

Schynt een Zee van vloeiend Goud:

Hy, gebukt voor 't Alvermogen,

Kan in yder Airtje op 't Land,

's Maakers magt en grootheid merken.

Dan roept zyn verlicht verstand:

„ Heer! hoe groot zyn uwe werken!

„ De aard', door uw beleid bestierd,

„ Hebt ge met uw heil gesierd!

De Oogst verschynt: elk toont zig wakker
Werkt en zweet nu vroeg en laat.
Zie hoe deeze, op zynen Akker,
In het graan de Sikkel flaat,
Schoon de Zomerzon mag blaaken,
Hy verdubbelt vlyt en moed.
Mogt door ernstig smeeken, waaken,
Elk naar 't eeuwig blyvend goed,
Meer dan Most en Koren te achten,
Ook met zoveel nadruk trachten!

Wordt nu 't afgemaaide graan
Straks in schooven saamgebonden,
Dan op 't Veldgespan gelaên,
Naar de voorraadschuur gezonden,
En ten dorfschtyd daar bewaard;
't Leert my hier myn lot uit leezen:
't Graf, daar 't Menschdom saam vergaart,
Zal eens myn verblyfplaats weezen,
Tot de Rechter van 't Heelal
't Kaf van 't Koren scheiden zal.

't Gras,

't Gras, dat nog voor weinig dagen
 Pronkte, met een lachend groen,
 Door de Zeisfen neêrgeslaagen,
 Wordt tot Hooy, om 't Vee te voên,
 In de warme winterstallen,
 Als de koude 't Veld ontbloot.
 Zo moet fiere Schoonheid vallen,
 Door de zeisfen van den Dood!
 Hoe de groene jeugd mag pryken,
 Ze is by 't Gras te vergelyken.

't *Herfstseizoen* zal Kuip, en Tasch,
 Schuur, en Disch, en Vaten vullen.
 Vleesch, en Ooft, en Veldgewas,
 Wild, en Wyn, en Oly zullen
 Landmans huis en huisgezin
 Welvaard baaren, vreugd verwekken,
 En zyn Godvrugt zal hierin,
 's Albestierders hand ontdekken:
 Uit wier Volheid al wat leeft,
 Leven, kracht en voedsel heeft.

Eer de Vorst zyn werk zal flooren,
 Wordt zyn Akker weer beploegd,
 En hy zaait zyn Winterkoren,
 Leeft en arbeidt vergenoegd:
 Tot hem jachtsneeuw, koude en winden
 Dryven naar den *Winter* haart.
 En daar roemt hy met zyn Vrinden,
 Met zyn Vrinden, braaf van aart,
 De Almagt, die haar gunst hem toonde,
 En het *Jaar* met goedheid kroonde.

Beeld der eerste Eenvoudigheid!
 Vergenoeglyk Akkerleven!
 Door geen hoofsch geveleideid,
 Door geen zugt naar eer gedreven:
 Dat uw Bloeistaat nooit verwelkk',
 Maar in 't licht der Heilzon groeië!
 Dat van Boter en van Melk
 Neêrlands Kanan overvloeie!
 Lugt nog Aarde, Vuur nog Vloed,
 Druk u ooit met tegenspoed.

L A S T E R I N G.

Inaïen gy gesmadigd wordt om den naame Christi, zo zyt gy zalig : want de Geest der heerlykheid, ende (de Geest) Gods rust op u: wat haar aangaat hy wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat hy wordt verheerlykt.

I PETR: IV. 14.

Hoe schynt de L A S T R I N G op de Onnozelheid gebeten!

Zy grypt een schreiend Kind by 't hair, ontdekt haar' aart,
En toont door haar gezigt wat drift haar heeft bezeten.

Haar Toorts ontsteekt een vuur, dat ramp en tweedragt baart.

* Het Dier, dat, naar men zegt, den mensch doodt door zyne oogen,
Kan ons haar eigenschap en bittere vrugt betoogen.

Wat vierige Slangen beetten Izraël zo fel in de woestyne, als de Boosheid van die verenigde tongen Gods volk nog weet te steeken in de verdrietige woestijne dezer Waceld? elke Lastertong strekt een zwaard of meerdpyl om het bloed der onnozelsten — geen lichaams bloed, maar het bloed hunner eere te vergieten.

VOLLENHOVE.

L

'k schets

* De Baziliskus.

'K Schets een Ondier woest van aart,
 Schoon het dreigt met klaauw- en- tanden,
 En nog God' nog Menschen spaart
 Daar het woedt in Kerk en Landen.

'k Durf in myn Bespiegeling,
 Zyn gevloekt bestaan ontdekken:
 't Monster brull', terwyl ik zing,
 't Zal te meer myn' Zanglust wekken.
 Dat het op myn Dichtvermaak,
 Vry zyn gal uit wraakzugt braak!

LAstring in de hel geboren,
 Gy, door Haat en Nyd. gevoed,
 Poogt der Menschen rust te stooren,
 Daar gy eeuwig onheil broedt.
 Vyandin van 't Alvermogen,
 Snoode Schendster van zyn Wet,
 Naaste Bloedvriendin der Logen,
 Die de blanke Deugd besmet:
 En verblind voor 't licht der Reden,
 Tracht d'Aartslastraar na te treden.

Zult

Zult gy 't ongenaakbaar Licht,
ô Rampzalige! genaaken;
En de Godheid, in 't gezigt
Lastren, en haar deugden wraaken?
Mag een heillooze Onderdaan
Aan zyn' Vorst zyn' moedwil toonen?
Of, zal 't nietig Stof bestaan,
De Oppermajesteit te hoonen,
Als het, trots op eigen' magt,
Zelf als God wil zyn geacht?

Durft gy zulk een gruwel waagen?
Vrees dien Wreeker van zyne eer!
De Aarde, môt van u te draagen,
Wacht op 't wenken van haar' Heer,
Om ter straffe u in te zwelgen:
Of de ontroerde Hemel zal
Door zyn' donder u verdelgen.
FAROOS dood, HERODES val,
SANHERIBS verflagen' benden
Dreigen u de zwaarste elenden.

Lochent uw misleid verstand,
 't Aanzyn van een Opperwezen,
 Wiens alom ontdekte hand
 Engelen en Menschen vreezen?
 Zou door 't blind geval alleen
 Aarde, Lugt, en Vuur, en Stroomen,
 Zo veel duizend Wonderheên,
 Met den Mensch zyn voortgekomen?
 En zou alles, naar uw waan,
 Zonder Gods beleid bestaan?

Zult gy zo de Magt onteeren
 Die 't Heeläl geschapen heeft?
 Kan het Schepfel u niet leeren,
 Dat de ontkende Godheid leeft?
 Poogt gy haar 't gebied te ontwringen?
 Lastert gy 't Alwys Bestuur?
 Schrikt, ontmenschte Stervelingen!
 God is een verteerend vuur!
 Nooit heeft vyand, ongewroken,
 Roekloos naar zyn Kroon gestoken.

Gy die stout d'Aartsheiland hoont,
Wraakt zyn Leer en wonderdaaden,
Of zyn Godheid niet verschoont,
En zyn' Zoenprys durft versmaaden:
Gy zult, meer dan 't Joodsch geslacht,
Dat de onkunde kon verblinden,
Toen 't hem lastrend heeft veracht:
Zyne gramschap ondervinden,
Als die Rechter van 't Heeläl
U ter vierfchaar daagen zal.

Snoode! die door lasteringen
De onbevleete Deugd besmet,
En op 's Hemels Gunstelingen
Zelfs uw tygerklaauwen zet:
Als gy durft hun Godvrugt wraaken,
En hunn' vroomen wandel schendt.
God zal voor zyn Kindren waaken,
Die hun blanke oprechtheid kent:
En hun licht zal helder schynen,
Als uw nevel moet verdwynen.

Waagt gy 't om de Onnozelheid
 Door uw aadertong te schaaden :
 Als gy uw vergift verspreidt
 Op haar schuldellooze daaden,
 Of haar woorden loos verkeert,
 En, van liefde en trouw verwilderd,
 Haaren goeden Naam onteert,
 En haar beeltnis haatlyk schildert?
 De Almagt, die u hoort en ziet,
 Duldt die vuile lastring niet

Durft gy ook uw pen gebruiken,
 En door uw begaafde hand,
 De eer van uwen Naasten fnuiken?
 Maakt ge (ô onuitwischbre Schand,)

In uw snoode lasterschriften,
 Zelfs de schoone Poëzy
 Dienstbaar aan uw booze driften?
 Doet gy haar in slaaverny
 Van de schandlykste ondeugd treden?
 Schendt gy haar bekoorlykheden?

Gy,

Gy, onwaardig deze Kunst,
 Zult, al leeft gy door uw zangen,
 Op uw werk des Hoogsten gunst
 Nog der Braaven roem erlangen.
 Neen! dus schendt ge uw Dichtlauwrier.
 En uw arbeid, hoe verheven,
 (Daar gy door geen heilig vier
 Maar door 't helsche wordt gedreven)
 Strekt den Boozen tot vermaak,
 En verdient des Hemels wraak.

Gy die uw gehoor voelt streelen,
 Als men 's Naasten eer bevlekt,
 Gy zult in de straffen deelen,
 Die de L A S T R A A R naar zig trekt:
 Vond hy minder luistrende ooren,
 Wierd zyn lastren meer gehaat,
 Hy zou eer zyn smaadzugt smooren,
 En zyn tong deed minder kwaad.
 Die geen lastren durft beletten
 Zal zig zelf 'er m  e besmetten.

Ged-

Godgezinden ! die den hoon
 Vaak verdraagt van Lastermonden,
 Nooit wordt uwe gloriekroon
 Door hun vuil geklap geschonden.
 Laat hun lastren, uw gemoed
 Zal geen smaad met smaad vergelden,
 Neen! wanneer hun boosheid woedt,
 Kunt gy, onder 't hevig schelden,
 Voor hun, als 't een Kristen past,
 Bidden naar uw Meesters last.

Zo uw hart u niet beschuldigt,
 Smaakt ge een ongestoorde vreugd,
 Schoon de hoon vermenigvuldigt.
 JOZEFs kuisheid, DAVIDs deugd,
 Ja! vorst JEZUS heilig leven,
 Wierd veracht, beschimpt, bespot.
 Zoek' die leidzaam naar te streeven,
 Zalig zyt gy in uw lot!
 Als de LASTRAAR, by zyn sterven,
 't Ryk der heerlykheid moet derven.

LUISTER VAN EEN' GOEDEN NAAM.

De Naam is uitgeleezener, dan grooten Rykdom.

SPREUK: SAL. XXII. 1.

*Door d' achtbren Gryzaart, die hier welgemaakt van leden,
Pronkt met een balsieraad van goud en ryke kleeden,*

Dien wy (wiens edel hoofd een krans van bloemen kroont)

De knods van Herkules zien tot een Steun verstrekken,

En, door wiens schynend licht, wy zyn gedrag ontdekken:

Wordt ons de LUISTER VAN EEN' GOEDEN NAAM vertoond.

*Hoe lieflyk rickt nog de geur van de eernaamen nu het lyf al lang verrot
is! Wat is dat een schone gedachtenis en onsterfelyke lof na den dood,
om 'er op te verlieven! en hoe treflyk wordt een Rechtvaardige door zyn
Rechtvaardigheid alleen dus verhoogd!*

VOLLENHOVE.

M

Strekt

Strekt de *Deugd* zig zelf ten loon,
 Zyn haar daaden de eerlouwrieren :
 Nogtans mag een gloriekroon
 Haar' gewyden Schedel sieren.
 Weet zy zelfs, door haaren gloed,
 De Ondeugd tot haar' lof te buigen :
 Zou dan 't redelyk gemoed
 Niet van haaren glans getuigen ?
 Daar nog mensch-nog-Godlyk recht
 Haar verdienden roem ontzegt.

Zal zy ons ten voorbeeld strekken,
 En het laatre nageflacht
 Tot een' eedlen volglust wekken?
 Dat ze dan, van elk geacht,
 Naar haar waarde word verheven;
 Dat men haar beroemde dâen
 Naar verdienste vind beschreven.
 Zet ons niet de erkentnis aan,
 Zal ons niet de Reden leeren,
 Steeds haar nut en schoonheid te eeren?

Dat

Dat de laffe vleïery
 Blyf' het werk van laage Zielen,
 Die voor 't beeld der Hovaardy'
 Wierook zwaaïen, nederknielen:
 Die het goudryk onverftand,
 Ligt om 't goud, verftandig noemen,
 En een' trotschen Dwingeland
 Als het puik der Helden roemen:
 De eer; die aan de Deugd behoort,
 Spruit uit eedler gronden voort.

Hoe voortreflyk fchynt DE LUISTER
 VANEEN' GOEDEN NAAM! hy fpreidt
 Zelfs zyn ftraalen in het duifter,
 In een' nacht van *tegenheid*;
 Door een donkre wolk van rampen
 Schiet zyn licht noch fchooner glans,
 Al de nevelen en dampen,
 Die, tot fmart des vroomen Mans,
 Wraakzugt, list, en afgunst baaren,
 Kan hy fchielyk op doen klaaren.

Schoon de *Lastring* zig verheugd,
 Als zy andren mag betichten;
 Op het schild der waare Deugd,
 Stuiten haare scherpfte fchichten.
 De achting die een braaf gedrag
 By den braaven mag verkrygen,
 Groeit, en doet door haar gezag,
 Vaak den stoutften Lastraar zwijgen.
 't Gift, dat zulk een adder fchiet!
 Hecht op 't kleed der onfchuld niet.

Dat de *Tyd* het ftaal verteere,
 Dat hy 't harde marmer flyt!
 't Schoon der onbezoedelde eere
 Wordt, voor't woeden van den tyd,
 Door een hoogre Hand, beveiligd,
 Daar ze uit deugd geboren is:
 Blyft ze aan de eeuwigheid geheiligd.
 Want de nagedachtenis
 Van doorluchtige bedryven,
 Zal by 't Volk in achting blyven.

Zo verheft nog 't *Nageslacht*
 Hen, die, in der Vadren tyden,
 't Land van Spanjes overmagt
 En zyn dwinglandy bevrydden;
 Daar ze schroomden ramp nog hoon,
 Om, tot heil van d' Ingezeten,
 't Puikjuweel aan Neerlands Kroon,
 De eedle *Vryheid* van 't geweeten,
 Der verdrukten toeverlaat,
 Vast te stellen in den Staat.

Wordt de Naam der *Martelbelden*,
 Die voor *Waarheid*, hoe gedoemd,
 Goed en bloed te pande stelden,
 Niet in Zegening genoemd?
 Blyft de roem dier groote Mannen
 Die het bygeloof, (hoe sterk
 Voorgestaan door Aartstirannen)
 Dreeven uit de Kristenkerk,
 Blyft de naam dier *Bybeltolken*,
 Niet geacht by dankbre Volken?

Zo ziet hy, die 't *Vaderland*
 Nog door raad tot hulp mag strekken,
 Of het door zyn dappre hand,
 Voor 't geweld des Vyands dekken,
 Zo ziet hy, die, onbevreesd,
 Palstaat onder lyfsgevaaren,
 En, bezield door eedler geest,
 Strydt voor haardsteên en altaaren,
 Ook zyn' Naam, in 't duurzaam goud,
 's Lands gedenkrol toevertrouwd.

Heerlyk klinkt de Naam der Vadren,
 Vadren, die voor 't algemeen,
 Zonder zelf belang, vergadren,
 En in wier hoedanigheên
 Trouw en *Burgerliefde* schynen;
 Die, door overmagt nog list,
 't Recht der Burgren ondermynen,
 Vadren die, vervreemd van twist,
 Van hunn' pligt in vreê zig kwyten,
 En met roem hun dagen slyten.

Glansryk blinkt der zulken Naam,
 Die, daar ze in *Gods tempel* lichten,
 Wakker, maatig en bekwaam,
 Om te *leeren*, en te *stichten*,
 Onberispelyk, zagt van aart,
 En bescheiden zig gedraagen;
 Die, wat ook hun ampt bezwaart,
 Onvermoeid, niet ligt verflaagen,
 Niet gesteld op schat of eer,
 Zielen winnen voor hunn' Heer.

Hy die in zyn' *braaven handel*,
 Toont een eerelyk gemoed,
 En wiens onbesinnette wandel
 Blykt, in voor-en-tegenspoed:
 Hy, die langs gepaste wegen,
 Op een ongeveinsde wys,
 Heeft EEN GOEDEN NAAM verkregen,
 Mag die op een' hoogren prys
 Dan 't Perusch Metaal waardeeren,
 Waarom dwaazen dwaazen eeren.

Dog de Naam een's *Kristen* straalt
 Met den grootſten glans en klaarheid,
 Daar geen aardsche Naam by haalt;
 Die dien Eernaam draagt in waarheid,
 En met recht een *Kristen* heet,
 Is een Priester in Gods wooning,
 Een geheiligde Profeet,
 En een rykgezalfde Koning;
 's Heeren Knecht, en Vriend, en Zoon,
 Erfgenaam van 's Hemels Kroon!

Dat 's de Roem van alle Naamen!
 Naam, die nimmer zal vergaan.
 Die den Vyand kon beſchaamen,
 Toen een *Diokletiaan*
 Dwaaslyk dacht dien uit te roeïen.
 Naam die, vol geheimenis,
 Eeuwig in Gods Kerk zal bloeïen,
 Daar zyn oorſprong Godlyk is.
 Naam, die heerlyk en uitſteekend,
 Staat in 't boek des Lams getekend.

Y D E L H E I D.

YDELHEID der Ydelheden, leid de Prediker, YDELHEID der Ydelheden, 't is al YDELHEID.

PREDIK. I. 2.

Dit jeugdig Beeld vertoont den aart der YDELHEID:
Want de YDELHEID kan 't eerst de wufte Jeugd behaagen.
't Hart, dat men 't op het hoofd ziet in een Schotel draagen,
Leert hoe zy 't hart (zo ras door schynbaarheên verleid)
Te ligt aan elk ontdekt. Men merkt haar losse zeden,
Zo wel in 't los gewaad, als in de ontbloote leden.

Ⓢ Verraaderlyke Waereld! gy belooft alle goed, maar gy brengt niet anders voort dan alle kwaad: gy belooft het leven, maar gy jebent den dood: gy belooft vreugde, maar gy geeft droefheid: gy belooft rust, maar ziet! daar is onrust: gy belooft eene bloem, maar die haast vergaat: gy belooft dat gy zult slaan blyven, maar gy gaat ras weg; en daarom moet men u niet liefhebben, terwijl gy voorby gaat, en uwe begeerlykheid als de rook verdwynt.

AUGUSTINUS.

N

U,

U, die 't aardsch gewoel beschouwt,
 Wellust, Rykdom en Vermogen
 In hun rechte waarde ontvouwt,
 Door de schors niet wordt bedrogen:
 U, die waan van waarheid scheidt,
 Poogt myn Zangster na te treden,
 Nu zy 't beeld der YDELHEID,
 Dat, gediend en aangebeden,
 Zo veel dwaazen naar zig trekt,
 Schetst en zyn bedrog ontdekt.

Losse *Jugend!* die 's Levens morgen
 Aan eene YDLE vreugde opdraagt,
 Als ge, nog door bleeke zorgen,
 Nog door moeite, wordt geplaagd,
 Baart die blydschap vergenoeging?
 Geeft ze uw Ziel eene eedle rust?
 Of verwekt ze een naare wroeging,
 Als ge uw neiging vindt geblust,
 En ge, in eenzaamheid gezeten,
 Wordt beschuldigd door 't geweten?

Smaakt

Smaakt ge ook in die vreugde al 't zoet,
Dat ge u dwaas daar van verbeelde?

Hebt gy zelfs geen vreeze ontmoet,
In het midden van die weelde?

Wierdt gy dan door twist, of wraak,
Of door lastig tegenspreken,

Niet gestoord in uw vermaak?
Waar het uur niet ras verstreken,
En de blydschap, in dat uur,
Dan niet veel te kort van duur?

Maar, hoe vaak is 't YDEL harte

In zyn vreugde niet verrast!

Door een koorts, een kwaal, een smarte,

Of een toeval aangetast:

Op het leger neêrgeflagen,

En, nog van 't gewoel ontsteld,

In de Lente van zyn dagen,

Afgemaaid door 't doodsgeweld?

Als de blydschap, angst en schrikken

Baarde, in de uiterste oogenblikken.

Gy, *wiens jaartal hooger stygt*,
 Kan u 't YDELE ook verblinden?
 Daar gy zwoegt, en zweet, en hygt,
 Om een rook, een damp te vinden.
 Wordt die dwaaling niet gemerkt,
 Nu gy met een ryper oordeel,
 Dan een ydle Jongkheid werkt?
 Geeft een schaduw u ook voordeel;
 Wyl gy die voor 't wezen kiest,
 En 't bestendig goed verliest?

Zou 't verzamelen der *schatten*,
 Licht met moeite en zorg gepaard,
 Zulk een heil in zig bevatten?
 Zyn ze uw' tyd en arbeid waard?
 Kan u 't Goud gezondheid geeven,
 Als ge op 't zigtend Ziekbed kermt?
 Rekt het ook uw tydlyk leven?
 Heeft het u voor ramp beschermd?
 Of zal 't voor 't verderf u dekken,
 En der sterfelykheid onttrekken?

Kan

Kan het uwen wensch voldoen?
Blyft gy niet op meerder hoopen?
Helpt het om de Ziel te voên?
Kunt ge 'er 't eeuwig heil voor koopen?
Neen! als eens die Godsftem klinkt,
„ Dwaas! nog heden zult gy fterven!”
't Gout, hoe zeer 't bekoort en blinkt,
Kan u dan geen troost verwerven:
Daar 't veel meer de Ziel bezwaart,
Als zy hooploos heenen vaart.

Straalt u 't *aadlyk bloed* door de adren?
Roemt ge op uw aloud geflacht,
En zyn uw doorluchte Vadren
Om hun heldendaên geacht?
Wat kan u hunne eer vereeren?
Moesten zy, met al hun lof,
Niet tot de Aarde wederkeeren?
Kunt ge ons nu hun aadlyk ftof,
Uit het ftof van andren toonen?
Zou 't verderf hen meer verfchoonen?

Mint ge *pracht en heerlykheid*?
 Moet de Zyde uw Lichaam dekken?
 Zyde, door een' Worm bereid,
 Zal een' Worm ten kleed verfstrekken!
 Arme Mensch! hoe trots ge treedt,
 Uw gewaad is niet bestendig,
 Zo u JĒZUS niet bekleedt
 Met zyn heil; wat zyt ge elendig!
 Naakt, in alle uw pronksieraên,
 Zult ge ook als uw Kleed vergaan.

Kan u 't *grootsch paleis* behaagen?
 Bouwt gy huizen hoog van kruin?
 Vloed, en gloed, en oorlogsplaagen
 Werpen die zo ligt in 't puin.
 Onder laage rieten daken,
 Woont het minst verdriet en haat.
 Eerlang zal de tyd genaaken,
 Dat ge uw trotsch paleis verlaat:
 Eer ge uw Bouw nog kunt voltrekken,
 Kan het graf uw huis verfstrekken.

Zyt

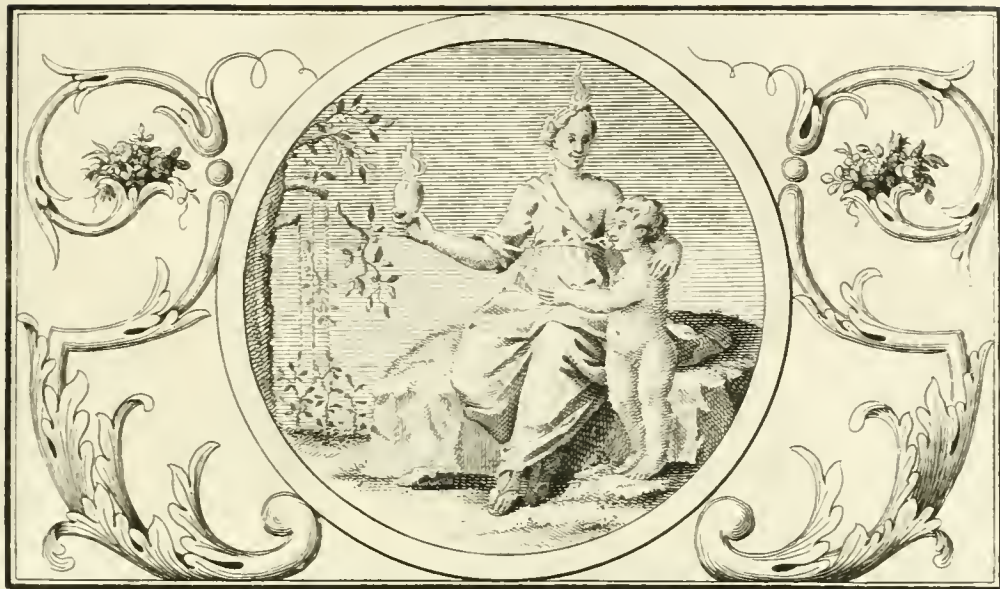
Zyt ge op *Heerscbappy* gezet?
 Kan ze U 't waar genoeg en geeven,
 Die zo vaak de rust belet?
 Daar ook Konings troonen beeven.
 Voelt een Vorst zig, in zyn' staat,
 Door geen vreeze en zorgen kwellen,
 Als hem Ontrouw en Verraad,
 Nyd en Vleiëry verzellen?
 Riep de Ervaarnis niet voorlang:
 „Heerscbappy is overgang?”

Durft ge op eedle *Schoonheid* roemen?
 Zyt ge trotsch op 't frisch gelaat?
 Zie, hoe 't schoon der Lentebloemen
 In een oogenblik vergaat.
 Zyn de juistgevormde leden,
 Meer voor ziekte en ramp bevryd?
 Worden uw bekoorlykheden
 Niet veranderd door den tyd?
 Schoonheid heeft, op 's waerelds stroomen,
 Meest voor klip en bank te schroomen.

Zo ge uw *Weetenſchap* vermeêrt,
 Denk dan, ſchoon we uw vlyt niet wraaken,
 Weetenſchap kan u geleerd,
 Maar uw heil niet eeuwig maaken.
 Dikwils baart zy Hovaardy,
 Zo gy haar aan God' niet heiligt,
 Blyft van afgunſt zelden vry,
 Is voor dwaaling nooit beveiligd,
 En, by al haar licht, verblind:
 Zo ze JEZUS kent nog mint.

't Ondermaanfche is onſtandvaſtig,
 Wiſſelvallig als de Maan:
 Los, bedrieglyk, zondig, laſtig,
 Meest met zorg en ſmart belaên.
 God, en in zyn' dienſt te leeven,
 Schenkt alleen 't beſtendig goed!
 All' het ander, hoe verheven,
 Blyft, wanneer 't bedaard gemoed
 't Recht beſchouwt, by 't licht der reden:
 YDELHEID DER YDELHEDEN!

L I E F D E.

— *God is Liefde, en die in de Liefde blyft, die blyft in God, en God in hem.*

I JOH: IV. 16.

De reine LIEFDE omhelst het teder *Wicht*, en toont
Haar ongeveinsde Zugt; de *vlam* op 't hoofd gezeten,
En 't *brandend hart* ontdekt, het vuur dat in haar woont,
En met wat yver ze in haar' pligt zig heeft gekweten,
De *Olyfboom*, die zyn Sap op tedre *Spruitjes* stort,
Verbeeldt hoe waare Liefde oprecht geöfend wordt.

*Was de LIEFDE overal overvloedig, hoe veel goede dingen zouden hieruit
niet ontstaan? want dan had men geen wetten, geen gerichtbanken, geen
straffen, geen pynigen nodig, nog iets vandezen allen. Die recht als het
behoort lief heeft en geliefd wordt, heeft op aarde zynen Hemel, geniet
altijd rust en vlecht zig entelbaare Kroonen.*

CHRYSOStHOMUS.

O

Schoon-

Schoonste Trits der Kerkjuweelen,
Hoop, *Geloof* en LIEFDE, gy,
 Gy meugt saam in 't voorrecht deelen
 Van Vorst JEZUS Heerschappy:
 LIEFDE, door geen tyd te deeren,
 Juicht nogtans in 't heerlykst lot.
 Zal 't *Geloof* in 't Zien verkeeren,
 En de *Hoop* in 't vol Genot?
 LIEFDE, boven haar verheven,
 Zal volmaakt en eeuwig leeven.

Zuivre LIEFDE, Hemelspruit,
 Koningin der Kristendeugden,
 Eersieraad van JEZUS Bruid,
 Bron der allerreinste vreugden,
 Vrugt door 't Heilgeloof gebaard,
 Zuil om 't Heilgeloof te schraagen,
 Vrientlyk Wezen, zagt van aart,
 Schoon uw vuur in onze dagen
 Wordt verdoofd, door Haat en Nyd:
 'k Heb myn' Zang u toegewyd.

Hebt

Hebt ge ô L I E F D E ! 't Alvermogen,
Eer de Mensch wierd voortgebracht,
Niet van eeuwigheid bewogen,
Om op 't Menschelyk geslacht,
Daar het lag in zynen bloede,
Met ontferming neêr te zien?
G O Ë L noopte ge, om ten goede
Van zyn Volk zig aan te biên:
Toen, om hun Rantfoen te vinden,
Hy zig willig dorst verbinden.

G O Ë L trokt ge uit 's Vaders troon,
Deedt hem smart en armôe draagen,
Bragt hem onder Schimp en hoon:
Hebt hem aan het Kruis geslaagen,
Toen men hem van hulp ontbloot,
Zag als Borg voor Zondaars sterven,
En het leven, door zyn' dood,
Voor zyn' Vyand zelfs verwerven:
Daar de grootheid van uw Kracht
Met verwondring wierd betracht.

Gy ontvonkt, in 't hart der Vroomen,
 Ook een' Zuivren liefde gloed,
 Die, door onspoeds waterstroomen,
 Niet verdoofd wordt, maar gevoed.
 Gy ontsteekt hunne Offerhanden,
 Gy bestiert hun stil gebed,
 En gy bindt, door liefdebanden,
 Hen aan 's Heeren Liefdewet,
 Gy doet hen, door liefdegaven,
 De Armôe kleeden, spyzen, laaven.

't Heilig Volk, dat door u blaakt,
 Mint zyn' GOD in vreugd en smarte,
 En, terwyl 't geveinsdheid wraakt,
 Mint en dient het hem *van harte*.
 Zyne LIEFDE wankelt niet,
 Ze is standvastig; 't Alvermogen,
 Dat naar blanke oprechtheid ziet,
 Slaat op haar zyn gunstige Oogen.
 GOD, die LIEFDE is, merkt terstond
 Of de LIEFDE in 't hart zig grondt.

Hy,

Hy, die door u wordt gedreven,
Wenscht met *zyne Ziel* alleen
GOD' te lieven, GOD' te leeven,
En all' zyn genegenheên
Onbepaald hem op te draagen:
't Schepzél valt hier veel te ligt,
't Mag een' Waereldling behaagen:
Zyn begeerte, op GOD gericht,
Vindt in hemel en op aarde,
Niets zo lief, zo groot van waarde!

Zyn verlicht *Verstand* ontmoet
In Gods werken, wegen, reden,
Zo veel wysheid, zo veel goed,
En beminnesswaardigheden:
Dat zyn' LIEFDE straks met grond'
In dit voorwerp kan berusten.
All' zyn Krachten, hand en mond,
All' zyn leden, all' zyn lusten,
Zyn, met alle zorg en vlyt,
Aan zyn liefdedienst gewyd.

Wendt hy op dien Zielsbeminden,
 Op GODS lieven ZOON, het oog:
 Hier zal hy een LIEFDE vinden,
 Voor 't bepaald verstand te hoog.
 Dan wenscht hy dien Zoon te kussen,
 Neêr te liggen in zyn' Schoot.
 Niets kan zyne LIEFDE blusfen,
 Sterker is zy dan den dood:
 Zelfs in wreede folteringen,
 Doet zy Vroomen vrolyk Zingen.

GOËL, dien hy eeuwig mint,
 GOËL schat hy onwaardeerlyk,
 Alles wat hy aan hem vindt
 Is verkwiklyk en begeerlyk.
 't Zy hy hem als *God* beschouwt,
 't Zy als *Mensch*, tot heil van Menschen,
 Of 't Verlosfingswerk ontvouwt,
 Alles wat zyn Ziel kan wenschen,
 En tot licht en leven strekt,
 Ziet zyn LIEFDE in hem ontdekt.

LIEF-

LIEFDE, kenmerk van een' Kristen,
Band der Vriendſchap, grond der Rust,
Vyandin van 't ſchaadlyk twisten,
Aller braaven vreugd en lust.
Gy leert ons den Naasten minnen,
Nooit vergelden kwaad voor kwaad,
Helpt ons Monſters overwinnen,
Daar ge Wraakzugt, Nyd en Haat,
Dwinglandy en andre plaagen,
Boeidt aan uwen Zegewagen.

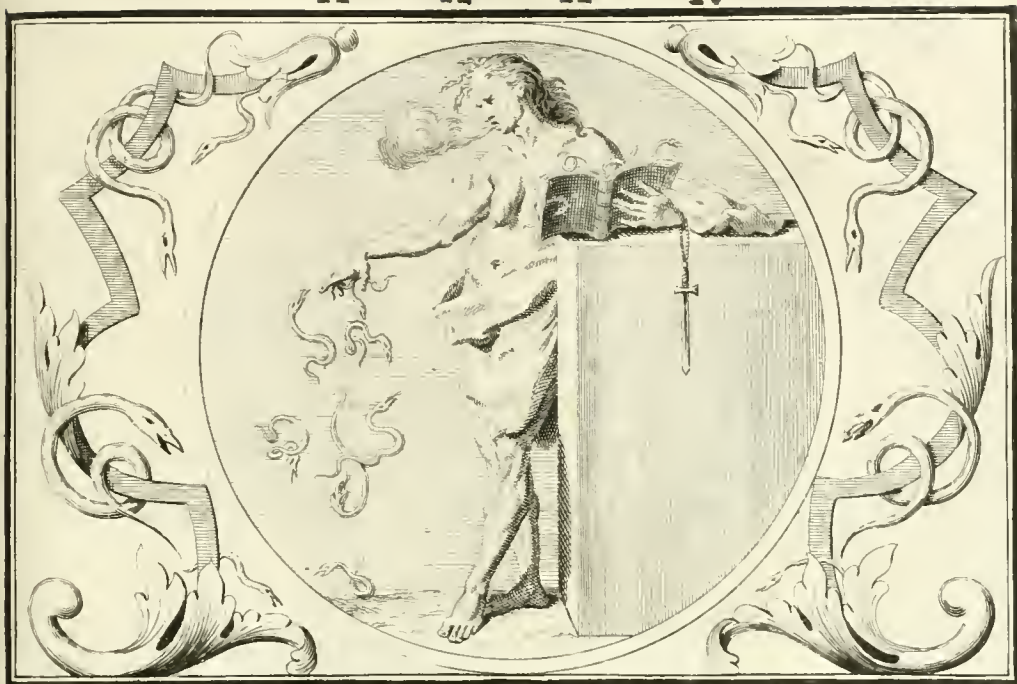
't Geen ge wenſcht dat u geſchiedt,
Doet ge aan andren, naar vermogen,
Zugt uw Naaste in naar verdriet:
Gy wordt met zyn leed bewogen;
Zyne vreugd ſtrekt u tot vreugd,
Welk een eerkroon moet u fieren,
Daar ge, ô allerſchoonſte Deugd!
Zyt lankmoedig, goedertieren,
En geen afgunſt u beroert,
Geen ligtvaardigheid vervoert?

Trotſch-

Trotschheid, ongeschikten handel,
 Of verfoeilyke Eigebaat,
 Speurt men nooit in uwen wandel,
 Nooit verbitterd, schoon gesmaad,
 Nooit kwaaddenkend, vry van laagen,
 Om het onrecht nooit verblydt;
 Kan de Waarheid u behaagen:
 Daar ge 't al bedekt, en lydt,
 't Al gelooft, en hoopt geduldig,
 't Al verdraagt al zyt ge onschuldig.

Heilvorstin! waar gy regeert
 Groeïen de allereelfte vrugten.
 't Volk en 't huis, dat u ontbeert,
 Heeft een' zekren val te dugten.
 Ziel en Lichaam, Kerk en Staat
 Leeven als ge daar meugt leeven,
 Kwynen als gy hen verlaat.
 Schoonste Telg uit Edens dreeven!
 Bloei, in een' volmaakten stand,
 In den Tuin van Nederland.

H A A T.

Haat verwekt Krakkeelen: maar de liefde dekt alle overtredingen toe.

SPREUK. SAL. X. 12.

De *aloude* HAAT wordt door deze *oude Vrouw* verbeeld,
 Zy voert een *pook*, en zoekt haar' naasten aan te randen,
 Haar *mond rookt* van het vuur, in 't driftig hart aan 't branden,
 Haar *band strooit slangen*, daar ze uit *slange zaad* geteeld,
 Verdeeldheên zaait en 't *boek vol gruwlen* kan vertoonen,
 Dat zelfs haar woede God' nog Godsdienst zal verschoonen.

o *Verfoeilijke wreedheid der menschelyke boosheid! de vogelen voeden, de wilde beesten spaaren zig, maar de Menschen woeden tegen malkanderen.*

CYPRIANUS.

P

Hel-

*W*elfsch Gebroedfel! uit wiens oogen
 Bloeddorst straalt, en Razerny,
 Dat, vervreemd van Mededogen,
 En gevoed door Hovaardy,
 Brult en byt in euvlen moede:
 Booze en onverzoenbre HAA T,
 Die met Wraaklust Nyd en Woede,
 Uit het heilloos Slangenzaad,
 Zyt ter ééner dragt geboren,
 En ook met haar gaat verloren.

Snood Gedrocht, dat Liefde, Rust,
 Vree, nog Vriendschap kunt verdraagen;
 Vyandschap strekt u tot lust,
 En de Twist uw welbehaagen.
 Waar gy ook uw treden zet,
 Kunnen Steên nog Landen tieren,
 Daar ge u bindt aan pligt nog wet,
 Menschen maakt tot wreede dieren,
 En onze Aarde een Woesteny:
 Pest der nutte Maatschappy!

Zoudt

Zoudt gy ook de *Aartsgoedheid* haaten ,
Door wie alles moet bestaan ?
Ja ! boosaartig en verwaaten ,
Grypt gy haare deugden aan :
Poogt gy niet haar recht te hoonen ?
Drukt gy haare Schepslen niet ?
Zoudt gy Gode ook liefde toonen ,
God' dien gy nog kent nog ziet ,
Daar ge menschen , vrienden , maagen ,
Die gy ziet , niet kunt verdraagen ?

Vorsten , door uw' geest beziel ,
Vormt gy schielyk in Tirannen :
Dan wordt de onschuld ligt vernield ,
En de Onnozelheid verbannen.
Gy verdeelt het *Huisgezin* ,
Wapent *Kindren* tegen *Ouders* ,
Breekt den band der *kuische Minn'* ,
Zy , die , met vereende Schouders ,
Eertyds droegen 't *Huwlyksjuk* ,
Zet ge in tweedragt , twist en druk .

Deedt gy niet *Gods Tempel* beeven?

't Huis, den Vredevorst gewyd,
Zonder slag in één gedreven,

Hebt ge, sints zyn' eersten tyd,
Vaak door Twist van één gereten.

Sints 'er Hoogmoed wierd geëerd,
Met den Dwang van 't vry geweten,

Wierd het dikwils omgekeerd,
Door ontmenschte Priestercharen,
In een' Kuil van Moordenaaren.

Stiert de *Wraaksugt* uwe hand,

Waant ge dat men u beledigt:

Straks verblindt ge 't eêl verstand,
En uw hart wordt niet bevredigd,
Schoon ook de Ootmoed schult bekend.

Gy, door 't helsche vuur ontstoken,
Vloekt en raast, tot ge u in 't end'

Aan uw' hoonder hebt gewroken,
En de drift, die in u woedt,
Hebt verzadigd door zyn bloed.

Wordt

Wordt gy door de *Nyd* bewogen,
Wyl ge uw ongenoegen toont,
Als het gunstryk Alvermogen
D'arbeid van uw' naasten kroont.
Schoon zyn ramp u niet kan baaten,
En zyn zegen u niet deert:
't Noopt u echter hem te haaten,
En de ervaarnis heeft geleerd,
Dat gy vaak, door looze strecken,
Zynen welstand wist te breeken.

Kan een *schuldelooze* daad,
Kan een *woord* u niet mishaagen,
En u, schoon gy 't pas verstaat,
Niet terstond in 't harnas jaagen?
Wie welmeenend durft bestaan
Uw verkeerdheid u te ontdekken,
En de deugd u aan te raên,
Kan uw gramschap straks verwekken,
En hy merkt uw boozen aart,
Vaak heeft Waarheid H A A T gebaard.

Wrede! kunt ge wel gedoogen,
 Dat hy, dien gy haat in 't hart,
 Mag verschynen voor uwe oogen?
 Baart zyn byzyn u geen smart?
 Kan men uit uw driftig wezen,
 Uit uw houding, en uw spraak,
 Niet uw woedende inborst leezen?
 Strekt het u niet tot vermaak,
 Als gy, door uw schamper *spreken*,
 Hem een pyl in 't hart kunt steeken?

Daar de Vree de welvaard voedt,
 En de Liefde vergenoeging:
 Zyn het Monsters die gy broedt,
Tweedragt, Oorlog, Moordzugt, Wroeging.
 Door wier magt gy 't al beroert,
 Als ge, op 's Waerelds treurtoneelen,
 Volkren tegen volkren voert,
 En uw bloedrol poogt te speelen:
 Daar het alvernielend Zwaard
 't Allerdrukkendst onheil baart.

Dog,

Dog, wien ooit uw woede ontrustte,
Gy ontrust *u zelf* het meest.
Schoon ge in bloed het wraakvuur bluste,
't Vuur van uw' ontroerden geest
Blaakt, en zal oneindig blaaken,
En gy leeft in 't grootst verdriet.
Stilte kan u niet vermaaken,
Zagte kalmte kent ge niet,
Ongevoelig als de steenen
Blyft gy, zelfs als armen weenen.

Vrees Ontaarte! vrees dien God,
Die, by al uw tegenstreeven,
U nog draagt, en in uw lot,
Door zyn goedheid nog laat leeven;
Daar gy, zonder oorzaak ligt,
Of om ydle beuzelingen,
Vliegt uw' Naasten in 't gezigt,
En hem durft naar 't leven dingen;
Schrik! eer God in toorn ontsteekt,
En zig door zyn' donder wreekt.

Vroo-

Vroomen ABEL deedt gy sterven,
 Wreede HAAT! door 's Broeders hand,
 JOZEF huis en vryheid derven,
 DAVID buiten hof en land
 Voor Vorst SAUELS woede vlugten,
 En 't bekommerd *Joodsch geslacht*
 Voor de zwaarste rampen dugten,
 Onder HAMANS list en magt:
 JEZUS zelfs, schoon vry van zonden,
 Heeft uw wreedheid ondervonden.

Zalig is het vroom gemoed,
 Dat door u niet wordt gedreven,
 Dat geen dolle Wraakzugt voedt,
 Ligt een misdaad kan vergeeven,
 En, vernoegd in zynen staat,
 Poogt zyn driften te overwinnen,
 Niets dan schandelyke Ondeugd haat,
 En zyn' naasten durft beminnen
 Recht, getrouw en niet in schyn,
 Zo het wenscht bemind te zyn!

VOORZICHTIGHEID.

Ziet dan hoe gy voorzigtelyk wandelt: niet als onwyse, maar als wyse.

EFES: V. 15.

Hier zit VOORZICHTIGHEID, gehuld met Moerbeiblaên,
En ziet het Doodshoofd, met oplettende indruk, aan,
De Slang omvat haar' arm, de Slang die voor de slagen
Haar hoofd voorzichtig dekt. De snelle pyl gepaard
Met zekren * *Visch*, die 't Schip stuit, zegt men, in zyn vaart:
Toont dat zy (schoon niet traag) te haastig niets zal waagen.

De VOORZICHTIGHEID is voor den Mensch, 't geen de Ziel is voor het
Lichaam, dat zy 't leven geeft: de Zon voor de Waereld, die zy ver-
licht; de Stuurman voor 't Schip dat hy bestiert. — Zy verdryft onze
duisternissen, ontlost onze twyfelingen en bestiert ons in onze voorneemens.

PICTET.

Q

't Lust

* Nam. de *Visch Echeneïs* of *Remora*.

't Lust my thans, VOORZICHTIGHEID!
 Uwen luister af te maalen:
 Dog, daar ge ons het veiligst leidt,
 En bewaart voor 't schaadlyk dwaalen:
 Stier dan zelf myn Poëzy,
 Leer my alle uwe eedle trekken,
 Alle uw Schoonheid, naar waardy,
 Zo op 't Kunsttafreel ontdekken:
 Dat uw beeltnis elk bekoor',
 Elk naar uwe lesfen hoor'!

Heldre Leidstar, Stut van 't leven,
 Wysheids naaste Bloedvriendin.
 Hem, die door u wordt gedreven,
 Brengt ge rust en voordeel in.
 Billik wierd, op 's Waerelds baaren,
 Aan uw Schikking, aan uw' raad,
 Om het groot gevaar te ontvaaren,
 't Roer vertrouwd van Kerk en Staat.
 Ge onderscheidt, by 't licht der reden,
Tyd, plaats en omstandigheden.

Wy-

Wyze Deugd, die in den nood,
't Menschdom vaak voor ramp beveiligt:
Hoe wordt uw geluk vergroot,
Als ge u aan den *Godsdienst* heiligt!
Als ge u poogt tot Scheppers eer,
't Eind' der Scheppinge, op te leiden,
Zet gy u in stilheid neer,
Om het valsch van 't waar te scheiden,
En, in alles welberaân
't Juiste heilspoor in te slaan.

Nimmer zult gy u verbinden
Aan een Schepsél, dat ook dwaalt;
't Licht, in 't eeuwig Woord te vinden;
Dat met zuivre glanszen straalt,
Wyst u naar den Rots der Waarheid,
Daar men 't best zyn huis op bouwt,
En, in eenen nacht van naarheid,
Ongchinderd op vertrouwt;
Schoon ons wind en regen treffen,
Of de Watren zig verheffen.

Toen gy eerst van de ydelheên,
 Wierdt tot 's Heeren dienst bewogen,
 Toen bragt gy u niet alleen
 't Zalig voorrecht onder de oogen,
 't Zalig voorrecht van dien staat:
 Maar ook zag men u betrachten
 Al den *druk*, en *smart*, en *smaad*,
 't *Lyden* dat ge hadt te wachten:
 Dog toen woeg des Levens Kroon
 Meer dan 's Waerelds ramp en hoon.

Gy bedwingt nu *tong* en *lippen*,
 Op dat nooit een ydel woord
 Mag uw' mond te los ontglippen,
 Als u deugd of ondeugd hoort.
 Alle uw' reden baaren stichting,
 't Zy gy troost, of straft, of wekt,
 Straks wordt in uwe onderrichting,
 Ernst en Liefde saam ontdekt:
 Ernst, maar zonder heerschappye,
 Liefde, zonder vleïerye.

God,

God, uw heil, en uwen pligt,
Slaat ge in alle uw' werken gade.
Eer gy nog een *daad verricht*,
Weegt gy al haar nut en schade.
Niet te laag, of niet te hoog,
Schat gy dan de Zigtbre dingen.
Nooit verliest gy uit het Oog
't Nadrend *eind* der Stervelingen:
Dat de dood u niet misfchien
Treff', wanneer ge 't denkt te ontvliên.

Wordt, langs eerlyke wegen,
Uw vermogen uitgebreid:
Dan erkent gy 's Hoogsten Zegen,
En gebruikt met *dankbaarheid*
't Goed, u, op uw vlyt, geschonken:
Dog uw hart wordt, in dien staat,
Aan het aardfche niet geklonken,
Gierigheid en Overdaad,
Klippen, daar we fchipbreuk lyden,
Poogt ge op 's Waerelds Zee te myden.

Drukt u harde *tegenspoed*,
 Ziet gy uwen handel kwynen:
 Gy, die nyd nog wanhoop voedt,
 Zorgt, hoe duister 't ook mag schynen;
 Dat ge uw' Schepper niet bezwaart.
 En zyn wys bestuur zoudt wraaken,
 Of, op een' verboden aart,
 Naar uws *Naasten goedren* haaken:
 Schamele Armoede of verdriet
 Krenkt uw trouw of Godvrugt niet.

Wakker zyt ge, en onverdroten
 Geeft ge op uwen *Vyand* acht:
 Daar een heir van vloekgenoten
 Naar uw' val archlistig tracht.
 Tóont de Booze zyn vermogen,
 Stelt de Waereld blinkend goud,
 Weelde of aanzien u voor oogen:
 Gy, die nooit het vleesch vertrouwt,
 Zult, door *bidden* en door *waaken*,
 Dan hunn' toeleg ydel maaken.

Gy

Gy verkiest *Gods heilig kroost*
't Liefst tot uw vertrouwste vrienden:
Daar gy den bedroefden troost,
Den gewonden zult verbinden:
Kindren voedt ge nog met melk,
Mannen geeft gy vaste spyzen,
Zo voorzichtig zult ge aan elk,
Door uw wys gedrag, bewyzen,
Dat ge u om hun heil verblydt,
En aan allen alles zyt.

Maar zoudt ge u dan ook onttrekken,
Aan een' *dwaalend Zondaar*? neen,
Neen, gy zoekt hem op te wekken,
Brengt hem zyn verkeerde Zeên
Vry, dog nedrig, met bedaaren,
Onder 't Oog; en wyl ge tracht
Dien te redden uit gevaaren:
Hoedt ge u, dat gy te onbedacht
Hem door wreedheid, of door vleien,
Af zoudt schrikken of misleien.

Als

Als gy uwen *naasten* vindt
 Van de *waarheid* afgeweken;
 Gy, bescheiden, niet gezind
 Om deswegen u te wreken:
 Haat gewetensdwang, en poogt
 Hem door liefde te overtuigen.
 God, die uit het stof verhoogt,
 Kan alléén het hart dog buigen:
 Maar dan waakt ge dat ge nooit
 Paarlen voor de Zwynen strooit.

Heersch Vorstin! door alle tyden,
 Heersch in 't vrye Nederland!
 Leer het wys de strikken myden,
 Die geweld of list het spant.
 Dat de Hulk der Batavieren,
 Als de Zee der Volkren woedt;
 Veilig, onder uw bestieren
 Blyf voor bank en klip behoed!
 Heersch in 't hart van onze Vadren,
 Als zy, 't Volk tot heil, vergadren.

LEERZAAMHEID.

Die wyse is zal hooren, ende zal in leere toeneemen.

SPREUK. SAL: I. 5.

Zie nutte LEERZAAMHEID, hier in het wit gewaad,
 Ze is jeugdig, en wil met de jeugd het liefst verkeerren:
 De Spiegel siert haar borst, en op haar voorhoofd staat
 Een Papegaay, die 't best der Menschen spraak kan leeren.
 Zy strekt haar handen uit, verricht haar werk met spoed,
 Maar wraakt het Zwyn, dat in het slyk der domheid wroet.

De beste regelen om een' Jongeling te beschaaven zyn, dat hy weinig spreek, veel hoore. — Zyne eigene gedachten mistrouwe en die van anderen, naar verdienste hoog schatte.

W. TEMPLE.
 Len.

R

*Z*entebloemen, Liefdepanden,
 Telgen daar men vrugt van wacht,
 Vluggen en edele Verstanden,
 Hoop van 't volgend Nageslacht,
 Braave en rechtgeaarte Loten,
 Daar het jeugdig bloed in speelt.
 Sierâen uwer Stamgenooten,
 Laat u dit bekoorlyk Beeld,
 Nyvre LEERZAAMHEID, behaagen:
 't Lust my 't aan u op te draagen.

Hoort dan, daar myn kunst u wekt!
 Mydt de *Traagheid*, die de leden
 Op het vadzige Leger rekt:
 Wilt ge uw' tyd met nut besteeden?
 Arbeidt vroeg, en zweet en zwoegt
 In den morgen van uw leven,
 Vroeg het Letterveld beploegd,
 Zo zal 't vroeg zyn vrugten geeven.
 Dat myn Zedepoëzy
Neêrlands Jeugd, tot heil gedy'!

LEER-

LEERZAAMHEID fiert uwe jaaren.

Zy, aan 't eel verftand gehuwd,
Maakt ons wyzer en ervaaren,

Wyl ze *Onkunde* en *Dombeid* fchuwt,
Zy geleid ons, als by trappen,

Niet bevreesd voor 't fteile pad,
Naar het koor der Weetenfchappen:

Daar zy ons een ryke fchat,
Schat, door vloed nog gloed te Krenken,
Voor wat moeite en vlyt wil fchenken.

Zyn het vrugtbaar Lentfaifoen
En de Zomer, juifte tyden,

Die de hoop des Landmans voên,
En hem met den Oogst verblyden?

Wordt hy daarin aangezet,
Om nog zorg nog zweet te fpaaren •

Eer de Winter 't hem belet?
Zo wordt ook, om vrugt te gaaren,
't Best de *Jongkheid* aangefpoord,
Eer de kwaade dag haar ftoort.

In de *Jeugd*; ô Jongelingen!
 Is 't verstand (nog min bezwaard)
 Vlug en vaardig, om de dingen
 Recht te vatten in haar' aart.
 De verbeeldingskracht vol leven,
 Het geheugen vast en sterk,
 En de wakkre geest gedreven
 Door meer vuurs, naar 't noestig werk.
 't Lichaam, min ontbloot van krachten
 Kan dan ook zyn' pligt betrachten.

Bange *Zorg* of *Huisverdriet*
 Mag, een' laatren tyd benaauwen:
 't *Stoort* de blyde Jongkheid *niet*
 't Zal haar' yver niet verflaauwen;
 Zy mag, in dien vryen staat,
 Onbekommerd adem haalen,
 En den schoonen Dageraad
 't Best tot onderzoek bepaalen,
 Eer de Dag de zorgen wekt
 En de zorg haar aandacht trekt.

Schoon

Schoon *Verleiding*, op haar paden,
 Vaak haar looze netten spreidt:
Zal ze 't minst den Jongling schaaden,
 Die bestierd door LEERZAAMHEID,
Zig voor *Ledigheid* zal hoeden
 En in 't Boekvertrek zig sluit.
Ledigheid mag wellust voeden,
 Naarstigheid belet en stuit
't Eerst zyn list en groot vermogen.
't *Werkzaam* hart wordt minst bedrogen.

LEERZAAMHEID wraakt al 't gewoel,
't *Eenzaam* kan haar meer vermaaken.
 Zelden zal zy, tot haar doel,
By een woest gezelschap raaken.
 Met de Stommen pleegt zy raad,
Dooden leeren haar te leeven,
 Zy, die 't logge sluimren haat,
Zy wordt *vroeg* naar 't werk gedreven:
 En, terwyl haar weetlust groeit,
Werkt ze spade en onvermoeid.

Door geen ydlen waan bezeten,
 Vliedt ze dwaaze Hovaardy,
 En zal hen, die meerder weeten,
 Schoon van mindren staat dan zy,
 Yvrig hooren, hooger eeren.
 Zy blyft nedrig en beleefd,
 Schoon haar *jongre Jaaren* leeren,
 Schoon haar *Armoë* lessen geeft.
Jeugd nog *rang* zal haar beletten,
 Om haare oefning voort te zetten.

Haar *verstand* doorzoekt en tracht
 D'aart der zaaken na te speuren,
 't Geen zy nut of schaadlyk acht,
 Weet ze goed- of af-te keuren.
 Haar *gebeugen* wordt daardoor
 Niet gevuld met beuzelingen:
 Maar vertoont een ryk Trezoor,
 Daar de vrugt dier oefeningen,
 Vrugt die Zielen voordeel baart,
 Wordt zorgvuldig in bewaard.

Zy

Zy finaakt (doof voor dartle weelde)

Lust en *rust* by vlyt en zweet:

Schoon de *Luiheid* zig verbeelde,

Dat ze in finart haar dagen fleet.

Laat de *wulpsheid* zig verblyden,

Als ze de eerst ontloken' Jeugd

Durft aan snooden *wellust* wyden:

LEERZAAMHEID weet waare vreugd,

Die geen naberouw zal baaren,

Wyfelyk aan het nut te paaren.

Wellust leidt de Jeugd naar 't graf,

Luiheid doet de welvaard sneeven:

LEERZAAMHEID strekt vaak een staf

En een steun voor 's Menschen leven.

Zy geniet der braaven gunst,

Werkt tot heil van Kerk en Staaten,

Leeft door Weetenſchap en Kunst;

Laat *Onzweetenheid* haar haaten,

Zy verdient eene eerekroon,

En veracht der dwaazen hoon.

Maar

Maar hoe hoog klint haare waarde,
 Als ze zig met *Deugd* vereend!
 Dan verstrekt ze een Zout der Aarde.
Deugd het edelst puikgesteent'
 Schiet gewis nog schooner straalen,
 Als zy in het duurzaam goud,
 Goud van *Weetenſchap* mag praalen.
 Hy die *Deugd* op *Kennis* bouwt,
 En aan *Deugd* de *Kennis* heiligt:
 Leeft gezegend en beveiligd.

Lentebloemen, fiere Jeugd,
 Telgen daar we vrugt van wachten,
 Paart dan LEERZAAMHEID aan *Deugd*,
 En het *weeten* aan 't *betrachten*:
 Sticht door leven en door leer,
 Leeft, gelyk uwe Ouders wenschen,
 't Volk tot nut, en God' ter eer';
 En beklimt, by Gode en Menſchen,
 Dan, door *Deugd* en *Weetenſchap*,
 D'allerhoogſten gloriëtrap.

V R I E N D S C H A P.

Olie, ende reukwerk verblydt het harte, alzo is de zoetigheid van iemands Vriend, van wegen den raad der Ziele.

SPREUK. SAL: XXVI. 9.

De VRIENDSCHAP pronkt in 't Wit; bekranst, haar borst ontbloot
Wyst ze op haar hart, omarmt een' Olm, ichiër zonder leven,
Dog met een' Wyngaard, die nog welig bloeit, omgeeven:

En toont door 't byschrift dat ze IN LEVEN EN IN DOOD,
NABY OF VERR', zowel in droeve WINTER-dagen,
Als in een ZOMER-vreugd, zig vriendlyk zal gedraagen.

Hy is gantsch alleen die zonder Vriend is. Een Vriend is een Medicyne des Levens. want daar is geen deugdzamer noch krachtiger Medicyne voor onze Wonden, dan eenen te hebben die ons ontmoet in ongemak met medelyden en in voorspoed met gelukwensching.

AUGUSTINUS.
Liedle

*E*edle VRIENDSCHAP, zout van 't leven,
 Zuil der nutte Maatschappy,
 Schat aan weinigen gegeven,
 Der verdrukten Artzeny,
 Sieraad der beschaafde Volken,
 Band, dien tyd nog nyd verbreekt,
 Licht by onspoeds duistre wolken,
 Vrugt, door Liefde en Trouw gekweekt:
 Die, in droeve en blyde tyden,
 Treurt met droeven, juicht met blyden.

U, die ons vermaakt en sticht,
 En voor Haat en Nyd beveiligt,
 U zy thans myn nedrig Dicht,
 Maar voorlang myn hart geheiligd.
Uit gelyke Drift tot Deugd
 Wierdt ge ô Schoone! 't eerst geboren.
 Nooit kon Baatzugt, wulpsche Vreugd,
 Of Verwaandheid u bekooren:
 Daar de Olyf uw' Schedel fiert,
 En de *Reden* u bestiert.

Als ge uw' Vriend het *Kruis* ziet draagen,
 Zult ge, deelende in zyn smart,
 Niet alleen zyn lot *beklaagen*:
 Maar ge reikt hem *band* en *bart*.
 Daar uw *troost* hem kan verblyden,
 En uw *raad* hem strekt tot nut,
 Wordt hy zelfs, in drukkend lyden
 Door uw *goedren* ondersteut:
 En zo poogt uw mededogen
 Zyne traanen af te droogen.

Klaagt uw Vriend op 't *kwynend* bed:
 't Klaaghuis zoekt ge niet te ontvlieden.
 Neen! gy wordt dan aangezét,
 Om hem meerder hulp te bieden.
 Hoort ge dat hy u *begeert*:
 Gy *verdubbelt* uwe schreden,
 En, wanneer 't gevaar vermeert,
 Dan vermeerdren uw *gebeden*,
 Gy, het best gekend in nood,
 Blyft getrouw tot in den dood.

Ziet uw Vriend *zyn heilzon ryzen*:

Straks *ryst* dan uw *vreugdelicht*.

Gy, die met hem God wilt pryzen,

Acht *zyn*' pligt, zo wel uw' pligt;

Als *zyn*' Zegen, uwen Zegen.

Strekt het de Afgunst tot verdriet,

Als haar naaste op *zyne* wegen,

En *zyn*' handel heil geniet:

Nimmer slaat ge *nydige Oogen*,

Op den bloei van *zyn* vermogen.

Wierdt ge, door uw *ampt* of *Goed*;
Boven uwen Vriend verheven:

Gy, die Geld- nog Staatzugt voedt,
Zyt nogtans *zyn*' *Vriend* gebleven.

Schoon het *goud* den vrek verleidt,
Grootsheid trotschen kan verblinden

En te ligt het Maagschap scheidt:
Gy schat uw geliefde vrinden,

Daar ge u veilig aan vertrouwt,

Meer dan *hoogheid*, meer dan *goud*

Lastring, vol van helsche treken,
Mag, terwyl ze de onschuldtschendt,
Vaak uw' Vriend tot nadeel spreken;
Gy, die zyne oprechtheid kent,
Lydt *niet* dat hy wordt *beledigd*,
't *Smart* u als hy wordt *gesmaad*:
Wyl ge straks zyn deugd verdedigt;
Want de Liefde denkt geen kwaad.
't Zal de Snoode nooit gelukken,
U, door list, een' Vriend te ontrukken.

Haat of roekloos *Onbescheid*
Mag 't *vertrouwde* elk *openbaaren*:
Gy, schoon ook zyn vyand vleidt,
Zult uw vriends *geheim bewaaren*.
't Geen zyn hart aan u ontdekt,
Wordt ook in uw hart gesloten,
Nooit wierd uwe trouw bevlekt;
Daar gy yvrig, onverdroten,
Overal zyn voordeel zoekt:
En gehaate valsheid vloekt.

Wordt een *woord niet wel gesproken*,
 Ziet ge een' *misflag* in uw' vrind:
 Dat heeft nooit den band gebroken,
 Band die harten saamenbindt.
 Gy kunt ligt een feil vergeeten,
 Gy die nimmer *wraakzugt* toont,
 Wordt, wanneer het uw geweten
 Of uw eer, niet kwetst of hoont:
 Straks veeleer tot *mededogen*,
 Dan tot *bits verwyf* bewogen.

Echter wraakt ge *Vleïery*,
Dwaalt uw Vriend op Zondepaden:
 't Raakt uw teer gemoed, en gy
 Poogt hem dan getrouw te raaden.
 Nooit was waare Liefde blind,
 't Zyn verblinden die dit waanen.
 Gy, die ongeveinsd bemindt,
 Zult hem eer met *ernst vermaanen*.
 Om het groot gevaar te ontvliên,
 En zyn dwaaling niet ontzien.

Dog 't zyn dan geen *norſche woorden*,
't Is geen *taal* die *gramſchap* wekt:
Neen 't zyn zagte *liefdekoorden*,
Daar gy uwen Vriend door trekt.
't Woest geweld mag yzer buigen:
Menschen tracht ge, naar hunn' aart,
Door de Reden te overtuigen.
Gy, voorzichtig en bedaard,
Weet, dat, op verdwaalde Zinnen,
Liefde meer dan toorn kan winnen.

Dwaalt ge zelf (wat vroom gemoed
Kan dog ſteeds den dwaalweg myden?)
Gy, die nimmer *trotsheid* voedt,
Kunt uw Vriends beſtraffing lyden.
Daar ge erkent zyn *Zorg* en trouw,
Nooit uw misdaên wilt bedekken,
Maar u eer, door waar berouw,
Zuivren van die boezemvlekken:
Zo herſtelt ge, met uw deugd,
Straks uw Vriends gekrenkte vreugd.

Poogt

Poogt uw Vriend *u gunst* te toonen,
Heeft zyn *weldaad* u verblyd:
Gy tracht *gunst* met *gunst* te loonen,
Daar ge nooit *ondankbaar* zyt.
Dog uw vrye *liefdeblyken*
Zoeken *loon* nog *lof*, veelmeer
Zal uw heuschheid die ontwyken.
't Is uw vreugd uw loon en eer,
Als ge moogt uw' pligt betrachten,
En uws naasten juk verzagten.

Eedle Vriendschap, al myn lust,
Deelgenoote in vreugd en lyden,
Minnaares van Vrede en Rust,
Die de 'Twedragt poogt te myden,
Eeuwig mint, geen' Vriend verlaat,
Schoon ge ook moest zyn byzyn derven;
Gy, daar David voor den Haat,
Als een Veldhoen om moet zwerven:
Blyft, al woedt een Aartstiran,
Zyn getrouwe Jonathan.

N E D R I G H E I D.

Voor de verbreekinge zal des Menschen harte zig verheffen: ende de Nedrigheid gaat voor de eere.

SPREUK. SAL: XVIII. 12.

De schoone NEDRIGHEID, die, in het treurgewaad,
Haar handen op haar borst, haar oog ter aarde slaat,
Draagt hier een bal, die, als hy neder wordt gesmeten,
Weer opwaarts stuit, en leert dat God, uit smart en hoon,
Den Nedrigen verheft. Haar voet treedt op een Kroon,
Ten blyke dat zy nooit door Staatzugt wierd bezeten.

Indien men my vraagt: welke de eerste deugd van een' Kristen is? Zo antwoorde ik onbeschoornd, dat het is de Nedrigheid, de tweede de Nedrigheid, de derde de Nedrigheid: en wanneer men my het duizendmaal vraagde, ik zoude altoos het zelfde antwoorden.

AUGUSTINUS.

T

Wyk

*W*yk verwaande *Hovaardy!*
 Afgodin der Waereldlingen!
 't Lust myn Zedepoëzy
 NEDRIGHEID ter eer te Zingen:
 NEDRIGHEID, die ge eeuwig haat:
 Trotfche wyk!... neen! leen me uwe ooren!
 Mooglyk dat ge uw' waan verlaat,
 Mooglyk kan het u bekooren:
 Als ik haar eenvouwdig fchoon,
 Op myn dichttafreel vertoon.

Roos van Saron, blanke Leli,
 Mirt, die in de diepte groeit,
 Hoofddeugd van het Evangeli,
 Schoonheid die de pracht verfoeit,
 En uw' tyd niet zult verkwisten
 Met den tooy van 't stoflyk deel:
 Echte Kenmerk van een' Kristen,
 NEDRIGHEID fchoonst Zielsjuweel,
 Daarin God en Godgezinden
 't Allergrootfte fieraad vinden.

Dat

Dat de Dwaasheid zig verheff',
En door Hoogmoed word' bezeten,
Nooit haare afkomst recht bezeff',
Maar zigzelve hebb' vergeeten:
Nimmer zult ge, ô wyze Maagd!
Daar ge *klein zyt in uwe oogen*,
En u nederig gedraagt
Roekeloos uzelf verhoogen:
Neen, gy vreest voor 's Hemels roê,
En roept vaak den trotschen toe:

„ Is onze oorsprong niet uit *Aarde*?
„ Zyn wy niet een leevende *asch*?
„ Hoe gering is onze waarde!
„ Al het Vleesch verdort als *gras*,
„ Al zyn schoon is onbestendig,
„ En gelykt het *teer gebloemt*.
„ Arm, ontbloot, verblind, elendig,
„ (Zo het eeuwig Woord ons noemt)
„ Walglyk zyn we, en wie zou 't waagen,
„ Op dien Staat nog roem te draagen?

Gy, aan 't Heilgeloof gepaard,
 Merkt nog meer uw kleine krachten:
 Als ge ô NEDRIGHEID! van de *aard'*
 Stiert ten *bemel* uw gedachten,
 Daar ge een' God, die eeuwig leeft,
 God die, naar zyn welbehaagen,
 't Al, uit niet, geschapen heeft,
 En het, fints 't begin der dagen,
 Dekt, beftiert, en onderhoudt:
 Met een diep ontzag beschouwt.

Dan in ootmoet neergebogen,
 Smeekt ge straks met Terahs Zoon:
 „ Toorn niet eeuwig Alvermogen
 „ Dat uw goedheid my verschoon'
 „ Mag een *Sterfing* vol gebreken,
 „ Mag een *bandvol stofs*, een *niet*,
 „ Met den Waereldrechter spreekē?
 „ Met een' Heer die 't al gebiedt;
 „ Durft een *Aardvorm* tot u nadren?
 „ Wat ben ik? Wat zyn myn Vadren?"

Gy,

Gy, als voorspoed u verblydt,
Gy erkent de hulp des Heeren.

't Is geen vrugt van *uwe vlyt*,
Als ge uw welvaard ziet vermeeren.

't Is geen werk van *uwe magt*,
Als ge wordt gedekt voor schade.

Neen, daar ge eigen lof veracht,
Roept ge: „ Heer! het is genade,
„ Dat gy my uw' Zegen schenkt,
„ Dat my leed nog afgunst krenkt!”

Gy zult, onder 't kruis te draagen,
Hartvriendin der *Lydzaamheid*!
Nooit te veel uw *lot beklagen*,
Nog het Goddelyk Beleid
Door uw tegenspreken hoonen.

Gy bekent uwe euveldaên.
„ Wilt ge naar verdienste loonen?
„ Heer! wie zal voor u bestaan?”
Zegt ge, in 't overtuigd geweten,
Onder 't lastig juk gezeten.

Dat de Dwaas in 't *purper treed*,
 Dat hy pronk' met *feestgewaaden*:
 Gy, die u met ootmoed *kleedt*,
 En die grootschheid kunt versmaaden,
 Hebt in 't *kleed*, waarmee ge u dekt,
 Nimmer stof tot roem gevonden:
 Wyl 't u ter gedachtnis strekt:
 Dat onze Oudren, door de Zonden
 Naakt, ontbloot van heerlykheid,
 Wierd het eerste Kleed bereid.

Laat een Trotsche *mindren drukken*,
 Dat hy voor geen *meerdren wyk*:
 Gy wilt graag *voor andren bukken*,
 Acht den *minsten u gelyk*.
 Nooit zult ge op uw *wysheid roemen*,
 Wysheid, die van boven daalt,
 Leert u zulk een dwaasheid doemen.
 Door dit Godlyk licht bestraald,
 Ziet ge straks, dat al uw weeten,
 Hoe verheven, klein mag heeten.

Laat

Laat een *Farizeeuwſch* gemoed
In de ſchyndeugd zig vermaaken,
Als het zyn verwaandheid voedt:
Gy, die leerde uzelf verſaaken,
Vindt in *uiterlyk* gebaar
Of *veel* woorden min behaagen;
Daar ge u, met den Tollenaar,
Buigt ootmoedig en verſlaagen,
Voor de Godheid, die het meest
Ziet op een' verbroken geest.

Graag *bekendt* gy uw gebreeken,
En gy, daarvan onderricht,
Zult die nimmer tegenspreken:
Want gy acht het zelfs uw' pligt,
Als de *Lastring* u mogt hoonen,
Haat of *Nyd* u vloekt of plaagt,
Dan geen *kwaad met kwaad te loonen*.
Daar gy 't al geduldig draagt,
Zult ge, door dit nedrig leven,
Hoe verdrukt, ten hemel ſtreeven.

Jezus

Jezus voorbeeld licht u voor,
 Jezus *nedrig* en *zagtmoedig*,
 Volgt ge, en in dit heilig spoor,
 Schoon vol doornen, naauw en bloedig,
 Stapt ge door zyn' geest geleid,
 Zyn *geboorte*, *leven*, *sterven*,
 't Schoonst *Tafreel* der NEDRIGHEID,
 Maakt u, waarge ook om moet zwerven,
 Als een Dienstmaagd van dien Heer,
 Nooit belust op Waereldsche eer.

Daar zal eens een dag verschynen,
 Als 't hoogmoedige geslacht
 Zal gelyk het Kaf verdwynen:
 Dag, die u, hoe min geacht,
 Boven andren zal *verhoogen*.
 Dat de Trotsche dan verschrikk'
 Voor het eeuwig Alvermogen,
 In dat vreeslyk oogenblik!
 Gy zult, uit het *slof verheven*,
 In volmaakte vreugde leeven.

G O D S D I E N S T.

*De zuivere en onbevleete Godsdienst voor God ende den Vader is deze,
Weezen en Weduwen bezoeken in haare verdrukkinge, (ende) bemzelven
onbesmet bewaaren van de Waereld.*

JACOB. I: 27.

De zuivre GODSDIENST, op haar' Hoeksteen neêrgezeten,
Waarop zy veilig rust, pronkt in het wit gewaad.
Zy torsch een' Tempel, aan haar rechte zyde staat
De Vogel, die van ouds Godvruchtig wierd geheeten:
Dees draagt in zynen mond een Slang, door hem geveld,
Zo overwint de dienst van God het helsch geweld.

*De Godsdienst is gegrond in het waar belang der Menschen; zo dat het hun
onmogelyk zeude zyn, niet Godsdienstig te weezen, zolang zy liefde tot
zig zelven, en begeerte naar hunne gelukzaligheid hadden, indiende God
deezes ceuwe en hunne eigen begeerlykheden hunne oogen niet zo zeer ver-
blindeden, dat zy hun waar belang niet kunnen onderscheiden.*

'I LLOTTSON.

V

Wie

*W*ie is deeze, die vol klaarheid,
 Uit den Hemel nederdaalt,
 En daar 't zuiver licht der waarheid,
 't Menschelyk geflacht bestraalt?
 Zy die eerst *uit God* geboren,
 Nog beschermd wordt *door Gods* magt,
 Zy die ons Godslof laat hooren
 En *tot God* weer wordt gebragt?
 't Is de GODSDIENST, in haar wezen
 Is haar Vaders beeld te leezen.

Licht der Waereld, Bron der vreugd,
 Eelst geschenk den mensch gegeven,
 Voedster van de waare deugd,
 School der Wysheid, Weg ten Leven,
 Sterkste Zuil voor Kerk en Staat,
 Vaste Rots in 's Waerelds baaren,
 Grootste Schat die nooit vergaat,
 Veilige Schuilplaats in gevaaren,
 Erfgenaam van 's Hemels troon:
 'k Vlegt voor u een letterkroon.

GODS-

GODSDIENST, die me, op vlugge pennen
Van bespiegling, voert van de Aard';
Gy leert my de *Godbeid kennen*,
Zo als zy zig openbaart,
In een' glans van eigenschappen.
Gy, wanneer ge ons onderricht,
En ons opleidt, als by trappen,
Tot het allerreinste Licht:
Gy werkt dan, by die betrachtning,
Vrees, Verwondring Liefde en Achtning.

Voert ge ons opgewekt verstand
Tot de *wording aller dingen*:
Dan aanbidt ge de Almagtshand
Die onze Aarde en Hemelkringen,
Uit hun niet, te voorschyn bragt.
Wordt de alwyze *Godsregeering*
In het Schepslenheir betracht:
Dan noopt ge yder ter vereering'
Van dien Koning, naar wiens raad,
Door wiens magt, het Al bestaat.

Dog leidt ge ons, op hoogre gronden,
 Naar den *Heilbron van genâé*,
 Daar Gods Zoon, tot zoen der zonden,
 Lydt en sterft op Golgotha:
 Dan beschouwt ge in grootre klaarheid,
 God, die 't eeuwig licht bewoont,
 Maar hierin zyn Wysheid, Waarheid,
 Goedheid, Magt en Recht vertoont.
 Wondren, waarop Englen staaren,
 Wilt ge aan Menschen openbaaren.

Daal ik met u naar beneên,
 Leert gy my den *Mensch* betrachten,
 Die Gods wet dorst overtreên,
 En Gods straffen heeft te wachten:
 Zie 'k hem raadloos in dien staat,
 Kan hy nergens uitkomst vinden:
 Dan geeft gy hem hulp en raad,
 Gy wilt zelf zyn wond verbinden,
 Gy ontdekt in JEZUS bloed,
 Artzeny voor 't Krank gemoed.

Zit hy onder Ziekte of lyden,
Gy vertroost hem in zyn leed;
Komt de vyand hem bestryden,
Gy zyt tot zyn hulp gereed,
Klinken 's Hemels donderflagen,
Gy maakt zynen geest bedaard;
Wordt het Land gedrukt door plaagen,
En de Waereldling vervaard:
Gy leert hem op God vertrouwen,
Die in nood ons kan behouën.

Gy houdt *alles in zyn' stand*,
Zonder u zal 't al vervallen.
Gy ô GODSDIENST! *dekt het land*,
Meer dan legers, schans of wallen.
Gy *beschermt de Heerschappy*,
Meer dan sterke Lyfwachtsbenden.
Ontrouw weert ge en Dwinglandy,
Die de rust der Volken schenden.
Gy leert Heer en Onderdaan,
Hun verpligting gadeslaan.

Wordt *de Vorst* door u gedreven :
 Dan aanbidt hy de Oppermagt,
 Die hy rekenſchap moet geeven,
 Daar hy loon of ſtraf van wacht.
 Dan zal hy door liefdeblyken,
 En door 't oefnen van het recht;
 Naar d'Alheerſcher 't meest gelyken;
 Naar dien God, die Heer en Knecht,
 Nog genadig wil verſchoonen,
 En in 't ſtraffen Lankmoed toonen.

Liefde, Trouw, Gehoorzaamheid,
 Werkt ge in 't hart van *d'Ingezeten* :
 Dien gy nooit door vrees geleidt,
 Maar door 't overtuigd geweten,
 Ter verrichting van zyn' pligt.
 En zo wordt, op eedler gronden,
 't Hooggezag by 't volk geſticht,
 't Volk meer aan den Vorst verbonden:
 Dan wanneer 't, door ſtraf bedreigd,
 Ligt tot bloedige oproer neigt.

Een

Eendragt, wetten, orde en zeden

Bloeiën daar ge ô GODSDIENST! bloeit.
Tweedragt, woestheid, spoorloosheden
Worden door u uitgeroeid.
Gy leert recht en eerlyk wandlen;
Want geveinsdheid dult gy niet:
Yder zo zyn' naasten handlen,
Als hy wil dat hem geschiedt.
Waar ge uw stappen drukt, ontspringen
Bronnen van Gods Zegeningen.

Nimmer 'zult ge 't vry gemoed
Door *gewetensdwang* benaauwen.
't Monster in de Hel gebroed,
Sla vol drift zyn tygerklaauwen,
Daar 't zyn wreede Vierfchaar spant,
In uwe onbesmetste Leden:
Gy, die 't redelyk verstand
Overtuigt door 't licht der reden,
En door 't licht van 't Heilwoord, gy
Wraakt die Zielentirany.

Gy

Gy beteugelt *onze driften*,
 Gy verbetert *onzen aart*,
 Doet ons 't goed van 't kwaade schiften;
 Daar gy ons *verstand verklaart*,
 Onze wil aan *Gode beiligt*,
 Ons *vernoegd en deugdzaam* maakt,
 En naar ziel en lyf beveiligt.
 Leert ge ons, als de dood genaakt,
Welgetroost en vrolyk sterven;
 Om het Zaligst heilgoed te erven.

Beef dan vry rampzalig Rot!
 Dat de GODSDIENST durft verachten.
 Zalig Volk! dat uwen God
 Dient, en op zyn heil kunt wachten.
 Leef ô GODSDIENST! ongestoord.
 Voer de Ziel tot Gods nabyheid:
 Neêrland blyft het heilryk Oort,
 Daar ge veilig, met de *Vryheid*,
 Tot aan 's Waerelds einde bloeit,
 Door geen dwinglandy besnoeid.

W A A R H E I D.

Gaat om door de wyken van Jeruzalem, en ziet nu toe, ende verneemet, ende zoekt op haare Straaten, of gy iemand vindt, offer één is, die recht doet, die Waarheid zoekt, zo zal ik haar genadig zyn. Ende of zy al zeggen; (zo waarachtig als) de HEERE leeft, zo zweeren zy dog valschelyk. ó HEERE, en (zien) uwe oogen niet naar Waarheid?

JEREM. V: 1, 2, 3.

De blanke WAARHEID voert in haare rechte band
De Zon, die 't al verlicht, als zy, door haare straalen;
Terwyl ze in de andre, by Gods Woord, haar dierbaarst pand,
Den Palmtak draagt, ten blyk van 't moedig zegepraalen,
En, Overwinnaares van al wat haar bestreed
De Waereld, die zy wraakt, met haare voeten treedt.

Men meet altoos de Waarheid spreken, niet alleen om dat God het gebiedt,
en hy zelf de God der Waarheid is, maar vermits de gezonde reden ons
leert, dat 'er altyd eene overéénstemming tusfchen ons bart, onzen mond
en onze handen moet zyn.

PICTET.

Zal ik uwe schoonheid maalen,
 WAARHEID, heilig Kerkjuweel?
 Laat my dan uw glans bestraalen;
 Dat ik op myn dichttafreel,
 Uw volmaakte en eedle trekken
 Schets, met een' gepasten zwier:
 Laat uw vuur myn traagheid wekken,
 Dat uw invloed my bestier',
 En my juiste klanken leere,
 Nu ik Zing uw deugd ter eere!

Schoone en onbevleete Maagd,
 Telg van 't eeuwig Alvermogen,
 Zuil die Land en Godsdienst schraagt,
 Vyandin der snoode *Logen*,
 Leidsvrouw, die ons zeker leidt,
 Op het spoor der reinste zeden,
 Klaare Spiegel die niet vleit,
 Halsvriendin van Deugd en Reden,
 Krygsheldin die vreest nog zwigt,
 Ligt van 't ongeschapen Licht.

Hoe doorluchtig zyn uw wegen,
Nimmer stapt ge in duisternis.
God, den Bron van licht en zegen,
Die een *God der WAARHEID* is,
Leert ge ons in *Oprechtheid* nadren.
Dat de Schyndeugd haar gebrek,
Door het kleed van vygebladren,
Voor des Menschen oog bedekk':
Nimmer wierden de Alziende Oogen
Door Schynheiligheid bedrogen.

Gy vervreemd van *Huichlaary*,
Noopt *ons 't hart voor God te ontblooten*;
Nimmer, hoe onrein het zy,
Zal zyn liefde een hart verstootten,
Dat, met ongeveinsd berouw,
Komt voor hem zyn schuld beweenen.
Gy bemint de zuivre *Trouw*,
Nooit zyt ge voor God verschenen,
God, die yders Ziel doorgrondt,
Met een *Logen* in uw mond.

Wil de Aartsvyand ons verleiden,
 Lokt hy ons op *Logenpaén*:
 Gy leert *waar-van-valscheid scheiden*,
 Gy wyst ons den heilweg aan.
 Gy, wanneer we in 't duister treden,
 Daar 't gevaar den voortgang stoort:
 Kunt ons, door de toorts der Reden,
 En door 't licht van 't eeuwig Woord,
 Voor de dwaaling 't best bewaaren,
 Nacht en nevel op doen klaaren.

Gy, al wordt ge ook aangerand
 Door de stoutste *Logenmonden*:
 Gy al raast de Dwingeland,
 Blyft in alles *ongefcbonden*.
 Gy ontsteekt een' eedlen gloed
 In het hart van uw Belyders,
 Om, met fieren heldenmoed,
 Onder 't oog van hun Bestryders,
 Willig, u ter liefde alleen,
 In het *Martelperk* te treên.

Gy leert ons de *Onwaarheid* wraaken,
Eer en Steun der Maatschappy!
En ons nimmer schuldig maaken
Aan bedrog of veinzery;
Zo met onzen *naasten spreken*,
Als ons 't eerlyk hart gebiedt;
En zo wars van valsche treken,
Dat in blydschap of verdriet,
Hart en mond, en leer en leven
Nooit elkandren tegenstreeven.

Vletery poog, wyl ze vleit,
Streelt en lacht, het meest te schaaden:
Judas mag, door 't geld verleid,
Met een' Kus zyn' Heer verraden:
Gy vloekt allen valschen schyn,
Toont ons, dat de Vriendschapsblyken,
Die geveinsd en trouwloos zyn,
't Naast naar 's Duivels list gelyken:
List, waardoor hy God beloog,
En de Aartsmoeder eerst bedroog.

Kan *Vooroordeel* 't licht verdooven,
 't Redenlicht van onzen geest:
 Wil 't ons t'onrecht doen gelooven,
 Dat ons hart God dient en vreest:
 Dan verdryft ge, door uw Klarheid,
 Straks de nevels van dien waan,
 Voert ons naar het woord der WAARHEID,
 Daar wy Ziel-en-Lichaams daên,
 D'ydlen steun van ons vertrouwen,
 In een klarer licht beschouwen.

Zoveel zegen brengt ge voort,
 Spruit des Hemels, Heil der Aarde!
 Maar waar is het zalig oord,
 Dat u mint en eert naar waarde?
 Schoone! waar onthoudt ge u nu?
 Struikelde ge op onze straten?
 Zwerft gy elders? mist men u?
 Hebt ge ons Aardryk ook verlaaten?
 Vliegt ge voor uw Vyandin?
 Voert ge weer ten Hemel in?

Woont

Woont ge ook in het *hof der Grooten*?

Zit ge 'er in der Eedlen rei?

Neen! daar wordt ge ligt verstootten.

Loosheid, Staatzugt en Gevlei

Ziet men daar uw plaats bekleeden.

Hoe gelukkig waar de Vorst,

Zo ge 't veilig mogt betreeden,

En uw glans niet wierd bemorst!

't Hof moet vaak dit opschrift draagen:

„WAARHEID kan hier 't minst behaagen.”

Hebt ge, aan 't heilig Recht verknogt,
In de *Vierschaar* dan uw Zetel?

Ja! maar sints het helsch Gedrocht
Schandlyke Eigenbaat vermetel

't Recht dorst buigen door geweld,

Wordt ge door een' drom van listen,

Vaak gehoond, vervolgd, gekweld;

Daar men, onder 't haatlyk twisten,

Vuile *Logen* fiert en kroont,

En haar beeld als 't uw vertoont.

In het *buis aan God geheiligd*,
 Daar de *Stoel der WAARHEID* staat,
 Leeft ge mooglyk meer beveiligd:
 Ja! daar pronkt ge in feestgewaad,
 Daar verschynt ge in witte kleeren.
 Ach! dat zelf des Priesters mond,
 Die uw nut aan 't volk moest leeren,
 Niet het eerst uw' luister schond!
 Mogt hy, door oneedle trekken,
 Nooit uw Godlyk schoon bevleken!

Dog wie u versmaadt of eert,
 WAARHEID, Troost en Lust der vroomen!
 Schoon 't Heelal in stof verkeert,
 Gy hebt geen verderf te schroomen.
 Dat hy, die u tegenstreeft,
 Bukk' voor uw bevallig wezen!
 Dat ge in Neêrland eeuwig leeft!
 Alvaas hebt ge 'er niet te vreezen.
Vryheid, daar ge u 't liefst meê paart,
 Dekt u voor hunn' wreedten aart.

GIERIGHEID.

Ziet toe ende wacht u van de GIERIGHEID: want het en is niet in den overvloed (gelegen,) dat iemand leeft uit zyne goederen.

LUK: XII. 15.

*De GIERIGHEID die, bleek van wezen, 't fchreiend Kind
Haar volle borst onttrekt, gaat in Slavinnckleeren.*

*De gouden Keten, die haar vast aan de aarde bindt,
Kan haar gehegtheid aan het tydlyk goed ons leeren.*

*Gelyk ze tot een merk, wiens dienst haar hart behaagt
Des Goudgod Pluto's beeld op 't norsche voorhoofd draagt.*

*Hy ontkenne dat de Gierigheid, afgodery zy, die het Gerechtigheid kan
noemen, dat de HEERE voor dertig Zilverlingen verkocht is.*

HIERONYMUS.

Y

Vrek-

Vrekken, die, in 't stof gebogen
 Voor de Mammon, tyd en vlyt,
 Noesten arbeid en vermogen
 Aan dien gouden Afgod wydt:
 Hoort Misleiden! hoort my zingen,
 Bant uit uw benaauwd gemoed
 Nypende bekommeringen,
 Om een handvol tydlyk goed.
GIERIGHEID, de bron dier plaagen
 Poogt myn kunst u voor te draagen.

GIERIGHEID ontaart Gedrocht,
 Dat nog God' nog Menschen spaarde,
 Daar ge uw' Heer voor 't Geld verkocht,
 En uw heil voor 't slyk der aarde.
 Gulzig Monster, Goudslavin,
 Overtreedster der geboden,
 Koesteres der Eigenmin,
 Dienaares van vreemde Goden,
 Heilloos Ondier dat zig voedt
 Met des naasten zweet en bloed

Uit het morrend Onvernoegen
Zyt gy, snoode, voortgeteeld,
Bleeke Zorg heeft, mat van zwoegen,
In uw kindsheid u gestreeld,
Toen de Nyd uw Voedster strekte,
En de schandelyke Eigenbaat
In uw Jeugd, een drift verwekte,
Drift, die, door geen goud verzaad,
By 't ontfangen van 't begeerde,
Nog van dag tot dag vermeerde.

Voortgedreven door dit vuur,
Dorst gy u alvroeg, Verdwaalde!
Kanten tegen Gods bestuur.
God, die yders deel bepaalde,
En u spys nog drank onthoudt;
't Zy ter voedinge of verkwikking:
God bestrydt ge, wyl ge stout,
(Niet te vreden met zyn schikking)
Haakt naar 't goed dat zyn beleid
Vaak voor andren heeft bereid.

Pest van 't nuttig faamenleven!
 Die nog volk nog Godsdienst ftut,
 Daar ge beeft als ge iets zult geeven,
 's Lands Gemeenebest tot nut.
 Gy zyt de Aarde, die den Regen
 Indrinkt, maar geen vrugten draagt.
 Uw geluk baart niemand zegen,
 Daar gy andren minder fchraagt.
 Dan, vervreemd van mededogen,
 Drukt en trapt door uw vermogen.

Schoon ge fchat op fchatten hoopt,
 En u voorfpoed fchynt te freelen:
 Kan u, daar u de Afgunst noopt,
 's Naasten welvaard ligt verveelen.
 't Smart u, dat zyn klein gewin
 In uw kas niet wordt gefloten,
 Dikwils flaat ge wegen in,
 Om hem nog daar van te ontbloten,
 Daar uw Hebzugt, tot zyn leed,
 Vaak de fnoodfte listen fmeedt.

Hoort

Hoort ge schamele Armoê klagen,
Durft zy u, bedroefd te moê,
In den nood om bystand vraagen:
Gy sluit hart en handen toe.
Ziet ge 't naakte Weesje weenen,
Daar de felle koude 't drukt:
Gy, nog harder dan de steenen,
Schoon het voor u neder bukt,
Weigert zyn ontbloote leden,
Uit uw' Overvloed, te kleeden.

Uw gemoed kent rust nog vree:
Want verschrikking, angst en zorgen
Waaren voor uw Legersteê:
Daar ge, voor den vroegen morgen,
Door de vreeze reeds gewekt,
Weer gesleept wordt naar uw banden,
Als de nacht ons halfroond dekt,
Slapzugt, met fluweelen handen,
De Armoê streelt, van 't werk vermoeid,
Waakt ge nog aan 't geld geboeid.

Schoon ge zyt in 't goud gezeten,
 Durft ge, van uw schraale spys,
 Naauwlyks ter verzading eeten.
 't Kwelt u als ge een' hoogren prys,
 Voor uw voedsel, moet betaalen.
 't Goud is u ten Dwingeland,
 't Laat u zugtende adem haalen,
 Daar het al 't genoeg bandt,
 En u geen vermaak wil geeven,
 Slyt ge in flaverny uw leven.

Waar voor wordt uw goed gespaard?
 Arme Dwaas! vergroot uw schuuren!
 Dat ge uw voorraad daar vergaart!
 Mooglyk moet ge in weinige uren,
 Voorraad, schuur en al uw goed,
 Door een' vroegen dood, verlaaten.
 Wat zal dan uw overvloed,
 Wat zal u 't gespaarde baaten?
 't Geen ge slechts in schyn bezat,
 Wordt dan ligt uw' Vyands schat.

Of

Of bewaart gy 't voor uw Kindren?
Kindren die, misfchien in 't kort,
Met meer vreugd uw goed vermindren,
Dan 't van u vermeerderd wordt.
Zoudt gy 't voor uw Kroost vergadren,
Dat ge mooglyk overleeft?
Zyn het geen misleide Vadren,
Die, fchoon God hun goedren geeft,
Lust en rust en vreugd verfaaken
Om hun Kindren ryk te maaken?

Maar Rampzalige! wat raad
Vindt ge in de uiterfte oogenblikken,
Als uw Rykdom u verlaat,
En Gods toorn u zal verfhrikken?
Dan zyt ge arm by al uw goud,
En uw winst baart niets dan fchade.
Gy hebt op uw fchat gebouwd,
Steun dan niet op Gods genade;
God, dien gy voor 't goud verliet,
Hoort dan naa uw klagten niet.

Zult

Zult ge zo uzelf vergeeten!

Waagt gy, om wat blinkend flyk,
Tyd en rust, een goed geweten,
Ja! een eeuwig Koningryk?
Kan de Waereld zo verblinden?

Is haar kracht, op u zo groot?
Beeft dan, wroetende Aardschgezinden!
Achans steenhoop, Judas dood,
En Gehazis plaag ontdekken;
Hoe veel leeds ge u kunt verwekken.

Zoek ô Mensch! een' betren schat,
Schat dien mot nog roest verteerde.
't Heil dat vroome Job bezat,
Toen hy al het aardfche ontbeerde,
Was zyn God en vry gemoed:
Moogt ge zulk een' schat verwerven,
Zalig zyt ge in tegenspoed!
Ryk al moet ge uw' Rykdom derven!
Zulk een goed van eedler aart,
Is uw zorg en arbeid waard'.

H O V A A R D Y.

Hovaardigheid is voor de verbreekinge; ende hoogheid des geestes voor den Val.
SPREUK. XVI. 18.

Zie hier de HOVAARDY die 't meest zigzelf behaagt,
Als ze in den *Spiegel* ziet haar pracht en grootsche Zwieren.
Ze omvat den trotschen *Paauw*, hovaardigsten der dieren,
Die zoveel Hoogmoeds op zyn' staart en vedren draagt,
En leert ons, daar haar hoofd pronkt met twee *Ezelsooren*,
Dat meest de HOVAARDY uit Domheid wordt gebooren.

Geen Zonde verdiende ooit gereeder of zwaarder Straf dan vermetele Hovaardy, die voor geen straffe beducht, moeder is en voedster teffens van alle Zonden, het verderf en de Pest aller deugden, voor alle menschen zo wis een verdriet, als voor den Heere een gruwel.

VOLLENHOVE

Z

Trot-

Trotsche Sterfing, blinkend stof,
 Van de vleizugt vaak verheven,
 Zong de Dichtkunst ooit uw lof,
 Door 't verleidend goud gedreven:
 'k Zing . . . maar snoode vleiery
 Mogt myn' zanglust nooit bestieren.
 'k Zal het beeld der HOVAARDY
 Met geen Letterkrans versieren:
 'k Stel het in zyn dwaasheid voor,
 Toom uw eerzugt, leen my 't Oor!

Heilloos Monster, oud van dagen,
 Hebt ge op de eerstgeschapene aard'
 Vuile zonden, zwaare plaagen
 Niet ter ééner dragt gebaard?
 Kont ge ook onder de Englenreien,
 In volmaakter heerlykheid,
 Uw besmettend gift verspreien?
 Hebt ge sommigen verleid,
 En uit hun geluk verftoten?
 Is hun val uit u gesproten?

Plaag

Plaag en Pest van Kerk en Land,
Gruwel in Gods heilige oogen,
Walg van 't redelyk verstand,
HOVAARDY, wier schynvermogen
't Op zigzelf verliefd gemoed ·
Doet van ydele *Eerzugt* zwellen;
Daar *Onweetendheid* u voedt,
Eigenliefde en *Waan* verséllen,
Haat en *Nyd* u 't liefst bekoort:
Brengt ge niets dan Monsters voort.

Arme Mensch! waar wilt ge op roemen?
Moest ge, als ge aan uw' *Oorsprong* dacht,
Niet terstond uw dwaasheid doemen,
Daar ge uit stof zyt voortgebracht?
Merkt ge by 't bedaard beschouwen,
Van uw' *wankelbaaren staat*,
Dat ge uzelf' niet kunt behouën?
Weet ge dat ook, vroeg of laat,
't Zeker *Sterfot* u zal treffen?
Waarop wilt ge u dan verheffen? ·

Zyt ge trotsch op *braave daên*,
 Die uw *Vaderen* bedreeven?
 Wat gaan u hun deugden aan?
 Daar gy mooglyk, in uw leven,
 Nimmer d'allerminsten trek
 Van der Oudren deugd vertoonde:
 Strekt ge uw Stamhuis tot een vlek,
 Dat gy door verbastring hoonde.
 Erft men, met hunn' naam en goed,
 Ook der Vadren braaf gemoed?

Bouwt ge op *rykdom* uwen Zetel?
 Rykdom is vaak kort van duur,
 Zyt ge op uw *gezag* vermetel?
 Uw gezag wordt in één uur,
 Door een toeval ligt verbroken.
 Stoft gy op uw *Ampt* en *Eer*?
 Morgen zyt ge 'er van verftoken.
 Op uw *Schoonheid*? die is teer.
 Op uw sterke *Licbaams Krachten*?
 Dan zyn beesten hooger te achten.

Maar

Maar uw *hoogverlicht verstand*
Doet u boven andren pronken:
Waanwys Schepzél! welk een hand
Heeft uw' geest dat licht geschonken?
Wie bewaart het ongekrenkt?
Hoeveel moet ge nog ontbeeren?
Wysheid die de Alwysheid schenkt,
Zal uw zuivere Ootmoed leeren.
't Kenbaarst merk der Zotterny'
Is gehaate HOVAARDY.

Roemt ge, als Farizeeuwſche Dwaazen,
Op uw *deugd en heiligheid*?
Maakt de deugd ons opgeblaazen?
Neen! 't is ſchyndeugd die u vleit.
Godvrucht zoekt geen zelfverhooving,
Zy bukt nedrig in het ſtof,
Al haar arbeid, al haar pooging,
Strekt niet tot haar eigenlof,
Maar om d'Oorſprong van haar leven
God, van alles de eer te geeven.

Gy vermeetele HOVAARDY!
 Zoekt *uw' roem* in alle uw werken:
De Almagt ziet ge ligt voorby,
 't Zyn uw handen die u sterken,
 't Is uw vlyt waarvan ge u voedt,
 Alles dankt ge uw noestig zwoegen:
 Maar, by wrange tegenspoed,
 Waant ge, in morrend onvernoegen,
 Dat uw deugd geen recht geschiedt:
 Dog uw misdaên ziet ge niet.

Wilt ge u niet *voor God* verneêren:
 't Zal ook voor *geen mensch* geschiên:
 Yder meent ge moet u eeren,
 Yder u naar de Oogen zien;
 Liggen mindren voor uw voeten,
 Dat verblydt het trotsche hart.
 Moet ge 't eerst uw meerdren groeten,
 Dan gevoelt ge een bittre smart.
 Zy die u in magt gelyken,
 Dringt ge, dat ze voor u wyken.

Vleite-

Vleüery strekt u tot vreugd,
Zy alléén kan u bekooren
’t Streelt uw grootschheid, als ge meugt
Onverdiende lofspraak hooren.
Gy die *Vriendſchap* kent nog kweekt,
Hebt by Braaven weinig vrinden:
Een, die naakte *waarheid* ſprekt,
Kan by u geen ſchuilplaats vinden:
Want gy acht u ſtraks gehoond,
Als hy u uw dwaasheid toont.

Zo ge uw’ *naasten* ziet geſtegen
Uit het ſlyk, *tot betren Staat*:
Aanſond vreest ge, dat zyn Zegen
Uw gewaande hoogheid ſchaad’.
Al wat andren ooit bedreven,
Noemt ge laag ſlechts, en gemeen.
Uw gedachten zyn verheven,
En verſtandig alle uw reên,
Wysheid ſtraalt door al uw poogen:
Zo heeft u de waan bedrogen.

Pronkt

Pronkt dan in het purpren kleed,
 Dat uw Dienaars u omringen,
 Elk zy op uw' wenk gereed!
 Maar, verdwaalde Sterfelingen!
 Ziet in trosfchen Hamans val,
 In Herodes fchriklyk fterven,
 In den Vorst, die Babels wal
 Stichtte, en met het vee moest zwerven,
 De allerklaarfte Schildery,
 Der geftrafte HovAARDY.

Gy, die God en Mensch dorst hoonen.
 Wordt van Mensch en God verfmaad.
 Elk die reedlyk denkt, zal toonen
 Dat hy uwe dwaasheid haat.
 Maar de Godheid, die Tirannen
 Neerftort, zal voor al het volk,
 Haar gevreesde Vierschaar spannen,
 En op u, in 's Afgronds kolk,
 Haar getergde hoogheid wreeken,
 En uw' trotschen Schedel breeken.

K U I S C H H E I D.

*Dat een iegelyk van u weete, zyn vat te bezitten in beiligmaakinge en eere:
Niet in (kwaade) beweeginge der begeerlykheid.*

I THESS: IV. 4, 5.

De zuivre KUISCHHEID, die hier een Kaneelstok draagt,
Is aangenaam van geur. Wil Laster haar bespringen,
De * Zeef vol Water keurt haar voor een reine Maagd.
Ten blyk der Echttrouw, toont ze een doos met Huwlyksringen.
En, leunende aan den Zuil der Deugd, vertreedt ze stout
De Slang, die wellust kweekt, en 't oogbekoorend goud.

De Kuishheid is die Deugd die de Begeerlykheid temt, en de driften, die de
Onkuische Liefde in onze barten ontsteekt, smoort, die het vleesch bedwingt,
en het leert de Ziele, zyne wettige Meesteresse, te dienen.

CYPRIANUS.

Aa

Wordt

* Dit ziet op 't geen Valerius Maximus van de vestaalsche Maagd *Tuccia* verhaalt, die, om haare Kuishheid voor yder te bewyzen, Water in een Zeef uit den Tiber schep- te- en naar den Tempel van Vesta droeg. Zie Valer: Max. Lib. VIII. Cap. 1 § 5. Aangehaald van Augustinus in zyn *Stad Gods* Boek X. Cap. 16.

*W*ordt de fchoone Poëzy,
 Rein van Oorsprong, vaak ontluisterd,
 En in vuile Slaaverny,
 Door onkuifche Min, gekluisterd?
 Moet ze, by het woest gedrang
 Van de dartelende Reïen,
 Met oneerbaar kunstgezag,
 De Ontugt zelf ten dans geleïen?
 'k Zing de KUISCHHEID. . . dat myn dicht
 't Rein gehoor vermaak' en flicht'.

KUISCHHEID, Breidel onzer tochten,
 Vyandin der wulpsche vreugd,
 Sterke Temster der Gedrochten,
 Schoonste Kroon der eedle Jeugd:
 Daar ge, uit Heiligheid geboren,
 En door Maatigheid gevoed:
 Rein van mond, en oog en ooren,
 Onbesmet zyt van gemoed:
 Leert ge ô Roem der Kruisheldinnen!
 Ons ons-zelfen overwinnen.

Hoe

Hoe voorzichtig stiert ge uw tred!
Werken, woorden en gedachten
Vormt ge naar Gods *reine wet*,
Wulpschaart mag het blydschap achten;
Als hy zyne drift verzaadt,
(Drift gelyk de drift der beesten)
Dat hy vry in wellust baad'!
Gy gepaard met eedler geesten,
Blank van zeden, rein van zin
Blaakt van zuivre Hemelmin.

Dat verleiding vry de weelde
In haar Zielbetovrend schoon,
Met een' losfen zwier verbeelde,
En voor uw gezigt vertoon':
Gy, die kent haar heilloos poogen,
En 't gevaarlyk lokaas ziet,
Sluit straks welbedacht *uwve oogen*,
Staart op 't vleierend voorwerp niet.
Uit het zien van 't wulpsche wezen
Is vaak de eerste lust gerezen.

Poogt ze u door een ydel woord
 Of een' dartlen zang te streelen:
 't Zal, schoon 't andren ligt bekoort,
 Straks uw *eerbaar Oor verveelen*;
 't Maakt u schaamrood, baart u smert,
 Daar ge 't ongezoeten spreken,
 Vruchten van een ydel hart,
 Vuur om onrein vuur te ontfleeken,
 Vuile taal, die wellust wekt,
 Acht als slyk dat ligt bevlekt.

Nooit zal u *een woord ontglippen*,
 Dat de Deugd tot nadeel zy.
 Nooit besmet gy uwe *lippen*
 Met oneerbare Spotterny.
 Al wat eerlyk is, en stichting
 Voor oplettende Aandacht baart,
 Alles wat tot onderrichting
 Strekt, en d' onbezonnen aart
 Van de woestheid kan betoomen,
 Word uit uwen mond vernomen.

Dat

Dat de Dartelheid zig tooi
Met verleidende Sieraaden,
En om 't Zondig Lichaam plooi,
Haar ligtvaardige gewaaden,
Of haar naaktheid pas bedekk',
En, met half ontblooten leden,
Ligtvervoerde harten trekk'!
Gy, die, *zedig in uw kleeden*,
't Meest op Zieleschoonheid let,
Schuwt den Rok door 't vleesch besinet.

Nooit vindt ge u tot *vreugd genegen*,
Als ze wulpschheid voedzel geeft,
Gy die acht hebt op uw wegen,
Mydt *de plaats* daar de Ontugt leeft.
Nimmer zal men u ontmoeten,
Daar, met lugtig feestgebaar,
Dronkenschap op ronde voeten
Slingert, en naar luit of snaar
Danst, en zonder nagedachten,
Spilt en Ziels- en Lichaams krachten.

Aan geen zorgelooze Rust,
Ledigheid, de bron der plaagen,
 Kweekster van verboden lust,
 Wydde ge ooit uw vrye dagen.
 Ontugtvoedende *Romans*,
 Die de onkuifche Min blanketten,
Dichters die een' Letterkrans
 Op het hoofd der Wulpschheid zetten,
 En de Deugd tot nadeel zyn:
 Haat ge als een verguld venyn.

Schiet de *Onkuischheid* dartle lonken
 Poogtze, wylze streelt en vleit,
 Vuilen lust in u te ontvonken,
 Lukt ze u tot *Oneerbaarheid*:
 Dan door waare Deugd bewogen,
 Zegt ge: „Zou ik losberaên,
 „Voor uw reine en alziende oogen,
 „Hemel! zulk een stuk bestaan?
 „Moest ik niet, na 't was bedreven,
 „Voor uw Strafgerichten beeven?”

Kon

Kon een looze Delila,
Simfons krachten overwinnen:
Bragt het schoon van Bathseba
David tot oneerlyk minnen:
Wierd zyn groote en wyze Zoon,
Door de list der dartle vrouwen,
Zelfs vervoerd tot vreemde Goôn:
't Leert u op geen mensch vertrouwen,
Want, met *wysheid, deugd en kracht*,
Wordt hy ook ten val gebragt.

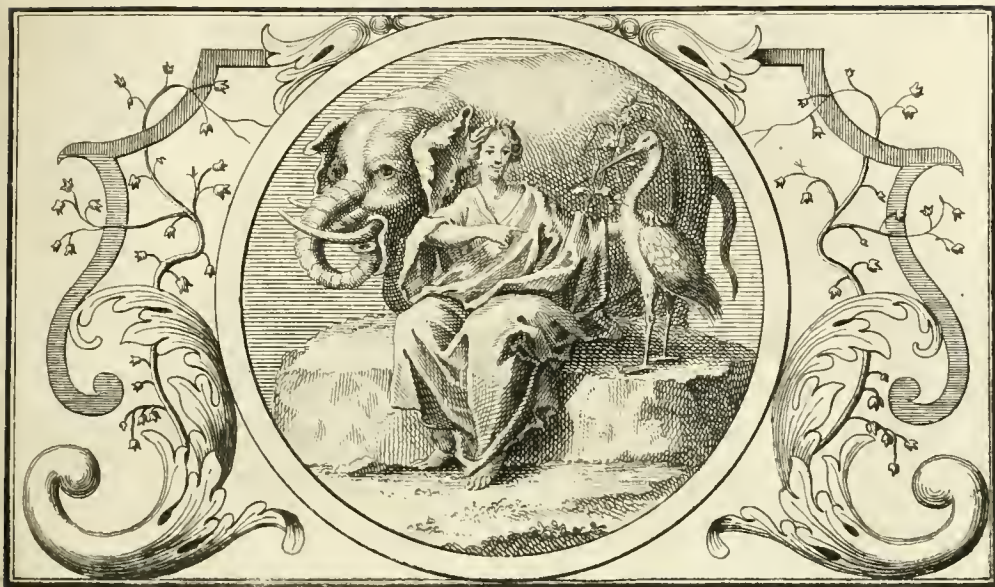
Dit verplicht u om te smeeken,
Dat Gods *Magt* uw *zwakheid* sterk'
„ Laat uw gloed myn liefde ontsteeken
„ Dat uw geest myn' geest bewerk'
„ Gy voor Wellust my beveiligt,
„ En (dus bidt ge) ô Levensheer!
„ Dat myn *Lichaam* zy geheiligd
„ Tot een' Tempel, u ter eer,
„ Daar de zuiverste offerhanden
„ Op 't Altaar van 't harte branden”!

't *Hei-*

't *Heilig voorbeeld van uw' God*
 Tracht ge, door een heilig leven,
 In den weg van zyn gebod,
 Schoon in zwakheid, naar te streeven.
 God het *allerreinste Licht*
 Leerde u alle werken vlieden,
 Die onheilig, tegen pligt,
 In de *duisternis* geschieden.
 Wyl u 't pad van heiligheid
 En van deugd ten hemel leidt.

Dat het Rot der Zondaars kriele
 In een poel van wulpsche vreugd!
 Goël, Bruigom uwer Ziele
 Zal uwe onbesmette Deugd,
 Die hier, doof voor 's Waerelds zangen,
 Luisterde naar zyne stem,
 Met de *Maagdenrei* ontfangen,
 In het *rein Jeruzalem*:
 Daar onheilige Aardschgezinden
 Geen verblyfplaats zullen vinden.

DANKBAARHEID.

— Danket den *HEERE*, roept zynen naame aan, maakt zyne daaden bekend onder de volkeren, vermeldt dat zyn naam verhoogd is.

JES: XII. 4.

De blyde *DANKBAARHEID* is vriendlyk van gelaat.
Den *Ojevaar*, gewoon der Oudren trouw te loonen,
Houd ze in haar *hand*, en aan haar rechte zyde staat
De dankbaare *Olifant*, terwyl de *Rank met Boonen*,
Met *boonen*, die den grond bemesten, die haar voedt,
Leert dat de *DANKBAARHEID* genoten gunst vergoedt.

Als gy uw brood eet, zo dank Hem, die het u gegeven heeft, trekt ge een kleet aan, zo dank den milden Geever, die u bekwaame Klederen voor den Zomer en den Winter schenkt; hebt gy esnen dag geeindigd, zo dank Hem, die de Zonne heeft laten schynen, over hun, die het niet verdienen.

BAZILIUS.

*V*olken door Gods gunst verheven,
 Volken door Gods magt bevryd,
 Die in vrede, vry moogt leeven,
 En in d' afgeloopen tyd
 Wierdt bevoorrecht boven andren:
 Op, erkent uw heuglyk lot!
 't Hartaltaar der Nederlandren
 Moet, ten dienst van Neêrlands God,
 Steeds van 't heilig offer rooken,
 Door de DANKBAARHEID ontstoken.

De altoosblyde DANKBAARHEID.
 Lust het my ter eer' te zingen.
 Zy, die ons eerbiedig leidt
 Naar de Bron der zegeningen,
 Als ze van 't *Gebed* verzeld,
 Juichend, by het bly ontfangen
 Van Gods heil, ten hemel snelt:
 Zy is 't voorwerp myner zangen:
 Dat myn Kunst uwe aandacht wekk'
 En uw' pligt ten spoor verstrekk'!

Gy,

Gy, die vroeg den Schepper eerde,
Daar ge, in 's Waerelds uchtendstond,
Morgenstarren zingen leerde,
Toen ons Aardryk wierd gegrond:
Priesteres der Dankaltaaren,
Hartvriendin der Nedrigheid,
Liefde en lust der Heïerschaaren,
Die de hoogste Majesteit
Eeuwig looven, dienen, vreezen.
DANKBAARHEID, beminlyk wezen!

Gy vervreemd van ydele eer,
En door heilig vuur bezeten,
Werpt u voor de Aartsgoedheid neer,
En zult *nooit haar gunst vergeeten*.
Weldaên, die zy u bewyst,
Brenge gy haar in ootmoed weder;
't Zy de Zon des morgens *ryst*,
't Zy ze *daalt* des avonds neder,
Gy erkent en roemt de magt,
Die u hoedt by *dag* en *nacht*.

Schonk u God het tydlyk *leven*,
 't Wordt ten dienst' van God besteed.
 Wierd u *spys* en *drank* gegeven:
 Gy, het zy ge drinkt of eet,
 Pryst Gods vrye gunstgeschenken.
 Schraagt zyn hand uw *leemen but*,
 Mag u *kwaal* nog *ziekte* krenken:
 De Almagt, die u onderstut,
 Hebt gy uw gezonde dagen,
 Uit erkentnis, opgedraagen.

Zugtte ge op het *kwynend bed*,
 Hoorde God uw bange klagten:
 Zyt ge door *zyn Hand gered*:
 Gy wydt uw vernieuwde krachten
 Aan de Hand, die u herstelt.
 Wierdt ge voor den *Strik beveiligd*,
 Strik die u den val voorspelt:
 Lyf en Ziel wordt God geheiligd,
 God, die, wyl de vyandt woedt,
 Ziel en Lichaam heeft behoed.

Groei-

Groeien *weide-en-akkerlanden*,
Wordt uw huis met *beil* verblyd:
Nimmer kuste gy uw handen,
Nimmer dankt gy 't uwe vlyt:
Hem, die vroeg-en-spaaden regen,
Op het dorstig Aardryk giet,
D'Allerhoogsten, door wiens zegen
Huis en handel vrugt geniet,
Wordt, door liefde en pligt gedrongen,
't Vrolyk danklied toegezongen.

Maar hoe juicht uw dankbre Ziel,
Slaat ze 't *grootste Heilwerk* gade,
Waarin God, toen 't Menschdom viel,
Toonde een volheid van genade:
Overweegt ze 't zalig goed,
Haar van eeuwigheid geschonken,
Op haar Goëls Godlyk bloed:
Dat kan hart en mond ontvonken,
En ze dankt, zo lang ze denkt,
God, die haar dit voorrecht schenkt.

Wordt u 't *eeuwig Woord* verkondigd,
 Dat uw luistrende aandacht wekt,
 En u, schoon gy hebt gezondigd,
 't Heilspoor door 't Geloof ontdekt:
 Misen andren dezen zegen,
 Die, ontbloot van zulk een *Licht*,
 Dwaalen op verkeerde wegen,
 Gy, erkennende uwen pligt,
 Poogt, schoon veelen dwaaslyk handlen,
Dankbaar in dat *Licht* te wandlen.

Gy vindt stof om 't Albestuur,
 Voor ontelbre gunstbewyzen,
 Yder jaar en dag, en uur,
 Yder oogenblik te pryzen:
 Dog, schoon ge al uw kracht en tyd,
 Werken, woorden en gedachten,
 God, voor zoveel weldaên, wydt,
 Hier ontbreeken tyd en krachten:
 De *Eeuwigheid*, waarnaar ge haakt,
 Maakt de DANKBAARHEID volmaakt.

Dankt

Dankt ge *God*, wiens veilige hoede
 U bewaart, wiens gunst u kroont:
 Gy vergeet ook nooit het goede,
 Dat de *Mensch* aan u betoont.
 Nimmer zyt gy *onverschillig*,
 Als uw Naaste u gunstig is.
 Altyd nedrig, en gewillig
 Tot oprechte *Erkennis*,
 Poogt ge, in zuivre *liefdeblyken*,
 Nooit voor uwen Vriend te wyken.

Zalig Volk, gelukkig Land!
 Dat, door DANKBAARHEID gedreven,
 Buigt ootmoedig voor de Hand,
 Die het alles heeft gegeven.
 God scheidt in de *Dankbren* lust,
Dankbren wil hy zegen toonen,
 En, daar *Vriendschap*, *Liefde* en *Rust*
 Hunne zamenleving kroonen,
 Wordt, door 't nut der DANKBAARHEID,
 't Heil der Landen uitgebreid.

Neer.

Neêrlands Volk, voor andre Volken,
 Tot *erkenenis* verplicht,
 Dat uw *dankstem* door de wolken
 Klimm', tot God in 't zalig licht,
 Tot dien God, die tachtig jaaren
 Voor u streed, in 't bloedig veld,
 God, die haardsteen en altaaren
 Hoedde voor het Spaansch geweld,
 God, die u uit boeien slaakte,
 En twee Eeuwen voor u waakte.

't Jaar, dat zig ten einde spoedt,
 Ondervond ook zyn ontferming,
 God heeft Staat en Kerk behoed:
 Staat en Kerk, *dankt* Gods bescherming!
 Nimmer moet het Nageslacht
 In uw Landkronyken leezen:
 „ Neêrland is door 's Hoogsten magt
 „ Tot den top van heil gerezen;
 „ Maar door snoode *Ondankbaarheid*
 „ Heeft hetzelf zyn' val bereid.

V R E D E.

Vrede zy in uwe Vestinge, Weloâaren in uwe Paleizen.

PSALM CXXII. 7.

Zo praalt de schoone VREE, de Steun van Kerk en Staat,
De Vreugd van Gode en Mensch, in 't bagelwit gewaad.
De Olyf verliert haar hand; de Olyf het heuglyk teken
Dat zy de Weetenschap en Kunsten bloeien doet.
Zy stort een' vollen Hoorn van ryken overvloed,
Gewoon der Volkren Magt en Welvaard aan te kweeken.

*Hoe bly en heuglyk is het gelaat van den Vrede? dit doet alles groeïen en
bloeien, geeft ruste van binnen, en veiligheid van buiten; Steden en
Landen worden gebouwd; het Veld geeft zyne Vruchten; dieze gcsaaïd
heeft, kanse met vreugde maaien en in de Schuuren verzamelen, en God
met een gerust en vrolyk harte danken voor zynen Zegen.*

NYLOË.

Cc

Wie

*W*ie wekt op nieuw myn dichtgedachten,
 Nu 't jaar vernieuwt? wie noopt my weer?
 Wie noopt me, om, met vernieuwde krachten,
 Te zingen waare deugd ter eer?
 Zyt gy 't ô VREDE? ô lieve VREDE!
 Zyt gy 't ô Schoone? ontsluit ge 't jaar?
 Deel dan dit jaar uw' Zegen mede,
 En dek zyn' loop voor krygsgevaar!
 ô VREDE! een ander mag door 't vuur des Oorlogs blaaken,
 Gy kunt my meer vermaaken.

Myn kunst biedt u deez' 'eerstling aan,
 Het eerst dit jaar in 't licht getreden,
 Belommerd door Olyvenblaên,
 Verhef ik alle uw Zaligheden,
 En zing uw nut, ô Heilvorstin!
 Vermaak des Hemels, Vreugd der Aarde,
 Kunstweekster, Vriendschaps Hartvriendin,
 Juweel van onwaardeerbare waarde,
 Sieraad van Jezus Kerk, Bedwingster van 't geweld,
 Geluk van Stad en Veld.

Hoe

Hoe zielverkwikkend zyn uw wegen!

ô V R E D E ! waar ge uw stappen zet,

Daar bloeien *Vryheid, Waarheid, Zegen,*

Daar leeft het *Recht*, daar heerscht de *Wet*.

De *Woestheid* vlugt op uw verschyning,

De *Tweedragt* keert naar 't jammerdal,

De *Roofzugt*, die, door ondermyning

Van 's naasten heil, tracht naar zyn val,

Wordt straks door u gefnuikt; wyl *Liefde* en *Vergenoegen*

Zig aan uw zyde voegen.

De *Godsdienst*, door een vreemde Magt

Benaauwd, en onder 't juk gezeten,

Wordt door uw komst in rust gebragt.

Zy mag, in vryheid van geweten,

Weer ongestoord ten Tempel treên.

Zy, die, met traanen op de Wangen,

De smaad des Vyands heeft geleên,

Wydt nu aan God haar lofgezangen.

Door u wordt Zalems muur, (verwoest door 't Krygsgeweld)

In betren staat hersteld.

's *Lands Hooggezag*, door 's Oorlogs woede
 Aan 't wanklen, wordt door u geschraagd,
 Der Vadren trouw, en zorg, en hoede
 Door 's Vyands list niet meer belaagd.
 De Rechter mag ter Vierschaar treden,
 Gy strekt het heilig Recht een stut,
 En 't Recht een toom der Spoorloosheden,
 Zo wordt de Onnozelheid beschut.
 En de yzren Roe, gescherpt door 't heerschend Krygsvermogen,
 Der Dwinglandy ontoogen

Gy, eedle Zuil der Maatschappy!
 Gy stift de *beurs der Handelaaren*,
 Gy dekt de nutte Koopvaardy,
 Niet meer benaauwd door krygsgevaaren,
 De Zee wordt met meer rust bebouwd,
 De wreevle roofzugt is geweken,
 De Koopman ruilt zyn waar voor goud,
 En wacht, uit tweepaar Waereldstreeken,
 Zyn Schepen ryk gelaên, ter haven veilig in,
 Verheugd om 't zoet gewin.

De *Steden bloeien*, de Ingezeten
 Leeft vry, ontheft van Oorlogsfmart,
 Geen Krygsgeschrei, geen jammerkreeten
 Ontroeren meer zyn Oor en Hart.
 De *Werkman* werkt wel te moede,
 Hy trekt nu loon voor vlyt en zweet,
 Zyn huis verblydt zig in het goede,
 Terwyl 't zyn brood in ftilheid eet,
 Weer ruimer adem haalt, en looft, voor die verkwikking,
 's Algoedheids wyze fchikking.

Bestraalt uw Zon het *kwynend veld*,
 Straks tieren Menfchen, Beesten, Landen,
 De bloei fchynt met de rust herfteld,
 En Bouwman flaet op nieuw zyn handen
 Aan 't noestig werk; geen Rooffoldaat
 Zal hem nu in zyn arbeid flooren,
 Hy zaait met vreugd zyn vrugtbaar zaad,
 En maait verblyd het rype koren,
 De Herder zingt by 't Vee, uw blyde komst ter eer',
 En vreest geen Krygswolf meer.

De *Kunst* en *Weetenſchap* herleeven,
 En bloeien, daar gy leeft en bloeit.
 Die Schoonen, door den Kryg verdreven,
 Of door zyn woest gedruis vermoeid,
 Ontſluiten weer haare Oeffenſchoolen:
 Haar Priesters leiden, by uw licht,
 's Lands Jonglingschap, hun zorg bevolen,
 Op wysheidsſpoor; hun onderricht
 Beſchaaft, verſiert en vormt die jeugdige verſtanden,
 Tot heil van Kerk en Landen.

De *Ryke*, die, door 't Krygsgeweld,
 Zig van zyn Schatten zag ontbloten,
 Leeft nu weer ruimer van zyn geld,
 Tot nut van Land-en-Stadgenooten;
 En treurende *Armoê*, die op hulp
 By d' Oorlogsſtorm vergeefs moest wachten,
 Verblydt zig in haar laage ſtulp;
 Milddaadigheid, krygt nieuwe krachten,
 En biedt van laſten vry, nu met een mildre hand,
 Verdrukten onderſtand.

De Kryg gespt Volken tegen Volken,
En gy hereentze en heelt hun schaê
De Kryg scherpt Spietzen, Zwaarden, Dolken,
En gy het Kouter en de Spaê.
De Kryg verwoest Stad, Dorp en Wooning,
En gy bouwt Wooning, Dorp en Steên.
De Kryg ontdekt een Schrikvertooning,
Een Schouwburg van onmenschlykheên,
En gy een Paradys, daar rust en vreugde bloeïen,
En zegenstroomen vloeïen.

ô Heilryk Volk, gelukkig Oord!
Daar gy, gezegende Voogdesse!
Heerscht eeuwig, vry en ongestoord;
Het Volk dat, naar der wyzen lesse,
U meer dan de *Overwinning* mint,
Die Helden in den Kryg behaalen.
Het oord dat kent en ondervindt
Dat nooit door 't bloedig Zegepraalen,
Maar door uw zacht bestuur, op *Liefde* en *Trouw* gegrond,
Zyn heilstaat veilig stond.

Schyn

Schyn *Vredeson* in vollen luister!
 Schyn . . . dat uw glans bestendig straal!
 Geen dondrende Oorlogswolk verduister'
 Uw heldren gloed, in *Leeuwendaal*.
 Verlicht 's Lands trouwe Vredevadren,
 Beziel Hen, als zy welberaên
 Tot nut van 't vrye Volk vergadren,
 Zo moet ge ook, als een Krygsorkaan
 Van verr' dees Landen dreigt, de wolken op doen klaaren,
 En d' Oorlogsstorm bedaaren.

Mogt nooit *Europe* uw heerlyk licht
 Zien zinken in een Zee van traanen!
 Verborgt ge u nooit voor zyn gezigt;
 Zo wierd door Mekkaas halvemaanen
 Uw glans verdonkerd nog besmet,
 Zo bleef dit jaar aan u geheiligd,
 En Sion, thans in druk gezet,
 Voor 's Vyands list en magt beveiligd!
 Uw frische Olyf ô VREE! versier jaar uit, jaar in,
 Land, Kerk en Huisgezin,

O O R L O G

Daarom heeft hy over haar uitgestort de grimmigheid zynes toorns ende de magt der Oorloge, en hy heeftze rontomme in vlamme gezet, dog zy en merken 't niet, ende hy heeftze in brand gesteken, dog zy en neemen 't niet ter harten.

JES: XLII. 25.

*De Vrouw, die, vol van drift, zit op een moedig Paard,
Gewapend tot den Stryd, met Harnas, Helm en Zwaard,
Wier Kleedren, rood van bloed, haar moordzugt ons ontdekken:
Kan, daar ze een scherpe Spiets, werpt met haar rechte hand,
En met haar linke, Steên en Dorpen zet in brand,
Een leerzaam Zinnebeeld van d' OORLOGSRAMP verstrekken.*

Oorlog, een weefstyk hoofdplaage alle plaagen en afgryfslykbeden te gelyk behelzende. — Oorlog altoos ongelukkig te achten, ook daar men rechtvaardiglyk Oorlogt en ook daar zege behaald wordt. Oorlog is het die de Menschen in Ondieren, de Steden in Sterfhuizen, de Akkers in Kerkhoven, de Kerken in Kerkers, de bloeiendste Landen in Woestynen en de Waa- seld alom in een Akeldama een bloedakker gemeenlyk verandert.

VOLLENHOVE.

Dd

Een

Een ander mag zyn vlugge veêr
 In 't bloed der *Oorlogshelden* doopen,
 Hy zing hunn' groote daên ter eer',
 En voel zyn' geest door 't Krygsvuur noopen:
 Myn Dichtkunst, die den vreê beïnt,
 Poogt d'OORLOG, als het hoofd der plaagen,
 Gedrocht dat goed en bloed verslindt,
 U in zyn woede voor te draagen:
 Zy maalt den naaren KRYG, als 's Hemels zwaarste straf,
 Met juiste verwen af.

ô Wreede! uit Haat en Nyd geboren,
 Die leeft en groeit by moord en brand,
 Geschikt om 's Menschen rust te stooren,
 En met de rust, den bloei van 't Land,
 Verderf van Velden, Steden, Dorpen,
 Verslindend Dier, gewoon het bloed
 Der Menschen greetig in te slurpen,
 Plaag die ontelbre plaagen broedt:
 Myn kunst, ô Vyandin van kunst en wetenschappen!
 Volgt uw bebloede stappen.

Zy ziet hoe ge in het rookend veld,
 By 't klinken van de Krygstrompetten,
 De *Legers vormt*, en 't woest geweld
 Doet Spiets, en Dolk, en Degen wetten.
 Gy, door de Staatzugt aangevoerd,
 Leert Menschen tegen Menschen kampen,
 Terwyl ge de Aarde en Lugt beroert,
 Een Wolk van stof en Zwaveldampen
 Het Zonnelicht bedekt, en, by het slaan der Trom,
 De moordkreet klinkt alom.

Daar *naderen de Legerbenden*,
 Waar wordt myn Dichtkunst nu gedekt?
 Men valt elkandren in de lenden,
 Door donderend geschut gewekt.
 Wat wreedheid! welke raazernyen!
 Hier woedt de wraak, hier heerscht de dood,
 Help God! . . daar storten gansche ryen,
 Getroffen door 't vernielend schroot.
 En hier valt, door den slag der barstende granaaten,
 De bloem der Krygsfoldaaten.

Het Paard, bespat met brein en bloed,
 Vliegt briefschend door een hoop van lyken,
 Zyn Ruiter blaakt van heldenmoed,
 Maar zal voor 's Vyands magt bezwyken,
 Een Kogel werpt hem neêr in 't Zand.
 Gints klooft de Sabel bekkeneelen,
 Daar boort de kling in 't Ingewand,
 Elk tracht zyn bloedrol hier te speelen:
 ô Naare Schouwburg! die het hardste hart verbaast,
 Terwyl de Moordlust raast.

Beschouw *dit Veld!* . . neen! fluit uwe oogen
 ô Mensch! zo 's Menschen ramp u drukt.
 Hier groeit de vrugt der *Oorelogen*,
 De vrugt des doods wordt hier geplukt.
 Hier liggen lyk by lyk verflagen,
 Jong, Oud, Gebieder en Gemeen.
 Hier hoort men zugten, kermen, klaagen,
 Hier vindt men Helden afgestreên,
 Die doodelyk gewond, ten steun der zwakke krachten,
 Vergeefs naar laafnis trachten.

Dees

Dees kermt verminkt aan hand of voet,
Maar streelt zig met de hoop van leeven:
Die kruipt en wendelt zig in 't bloed,
Dog schynt den jongsten snik te geeven.
Hier vielen Paard en Ruiter neer.
Ai! zie dees roodbebloede gronden,
Bezaaid met vreeslyk *Krygsgeweer*.
Dit Veld, daar de eelfte vrugten stonden,
Treurt met den veldling, die zyn graan ziet afgesneên,
Of door het Heir vertreên.

ô KRYG! . . maar welk een schrikvertooning!
Ween Landman met uw Huisgezin!
Daar brandt... *ach help!... daar brandt uw wooning!*
Daar ziet ge uw eerelyk gewin
In 't zweet vergaard, door 't vuur verteeren.
De Krygskunst meent, door zulk een daad,
Des Vyands oogmerk afte weeren.
Gy zugt, terwyl de Rooffoldaat
U zelfs van 't goed ontbloot, van 't goed, met angst en zorgen,
Nog uit de vlam geborgen.

Ontaarte! schrik voor 's Hemels magt!
 Maar wat gedonder treft myne ooren?
 Hoe wordt *die Stad* in 't naauw gebragt!
 Wat deerlyk lot is haar beschoren!
 De Vyand nadert, Schans en Wal
 Beeft door het *blikmen* der Kartouwen.
 Wat vreeslyk vuur! wat zwaare val!
 Daar Kerk en andre Hoofdgebouwen,
 Getroffen door een bomb, neerstorten, en de brand
 Vast woedt aan allen kant.

Wat *bang geschrei* van Oud en Jongen,
 Klinkt uit de Vest? wat naar geklag?
 De Stad wordt van alom besprongen,
 En fel gebeukt door slag op slag.
 De Vyand *stormt*, ô welk een woede!
 Hy wint. . . . Hy *trekt ter muurbresse* in!
 Zie nu (ten zy u de Almagt hoedde)
 ô Arme Stad! zie nu 't begin
 Van 't schriklykst Treurspel, dat door uwen Ingezeten
 Wordt nimmermeer vergeeten.

Myn

Myn Dichtkunst vlugt van 't bloedig veld,
Vermoeid, naar *minbenaauwde Steden*.

Maar ach! hier heerscht ook 't *Krygsgezweld*,
En pleegt zyne ongebondenheden.

Des Ryken schat wordt ondermynd,
Hy ziet zig in zyn Goed vermindren:

De *Koopman* treurt, zyn handel kwynt,
De *Werkman* klaagt met Vrouw en Kindren,
Terwyl de *Krygsman*, die zyn wooning niet verschoont,
Zyn vlyt met moedwil loont.

De schamele *Armoê* schynt verlaaten,

De schaarsheid fluit hier hand en hart,
De vrees loopt langs de ontroerde straaten,
En dreigt nog grooter ramp en finart.
't Gebrek en 's *Krygsmans* eisch vermeerdren,

De Rust vermindert dag aan dag.

Men vloekt getrouwe *Landsregeerdren*,

De Muitzugt kwetst hun hoog gezag.

Gods *Kerk* zugt onder 't juk, terwijl de Staatskrakeelen
De *Burgery* verdeelen.

De

De Elende wordt nu algemeen,
 Een *ziekte*, uit d' Oorlogsramp geboren,
 Sleept duizenden ten grave heen.
 Thans rekent yder zig verloren,
 De *teedre Kunne* vlugt, en vindt
 Geen Schuilplaats voor geweld en laagen.
 Dees *mist* een' Vader, Zoon of Vrind,
Vervoerd, of in 't gevecht *verslaagen*;
 Wyl die zyn *Maagſchap* ziet, met ſmart, door 's Vyands magt
 In *Gyzeling* gebragt.

ô OORLOG! .. maar wat Kunstvermogen
 Stelt alle uw gruwlen in het licht?
 Myn zangſter, door al 't leed bewogen,
 Verſtomt in 't einde, en ſluit haar dicht.
 Mogt nooit uw heilloos vuur ontbranden!
 Wierd nooit uw jammerkreet gehoord!
 Wierd nooit de rust en 't heil der Landen
 Door u op Batoos Erf verſtoord!
 Vlucht Plaag van 't Menſchdom! vlucht, naar 's Afgronds duistre
 En druk nooit vrye Volken! (Kolken,

V R Y H E I D.

— Maar indien gy ook kondt vry worden, gebruikt (dat) liever.

I CORINTH: VII. 21;

Door 't witte Feestgewaad beeldt de eedle VRYHEID af
Dat, zy vernoegd van Ziel, in voorspoed leeft en blyheid.

De Hoed verstrekt een schets van 't Pand dat Rome gaf
Den losgelaaten Slaaf, ten teken zyner Vryheid;

Gelyk het juk, hier door haar voet vertreên, hoe zy
Het yzren juk verfoeit der harde Slaaverny'.

Onder alle bewegingen, die God zyne Schepzelen heeft ingeboezemd, munt
de zucht der Vryheid uit. Al wat 'er leeft en adem schept op den wyden
Aardbodem wil gaarn vry en buiten banden leven, inzonderheid de
Mensch. — Hy die tot Vryheid geschapen schynt en om niemand te dienen
dan als zynen God, mydt alle Slaaverny zo veel by kan.

K. BRANDT.

Ee

Ik

Ik zing voor vryheidminnende Ooren.

De VRYHEID, steun der Maatschappy',
 Die, uit Gerechtigheid geboren,
 Nooit bukt voor 't Juk der Dwinglandy',
 De gouden VRYHEID, die in 't schikken
 Van Huis en Handel en Gedrag,
 Geen Nukken volgt van vreemd gezag,
 Maar ongestoord zig mag verkwikken,
 In de eedle vrugten van haar kunst of noeste vlyt:
 Zy myn gezang gewydt.

Myn Dichtkunst streelt geen Dwingelanden,
 Zy vleit hen nooit om eer of gunst.

De Poëzy wraakt slaafsche banden;
 De VRYHEID blijft vriendin der kunst:
 Men kweekt het best in *vrye* lugten,
 Daar Dwinglandy geen Onweer wekt;
 Of 't licht der Weetenſchap bedekt,
 De ſchoonſte en nutſte Lettervrugten.
 De Nachtegaal wordt meest in 't *vrye* bosch gehoord
 Daar niets zyn' Zanglust ſtoort.

Ô VRYHEID! Vreugd en Troost van 't Leven,
 Fontein van aardfche Zaligheên,
 Gefchenk, van God den Menfch gegeven,
 Vermaak der Velden, Lust der Steên,
 Gezegend zyn die heuglyke Oorden
 Waarin uw heilzon nimmer daalt,
 Daar 't Volk, door uwen glans bestraald,
 Alleen door Rede-en-Liefdekoorden,
 En nooit door wreeden dwang, als 't redeloos gediert',
 Geleid wordt en beftierd.

Gy dekt de *trouw der Burgerye*;
 Met een geheiligd Wapenschild
 Waarop de magt der Dwinglandye
 Vergeefs haar fcherpe pylen fpilt;
 Gy hoedt den Wakkren Ingezeten
 By alles, wat hem de Almagt fchenkt,
 Hy leeft, en werkt, en fpreekt, en denkt,
 Zo als zyn eerelyk geweten,
 Dat dwang nog kluister dugt van 't breidelloos bewind,
 Het nut en heilzaamst vindt.

De *zuivere Onschuld* ligt verwezen,
 Daar Eigen willekeur gebiedt:
 Heeft, daar ge heerscht, geen leed te vreezen,
 Den *Magteloozen* drukt ge niet,
 Elk leeft in *syn bezitting veilig*,
 't Zy arm of ryk, 't zy groot of klein,
 Elk zorgt voor 't nut van 't Algemeen.
 Het Recht der schaamlen wordt zo heilig
 By u geacht, als 't Recht van Hem, die tydlyk goed
 Bezit in overvloed.

Gy doet den *nuttigen Handel* leeven;
 De *Koopmanschap*, die Landen schraagt,
 Wordt best door 't *vrye* volk gedreeven.
 Zy schynt gelyk een fiere Maagd,
 Die, niet gedwongen maar gebeden,
 Niet hard gehandeld, maar gestreeld,
 Haar gunst haar Minnaar mededeelt.
 Die schoone zal in land-of-steden
 Nooit tieren, daar de lugt, door Dwinglandy besmet,
 Haar d' ademtogt belet.

Nooit

Nooit zult gy haare welvaard drukken,
 Gy laat den *Koopman*, ongestoord,
 De vrugten van zyn' arbeid plukken:
 Dies breidt hy, door u aangespoord,
 Ten beste zyner Landgenooten,
 Den Handel, daar geen dwang hem stuit,
 Met winst naar Oost - en - Westen uit.
 Hy vreest geen Kneevlaary der Grooten,
 Leeft Zeeman, Kunstenaar en Ambachtsman ten nut.
 Zo lang gy hem beschut.

Gy kweekt den *bloei der Wetenschappen*,
 Gy zet haar' Onderzoeker aan,
 Om, onvermoeid, met nyvre stappen,
 In 't spoor der Oefning voort te gaan.
 Nooit tracht ge 't edel Zielsvermogen
 De Rede, nooit de Denkskracht
 Te dwingen, door een vreemde magt.
 Elk laat ge zien uit eigene Oogen.
 By u is niemand, om de vrugten van zyn' geest,
 Voor 't woest geweld bevreest.

Gy *Kroont doorluchtige Verstanden*,
 Beloont hun vlyt met schat of eer:
 Vooral, als 't nut der vrye Landen
 Bedoeld wordt, door hun schrandre veer.
 De Slaaverny mag Domheid kweeken,
 Op dat geen Slaaf in 't moeilyk werk
 Zyn keten breek', zyn onheil merk',
 Gy poogt een klaarer licht te ontfteeken,
 Verdryft de Onweetendheid en 't blind vooroordeel vliedt
 Uit uw verlicht Gebied.

Gy leert de Volken *dapper ftryden*;
 Bezielt hen met meer *beldenmoed*.
 Terwyl ze geen gevaaren myden,
 Om eigen Haardsteên, goed en bloed
 Te dekken voor uitheemsche Magten.
 Wat bystand kan het wreed geweld,
 Wat hulp, in 't rookend Oorlogsveld,
 Van zwaargedrukte Slaaven wachten?
 Wie vecht niet willig, daar zyn hart van liefde brandt,
 Voor 't *vrye* Vaderland.

Gy

Gy dekt den *Godsdienst* voor gevaaren,
 En bergt zyn Kindren in uw schoot,
 Als zy, door Aartsgeweldenaaren
 Vervolgd, van alle hulp ontbloot,
 By u weer ruimer adem haalen.
 De Dwinglandy, voor reden doof,
 Zal ligt het dwaalend bygeloof,
 Als 't haar verheft, doen zegepraalen.
 Ligt wordt haar Beeltnis zelf' door 't dóm en wuft gemeen,
 Op 't Outer aangebeên.

't Is *Illichlary*, 't is Godtonteering,
 Die, door 't geweld, wordt voortgezet;
 Geen *Godsdienst*, die, naar Jezus leering,
 Ons bindt aan zagter Liefdewet.
 Dies wraakt ge 't dwingen van 't geweten,
 De Waarheid, die u 't meest bekoort,
 Wordt onverhinderd aangehoord.
 Zy vreest by u geen boei of keten,
 Zy spreekt, door Bygeloof nog Dwinglandy gekrenkt,
 Vrymoedig als ze denkt.

Wie

Wie moet dan 't Oord niet heilryk achten,
 ô VRYHEID! daar ge uw' zetel vest,
 Daar onafhanklyke Oppermagten
 Nooit krenken 't Algemeenebest;
 Daar *Deugd*, door vast geftaafe Wetten,
 Beloond, en de *Ondeugd* wordt verſmaad;
 Daar yder het belang van Staat
 Zal boven eigen voordeel zetten,
 En onvermoeid het heil der Maatſchappye zoekt;
 Maar Dwinglandy vervloekt?

Bewaart, ô *vrygevoigten Landen!*
 De VRYHEID, meer dan goud geacht;
 Toont yder die haar aan durft randen
 Dat u, als 't waardig Nageſlacht,
 Als Zoonen van uw braave Vadren
 Die Haar, van Godsdienst vergezeld,
 Verlosten uit het Spaanſch geweld,
 Dat u hun bloed nog ſtraalt door de Adren
 Bukt nooit voor 't Slaaffche Juk: zo bloeit uw *vrye Staat*,
 Tot al het aardſch vergaat.

D W I N G L A N D Y.

— (Weinige) jaaren in getale zyn voor den Tiran weggelegd, het geluid der verschrikkinge is in zyne Ooren, in de vrede zelve komt de verwoester hem over, hy en gelooft niet uit de duisternisse weder te keeren: maar dat hy beloerd wordt ten Zwaarde.

JOB XV. 20--22.

Dees *Vrouw* verbeeldt den aart der wreede DWINGLANDY'
 Zy gaat in 't barnas, steeds door doodsche vrees gedreven
 Terwyl haar yzren Kroon, haar harde Heerschappy'
 En 't purpren Kleed haar dorst naar bloed te kennen geeven
 Zy voert geen staf maar dwingt door 't Staal den onderdaan
 En tracht dien in het *Fuk* der Slaaverny te slaan.

Geweldenary van Heeren en Vorsten, hunne magt misbruikende, is een boosheid, die de Aartskoning van alles niet plag te lyden, maar met gestrengte en al de Waereld kenbaare oordeelen te straffen.

VOLLENHOVE.

Ff

Wat

*W*at Monster rood van Menschenbloed,
 Bekleed met breidelloos vermogen,
 Dat zonder Rede op de Onmacht woedt
 Het Recht vertrapt, en 't Mededogen
 Niet kent, maar 't al met schrik vervult:
 Wat Monster stygt uit 's Afgronds Kolken?
 't Is DWINGLANDY, die Pest der Volken,
 Zy dreigt . . dog, schoon ze dreigt en brult,
 Nooit zalze, door haar Muil of Klaauw, myn dichtkunst dwingen,
 Om haar ter eer te zingen.

Hoe! waant ge ontmenschte DWINGELAND,
 Dat de Almagt u heeft magt geschonken,
 Op dat het Menschdom door uw hand
 In slaafsche ketens word' geklonken?
 Wat Godontheiligend bestaan!
 Neen, neen! 't barmhartig Alvermogen,
 Veeleer tot gunst dan straf bewogen,
 Ziet Menschen met ontferming aan:
 En zou de Algoedheid, om den Sterveling te kwellen,
 U op den Rykstroon stellen?

Vlied

Vlied snoode! durft ge 't reinste Licht
 Zo stout, met zulk een smet bevelken?
 Uw Troon is *op 't geweld* gesticht,
 Gy poogt dien door 't geweld te dekken.
 Het loos Bedrog bekleedt uw zy',
 Verdrukking, Bloeddorst en 't verbreeken
 Van keur en Handvest, flinkfche treken,
 Zyn zuilen uwer Heerschappy.
 Daar vleizugt, Eigenbaat, verwaandheid, list en Logen
 Beschermen uw vermogen.

De *Deugd* treurt onder uw gebied,
 Zy heeft by u geen heil te wachten.
 Gy loont de Trouw der Braaven niet,
 Maar straft hen, die hunn' pligt betrachten.
 De Waarheid vlugt voor uwen troon.
 Gerechtigheid, de steun der Ryken,
 Moet daar voor Eigen voordeel wyken.
 De Godvrugt lydt 'er ramp en hoon.
 Menschlievendheid, gereed ter zalving onzer wonden,
 Wordt by u niet gevonden.

De *Rust*, waarmee 't oprecht gemoed,
 Dat eerlyk denkt, zig kan verkwikken,
 Onbeert ge, daar 't vergoten bloed
 U op uw leger komt verschrikken.
 Hier meent ge dat verraad u wacht,
 Gints ziet ge Wraak den Moorddolk scherpen,
 Men dreigt u van den troon te werpen,
 Te ontnemen uw misbruikte magt.
 Zo baart de Woede u schrik, daar ze aan uwe Onderdaanen,
 Kost goed en bloed en traanen.

Door u wordt *de Onschuld* zelf' beklad,
 En vaak in ketenen geslaagen.
 De *Ryke* ziet zig van zyn schat,
 Zo ras 't uw Roofzugt zal behaagen,
 Door list of door geweld ontbloot,
 Geen *Burger* kan 'er veilig leeven,
 Hy wordt door bleeke vrees gedreven,
 En dugt een' onvermydbren dood,
 Als Haat en Nyd, die ligt te ras zyn welvaard merken,
 By u zyn' val bewerken.

De *Handel* daar het Land door bloeit,
 Kwynt by u, met den bloei der Landen,
 Hy wordt door last op last besnoeid,
 En vast gehecht aan slaafsche banden.

De Koopman, die zyn schatten waagt,
 En ondersteunt zyn Landgenooten,
 Mag naauwlyks dien, door vlyt vergrooten,
 Of wordt met nieuw bezwaar geplaagd,
 En ziet zyn Koopmanschap, door Baatzugts harde wetten,
 Te naauwe paalen zetten.

De nutte *Weetenſchap* en *Kunst*
 Moet, daar gy heerscht, als balling zwerven,
 Haar onderzoeker kan nog gunst
 Nog roem by 't woedend Hof verwerven,
 Gy spoort geen Letterminnaar aan,
 Op dat hy, in het Pad der Braaven,
 Besteet' zyn tyd en vlyt en gaaven,
 Tot heil van uwen onderdaan;
 Wyl doorn en distel 't meest, maar zelden kunstlauwrieren
 Op uwe velden tieren.

't Best schraagt ook Domheid Slaaverny
 Pas voelt ze 't Juk haar schouder drukken ,
 En wie zou , daar de DWINGLANDY
 Hem noodzaakt voor haar magt te bukken ,
 Daar 't Lichaam streng gefolterd wordt ,
 De Ziel door doodschen schrik bestreden ,
 Wie zou dan , daar één enkle reden
 Hem ligt in grooter onheil stort ,
 Nog d' afgematten geest , in 't midden zyner boeien ,
 Door onderzoek vermoeien ?

Geen *Dapperheid* geen *Heldenaart*
 Bezielt een' slaaf , in yzren banden.
 Zou hy , met zoveel ramp bezwaard ,
 Ook vegten , voor dezelfde handen ,
 Waarvan hem al zyn leed genaakt ?
 Neen ! schoon hy wordt naar 't veld gedreven ,
 Hy waagt voor dien niet ligt zyn leven ,
 Die hem zyn leven bitter maakt ;
 Maar poogt veeleer 't gevaar , van 's vyands kant te dugten ,
 Met 's *Dwinglands* magt , te ontvlugten.

Gy drukt den *Godsdienst*, dien gy waant
 Door dwang te kweeken en te hoeden;
 De Godsdienst zelf, die elk vermaant
 Tot liefde, wraakt uw heilloos woeden.

Laat Mahomet zyn dwaalleer vry
 Door vuur en zwaard alom verbreiden:
 De Dienst, die ons naar God zal leiden,

Wordt niet geleerd door DWINGLANDY.

Geen woest geweld, offchoon 'er 't Lichaam voor moet buigen,
 Kan Zielen overtuigen.

Dit ondervond het helsch Gedrocht,
 Wreede Inquisitie, die, verwaaten,
 Het Bygeloof, in Neêrland, zegt
 Te schraagen, door haar bloedplakaaten:

Wanneer ontaarte Perenot,
 Ten Bisfchoplyken Stoel gezeten,
 Dacht redeloos het vry geweten

Te dwingen, dat het zynen God
 Niet dienen naar zyn licht, maar naar 't gebod zou leeven,
 Te Trente voorgescreven.

ô Volk!

ô Volk ! dat , tegen rede en wet ,
 Weleer Kastilïes Juk moest draagen :
 Maar tans , door 's Hoogsten arm gered ,
 En van dien slaaffchen band ontslaagen ,
 In eedle vryheid leeft en bloeit :
 Dat heil , uw Vaderen geschonken ,
 Moet u tot dankbaarheid ontvonken ,
 Zolang ge DWINGLANDY verfoeit !
 Uw dienst zy God' , die u van 't dienstbaar Juk beveiligt ,
 ô Nederland ! geheiligd .

Bloei lang in uw gelukkig lot ,
 Geen Flips bind' weer uw vrye handen ,
 Geen Bloedraad bouw' het Moordschavot ,
 Geen Alva , 't Hoofd der *Dwingelanden* ,
 Pleng' ooit der Burgren dierbaar bloed :
 De schoone Vryheid word' , verbonden
 Met waaren Godsdienst ongeschonden ,
 Tot heil van Land en Kerk behoed !
 Zo blyft uw vrye Staat , beschermd door 't Alvermogen ,
 Een wonder in elks Oogen .

BOETVAARDIGHEID.

Myn God ik ben beschaamd ende schaamrood, om myn Aangezicht tot u op te heffen myn God: want onze Ongerechtigheden zyn vermenigvuldigd tot boven (ons) hoofd, ende onze schuld is groot geworden tot aan den Hemel.

EZRA IX. 6.

BOETVAARDIGHEID, die, *schoon van wezen, los van hair,*
Haar hart voor God ontbloot, *verwerpt het Kleed der Zonden,*
Slaat op haar borst en smeekt met nederig gebaar:

Versierd met wit gewaad, in 't bloed van Jezus wonden
Gewasschen, ziet ze omhoog, van waar ze hulp verbeidt;
Treedt op het Momtuig en verfoeit Schynheiligheid.

Dit maakt het onderscheid tusschen de BOETVAARDIGHEID der waare Geloovigen en die der geweinsden: die van de geweinsden is maar als een koorts, die by vlaagen en hervattinge komt, maar de verbryzeling des harte van de Geloovigen, vernieuwt zig alle dagen.

PICTET.

Gg

Wie

*W*ie is zy, die, geparst door 't leed,
 Schynt vol verrukkende gedachten,
 Die in het peinzend eenzaam treedt,
 En kermt, en sineekt, en zendt ten Hemel haare klagten?
 't Is treurende BOETVAARDIGHEID:
 Wier eedle Ziel men, schoon ze schreid,
 In 't zedig wezen kan ontdekken:
 De Oprechtheid straalt uit haar gezigt.
 Myn Kunst schetst haar in nedrig dicht,
 En maalt met woordenverf, haare ongeveinsde trekken.

Dat u myn *Boettafreel* bekoor',
 Ô Neerland! mogt myn wensch gelukken;
 't Strekte op den *Boetdag* u ten spoor;
 't Leerde u *boetvaardig* voor de Aartsgoedheid neder bukken.
 Ik poog, terwyl de *Boetstem* klinkt,
 En 't Zwaard van 's Heeren gramschap blinkt,
 BOETVAARDIGHEID u voor te draagen.
 Kom fla met my haar stappen gaê,
 Volg haar gezegend voorbeeld na,
 Let op haar stil gedrag, en hoor haar ernstig klaagen.

Zie

Zie toe, zy *bukt* voor d' Opperheer,
 Kruipt als een worm voor zyne voeten,
 Haare Oogen slaatze in Ootmoed neer,
 En poogt haar' Rechter met een diep ontzag te ontmoeten,
 Haar hand, door euveldaên bemorft,
 Slaatze op haare ongetrouwe borst,
 En, daar Godlievende offergeuren
 Ontstaan uit een' verbroken geest,
 Niet uit veel zwiers, zo tracht ze 't meest
 Haar hart, haar steenen hart, en niet haar kleed, te scheuren.

Geen zweemzel van *Schynheiligheid*
 Wordt in haar gansch gedrag gevonden.
 De zilte traanen, die ze schreit,
 Zyn traanen voortgevloed, uit diepgeslaagen' wonden;
 Een *David*, die zyn bloedschuld kent,
 En in den nood naar God zig wendt,
Manasse van den troon gedreven
 En smeekende onder Asfurs magt,
 Een *Petrus* tot berouw gebragt,
 Die *Boetgezinden* poogt ze in waarheid naar te streeven.

Zy, van haar jammer 't best bewust,
 Vreest billik voor Gods alziende Oogen,
 Door 't overtuigd gemoed ontrust,
 Ziet zy *baar misdaén*, schrikt en voelt haar *onvermogen*:
 Zy ziet, maar in een klaarer licht,
 Het niet betrachten van haar' pligt:
 Zy vindt zig door een heir van Zonden
 Omringd, en in het naauw gezét,
 Zo schynt de toegang haar belét,
 De Toegang tot dien God, wiens wet zy heeft geschonden.

Dog schoon ze in zulk een naarheid zucht,
 En, wegens al haar spoorloosheden,
 Met recht des *Hemels gramschap* dugt:
 Nog waagt zy 't, schoon van verr', voor 's Hoogsten troon te
 Zy gaat, maar gaat van *Hem* verzeld, (treeden.
 Die Zonden, Dood en 't helfch geweld
 Verwon, en 't heilspoor heeft ontfloten.
 Nu dringt ze 's Vyands Leger door,
 Zwyg Waereld! zwyg en leen haar 't oor!
 Zy spreekt, en zal haar hart voor haaren God ontblooten.

„ Ach!

„ Ach! (roeptze) Ach God! verschoon, verschoon!
 „ Toorn niet, daar 'k my durf onderwinden
 „ Te naderen voor uwen troon:
 „ Ik, die my roekloos aan de Waereld dorst verbinden,
 „ Ik, die my zints myn morgentyd,
 „ Heb aan haar' ydlen dienst gewyde,
 „ En jaaren in dien dienst gesleten:
 „ Maar u, die my het leven gaf,
 „ Uw gunst my schonk, in plaats van straf,
 „ My hoede, en voede, en dekte, U schandlyk heb vergeeten.

„ De Wet van uwe Heerschappy,
 „ De Wet, gestaafd door vloek en zegen,
 „ Ontrustte nog bekoorde my,
 „ Nog Dood nog leven kon my tot uw' dienst bewegen.
 „ Het lokkend Evangelywoord
 „ Wierd vrugtloos van my aangehoord,
 „ Hoe vaak wierd my die Raad gegeven?
 „ Keer, Zondaar, keer naar Jezus heen!
 „ By Hem is rust, by Hem alleen!
 „ Maar ach! hét Oor is doof, en 't hart verhard gebleven.

„ Ik volgde myn verkeerden lust,
 „ 'k Deed alles waar my 't vleesch toe wekte,
 „ Ik zocht vergeefs in onrust, rust,
 „ En blydschap, in het geen de deugd tot droefheid strekte.
 „ Zo ging ik voort van kwaad tot kwaad,
 „ Zo heb ik uwe tugt versmaad,
 „ Zo dwaaslyk heeft myn Ziel gehandeld!
 „ Maar nu, door beter licht bestraald,
 „ Nu zie ik hoe ik heb gedwaald,
 „ En zorgloos, op den rand der Eeuwigheid gewandeld.

„ ô God! hoe groot is uw geduld!
 „ Hoe kon uw lankmoed my verdraagen!
 „ Waarom hebt gy my, om myn schuld,
 „ Niet door uw hand, voorlang ten afgrond neergeslaagen?
 „ Of was 't op dat gy my, belaën
 „ Met zulk een last van euveldaên,
 „ My nog genade mogt bewyzen?
 En wilt ge nu, door scheppings kracht,
 In 't midden van een' duistren nacht,
 Het licht van heil en troost, nog in myn Ziel doen ryzen?

„ Ik

- „ Ik heb den nek u toegekeerd,
- „ Uw gunst, zo vaak my aangeboden,
- „ Baldaadig van my afgeweerd,
- „ En echter vaart gy voort my tot uw gunst te nooden.
- „ ô Diepte van genaê! zult gy!
- „ Aan uwe Vyandin, aan my',
- „ ô God! in liefde nog gedenken?
- „ Wilt gy nog op my neder zien,
- „ Die eertyds zocht uw oog te ontvlien?
- „ Wilt gy me uw' Zoon, en in uw' Zoon het leven schenken?

- „ Aartsheiland! als ge wilt, ge kunt
- „ Myn wonden met een woord geneezen.
- „ Genoeg, indien 't my wordt vergunt
- „ Van uwen liefdedifch, de kruinkes op te leezen.
- „ Wasch, reinig myn besmet gemoed,
- „ In 't waschbad van uw godlyk bloed,
- „ En laat uw geest myn geest verkwikken:
- „ Dan zal 't verbryzelde gebeent'
- „ Verheugd zyn, en, met u vereend,
- „ Roem ik dan eeuwig dees gezegende Oogenblikken.

„ Wyk

„ Wyk Waereld, wyk lust, fchat en eer!
 „ 'k Verlaat met vreugd den draf der Zwynen.
 „ Myn Vader zelf omhelst my weer,
 „ Al't aardfch, hoe groot, hoe fchoon, moet als een rook ver-
 „ 't Is nutloos flyk, 't baart Ziele fchaê, (dwynen.
 „ Het minfte ftraaltje van genaê
 „ Geeft meerder heil, heeft meer vermogen
 „ Dan al . . hier zwygt ze, wyl de Ziel
 Op 't goed dat haar te beurte viel,
 Vast peinst, en blyft nog in verwondring opgetogen.

Wel hem! die zo uit 's Waerelds drom,
 Stapt op het zalig fpoor ten leven!
 Gelukkig Land, zo 't volk alom
 Wierd op den *Boetdag* door BOETVAARDIGHEID gedreven!
 Wierd Ninevé, in fchrik gezet,
 Nog door BOETVAARDIGHEID gered,
 En heeft die Stad haar wenfch verkregen:
 Gy, meer verlicht dan Ninevé,
Boetvaardigen, kunt op uw beê
 Voor Neêrlands ftaat en Kerk ook wachten meerder zegen.

G O D L O O S H E I D.

— De Godlooze valt door zyne GODLOOSHEID.

SPREUK. SAL. XI. 5.

Door deeze *Vrouw*, die vol *afschuwelyke trekken*,
Verblind, het spoor betreedt, dat haar ten afgrond leidt,
 Wier *Ezels Ooren* ons haare domme *Onweetendheid*,
 En scherpe *doornestruik* des Hemels *vloek* ontdekken,
 Gelyk de *Slang*, dat ze is uit *Slangenzaad* geteeld,
 Wordt voor 't bespieglend Oog GODLOOSHEID afgebeeld.

*Ider Godlooze — is om en door het geweeten der Zonde nergens zeker;
 neigens gerust, nergens blyde; maar draagt geduwig en zonder tusschen-
 poezen zyne straffen, zyuen vyand met zig om: beoorlogt van zig zel-
 ven, en vliedende, daar buiten hem geen vreeze is, om dat binnen hem
 niets is dan schrik van rontomme.*

Hh

MOONEN.

Zal

Zal ook van U myn Dichtkunst zingen
 GODLOOSHEID, bron der Euveldaên?
 Zult gy, in myn bespiegelingen,
 Die nergens plaats verdient, dan ook een plaats beslaan?
 Ja! 't lust me uw heilloos beeld te schetzen.
 Schoon ge ook, gewoon de Deugd te kwetzen,
 Uw Klaauwen in myn' Arbeid slaat,
 Nog zal myn kunst u niet verschoonen,
 Maar elk uw' snooden aart vertoonen:
 Op dat de Sterfling u recht kenne en eeuwig haat'.

Gebroed, uit d' Afgrond opgestegen,
 Gedrocht, dat God en Deugd veracht,
 Ontaarte, alleen tot kwaad genegen,
 Verderf der Landen, sinaad van 't Menschelyk Geslacht,
 Vertreedster van Gods heil'ge wetten,
 Onreine, vol van boezemsmetten.
 Gevoelloos onder eigen snart,
 Verblind in 't Onrecht na te jaagen,
 En doof voor 's Hemels donderslagen
 Is 't Lichaam gansch melaatsch en 't hart geheel verhard.

Hoe!

Hoe! kant ge u tegen 't Alvermogen?
Ontkent ge dat Hy is en leeft,
 Die zo doorluchtig voor onze Oogen,
 In 't heir der Schepzelen, zigzelf' te kennen geeft?
 Poogt gy met uw verstand te dringen,
 Door Aarde en Zee en Hemelkringen:
 Aard, Zee en Hemel is 't gewrocht,
 Waar in wy zyne grootheid merken:
 Maar, wilt ge 't Pronkstuk van zyn werken?
 Zie in uzelf', aan 't stof, 't onstoffyk deel verknocht.

Ontdekt ge in all' zyn groote daaden,
 Geen wysheid geen gevreesde magt?
 Zal 't aarden vat dan Hem versmaaden,
 Die 't kunstig uit wat leems te voorschyn heeft gebragt?
 Wie heeft u 't zyn, wie heeft u 't leven,
 Wie 't Lichaam, wie de Ziel gegeven?
 Wie 't Lichaam zo vol kunst gevormd?
 Wie schiep de Ziel, dat denkend wezen,
 Waarin iets Godlyks is te leezen?
 Wie anders, dan die God, wiens hoogheid gy bestormt?

Wordt door uw vuile *Spotternyen*,
 Gods werk, en weg, en wet gehoond?
 Zult ge onbeschaamd zyn woord bestryen,
 Waardoor ge met uw haat ons vaak uw domheid toont?
 Beef Aardworm! durft ge de Almagt tergen
 Die de Aarde schudt, voor wie de Bergen,
 Als wasch versmelten! Beef! die God,
 Die zig aan Faro wist te wreken,
 Zal uw gevloekten schedel breeken;
 Hy leeft dien gy ontkent, Hy heerscht dien gy bespot.

Durft ge ook de blanke Deugd verachten?
 Verheugt ge u als de Godvrugt lydt?
 En hebt ge Ziel en lichaams Krachten
 Aan 's Waerelds *Afgodin*, aan de ydelheid gewyd?
 Slyt ge in haar' dienst uw levensjaaren?
 En *bukt ge voor de vloekaltaaren*,
 Van wellust, Goud-of-eerzugt neer?
 Kan 't *beeld* der Zonde uw aandacht wekken,
 U meer dan God en 't goede trekken?
 Zo dient ge de *Afgoôn*, en gy roofst uws Scheppers eer.

Gy spreekt, maar vloekt in euvlen moede,
 Gy vloekt, en wenscht om 's naasten schaê,
 En eischt, dat God, de Bron van 't goede,
 Het kwaade werke, en zelf uw wraak ten dienste sta.
Gods groote *Naam*, aanbiddenswaardig,
Wordt vaak moedwillig en *ligtwaardig*
Door u misbruikt; uw losse mond
 Bestaat, door valsch en roekloos zweeren,
 De Alweetendheid van Hem te onteeren,
 Van Hem, wiens Naam geen Mensch ooit ongewroken schond.

De tyd, den Godsdienst opgedraagen,
 Wordt schandlyk van u doorgebracht.
 Schoon Leeraars leeren, bidden, klaagen;
 Hun klagte, en bede, en leer wordt dog van u veracht.
 Geen Tempel, daar zig Godgezinden,
 In heilige Oefning werkzaam vinden,
 Wordt ooit met lust van u betreên:
 Veeleer stiert ge uw verdwaalde gangen
 Naar 't huis, daar ge, onder dartle zangen,
 Met lugtig feestgebaar, u baadt in ydelheên.

Den *pligt*, den *Kindren voorgeschreven*,
 En dien hun zelfs natuur gebiedt,
 Om aan hunne *Oudren de eer te geeven*,
Eer, die hun zorg verdient, dien pligt betracht ge niet,
 Uw Hoogmoed buigt zig voor geen Meerdren,
 Uw' Trotsheid wraakt uw' Landsregeerdren;
 Uit boosheid of om vuil gewin
 Wordt ligt de rust door uw verbroken,
 En 't vuur der Muiltary ontstoken:
 Zo strekt ge een Pest, in Staat, en Kerk, en Huisgezin.

Gy, die uw' *Naasten* in uw woede,
 Door haat of Wraakzugt aangezét,
Slaat, Kwetst, of ('t zy Gods hand het hoede)
 Hem *doodt* en door zyn dood u met zyn bloed besmet;
 Dat bloed eischt wraak van 't Alvermogen.
Onkuisfche, die uwe ydele Oogen
 In 't beeld der dartle *Wulpsheid* weidt.
 Kan u de wufte Min vermaaken,
 En zult ge in 't vuur der *Ontugt* blaaken?
 Schrik! de *Ontugt* is ten straf het eeuwig vuur bereid.

*Gy tracht, door helsche nyd gedreven,
Met list of kracht, naar 's naasten goed,
En roofst, dat God hem heeft gegeven.*

Misgun hem zyn gewin; maar by den overvloed,

Zal 't vergenoegen u ontbreken.

Uw *Mond*, gewend aan 't *logenspreken*,

Hoont de Onschuld, wraakt der braaven daên.

Dog, 't mag, als ge andren kunt bevleeken,

U tot oneedle blydschap strekken:

God, die de oprechten hoedt, straft uw gevloekt bestaan.

Uw hart haakt, *van begeerte aan 't branden*,

Naar alles wat het vleesch bekoort,

En Oor en Oog, Reuk Mond en Handen

Meest streelt en gy het liefst smaakt, riekt, en ziet, en hoort.

Gy laat door Rede u nooit bestieren,

Maar wilt uw drift den teugel vieren,

Gy schynt een Zee, die door den wind

Beroerd wordt, en niet weet van rusten;

Daar, by 't volbrengen uwer *lusten*,

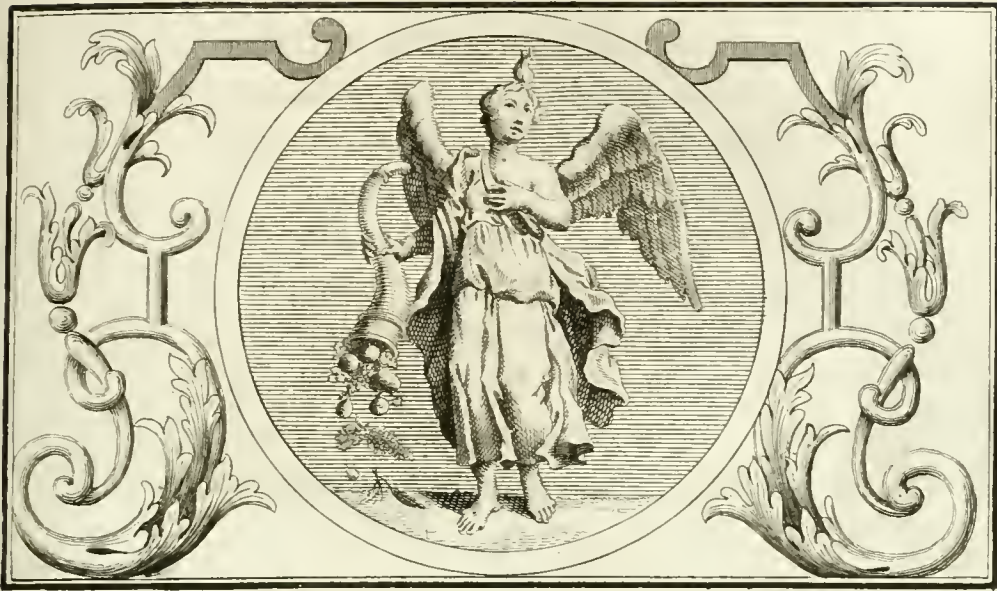
U steeds nog meer ontbreekt, dan ge in 't *begeerde* vindt.

Zo

Zo leeft ge zonder recht te leeven,
 Zo denkt en spreekt en werkt ge 't kwaad,
 Zo wordt ge naar 't verderf gedreven,
 Zo haat ge uzelfen, wyl ge God en Menschen haat.
 Zo stapt ge voort van kwaad tot kwaader,
 Een Gierigaart wordt een Verraader,
 Een Dronkaart wordt onkuisch, en ligt
 Wordt uit Onkuischheid Moord geboren,
 En zo gaan lyf en Ziel verloren,
 Als u de Aartsrechter daagt en doemt in zyn gericht.

Gy deelt de Waereld, door uw boosheid,
 Vergaan in d'algemeenen vloed:
 Om u, strafwaardige GODLOOSHEID!
 Wierd Siddims dal vernield, door 's Hemels zwavelgloed.
 Vaak moet, om 't kwaad door u bedreven,
 De Hemel dondren, de Aarde beeven,
 Pest, Kryg en Honger brengt ge voort.
 Leer dan die plaag van Kerk en Staaten
 GODLOOSHEID, myden, vlieden, haaten,
 En toon dat Godvrugt u, ô Nederland! bekoort.

GODVRUGTIGHEID.

De GODZALIGHEID is tot alle dingen nut ; hebbende de belofte des tegenwoordigen ende des toekomstenden Levens.

I TIM. IV. 8.

GODVRUGTIGHEID vertoont zig als een *schoone Maagd*,
Die door haar vleuglen tracht van de aarde om hoog te streeven,
Haar zien ten Hemel, en de vlam, die 't voorhoofd draagt,
Zal ons haar liefdedrift naar God te kennen geeven,
Haar hand rust op haar borst. *De Hoorn van overvloed*
Stortze uit, en schenkt voor Ziel en Lichaam 't Zaligst goed.

De Godvrugt is de bron der Deugd — Alles wat goed is op de Aarde begint met de Godvrugt — Eene Ziel, in gemeenschap met haaren God, is een Hemel op Aarde, zy gevoelt niets van de Stormen en oproeren des Levens, van de dwarrelwinden der driften, nog de angsten van het hart Aan een' God te geloven is het beginzel der vreugd. Een God aan te bidden doet dezelve toeneemen. Een God lief te hebben brengt die tot de volmaaktheid.

YOUNG.
Schoon

Schoon wel de Dichtkunst Lauwerbladen
 Met recht, voor dappre Heldendaaden,
 Voor Kunst en Weetenſchap bereidt:
 Zy wordt nogtans van haare Zoonen
 Het beſt gebruikt om 't Hoofd te kroonen,
 Der ſlichtende GODVRUGTIGHEID.
 't Is loflyk Dicht met Deugd te paaren.
 De Kunst, uit Godlyk Zaad geteeld,
 Spant nooit met eedler wit haar ſnaaren,
 Dan als ze door haar' zang *godvrugtige* Ooren ſtreelt,

Doorluchte Telg uit God geboren,
 Vermaak der juichende Englenkooren,
 Gods Dienares en Gods Vriendin,
 Sieraad der Jeugd en Kroon der Grysheid,
 Fontein van Heil, begin der Wysheid,
 Der Vroomen Schat en grootſt gewin,
 Pilaar der Kerke, Zuil der Landen,
 Kleinood der Ziel, Mariaas Deel,
 Behaaglykſte aller Offerhanden,
 GODVRUGTIGHEID, verſier myn nedrig Dichttafreel.

Wie

Wie zal naar waarde uw' luister maalen?
 De Zon verdooft by uwe stralen:
 Een licht van 't ongeschapen Licht,
 En glans van 't driemaal heilig Wezen
 Is uit uw gansch gedrag te leezen,
 En schittert de Ondeugd in 't gezigt.
 Gy leeft in 't licht der reinste zeden,
 Uw licht schynt *God tot heerlykheid,*
Verlicht de Ziel in tegenheden,
 En toont den Zondaar 't spoor, dat hem ten leven leidt.

Gy sluit het Oog voor ydle dingen,
 Maar staart, door uw bespiegelingen,
 Op God, zyn' dienst, en 't Zaligst goed.
 Gy *hoort*, maar *hoort* al wat tot stichting,
 Tot troost en nuttige onderrichting
 Verstrekt voor 't ongeveinsd gemoed.
 Uw *banden* poogen recht te *bandlen*,
 En *schraagen* de Armoê in haar leed,
 Uw *voeten*, die voorzichtig wandlen,
 Ontvlieden 't heilloos Pad, waarop de Waereld treedt.

Uw *Woorden*, die de Godheid eeren,
 En Menschen stichten, troosten, leeren,
 Zyn niet vermengd met Zotterny;
 Uw *Mond* besinet zig met geen Logen,
 Uw *Kniën*, voor Gods troon gebogen,
 Zyn niet verstyfd door Hovaardy.
 Gy dwingt het *Vleesch*, en temt zyn *lusten*,
 Op dat het u, op 't onvoorziens,
 Niet mogt verrasfen en ontrusten:
 Zo leeft, en werkt, en stelt ge uw *leden* God ten dienst.

Uw *Hart* voor de ydelheid beveiligd,
 Is God ten *Heiligdom* geheiligd:
 Daar wordt Hem 't *Offer* toegebracht;
 Daar vindt men 't *beilig Vuur* ontstoken,
 En 't *Reukwerk* van Gebeden rooken;
 Daar houdt men aan *de Poorten wacht*;
 Daar *wascht* men zig van boezemvlekken
 In 't *Wascbbad*, door Gods Zoon bereid;
 Daar kan men zyne naaktheid dekken
 Met *Priesterlyk Gewaad*, het Kleed der heiligheid.

Zo gaat ge om 's Heeren *Altaar* heenen:
 Het zy men u hoort *biddend zweenen*,
 Als land of Kerk voor onheil vreeft:
 Of *juichen* in het vroom geweten,
 En ziet van de *Offer spyzen* eeten,
 Zo viert ge een eeuwigduurend *Feest*.
 En zo moogt ge alle *Priesterpligten*,
 Aan d' Evangelidienst verknogt,
 By God en by het Volk verrichten,
 Met meerder licht en vreugd dan Levi ooit vermogt.

Gy kont uit Godgewyde bladren,
 Een schat van weetenschap vergadren,
 Gy *zat aan Jezus voeten neêr*,
 En hebt, voor Hem in 't Stof gebogen,
 Uit zyn' alwyzen Mond gezogen,
 Den honig zyner *Waarheidsleer*.
 Nu durft ge alom zyn' *Naam belyden*,
 Nu *leert* ge aan andren hunnen pligt,
 Nu kunt ge treurigen verblyden,
 En zwakken sterken, door uw nuttig *onderricht*.

Gy tracht het Godsryk voort te zetten,
 En *strydt* voor 's Konings eer en Wetten,
 Al raast uw trotsche Vyandin :
 Gesterkt door hem, die dood en Zonden
 Aan zyn Triumfkoets heeft gebonden,
 Zult ge, als der *Deugden Koningin*,
 Op Hel en Waereld *Zegepraalen*,
 En, van haar woest geweld bevryd,
 De *Levenskroon* ten prys behaalen,
 Als *Overwinnaares*, aan 't einde van den *stryd*.

Zo kan de *Hoop* van verr' betrachten
 Den Heilstaat, dien gy hebt te wachten,
 Terwyl gy door 't *Geloove* leeft :
 Zo voert de *Liefde* uw hart naar boven,
 Om God te lieven, God te looven,
 Die alles u uit liefde geeft.
 De *Maatigheid* bestiert uw paden,
 En de *Ootmoed* maakt u klein en stil,
Oprechtheid blinkt in alle uw daaden,
 En *Lydzzaamheid* leert u berusten in Gods wil.

Wie

Wie zou om meerder zegen wenschen,
 GODVRUGTIGHEID! zo 't hart der Menschen
 Alom wierd door uw licht geleid?
 Gy leert *den Vorst* het Volk beminnen,
 Zig in zyn driften overwinnen,
 En neigt hem tot Gerechtigheid.
 Gy doet *het Volk* in Zegen leeven,
 En, daar het twist en Miltzucht haat,
 Des Heerschers wil nooit tegenstreeven,
 Wanneer des Heerschers wil Gods wil niet tegenstaat.

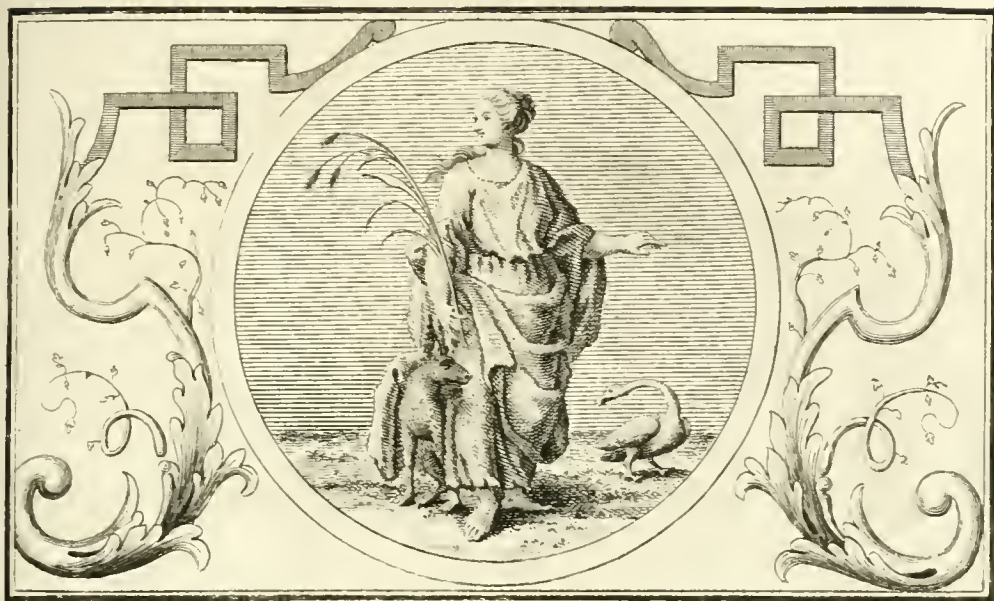
Den *Ryken* hoedt ge, om by zyn Schatten
 In Overdaad niet uit te spatten,
 Gy weert den Hoogmoed uit zyn hart:
 En de *Armoé* weet ge, by het treuren,
 Door betre goedren op te beuren,
 Gy zyt haar Troosteresse in smart.
 Gy leidt de *Jeugd*, die de eerste krachten
 Aan God en niet aan 't ydle wydt:
 Den *Ouden* leert ge vrolyk wachten
 Op 't Zalig Uur, dat hem van 's Lichaams band bevrydt.

Nooit

Nooit kan de *Kennis*, hoe verheven,
 De Ziel bestendig voordeel geeven,
 Zo zy door u niet wordt verlicht
 't *Gebed*, hoe fierlyk uitgesproken,
 Blyft zonder u van hulp verftoken:
 Geen *diens*t, met hoe veel zwiers verricht,
 Kan de Almagt zonder u behaagen;
Milddaadig zyn als de Armoê schreit,
 En 't zwaarste *Kruis* gewillig *draagen*,
 Is zonder u *Geveinsd*- en - *Ongevoeligheid*.

Dees ryke *Parel*, meer in waarde
 Dan al wat zee of afgrond baarde,
 GODVRUGTIGHEID fier Neêrlands Kroon!
 Dees schoonste *Bloem* der Deugdgezinden
 Bloei eeuwig, vry van Onweerwinden,
 En spreij haar' luister daar ten toon.
 Dees *Star* moet aan zyn' Hemel lichten,
 Dit *Vuur* brande op het hartaltaar,
 Zolang als in zyn Godsgeftichten
 Het Licht der Waarheid fchynt op zynen Kandelaar.

SCHYNHEILIGHEID.

Alzoo ook schynt gy wel den Menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zyt gy vol geveinsdheid ende Ongerechtigheid.

MATTII. XXIII. 28.

Zie hier SCHYNHEILIGHEID, melaatsch van top tot teen,
Die 't zagte Schaapenvel om 't Lichaam heeft geslaagen;
Dog kykt de wreede Wolf van onder 't dekzel heen:
Zy zal, gelyk haar Riet, geen vrugt maar bladen draagen,
En evenaart de Zwaan, die, daar ze by haar staat,
De zwarte hnt bedekt door 't witte pluimgewaad.

Hy heeft alléén een gedaante van Godzaligheid, die alléén het uitwendige gedeelte van den Godsdienst zonder eenige inwendige bevattinge daarvan volbrengt; die God uiterlyk dient, maar innerlyk geen eerbied nog ontzag toedraagt; die, indien het werk slegts verrigt en de pligt betragt word, niet bekommerd is met wat hart en genegenheid, hy denzelven betragt heeft.

TILLOTSON.
Ver-

Verberg u in een Schaapenvagt,
 Gevloekt Gedrocht! *veins* vry, en tracht
 Uw Wolvenaart voor 't oog te dekken:
 Myn Dichtkunst, die u eeuwig haat,
 Zal, onbevreesd, dat zagt gewaad,
 Al brult ge, van uw lenden trekken.
 Zy zal, by 't allerreinste licht
 Der Waarheid, uw gedrag beschouwen,
 En, in bespieglend maatgedicht,
 Voor 't Oog der Wacrelde alle uw gruwelen ontvouwen.

SCHYNHEILIGHEID, verguld Venyn,
 Gevaarlyk Net, verborgen Myn,
 Wel glinsterend maar valsch gesteente,
 Bedrieglyk Ooft uit Siddims dal,
 Van buiten zoet, van binnen gal,
 Gepleisterd Graf vol dor gebeente,
 Trouwlooze in d' Afgrond uitgebroed,
 Vrindin van snoode List en Logen,
 Aartsvyandin van 't Vroom gemoed,
 Dat door uw schyndeugd laas! te dikwils wordt bedrogen.

Een

Een wind van Eerzugt dryft u voort:
 Want, schoon de Deugd u nooit bekoort,
 De Naam van deugdzaam kan u streelen;
 Te schynen 't geen gy nimmer waart,
 Te ontveinzen uw' verkeerden aart,
 Voor 't oog de rol van Vroome speelen,
 Zyn' Naasten vleien, maar zyn schand
 Met vreugd verbreiden, en te paaren
 Een Jakobs stem met Ezaus hand,
 Is 't haatlyk kenmerk der gedoemde *Huichelaaren*.

Gy stapt *ten Tempel*, daar ge 't oog
 Slaat met een weidsch gebaar om hoog:
 Op dat aan alle Kerkgenooten,
 Uw lust, uw drift ten Hemel blyk':
 Terwyl uw hart nog kleeft aan 't slyk,
 Of aan den goudklomp ligt gesloten.
 Gods *lof* wordt niet van u bedoeld,
 Uw *lof* is 't wit van alle uw werken,
 Terwyl ge een ydle vreugd gevoeld,
 Als andren uw gedrag en stichtlyk voorbeeld merken.

Zo zyn de *traanen*, die gy *schreit*,
 Geen traanen van Boetvaardigheid:
 Vaak lacht het hart, al weenen de oogen;
 Het lacht, wanneer 't zyn list volvoert,
 Zyns Naasten geest door droefheid roert,
 Of tot zyn schaê hem heeft *bedrogen*.
 Gy kromt uw hoofd gelyk een bies,
 Gy spreekt, maar zugt steeds onder 't spreken,
 Beklaagt een' andren om 't verlies
 Van 't eeuwig heil, en gy blyft zelf van 't heil verfteken.

Al kleedt ge u ook in *grove py*,
 Nog zwelt uw hart van hovaardy.
 Gy wraakt verachte Tollenaaren,
 Gy bidt, en vast, en zwoegt, en zweet,
 En schraagt den Armen in zyn leed,
 Dog meest voor 't Oog van gansche schaaren,
 Geen Liefde dryft u tot dien pligt,
 Geen Medelyden kan u wekken
 Vermits ge alléén uw werk verricht,
 Om dwaaslyk uit den mond van 't Volk uw roem te trekken.

Zo-

Zolang de *Waarheid* wordt beleên
 In *rust*, bevryd van tegenheên,
 Zolang ze bloeit in blyde dagen,
 Schynt ook uw yver onvermoeid:
 Maar als een Storm van onspoed lóeit,
 Dan wordt hy ras ter neêr geslaagen.
 Gy zyt gelyk 't onvrugtbaar Zaad
 Dat, neergeworpen op de steenen,
 Geen wortel schiet, schoon 't weelig staat,
 Maar voort verdort, wanneer de Zon het heeft beschenen.

Straks hebt ge voor de *dartelheid*
 Een onuitbluslyk vuur bereid;
 Uw woord doet vaak den Zondaar beeven.
 Terwyl uw hart van wellust blaakt,
 En 't liefst in wulpschheid zig vermaakt,
 Als ze in 't verborgen wordt bedreven.
 Gy toont geen trek naar *tydlyk goed*,
 Neen! (roept ge) ik streef naar hoogre zaaken!
 Offchoon ge uw onverzaad gemoed
 Meer naar 't genot van 't goud, dan van Gods gunst voelt haaken.

De *kleinste vlek in 's Naasten kleet*,
 De minste mislag dien hy deed,
 Eén enkel woord niet wel gesproken,
 Een lach, een onverschilge daad
 Wordt openlyk van u versinaad,
 Of met bestraffing streng gewroken:
 En, wyl u steeds de waan bedroog,
 Blind in uw eigen zeer te dekken,
 Merkt gy den balk niet in uw oog,
 Als gy den splinter uit uws Broeders tracht te trekken.

Gy biedt ons ligt uw *vriendfchap* aan,
 Maar zoekt ons dan het meest te schaên
 Als ge ons uw gunst wilt mededeelen:
 Dewyl de mond van vrede spreekt,
 Als 't hart verraad en onrust kweekt,
 Gy wondt, wanneer ge ons fchynt te streelen.
 Gy lokt, en smeekt, en zingt, en vleit,
 En weet u naar elks aart te fchikken,
 Tot ge eindlyk, door uw loos beleid,
 De Onnozelen vervoert en vangt in uwe ftrikken.

Zo

Zo sprak de *Booze* door uw' Mond,
 Toen hy, in 's Waerelds morgenstond,
 Zig als een Godsgezant ontdekte,
 Om aan de Aartsmoeder haaren pligt
 En 's Heeren eisch in klaarer licht
 Te stellen, maar haar' val verwekte.
 Toen zy, op zyn verleidend woord,
 Een eeuwig leven zig beloofde,
 Maar, door 't verboden Ooft bekoord,
 Bemerkte, dat hy haar van 't leven zelfs beroofde.

Gy spoorde 't Kroost van *Jakob* aan,
 Toen 't Sichems Vorst en Onderdaan,
 Vermomd door Godsdienstschyn, vernielde;
 Uw hand bewoog een *Joabs* hand,
 Toen die geveinsde Dwingeland
Amasa groette en hem ontzielde;
 Gy leefde en heerschte in *Isebel*,
 Toen *Naboth* moest zyn' Wyngaard derven,
 En, naar der Oudsten wreed bevél,
 Onschuldig, door de list dier Koninginne, sterven.

Maar

Maar 't booze hart van *Judas* wierd
 Door u tot snooder daad bestierd,
 Wanneer 't zyn eigen heil versmaadde,
 Zyn winst in 't grootste nadeel zocht,
 Zyn' Meester voor een' prys verkocht,
 En Jezus met een' Kus verraadde.
 Rampzalig Volk! wiens hart en mond
 En handel door u wordt bewogen!
 God, die des Menschen Ziel doorgrondt,
 Zal 't eens ontdekken en dan straffen voor elks Oogen.

Vlied Neêrland! vlied SCHYNHEILIGHEID!
 Dat u dit Monster nooit verleid',
 Volg uwer Vadren braave zeden,
 Die *ongeveinsd*, oprecht van aart,
 En om hun blanke Trouw vermaard,
Niet anders spraken dan zy deeden.
 Tracht zo in waarheid, niet in *schyn*,
 Uw' Godsdienst voor Gods Oog te pleegen:
 Zo zal uw staat voorspoedig zyn,
 En God, der Vadren God, schenkt u der Vadren zegen!

A R B E I D.

Welglukzalig is een iegelyk die den HEERE vreest, die in zyne wegen Wandelt, want gy zult eeten den ARBEID uwer handen, welglukzalig zult gy zyn, en het zal u wel gaan.

PSALM CXXVIII. 1, 2.

*Zie hier den ARBEID als een jonge en frische Maagd:
Die door het groene Kleed, dat ze om de leden draagt,
Haar stille hoop ontdekt op vrugten van haar werken,
Zy houdt een Boek, ten blyk der oefning van den geest,
Terwyl wy aan haar zyde, in d'Os, een werkzaam beest,
De nyvre bezigheid des Lichaams kunnen merken.*

Wy moeten naarstig zyn in ons byzonder beroep en bedieninge, in dien staat, welken God ons toegeschikt heeft, hoedanig die ook zy: 't zy dezelve bestae in den ARBEID onzer handen, of in de verbetering onzes verstands.

TILLOTSON.

L1

Myn

*M*yn Dichtkunst vlegt een Letterkrans
 Voor 't eerlyk hoofd des wakkren Mans,
 Die naarstig in zyn pligtsbetrachting,
 Verdient der Braaven liefde en achting.

Zy roemt den ARBEID, door geen zweet,
 Of moeite, of lasten afte schrikken,
 Die 's Levens vlugtige oogenblikken
 Nooit ledig, maar met vrugt besteedt,
 De nyvre Poëzy, door werkzaamheid gedreven,
 Poogt aan de Werkzaamheid verdienden lof te geeven.

Schoon logge *Traagheid* u veracht,
 Elk, die bedaard het nut betracht,
 Dat Land en Huis door u erlangen,
 Noemt u, ô voorwerp myner Zangen!
 Een' sterken steun der Maatschappy,
 Een' staf daar de Armoede op mag rusten,
 Een' teugel voor verboden lusten,
 Een' Zuil van Neêrlands Koopvaardy,
 Een' Vriend van wetenschap, Bron van rechtschapen' weelde,
 Die Rykdom, Rust en Eer door 't noestig werken teelde.

Gy wilt, door Dankbaarheid bestierd,
't zy God uw' *geeft met wysheid* fiert,
Of 't *Lichaam* vormde *sterk van leden*,
Die weldaad tot dat eind' besteeden,
Waar toe gy die van hem ontfingt.
Hoe zoudt ge 's Hemels dierbre gaaven
Zo vrugteloos in de Aard begraven?
Eer poogt ge, daar uw pligt u dringt,
Door 't u vertrouwd Talent het algemeen te sterken,
En zo met Lyf en Ziel, voor Ziel en Lyf te werken.

Ge aanbidt een Alverzorgers band,
Wiens mildheid Weide en Akkerland
Moet Zonneschyn en Regen geeven,
Op dat 'er Mensch en Vee van leeven:
Maar ploegt, en egt, en mist, en zaait,
En werkt ge niet met alle uw krachten,
Gy zult vergeefs op vrugten wachten.
Geen Graan wordt van het Land gemaaid,
Waarop de Luiaart slaapt: zo zeker wordt Gods zegen,
Door *ernstig bidden*, en door *naarstig werk*, verkregen.

Ook eifcht het *nodig onderhoud*,
 Om 't *Huisgezin*, uw zorg vertrouwd,
 En om *uzelf* te vergenoegen,
 Uw yvrig waaken, zweeten, zwoegen.
 Uw Kroost wacht van uw hand het brood,
 En gy verkwikt die liefdepanden
 Door 't noestig werken uwer handen,
 Zo hebbenze in den jongsten nood,
 Gesterkt door uwe vlyt, min voor 't gebrek te dugten,
 Terwyl des Luijaarts huis moet onder Armoê zugten.

Des *Scheppers voorbeeld* spoort u aan;
 Hy kan door zyn doorluchte daên,
 In al 't geschapen klaar te ontdekken,
 U door zyn werk tot werken wekken.
 Zelfs moet de *bezigheid* en de aart
 Der kleine en redelooze *dieren*,
 Daar 't groote heir der nyvre Mieren
 Zyn brood voor scharzer tyd vergaart,
 En 't Bytje uit bloem en Kruid, den honig weet te zuigen,
 Den Mensch van zynen plicht tot werken overtuigen.

Gods

Gods Kerk, die magtlooze *Armoé* schraagt,
 Ook de oude Stok door druk geplaagd,
 En 't vroegverlaaten Weesje zugten;
 Zy smeeken om een deel dier vrugten,
 Die gy door 't eerlyk werken wint;
 Ik zie u met hun leed bewogen,
 Door dubble vlyt hun traanen droogen.
 Gy doet, tot weldoen steeds gezind,
 (Laat vry de vrek alléén om eigen voordeel zweeten)
 Ook van uw handenwerk den schaamlen Naasten eeten.

Gy zyt, by uwe bezigheên,
 Met sobre spyzen *meer te vreên*
 Dan Luijaarts die by volle dischen
 Het edel vergenoegen misfen.
 Gy eet met smaak, en drinkt met lust,
 En dankt de Aartsgoedheid voor het goede,
 Zo leeft en werkt ge wel te moede,
 En slaapt na 't werk met meerder rust
 Dan zy, die werkloos vol bezwaarende gedachten,
 By al het Aardsch geluk zig ongelukkig achten.

Verleiding, die de Ledigheid
 Zo vaak verrast, zo ligt verleidt,
 Zal zonder vrugt haar looze netten
 Voor nyvre Werklién open zetten.
 Schoon ook de *Onkuischheid* lokt en streelt,
 Zy vindt by u geen luistrende ooren,
 Haar vleitaal kan uw vlyt niet stooren,
 Wyl u haar vuil geklap verveelt.
 Uw liefde en lust, om trouw in uw beroep te werken,
 Beletten u, om op haar Zotterny te merken.

Wie *d'eedlen tyd*, die, voortgesneld,
 Door schat of magt niet wordt hersteld,
 Ook mogt in ydelheid verliezen:
 Hy, voor het fynste goud te kiezen,
 Wordt met meer nut van u besteed:
 Dat andren, in hun laatste dagen,
 Zyn jammerlyk verzuim beklagen
 Gy schat hem dierbaar want gy weet
 Dat God, de Heer des tyds, den tyd niet heeft geschapen,
 Op dat men dien verkwist' met ledig zyn en slaapen.

Schoon

Schoon ook na 's Menschen val, onze aard'
 Vervloekt wierd! en uw werk bezwaard,
 Toen *Adam* had zyn' pligt vergeeten
 En in het zweet zyn brood moest eeten:
 Bragt (hoe hier Luiheid tegen pleit)
 De Aartsvader dog zyn heilig leven,
 Niet ledig door in Edens dreeven,
 Maar mogt reeds (in zyn wys beleid
 En magt nog ongekrenkt) die zalige Landouwen,
 Daar doorn nog distel wies, met vrugt en vreugde bouwen.

Ook heeft het *Godgezind geslacht*
 Ô ARBEID! nimmer u veracht,
 Gy waart in vroege en laatre dagen,
 Der Vadren lust en welbehaagen.
 Men zag hen reeds in eedlen vrêe,
 Het vrugtbaar Land alom bereiden,
 Den Wyngaard planten, Schaapen weiden,
 Wol, Melk en Boter van hun vee,
 Graan van den Akker, en van Byen honig trekken,
 Om zig en 't Huisgezin te voeden en te dekken.

Gy

Gy *bouwt en onderhoudt de Steên*,
 De ryke welvaart drukt uw schreên,
 Ook schraagt gy, door uw sterk vermogen,
 De *Koopmanschap*, wier loflyk poogen
 Uw zweet en vlyt met winst beloont.
 Gy *leidt* de nyvre Jeugd by trappen,
 Naar 't *Koor der nutte Weetenschappen*,
 Daar zy haar yver ziet gekroond:
 En, daar gy lyf en geest poogt tot hun pligt te wekken,
 Zult gy de Kerk zowel als 't Land tot voordeel strekken.

Zo zag de nyvre Batavier,
 Die *Luibeid* wraakte in zyn bestier,
 Zyn heil, door 's Hoogsten ryken zegen
 En noeste vlyt ten top gestegen.
 Dat lang die gloed dit Volk bestraal!
 Lang zien zyn rechtgeaarte Zoonen
 Hun ARBEID door de welvaart Kroonen!
 Zo leert het vrye Leeuwendaal,
 Zolang het *bidt en werkt*, aan twee paar Waereldstreeken,
 Dat Deugd, verstand en vlyt den bloei der Landen kweeken.

L U I H E I D.

Hoelang zult gy LUIAART nederliggen? wanneer zult gy van uwen slaap opstaan? een weinig slaapens, een weinig sluimerens, een weinig hand-vrouwens al nederliggende: zo zal uwe Armoede (u) overkomen als een wandelaar; en u gebrek als een gewapend Man.

SPREUK. SAL. VI. 9-II.

Dees *Vrouw* zal ons den aart en 't lot der LUIHEID leeren;

Daar zy het duttend hoofd laat hangen naar beneên,

De beenen kruist, en, schuw van nutte bezigheên,

De loome handen dekt, zit ze in gescheurde kleeën,

En toont dat Armê meest uit LUIHEID wordt geteeld:

Terwyl de Schildpadle ons haar traagen aart verbeeldt.

Wat al vermaak missen de Kinderen der Traagheid! weinig, ach! hoe weinig weet de vadzige slaaper, welk eene aangename verhyftiging by waaren laat, om het genot van't Armzaligste der dierlyke verkwikkingen.

HERVEY.

M m

Op

Op LUIAART, die den vroegen morgen
 Op 't vadzig Leger, zonder zorgen,
 Met slaapen en met sluimren slyt!
 Ontwaak! de lieve Lentetyd,
 Het eerste licht der Zonnestraalen,
 De wakkre Veldling, bloem en gras,
 De zilvren daauw, het veldgewas,
 Het zingend koor der Nachtegaalen,
 De nyvre By, de Mier, het Schaap en al het Vee,
 Ja! Aarde en Hemel roept: verlaat uw Legersteé!

Maar Aard' nog Hemel, Mensch nog Dieren,
 Nog Vrugten, die den Akker sieren,
 Nog 't Morgenlicht, nog 't jeugdig Groen,
 Nog 't aangenaamste Jaarfaisoen
 Kan u van 't zagte rustbed trekken:
 Natuur, hoe zeer ze lokt en vleit,
 En al haar schoonheid open spreidt,
 Poogt vrugteloos u op te wekken.
 Vergeefs dan, daar dog niets uw traagen geest bewoog,
 Vergeefs ook maalt myn kunst de LUIHEID voor uw oog.

Ver-

Vergeefs . . . maar neen! lig vry te ronken!
 Ik poog een eedler drift te ontvonken;
 'k Zing niet voor u; 'k zing voor de jeugd,
 De Hoop des Volks, der Oudren vreugd,
 Voor Neêrlands braave en wakkre Zoonen,
 Voor hun zal ik uw' ftuggen aart,
 Die onspoed en verachting baart,
 In spreekend Schildery vertoonen:
 Op dat, als ze uw gedrag en zyn gevolgen zien,
 Zy LUIHEID fchuwen, en haar lokkend aas ontvliên.

Verachte LUIHEID, Pest der Landen,
 Die laag van geest, en traag van handen,
 Den Staat nog Godsdienst voordeel geeft,
 En, zonder recht te leeven, leeft;
 Een Kweekfter van onreine togten,
 Een Dwaalfar, die de Jeugd verleidt,
 Een Vyandin der Naarftigheid,
 Een flinkend broeïnest van Gedrochten,
 Een' Dief, die God den tyd, uw Huis het brood ontfteelt,
 Vertoot ge, daar men recht vertoot uw haatlyk beeld.

Gaf dan 't aanbidlyk Alvermogen
 Aan u geen *hand-en-voet-en-oogen*,
 Op dat elk lid zyn werk getrouw
 Voor 't algemeen verrichten zou?
 Is 't Oog dan 't meest voor 't zorgloos slaapen,
 De Voet om altoos stil te staan,
 De Hand, niet om ze aan 't werk te slaan,
 Maar slechts tot ledigheid geschapen?
 Eifcht niet de Mond, zolang zy 't lyf door spyzen voedt,
 Dat yder lid met vlyt voor 't Lichaam werken moet?

Wat mag *de Tyd* u voordeel geeven,
 Als gy den tyd, die voor uw leven
 Geschikt is, zonder werken flyt?
 Nooit kan de vrugt, door eigen vlyt
 Op 't Land geteeld, u vergenoegen:
 Dewyl uw Kouter rust en roest,
 En de Akker onbebouwd en woest
 U toeroept: dat ge zonder ploegen
 Slechts nutloos onkruid wint, dat u in aart gelykt,
 En nooit door voedzaam graan uw fchuur of kas verrykt.

Zo moet uw voorraad ſteets vermindren ,
Zo wordt gy met uw *Huis* en *Kindren*
Door ſchaarsheid in 't vervolg beſtreên,
Het ſcherp gebrek drukt 's LUIAARTS ſchreên.
Ligt moet ge , zwak en oud van dagen ,
Terwyl ge uw friſſche jeugd en kracht
In ledigheid hebt doorgebracht ,
Aan andren nog om byſtand vraagen :

Want die met vlyt nog zweet ooit werkte in zynen tyd ,
Leeft vaak in d' Ouderdom van 's Naasten zweet en vlyt.

Ook zal het altoos werkloos blyven
Uw vlugge leden vroeg verſtyven ,
En hindren uw gezonden ſtaat ;
Het niets doen doet het Lichaam kwaad.
Teveel ruſt krenkt uw Zielsvermogen.
De LUIAART ſterft reeds eer hy ſterft ,
Wyl 't ſtilſtaand water 't eerst bederft ,
Het Uurwerk , wordt het niet bewogen ,
In onbruik raakt , en 't meest de Mot het kleed doorknaagt ,
Dat min gedraagen wordt of weinig wordt gevaagd.

Gy, tot geen *Onderzoek* genegen,
 Streeft nooit, langs moeielyke wegen,
 Naar wetenschap, dewyl uw geest
 Zo wel als 't lyf voor d'Arbeid vreest.
 Geen eedle kunst kan u bekooren,
 De kunst, die vroeg haar werk begint,
 Den nugtren Morgenstond bemint,
 Zou ligt u in uw sluimren stooren.
 Gy kent het nut nog 't schoon, dat ze aan haar Minnaars deelt,
 Wyl domme Onweetendheid u op uw leger streelt.

Gy wordt, door de Ondeugd aan te kweeken,
 Een vrugtbre *Moeder van Gebreken*,
 Een Vyandin van 't vroom gemoed,
 Terwyl gy zonde op zonde broedt.
 De *Onkuisfchheid* streelt ge boven allen,
 Zy is uw eerstgeboren vrugt,
 Haar vuile stank besmet de lugt,
 Haar strik doet vaak den Jongling vallen,
 Wanneer ze op 't zorgloos dons haar dartle leden rekt;
 Maar vlugt, zo ras ze Deugd of Werkzaamheid ontdekt.

De .

De *Dronkenschap*, die, rond van voeten,
 Haar lust tracht door den Wyn te boeten,
 Die, los en onbezuisd van aart,
 Het liefst zig met de *Onkuisfchbeid* paart.
 De fchandlyke *Achterklap*, genegen
 Tot 's Naasten Lastering en hoon,
 En de *Ongebondenheid*, gewoon
 Door misbruik van Gods milden zegen,
 Haar Ziel, en Lyf, en Kroost, en Land, en Kerk, te fchaên:
 Zyn fteeds door u gevoed, en 't meest uit u ontftaan.

Zo baart ge zonden, en de zonden
 Gaan met de *ftaffen* naauw verbonden:
 God ftraft om u het vrugtbaarst oord,
 Dan brengt uw *Traagheid Armoé* voort,
 Dan drukt de duurte d' Ingezeten.
 Gy zyt een Ballast van 't gemeen,
 En roert met moeite uw logge leên,
 Om onverdiende fpyzen te eeten.
 Dog fhrik, daar ge uw talent verwaarloost, voor de Magt,
 Die 't u heeft toevertrouwd en vrugt 'er van verwacht.

Elen-

Elendigen! die d'Arbeid myden,
 En u hunn' tyd ô LUIHEID! wyden,
 Of die tot wulpschheid aangezét,
 Hun jeugd in 't dartle feestfalét,
 By wufte Min en Wyn verslyten,
 Zy, van het redefpoor gedwaald,
 Zy zullen, als hun heilzon daalt,
 Zig hunne *Traagheid* zelf verwyten,
 En treuren als zy zien, by 't nadren van dien nacht,
 Hoe schandelyk van hun de dag is doorgebracht.

Van hier dan, streelende Verleidster!
 Uw gift besmette, ô Giftbereidster!
 Nog kwerze ooit Batoos edel zaad!
 Blyf eeuwig van 's Lands Jeugd versmaad:
 's Lands fiere Jeugd, die 't blanke wapen,
 Den Tabbard, of den Handel kiest,
 Nooit vrugteloos haar' tyd verliest,
 Met ledig zyn of vadzig slaapen:
 Zo wordt ze tot 's Lands heil eerlang, door Heldenartaart,
 Door Letteroefening of Koopmanschap vermaard.

LIEFDE TOT HET VADERLAND.

Myne oogen zullen zien op de Getrouwe in den Lande, datze by my ziten: die in den oprechten weg wandelt, die zal my dienen.

PSALM CL. 6.

*Dees dappre Jongling kiest den rook van 't Vaderland
Voor 't vreemde vuur, en heeft zyn Landsliën vrygevogten,*

*Dus pronkt een krans van gras in zyne rechte hand,
In de andre een Burgerkroon van eikenloof gevlogten:*

*Hy vreest geen Kuil, maar treedt getroost op Schild en Zwaard;
Zo is de LIEFDE TOT HET VADERLAND van aart.*

*De LIEFDE TOT HET VADERLAND is een gevoel en onze Zielen
door eigen belang ingedrukt, door de rede gestyfd en door de eere bevestigd. Niets is eerloozzer voor een Mensch dan voor een' Vyand van zyn
Vaderland te worden aangezien. Lieden van eer gevoelen eene heimelyke
vreugd, over het minste voordeel dat hun Vaderland erlangt.*

PICTET.

N n

Wie

Wie ooit verdiende een gloriekroon te draagen,
 Een gloriekroon, meer waard dan diamant,
 Zy past aan u, die goed en bloed dorst waagen,
 En, niet verschrikt voor 's Vyands magt of laagen,
 Manmoedig streedt voor 't kwynend *Vaderland*.

Aan u, die, schoon in 't hoog bewind gezeten,
 Nooit wierdt verleid door streelende Eigenbaat,
 Die van uw pligt u loflyk hebt gekweten,
 En, rein van hand en zuiver van geweten,
 Het *Vaderland* gediend met hulp en raad.

Grootmoedigen! leent my nu gunstige ooren,
 Myn kunst verheft de LIEFDE, die voorlang
 Uw eerlyk hart voor andren kon bekooren;
 De waare LIEFDE, al 't Menschdom aangeboren,
 VOOR 'T VADERLAND, is 't voorwerp van haar' zang.

Kan Poëzy ooit uwen geest vermaaken:
 't Is meest, als zy die Hoofddeugd, zingt ter eer;
 De zugt, die u voor 't *Vaderland* deed waaken,
 En in het vuur der eêlste LIEFDE blaaken,
 Die zelfde zugt bestiert ook myne veêr.

Hoe sterk een band ons immer houdt gebonden;
 Geen sterker, dan die 't redelyk gemoed
 Vereenigt met de *Vaderlandsche* gronden;
 Hy, door geen tyd of woest geweld geschonden,
 Blyft steeds dezelfde in voor-en-tegenspoed.

Wat oord ons ook ter rustplaatze is beschoren,
 Geen deugzaam hart heeft, waar 't zyn woning vest,
 De Liefde tot zyn *Vaderland* verloren;
 De rook in 't Land, waarin men is geboren,
 Schynt klarer, dan het vuur, in 't vreemd gewest.

Een PATRIOT, door liefde en pligt gedreven
 Voor 't *Vaderland*, dat hem alleen vernoegt,
 Zwoegt, zweet, en werkt, en poogt voor 't Land te leeven,
 Waarin hem God het leven heeft gegeven,
 Zolang hy leeft, en werkt, en zweet, en zwoegt.

De gouden *Vryheid*, een der eêlste panden,
 Van 't *Vaderland*, beschermt hy onvermoeid;
 Zyn groot gemoed veracht de slaafsche banden;
 De dwinglandy der stoutste Dwingelanden
 Heeft nooit zyn Ziel, zyn vrye Ziel, geboeid.

De *Vryheid* door der Vadren bloed verkregen,
 En door hun Zoons gedekt voor vreemde magt,
 Wenſcht hy getrouw, als 's Lands gewenſchten zegen,
 Waarby geen goud, geen rykdom op kan weegen,
 Te levren aan een waardig Nageſlacht.

Dat vleiers om de gunst der Grooten ſmeeken,
 En ſtreelen hen, die vaak, door loos beleid
 Of wreed geweld, naar 't hart der *Vryheid* ſteeken!
 Hy kent hun aart en haat hun' ſnoode treken,
 Nooit heeft zyn deugd de Tiranny geveid.

Haar nooit geveid, nog voor haar woedend dreigen,
 Of voor 't gebrul des Olifants gevreesd.
Standvaſtigheid is wakkre Mannen eigen,
 Die door geen ſchrik tot onderwerping neigen,
 Maar in den nood zig toonen groot van geest.

Komt 's *Vyands Heir* het *Vaderland* benaauwen,
 En ſtormt het reeds op zyn omringden wal,
 Dreigt de Oorlogsplaag met open muil en klaauwen:
 Zyn Heldenmoed, die nimmer zal verflaauwen,
 Staat als een Rots by 't Krygsgedonder pal.

Als Bloodaarts 't eerst in zulk een tydftip beeven,
 En aarzelen by 't naderend gevaar,
 Acht hy 't *een eer voor 't Vaderland te sneeven*;
 Nooit wenscht zyn trouw 's Lands welvaart te overleeven;
 Hy leeft en sterft voor Haardftede en Altaar.

Maar is de nacht, de nacht des Krygs geweken,
 En leeft de Staat van Oorlogsrampen vry:
 Dan zoekt myn Held 's *Lands voorfpoed aan te kweeken*,
 Nooit op zyn post, door moeite of tyd, bezweken,
 Spreekt hy voor 't *recht*, de Zuil der Maatschappy.

Hy yvert voor de vastgestelde *Wetten*,
 En zal aan hun, die, roekeloos van aart,
 Door list of magt daartegen zig verzetten;
 Die schennis door voorzichtigheid beletten:
 Zo wordt de *Wet* in haar gezag bewaard.

's *Lands Voorrecht*, dat op onverbreekbre gronden
 Van Keur, Verdrag en Handvest veilig staat,
 Verdeedigt hy en hoedt het ongefchonden,
 Dat niet het volk worde aan een' last verbonden,
 Die Vrydom krenkt of nutte welvaart fchaadt.

Hy eert hen, die het *Vaderland* regeeren;
 Hy onderwerpt zig aan de Heerſchappy,
 En zal de trouw der Vadren hoog waardeeren:
 Maar nimmer ſlaaffch zich voor hun magt verneeren,
 't Is eerbied, 't is ontzag; geen Slaaverny.

De *Mintzucht* mag haar Heerſchers tegenſtreeven;
 Zy' ſtaat en Heer en Volk op goed en bloed:
 Hy weigert nooit, door betren geest gedreven,
 Naar 's Lands gebruik, zyn tol en cyns te geeven,
 En ſtelt het morren van 't misnoegd gemoed.

Hy mint de *Deugd*, en pryst 's Lands onderzaaten
 Den *Godsdienst*, door zyn woord en voorbeeld, aan:
 Oprecht van aart, zal hy geveinsdheid haaten,
 Maar nooit door *dwang*, die pest van Kerk en Staaten,
 Het vry gemoed in ſlaaffche ketens ſlaan.

Zyn zorg en vlyt doen *nuten bandel* groeïen,
 De *Koopmanſchap* verſtrekt een ſteun van 't Land:
 Daar door zyn gunst de *Weetenſchappen* bloeïen,
 De *kunst* herleeft, de vaarzen weelig vloeïen,
 Siert hy den Staat, en kroont het braaf verſtand.

Geen

Geen *zelfbelang* verblindt zyn waakzaame oogen,
 Zyn blanke trouw verstrekt het volk ten stut,
 Geen flikkrend goud heeft ooit zyn keur bewogen,
 's Lands heil weegt meer; hy schat in al zyn poogen,
 't Gemeen belang meer dan het eigennut.

Het blinkend aas mag 't laag gemoed behaagen;
 Hy vloekt de winst die 't Land tot schade strekt:
 Gereed zyn goed eer dan 't gemeen te waagen;
 Zal hy getroost voor 't Land de *Ketens* draagen,
 Als uit zyn ramp het Land verlichting trekt.

De *Omnozelheid*, in eer of goed beledigd,
 Of hard gedrukt door 't liefdeloos geweld,
 Wordt door zyn moed en wys beleid verdedigd;
 En in haar' eisch, haar rechten eisch bevredigd:
 Zo wordt de rust, en veiligheid hersteld.

Menschlievendheid bestiert zyn braave daaden,
 Geen norfche *Heerscbzugt* zweemt in zyn gedrag,
 Nooit zal zyn magt zyn Medeburgren schaaden,
 Nooit zal zyn hart de nedrigen versmaaden,
 Nooit fluit hy 't oor voor 's Armen bang geklag.

Zo leeft myn Held door voor het Land te leeven!

 Zo wordt zyn deugd door 's Volks erkentenis
In 's Lands Kronyk, met gouden inkt geschreven,
Terwyl zyn Naam, ook by de laatre Neeven,
 En met zyn' Naam zyn werk gezegend is.

Zo leeft ook nog de roem dier groote Helden,

 Dier Bataviers, die voor hun *Vaderland*
Hun goed, en bloed, en eer te pande stelden,
Die, daar hun Deugd en Dapperheid verzelden,
 De *Vryheid* slaakten van den slaaffchen band.

Al woedde een *Flips*, gebeten op 's Lands eedlen,

 Al dreigde een *Alva* hen met vuur en staal,
Al riep een Hofflaaf dat ze om *Vryheid* beedlen:
De *Vryheid* kroont nogtans hunne achtbre scheidlen.
 Met eeuwige eer, in 't Vrye Leeuwendaal.

Dat niets het kroost des Bataviers verander'!

 Geen helsche Tweedragt fcheur' in lief of leed,
't Gemeen belang dier Volkren van elkander;
Dat elk getrouw, gelyk een VADERLANDER,
 's Lands heil betrachte, en nooit zyn pligt vergeet'.

M U I T E R Y.

Verbergt my voor den heimelyken raad der boosdoenders: voor de Oproerigheid van de Werkers der Ongerechtigheid.

PSALM LXIV. 3.

De ontzinde MUTTERY draagt in haar *rechte hand*
Een *Spiets*, om zig met Moord en Burgerbloed te wreken,
Haar *linke* houdt een *Toorts*, om fellen Oproersbrand,
Ten ondergang van Volk en Overheid, te ontfteeken.
't Paar *Honden* dat vast *blaft* en naar elkandren *byt*,
Toont hoe 't Oproerig Volk raast, woedt en zig benydt.

Uit deezen bron (de onvergenoegeidheid) Spruiten ook de vloedten van Eedgeſpan,
die met behulp van tyd en toevallen, de verſlandigſte Regeeringen en
Wetten overſtroomen, ja die de trouwſte voorſtanders des Vaderlands dik-
maals als Tirannen, en oproerige wargceſten handelen.

W. TEMPLE.

O o

Op-

Oproerig Volk! dat Stad en Land verdeelt,
 Bloeddorstig woedt en driftig valt aan 't raazen,
 Zie hier uw' aart in dichtmaat afgebeeld,
 Dog denk niet dat myn Poëzy u streelt,
 Myn kunst heeft nooit de Muiltrompet geblaazen.

Ik zing en maal de ontzinde MUITERY
 Als 't groost verderf van Veld- en -Stedelingen,
 De zwaarste Plaag der nutte Maatschappy,
 Schrik voor dit Beeld, verlaat die Raazerny,
 En hoor bedaard my haare woede zingen.

Gevloekt Gedrocht, dat, rood van Menschenbloed,
 De rust en 't heil der Volken tracht te stoören,
 Het zy gy wierdt uit helfche Nyd gebroed,
 Of voortgeteeld door 't onvernoegd gemoed,
 Of uit de dolle Staatzugt zyt geboren.

De Aartsvyand van het Menschelyk Geslacht
 Is 't hoofd des Stams, waar uit gy zyt gesproten,
 Gy hebt, toen hy de Godlyke Oppermagt
 't Eerst heeft bestreên en roekeloos veracht,
 Hem reeds gediend met uwe vloekgenooten.

Hoe

Wat onheil hebt ge op aarde al uitgevoerd?
 Wat vuur van twist en tweedragt aangestoken?
 Wat huis verwoest? wat heiligdom beroerd?
 Wat goed vernield? wat leed aan leed gesnoerd?
 Wat land en Stad van Burgerbloed doen rooken?

Het Volk, dat gy in uw gareelen bindt,
 ô MUITERY, wordt *woest* en *uitgelaaten*,
 't Hoort naar geen raad, maar driftig en ontzind,
 Voor reden doof, en in 't verstand verblind,
 Zal 't ligt de Deugd als schandlyke Ondengd haaten.

Hy, die ten *voorwerp van uw' haat* verstrekt,
 Schoon de Onschuld zelf, schoon vry van snoode treken,
 Wordt straks van u met Lastertaal bedekt,
 Zyn blanke Trouw wordt met de smet bekleet
 Van Ontrouw; die nooit Sterfling is gebleken.

Zyn Godvrugt wordt voor veinzery geacht,
 Al blinkt de waarheid in zyn woord-en-daaden,
 Hy blyft by u van logentaal verdacht,
 Hoe naauw hy ook zyn' pligt voor 't Land betracht,
 Hy poogt nogtans het Vaderland te schaaden.

Maar *hy*, dien *gy* uw *liefde en achting* biedt,
 Wiens list u deed voor zyn belangen bukken,
 Is wys, al kent hy zelf de wjsheid niet,
 Is deugdzaam, schoon hy ook de deugd verried,
 En redt het Land, al mogt hy 't onderdrukken.

's *Lands Overheid* staat vaak uw wrok ten doel,
 De Braafiten doemt ge dikwils als verraders,
 Men vloekt hun' naam, men werpt met wild gewoel,
 Hen uit den raad, en van hun' eerestoel,
 Men schendt de Trouw der allertrouwste Vaders.

De *plegtigste Eed*, waardoor aan de Oppermagt
 Voor 't alziende Oog, is hulde en trouw gezworen,
 Wordt roekeloos door uw geweld verkracht,
 Geen woord gestaafd, geen burgerpligt betracht,
 Daar deugd en eer is uit het hart verloren.

De *Wet des Lands*, altoos voor recht gekeurd,
 De vaste band der heiligste verbonden,
 Wordt door uw woën vertreden en verscheurd,
 's Lands voorrecht valt het zelfde lot te beurt,
 En wordt met keur en handvest stout geschonden.

De *Vryheid* treurt, al roept de Raazerny,
 Dat zy haar poogt te dekken voor gevaaren,
 Zy laat het Volk alleen den naam van vry,
 Maar brengt het vaak tot wreeder Dwinglandy,
 En onder 't Juk van Aartsgeweldenaaren.

Gerechtigheid, de sterkste steun van Staat,
 Verlaat de Vierschaar, door 't geweld betreedn,
 Haar uitspraak wordt door 't blinde Volk versmaad,
 Men leent het Oor aan schaadlyke Eigenbaat,
 En baant het Pad voor ongebondenheden.

De *Koopmanschap*, waar door 's Lands welvaard groeit,
 De Zeevaardy, daar duizenden van leeven,
 Wordt in haar winst en vryen loop besnoeid,
 Of daar ge woedt door last op last geboeid,
 Of gansch verjaagd en uit het Land gedreven.

De *Letteroefning* vlugt waar gy verschynt,
 De kunsten dryft ge uit haar gewyde Kooren,
 De Liefde en Lust tot onderzoek verdwynt,
 De Wysheid treurt, terwyl Geleerdheid kwynt,
 Daar 's MUITERS stem en wild gedruis haar stooren.

De *Kerk* gesticht door Zalems Vredevorst,
 Die zagt van aart geen oproer kan gehengen,
 Wordt zelfs misbruikt, en door uw slyk bemorst,
 Hier buigt ge uw Knie, terwyl het hart vast dorst
 Niet naar Gods gunst, maar slechts om bloed te plengen.

Uw *Huichlaary* heeft vaak 't gemeen verblind,
 Wanneer ge riept: „ de *Godsdienst* wordt verraaden,
 „ Men sta hem by, die nergens bystand vindt!
 Terwyl ge zelf, die *Godsdienst* kent nog miut,
 Hem 't meest van al krenkt door uwe euveldaaden.

Gy blaast den Burger 't *vuur van tweedragt* in,
 Uw list verwekt de Steden tegen Steden,
 Volk tegen Volk, Huis tegen Huisgezin,
 Vriend tegen Vriend, vervreemd van Broedermin,
 Zaait ge overal 't Zaad van onéénigheden.

't Beeft alles voor het woedende geweld,
 Nu *Eendragt*, *Rust* en *Liefde* 't Land verlaaten,
 Het *Muitend* graauw geen paalen vindt gesteld,
 En dolle *Wraak*, van *Haat* en *Nyd* verzeld,
 Met Zwaard en Dolk loopt raazend langs de straten.

Het

Het Land ligt woest men ploegt, men zaait niet meer,
 't Uitzinnig Volk laat nutten arbeid steeken,
 't Grypt naar geen Kouter, maar naar 't Moordgeweer,
 De Schuur wordt leêg, en Onderdaan en Heer
 Zal 't nodig voedsel in het kort ontbreken.

't Gevaar vermeert; de ontmenschte *wreedheid* woedt;
 't Is nergens vry, de nood alom te dugten,
 De *Plonderszugt* vernielt en huis en goed,
 De *Moordlust* doodt al wat haar hand ontmoet,
 Of dwingt elk om met Lyfsgevaar te vlugten.

Gints steekt de woede 't schoonst *Paleis in brand*
 Hier *trapt* ze in 't bloed, op reedsvermoorde *Lyken*
 Onteert *Hen*, die het dankbaar Vaderland
 Hun trouw ten loon, deed door een Kunstnaars hand
 In hard *Metaal* of duurzaam *Marmer* pryken.

Dat vry een Staat, die tegen rede en wet
 Wordt door 't geweld geboeid in Slaaffsche banden,
 Zig tegen 't Oogmerk des Tirans verzett':
 Maar Pest des Volks! waarom hebt gy besmet
 Door vuilen Stank de Lugt der vrye Landen?

Dog

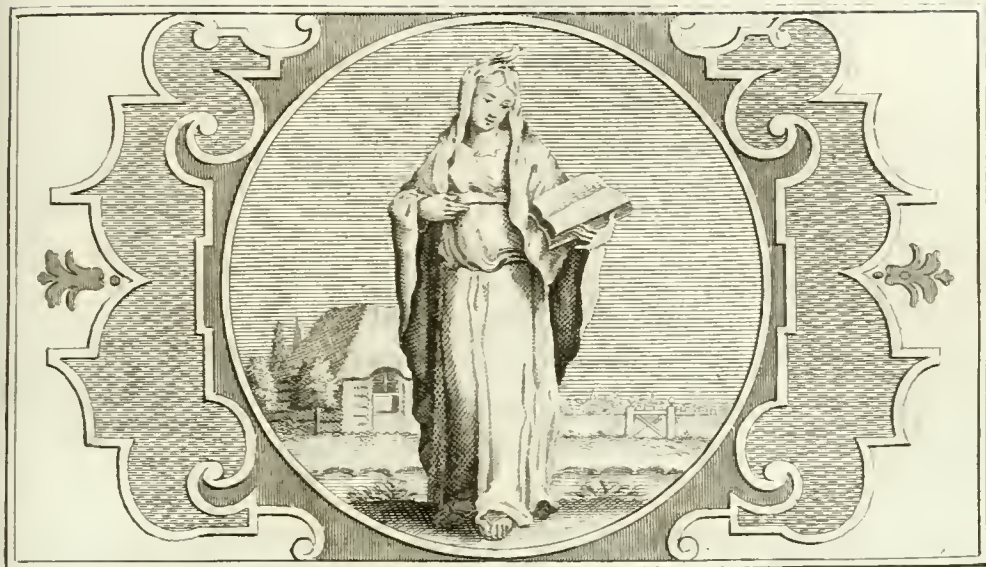
Dog waart gy 't niet die Neêrlands Eedlen dreef,
 Schoon zulks de Nyd en snoode Lastring waanen,
 Toen *Flips* met bloed zyn wreede wetten schreef,
 En hy voor 't Land geen Vorst, geen Vader bleef,
 Maar een Tiran wierd van zyne Onderdaanen.

Toen yder, eer men 's Dwinglands Juk verbrak,
 Hoezeer men 't Volk vertrapte en plaagde en hoonde,
 In 't grootst gevaar en drukkendst ongemak;
 Zyn trouw den Vorst tot aan den bedelzak
 En zynen pligt aan 't Vaderland betoonde.

Gy waart het niet, maar Spanjes wreede haat,
 't Vertreên van Wet, van Vryheid, Eed en Rechten,
 De Tiranny, vervolging, Schimp en Smaad,
 't Belang van Huis, en Kroost, en Kerk, en Staat
 Dwong toen hun deugd voor 't zugtend Land te vechten.

Ach! had ge 'er nooit in laatren tyd gewoed!
 Dan waar de trouw der allerbraafste Mannen.....
 Maar wreede! vlugt naar d' Afgrond, dat uw gloed
 Nooit weer ontfteek' der Ingezeetnen bloed,
 Blyf eeuwig uit dit Vrygewest gebannen?

E E N Z A A M H E I D.

De woorden der wyzen moeten in stilligheid aangehoord worden.

PREDIK. IX. 17.

Hier toont zig de EENZAAMHEID in 't bagelwit gewaad,
 Ten teken dat zy naar een blanke Oprechtheid staat,
 Het eenzaam Muschje zien wy op haar hufsel pryken,
 Zy treedt in 't eenzaam Veld, om 't Stads gewoel te ontwyken,
 Zy draagt een open Boek, waarop ze de oogen staat,
 En wil door oefning zig met weetenschap verryken.

Hier kan ik zonder stoornis spreken met myn eigen hart, en de weetenschappen leeren, my zelven te kennen. — Verdringt dan myn malkanderen gy Staatszuchtigen, by den Morgengroet der Grooten; ik zal de bescheiden uren der EENZAAMHEID met alle nauwgezetheit in acht nemen.

HERVEY.

Pp.

Zwygt

Zwygt ongebonden Waereldlingen,
 Dat niets my in myn rust ontrust',
 Myn dichtvuur word', terwyl 't my lust
 Het nut der EENZAAMHEID te zingen,
 Door uw gewoel niet uitgeblust!

Dat andren in de vreugde deelen,
 De vreugd van 't lachend jaarfaïsoen,
 Dat zy zig uit de Steden spoên
 En dartlen in hun lustprieelen:
 Ik wensch in 't *Eenzaam* nut te doen.

Myn dichtkunst vraakt, geen saamenleven,
 Waarin men, naar der byën aart,
 Een schat van wysheids honig gaart,
 Of tracht het Deugdspoor in te streeven,
 En 't aangenaam aan 't nutte paart.

Zy kiest alléén voor 't ydel woelen,
 Daar 't dartel oog in wellust weidt,
 't Gedrag der boozen ligt verleidt,
 Die weetenschap nog deugd bedoelen,
 De rustverwekkende EENZAAMHEID.

Vrien-

Vriendin van vree, Bron van genoeg
 Beminnares van kunst en deugd,
 Die in uw stilte met meer vreugd,
 Dan 't goud, waarom de vrekken zwoegen,
 Het edele vernuft verheugt.

Ge ontsluit de rykste heiltrezooren
 Voor *Godvrugt* en voor *Lettermin*,
 Gy lokt haar uit door 't eelst gewin,
 En leidt haar, daar haar niets kan stooren,
 Den Deugd-en-wysheids tempel in.

Gy biedt haar keur van Lekkernyën
 Naar yders smaak en weetlust aan:
 Hem die zigzelven, wel beraên,
 Der *Godgeleerdheid* poogt te wyën,
 Wyst ge op de onfeilbre Bybelblaên.

Daar hoort hy trouwe Boetgezanten,
 Profeeten yvren voor Gods eer,
 Apostlen de Evangelieleer
 By Jooden en by Heidnen planten,
 Tot roem van hunn' gezalfden Heer,

Dien *Wysbegeerte* kan behaagen,
 Die *Rechtsgeleerdheid* hooger acht,
 Of 't nut der *Artzeny* betracht
 Slyt by u vergenoegder dagen,
 Dan daar de Waereld speelt en lacht.

De wyze kan in u ontvouwen
 De ryke *schoonheên der Natuur*;
 In Water, Aarde, Lugt en Vuur
 En 't gansche Schepslen heir beschouwen,
 Het werk van 't eeuwig Albestuur.

Hy zal, schoon hier alléén gezeten,
 Nu klimmen boven Zon en Maan,
 De *Hemellichten gadeslaan*,
 Hun afstand en hun grootte meeten,
 Daar zy den kreits der Lugt beslaan.

Dan daalt hy weêr *in 't hart der Aarde*,
 Wanneer zyn nyvre geest betracht,
 Wat Berg of Myn heeft voortgebragt,
 Of Zee, Rivier of Afgrond baarde,
 En vindt 'er blyken van Gods magt.

In u doorloopt hy voorige Eeuwen,
 Daar hem *Historiekunde* leidt,
 Beschouwt den aart, en 't onderscheid
 Van Romers, Grieken en Hebreuwen,
 Hun Godsdienst, taal, en werkzaamheid.

Hy ziet de *Kerk* in de eerste gronden,
 Op waarheid en op deugd gesticht,
 Vervolgd, geweken van haar pligt,
 Aan 't Bischofelyk gezag verbonden,
 En weer hersteld in klaarer licht.

Zyn Leeslust kan by u ontdekken
 Al wat in 't *vreemdste* gewest geschiedt,
 Hy, blyft in zyn vertrek en ziet
 Den dappren *Rus* te velde trekken,
 Die zynen Vyand weerstand biedt.

Hy ziet in u met weenende Oogen,
 't Verwarde *Polen*, daar de haat
 Den Godsdienst drukt, 's Lands wet versmaadt,
 En ombrengt zonder mededogen,
 Al wat zyn woede tegenstaat.

Straks vindt hy zig daar 't rustloos *Zweden*
 Den langgewenschten Ryksdag houdt:
 Dan zeilt hy over 't schuimend zout,
 Tot hy de Staatsonéénigheden
 In 't magtig *Albion* beschouwt.

Nu heeft hy 't oog op de Oorlogsvelden
 Van 't rotzig *Korsika* gevest,
 En ziet in dit gedrukt gewest,
 Hoe *Paoli* de roem der Helden,
 Strydt voor het vry gemeenebest.

Gints ziet hy *Romes Kardinaalen*
 Met weidschen zwier 't Konklaaf betreên.
 Hy merkt hun noeste bezigheên,
 Maar blyft (wienze ook tot Paus bepaalen)
 In zyne Boekçel wel te vreên.

Dan kan hy by 't beschouwen leeren
 Van 's Waerelds wisselbaaren staat,
 Dat, waar hy ook het oog op slaat,
 Het eens tot stof zal wederkeeren,
 Daar alles met den tyd vergaat.

Maar

Maar zoekt hy, uit den drang gescheiden,
 Hier rust voor zyn ontrust gemoed:
 Dan tracht hy naar 't *bestendig* goed
 Zyn Ziel in 't *Eenzaam* op te leiden,
 En vindt den weg in Jezus bloed.

Hier leert hy kennen zyn gebreken,
 Onbloot zyn hart voor 's Levensheer,
 Belydt zyn misdaên, geeft God de eer,
 En valt, des Menschen Oog ontweken,
 Hier voor zyn troon in ootmoed neer.

Hier slyt hy de aangenaamste stonden,
 En, schoon de Waereld met hem spot,
 Hier juicht hy in de gunst van God,
 En smaakt in u, op zekre gronden,
 De voorproef van zyn Zalig lot.

Zo leeft hy in u vroeg en spade,
 En, 't zy het daglicht daalt of ryst,
 Hy leest, of zingt, of bidt, of pryst,
 Zyn' God de Bronwel van genade,
 Die hem steeds nieuwe gunst bewyst.

Zo kan hy in zyn Kamer flichten
 Een *Zoar*, daar hy 't kwaad ontvliedt,
 Een *Bethel*, daar hy de Almagt ziet,
 Een *Tempel* voor zyn Godsdienstpligten,
 Een *Zalem* daar hy rust geniet.

En als het hart der Aardschgezinden
 Met schrik aan dood en graf gedenkt,
 Wacht hy, door zorg nog vrees gekrenkt,
 Den tyd af, die hem zal ontbinden,
 En na den dood het leven schenkt.

Kan u nu, wakkere verftanden!
 Die schoon ge d'arbeid zelden ftaakt,
 En 't meest door nutte Koopzorg waakt,
 Nogtans, tot roem der vrye Landen,
 In 't vuur van Deugd en wysheid blaakt.

Kan Deugd en wysheid u bekooren:
 Smaakt dan (door 's Hemels gunst geleid)
 Als ge uit uw bezigheden fcheidt,
 En fluit uw drokke Koopkantooen,
 Het zoet der peinzende EENZAAMHEID.

D R O N K E N S C H A P .

Ende wacht uzelveu dat uwe harten niet t'eeniger tyd bezwaard en worden met Brassyerje en DRONKENSCHAP.

LUK. XXI. 34.

De DRONKENSCHAP, reeds vroeg verouderd van gelaat,
Toont hoe ze 't Lichaam krenkt, veroudert 's Menschen leden.
De stordige Armoë blykt uit haar berooid gewaad,
En daar de Panter ons verbeeldt haar lot en zeden,
(Een Dier dat, graag op wyn, wordt door den wyn verleid)
Vat zy den drinkkelk en ontdekt haar gulzigheid.

DRONKENSCHAP is eene Moeder van 't booze, eene Vyandinne van de Deugd; een' naarstigen Man-maakt zy traagen lui, een' maatigen maakt zy wellustig; zy kent de gerechtigheid niet, de voorzichtigheid bluft zy uit; want gelyk het water slydt tegen het vuur, zo slydt ook de onmaatige wyn tegen de Reden.

BAZILIUS.

Q q

Gy,

Gry, die verhit door druivenzap,
 In wulfsche vreugde tracht te deelen,
 Laat myn gezang u vry verveelen:
 Ik zing den aart der DRONKENSCHAP,
 Maar niet om uw gehoor te streelen.

Geen Wyn ontvonkt de Poëzy,
 Of schenkt haar zangen zwier en leven,
 Zy wordt door eedler geest gedreven;
 De DRONKENSCHAP baart Raazerny,
 Maar kan de kunst geen fieraad geeven.

Ik schets, Slaavin van vuilen lust,
 Ontsteekster van verboden driften,
 Misbruikster van Gods goede giften,
 Aartsvyandin der stille rust,
 Uw Beeltnis in myn zedefchriften.

Op dat uw Beeld een Spiegel strekk',
 En elk daarin uw snoode daaden,
 Uw woest gedruis, uw schand' en schaden,
 En pynigend berouw ontdek':
 Zo leer men eeuwig u versmaaden.

Wat

Wat leed is 't Menschlyk Geslacht
 Door u, ô DRONKENSCHAP! beschoren?
 Die, 't zy uit *Ledigheid*.geboren,
 Of door den *Wellust* voortgebragt,
 Nog 't dwaaze Menschdom kunt bekooren.

Het Volk dat zig aan u verbindt,
 Aan u, die niets dan ramp kunt geeven,
 Waagt, schoon in Eer of Magt verheven,
 Zyn Eer, en Magt, en hoog Bewind,
 Goed, Huis en Kroost, Ziel, Lyf en Leven.

Uw gift verblindt het eêl *verstand*,
 Verdooft het licht der zuivre *reden*,
 Kweekt duizend ongebondenheden,
 Verzwakt het allersterkste Land,
 En strekt een Pest der beste zeden.

Door uw betoverende kracht,
 Herschept ge *Menschen* zelfs in *Dieren*,
 Die, door geen wysheidstoom te stieren,
 Doldriftig, los en onbedacht,
 Hun edele Natuur ontfieren.

Hier schynt ge Wraakzugt, Toorn, en Haat,
 En Nyd, en ongegrond vermoeden
 In 't hart des Sterflings uit te broeden;
 Hy vloekt, en brult, en dreigt, en slaat,
 En schynt een *Leeuw* gelyk in 't woeden.

Daar kweekt ge vuile Dartelheid,
 En toont in woorden en in daaden
 U wulpsch, onkuisch en losberaaden,
 En hy, die door u wordt verleid,
 Zal als een *Zwyn* in 't flyk zig baaden.

Gints teelt ge Dwaasheid, en de Dwaas
 (Hy zy dan jong of grys van haren)
 Zal in zyn houding en gebaaren,
 In 't vreemd gelach en wild geraas
 Meer *Aap* dan Mensch straks evenaaren.

Ge *ontsluit het hart* voor groot en klein,
 Geheimen zult ge aan elk ontdekken,
 Schoon ze ook tot 's Naasten schade itrekken,
 Of voor uzelf verdrietlykheên,
 En onheil voor uw huis verwekken.

't *Be-*

't *Beroep*, door 't eeuwig Wysbeleid
 De zorg des Sterflings opgedraagen,
 Verzuimt hy, wyl hy gansche dagen.
 In zwelgery en ledigheid
 Verspilt, als gy hem kunt behaagen.

Nooit zal hy 't langgespaard *gewin*
 Door moeite, vlyt of kunst vermeereren,
 Maar 't in baldaadigheid verteeren,
 Terwyl zyn *Kroost* en *Huisgezin*
 Het nodig voedsel zal ontbeeren.

Zo volgt hem de *Armoê*, schoon zyn disch
 In keur van wynen uit moet steeken;
 Licht, als de goedren hem ontbreeken,
 Zal hy nog, in bekommernis,
 Om mindren drank by andren sineeken.

Gy krenkt het *Lichaam* daar ge in woedt,
 Ontstelt het brein door sterke dampen,
 Baart Koorts, verzwakking, Jigt en Krampen,
 Ontsteekt de Gal, verhit het bloed,
 Verwekt Beroerte en andre rampen.

Gezondheid kwynt, de *kracht* vergaat,
 En Hem, die door u wordt gedreven,
 Zien we in den bloeityd van zyn leven,
 Verblind en doof voor vriendenraad,
 Door uw geweld vaak fchielyk sneeven.

't Gemoed, door u in vuur gezet,
 Blyft, fnoode DRONKENSCHAP! verfteeken
 Van *beilig vuur*, om God te smeeken,
 't Is niet in ftaat om door 't Gebed
 Met de Oppermajesteit te fpreken.

Gy weigert de altoosblyde Deugd
 De fchoone *Maatigheid* te hooren,
 Gy ftopt voor *Lydzaamheid* uwe Ooren,
 De *Godvrugt* heeft u nooit verheugd,
 De *Kuifchheid* kan u niet bekooren.

Geen *fchaamte* kent ge, want zy vliedt,
 Voor u, terwyl gy uitgelaaten
 Rinkinkt langs openbaare ftraaten,
Voorzichtigheid bemint ge niet
 En fchynt een *goeden Naam* te haaten.

Zo kunt ge ô Pest van Orde en Tugt!
 Geen nut voor Kerk of Staat betrachten,
 Zo sloopst ge Ziels en Lichaams krachten,
 En, daar het *Schepzel* om u *zugt*,
 Hebt gy des Scheppers toorn te wachten.

Gedenk aan Hem, wiens ydel hart
 In drank en spyze zig vermaakte,
 Maar die, wanneer het wraakvuur blaakte,
 Vergeefs, tot lesfching van zyn smart,
 Naar *éenen druppel waters* haakte.

Wat hebt ge ô fnoode! al uitgericht!
 Heeft *Noach*, 's Waerelds vloed ontkomen,
 Door u geen vloed van leed vernomen,
 Toen *Cham*, vervreemd van Kinderpligt,
 De Naaktheid hoonde van dien vroomen?

In *Lot*, uit Zodoms gloed gered,
 Doet ge een' onzuivren gloed ontbranden,
 Daar hy (ô onuitwischbre schanden!)
 Door u bezielde, op 't eerloos bed
 Onteert zyn beide Huwlykspanden.

Vlied

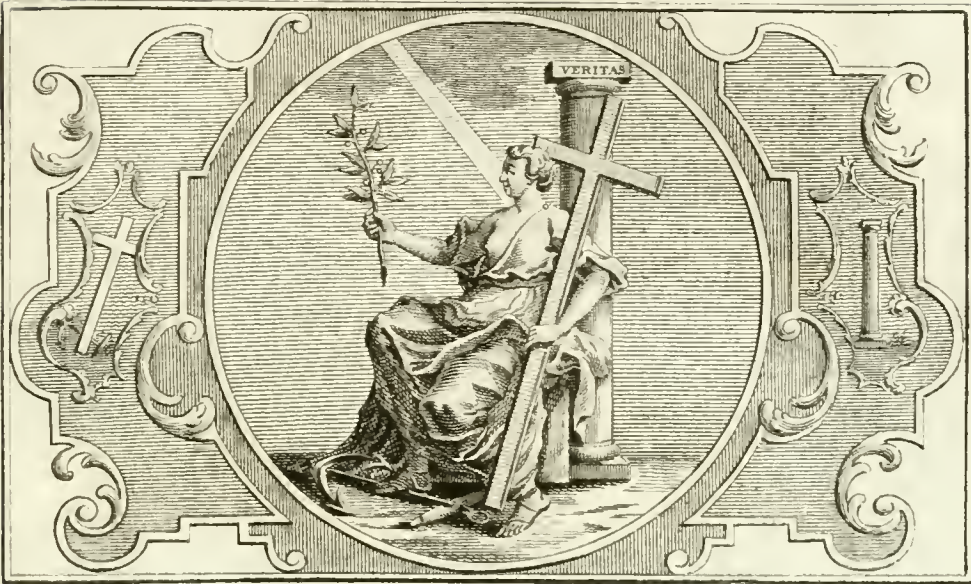
Vlied Sterfling, vlied de DRONKENSCHAP!
 Dat nooit door haar uw Ziel met Zonden,
 Uw huis met Armoê, 't Lyf met wonden,
 Uw Mond met vuil en Zot geklap,
 Befmet worde en uwe eer geschonden.

Nooit worde *Batoos edel Zaad*
 (Geen ketens meer gewoon te draagen)
 Door haar in Slaaverny geslaagen,
 In Slaaverny, die zynen Staat
 Meer dan 't *Asturisch* juk zou plaagen.

In Slaaverny, die Ziel en Lyf,
 Maakt dienstbaar aan de vuilste togten;
 Een volk zo roemryk vrygevogten
 Betoom den wellust, en verdryf
 Die Hydra en haar vloekgedrochten.

Zo moer de *Maatigheid* zyn hoofd
 En Huis met heil en eerlouwrieren,
 Als zyn doorluchte Vadren, fieren,
 Zo schyn' door smart nog smaad verdoofd,
 De Voorspoedszon der Batavieren!

GERUSTHEID DES GEMOEDS.

Ende 't werk der Gerechtigheid zal vrede zyn: ende de werkinge der Gerechtigheid, zal zyn gerustigheid en zekerheid tot in eeuwigheid.

JES. XXXII. 17.

*De Vrouw door 't Licht bestraald, gedost in 't zuiver wit
Die leunende aan de Zuil der Waarheid, nederzit,
Die door d' Olyftak en het Kruis ons doet beschouwen,
Dat zy door lust en last treedt met gelyken voet,
En door het Anker toont haar welgegrond vertrouwen,
Verbeeldt in haar gedrag GERUSTHEID VAN GEMOED.*

*De vrede Gods is een Paradys, een vaste vergenoeginge des Geestes, het
hoofd van de Deugden, de betemmer der Hartstogten, het Koningryke
Gods in de Ziel. Gelukzalig en heilig is de Mensch, die 'er bezitter af
is.*

Du MOULIN.

R r

Roem

*R*oem Rykdom, Weelde en hooge Staaten:
 Die Trits van aardfche zaligheên,
 Bekoor hun vry, die zig alleen
 Op goedren van den tyd verlaaten:
 Kies Waereld, door den fchyn verleid,
 Wat Oog, en Vleefch, en Grootfheid vleit:
 De hoogfte Staat, waar toe ooit Sterfing is geftegen,
 De reinfte Vreugde, die berouw nog kwelling voedt,
 De grootfte fchat, waarby geen Ofirs goud kan weegen,
 Is een GERUST GEMOED.

De Menfch, met zynen *God bevredigd*,
 Met God, die naar Oprechtheid ziet,
 En duldt den fnooden Huichlaar niet,
 Met God, die fchoon door hem beledigd,
 Zig op zyn smeeken nog ontfermt,
 Hem redt, en zegent, en befchermt,
 En fchenkt op Goëls dood hem 't onverganklyk leven,
 Wiens Geest hem troost en leidt, door 's Waerelds Kedar heen:
 De Menfch tot zulk een heil, het zaligst heil, verheven,
 Bezit die RUST alleen.

Hy,

Hy, hy alleen leeft *wel te vreden*,
 Hy juicht, wanneer de Waereld zugt,
 Is ryk, schoon aardfche Rykdom vlugt,
 Zyn glorie klimt in regenheden.
 Beschouwt hy 's Hoogften Albestuur
 In al de Schepflen, daar *Natuur*
 GodsWysheid, Goedheid, Magt vermeldt met duizend monden,
 Of let hy op den *Weg des heils*, zyn vreugde en lust,
 Zo als die door 't *Geloof* in Jezus wordt gevonden,
 't Bevordert zyne rust.

Wanneer hy zyn bespiegelingen
 Van de Aarde naar den *Hemel* richt,
 En ziet de Zon, 't alkoestrend Licht,
 De Maan en alle Starrekringen,
 Haar afstand, veelheid, grootte en nut,
 De Magt, die dit gevaarte flut,
 En voor zyn ondergang ruim vyftig eeuwen hoedde:
 Dan zegt hy: dit is 't Werk, het Werk van mynen God,
 „ Zo groot is de Almagt, die my fchiep en kleepte en voedde;
 „ Hoe zalig is myn lot!

En als de schorre *Donders* klaatren,
 De *Bliksem* door de Wolken barst,
 De *Wolken*, op elkaâr geparst,
 Een' ganschén vloed, een Zee van *Watren*
 Neerstorten, met een sterk geweld,
 Van *Storm* en *Hagel* vergezeld,
 Dan schrikt de Waereld: maar hy, van haar afgezonderd,
 vertroost zig in zyn heil, en juicht in 't vroom gemoed:
 „ Vrees niet myn Ziel! de God, die in den Hemel dondert,
 „ Is God die u behoedt!

Boom, *bloem*, en *gras* en *kruid* en *koren*,
 Wat tuin of weide of akker baart,
 't Gedierte, dat de *lugt* of *aard*
 Of *Zee* ter wooning is beschooren,
 En al wat Hy, die eeuwig leeft,
 Het Leven, kracht en voedzel geeft,
 Verbindt hem om, geraakt door 's Hemels gunstbewyzen,
 'Te erkennen, dat die God die de *Aarde vrugten* schenkt,
 Het jaar met goedheid kroont, en 't *Lee* verzorgt van spyzen,
 Aan hem ook gunstig denkt.

„ Zou

„ Zou God, die Lichaam, Licht en Leven,
 „ Gezondheid, dekzel, tydlyk goed
 „ En, daar het aarsch voor zwigten moet,
 „ Eene eedle Ziel my heeft gegeven,
 „ Een Straal van 't ongeschapen Licht,
 „ Zou God, aan wien ik ben verplicht
 „ Al wat ik thans bezit, of immer heb bezeten,
 „ Die my voor onheil hoedde en ondersteunde in finart,
 „ Zou dan die Schepper en Behouder my vergeeten?
 „ Neen! roept zyn juichend hart.

Maar slaat hy 't groote *Zoenwerk* gade,
 Dat voor het Menschelyk geslacht
 Door 's Heilands Kruisdood wierd volbragt,
 Waarin een Troostbron van genade
 Voor troosteloozen wordt ontdekt,
 En is hy, die zig vond bevlekt
 Door Zonde en schuld, niet in de Krachtelooze plasfen
 Door Levis hand geplengd, in Stier-of-bokkenbloed,
 Maar in de heilfontein van Jezus rein gewasfen?
 Dat geeft meer ruimte en moed!

Heeft Goël hem, die was verloren,
 Gekend, geroepen en gezogt,
 Verlost en door zyn Bloed gekogt,
 En door zyn' Geest op nieuw geboren,
 Beschermt en leidt hy door zyn hand
 Hem naar het juichend Vaderland,
 Dan kan hy alles van zyn liefde en magt verbeiden,
 Schoon de Aard dan beefde, schoon de Hemel nederviel,
 Nog Aarde of Hemel zal hem ooit van Jezus scheiden,
 Dat 's RUST! dat troost de Ziel!

Dat doet hem 't pad *vernoegd* betreedén,
 Het pad voor zynen voet bepaald,
 Schoon ook de Zon van voorfpoed daalt,
 En hy gedrukt word en bestreden:
 Schoon in een dorre Zandwoestyn,
 Hem wind en weer nadeelig zyn:
 De RUST, die 't vroom gemoed geniet, kan hem verkwikken,
 Die baart hem blydschap als 'er buiten droefheid is,
 En brengt door wondre kracht, in angstige oogenblikken,
 Het Licht uit duisternis.

Hy

Hy mag vry *sobre spyzen* eeten,
 De *Py* dekk' zyn vermoeide leên,
 Zyn hoofd ruste op een harden *steen*,
 Het rein het zilverblank geweten
 Voedt hem met *spys* van meer waardy
 Dan 's Waerelds kostbre Lekkerny,
 Siert hem met eedler *Kleed* dan 't purper van de Grooten,
 Het Kleed der Onschuld en 't gewaad der heiligheid,
 Schenkt hem een *rust*, die nooit de Waereld heeft genoten,
 Op 't bed van dons gespreid.

Laat *Lastring* op zyn Godvrugt sinaaden,
 Zyn Ziel, het veinzen onbewust,
 Wordt niet gekrenkt in haare rust,
 Maar toont in woorden en in daaden,
 Dat zy de Oprechtheid hulde biedt.
 „ Gy (zegt hy) Gy die alles ziet!
 „ Die 't hart beproeft en kent van verre myn gedachten;
 „ Gy weet Alziende! dat ik u in waarheid dien,
 „ Wat schaadt het? laat my dan de Lasteraar verachten,
 „ Gy zult myn Onschuld zien.

Geen

Geen *Hartstogtstorm* ontroert zyn zinnen,
 Geen *Afgunst* knaagt hem, daar hy *Haat*,
Toorn, *Wraak* en schand'lyke *Eigenbaat*
 Door 's Hoogsten hulp leerde overwinnen;
 Geen *Wulpschheid* heeft zyn hart bekoord,
 Geen wind van *Hoogmoed* dryft hem voort,
 Geen wrange *Droefheid* zal hem hoopeloos doen klaagen,
 Nooit spat zyn *Blydschap* uit, al streelt hem de overvloed,
 Hy blyft dezelfde, en houdt, in droeve en blyde dagen,
 Een effenbaar gemoed.

ô Parel van onschatbre waarde!
 ô Schoonst Kleinood der blanke Deugd!
 ô Bron van Heil! wat baart ge een vreugd,
 Een waare Hemelvreugd op aarde!
 Hoe heilryk, Neêrland! waar uw Staat,
 Zo overal uw onderzaat
 By de eedle Vryheid, ook de Reinheid van 't geweten,
 By zoveel schatten, ook die onwaardeerbare schat,
 En by de Rust des Lands, zolang met nut bezeten,
 Die *Ziele rust* bezat!

W A N H O O P.

— De Droefheid der Waereld werkt de Dood.

2 CORINTH: VII. 10.

Schrik voor dit Beeld! het is de WANHOOP, uit wier *wezen*
De woede, en uit wier *Kleed* de Droefheid is te leezen:

De *Lykkipres* vertoont haare onherstelbre smart

En hoopeloozen Staat, de *pook* doorboort het hart.

Zy valt, en by haar ligt een *pasfer*, die, *gebroken*,

Ons leert, dat zy van rede en Oordeel is verstoken.

Grootcr Zonde kan 'er niet zyn dan de Wanhoop, want die *wraakt Gods*
Algenoezaamheid en verwerpt zyne heilbelofte — waarom zoudt gy
sterven? *Waarom* verloren gaan? *Bekeert u tot den Leevenden God.* —
Zeg niet, het is te laat — een recht berouw komt nooit te laat.

GARGON.

S s

Hoe

*H*oe zal myn Zedepoëzy
 Rampzalig voorwerp! u betrachten?
 Uw beeld ontroert myn dichtgedachten,
 Wie, wie vertoont een Schildery,
 Een Schildery van zoveel naarheid?
 Stiert gy Voorzichtigheid en Waarheid!
 Stiert gy myn kunst, op dat haar pen de WANHOOP schets',
 En maal' met juiste verf haar wreede folteringën,
 Bewaart haar echter, dat zy nooit de Aartsgoedheid kwets',
 Maar haar ter eer' mag zingen.

Wie zien we in een' verwarden staat,
 Gints in het aaklyk eenzaam waaren?
 Wat onheil mag haar Ziel bezwaaren?
 De ontfeltnis straalt uit haar gelaat,
 Zy wordt door doodschen schrik gedreven,
 Zy zweet, terwyl haar leden beeven,
 Zy gaat, maar waar ze gaat, de wroeging volgt haar schreên,
 Het hair ryst haar te berg', wat loost ze bange zugten!
 Nu slaat ze 't Oog naar de Aard', dan naar den Hemel heen,
 En poogt voor elk te vlugten.

't Is

't Is WANHOOP, 't is 't onzalig Kroost
 Der Zonde, uit d' afgrond voortgesproten,
 Zy, die den Hemel vindt gesloten,
 Ontbeert op Aarde rust en troost.
 Gepynigd door 't benaauwd geweten,
 Dat God en Godsdienst heeft vergeeten,
 Vloekt ze op haarzelve, en schrikt voor't ritslen van de blaên:
 Zy waant, te groot te veel is 't kwaad door haar bedreven,
 Dan dat de Godheid ooit, met haaren druk begaan,
 Haar misdaad zou vergeeven.

Nu zoektze naar een duister dal,
 Daar haar geen Sterfing kan bespieden,
 Zy wenfcht de Waereld uit te vlieden,
 Of dat 'er rots of heuvel vall'
 En haar bedekk' voor 't Alvermogen,
 Zy wringt de handen, en haare oogen (stond,
 Staan wild, — daar spreekte, ach! dat, in deez' benaauwden
 De Godverächters tog haar jammerklagen hoorden!
 Zy weent, en flaakt in 't einde uit haar' bestorven mond
 Dees schrikkelyke woorden:

„ Waar vlugt ge heen rampzalig hart?
 „ Waar vindt ge rust in 't rustloos dwaalen?
 „ Waar zal ik ruimer adem haalen?
 „ Wat land, wat oord verligt myn smart?
 „ Waar is 'er veld, waar woestenyen,
 „ Die my voor 's Hemels toorn bevryen?
 „ Wat berg verbergt my in dit vreeslyk oogenblik?
 „ Maar ach! gebergt, woestyn, nog veld, nog oord, nog landen
 „ Bedekken my voor God, voor God, voor wien ik schrik,
 „ En voor zyne Almagts handen.

„ 'k Zie boven my de Majesteit,
 „ Wier deugden door my zyn geschonden,
 „ Gereed ter straffe myner Zonden:
 „ 'k Vind onder my een' Poel bereid,
 „ Waarin onheilige Aardschgezinden
 „ De Wraak der Godheid ondervinden:
 „ En in my leeft een Worm die onophoudlyk knaagt:
 „ 'k Zie achter my den tyd verspild in ydelheden,
 „ En voor my 's Hoogsten wet, die my ter vierfchaar daagt,
 „ En schandlyk is vertreeden.

„ Zou.

„ Zou God, die door my is beſtreên,
 „ Zou God, dien ik, van deugd verbasterd,
 „ Ontkend, ontëerd heb en gelasterd,
 „ My nog genadig zyn? ô neen!
 „ ô Neen! het heiluur is verloopen,
 „ Ik zou vergeefs op redding hoopen
 „ Van Hem, dien 'k nooit met ernst om heil of redding bad:
 „ Ik zou vergeefs van Hem gunst, hulp of zegen wachten,
 „ Daar ik zyn gunst verſtiet, zyn hulp te ligt vergat,
 „ Zyn Zegen dorst verachten.

„ Het leven wierd my aangeboôn,
 „ En ik heb zelf den dood verkoren,
 „ Ik gâ door eigen ſchuld verloren,
 „ Dewyl ik 't Zoenbloed van Gods Zoon,
 „ Voor Zondaars aan het Kruis vergoten,
 „ Verſmaad heb, en myn heil verſtooten;
 „ Ja! Hem door myn gedrag op nieuw aan 't Kruis gehegt.
 „ Daar wordt geen offer, geen verzoening meer gevonden,
 „ Het vonnis is geveld en 't leven my ontzegt;
 „ ô Bittre vrugt der Zonden!

„ Ach! had' ik nooit naar 't kwaad gehoord,
 „ Of waar ik in myn vroegste dagen,
 „ Eer my zyn schynfchoon kon behaagen,
 „ Vertrapt of in myn bloed gesmoord!
 „ Waarom mogt de Almagt zo veel jaaren
 „ Een' Godvergeeten Schepsel spaaren?
 „ ô Redeloos gediert'! 'k beny uw beter lot,
 „ Gy sterft, maar hebt, wanneer ge sterft, geen straf te dugten,
 „ Gy vreest geen eeuwigheid, en geen vertoornde God
 „ Laat u dan hooploos zugten.

„ Dat Leeuw of Beer myn vleesch verniel',
 „ Geen Aarde dekk' myn dorre beenen,
 „ Dat Maag nog Vrienden my beweenen,
 „ Geen Mensch my noem', indien myn Ziel
 „ Slechts tot haar niet kon wederkeeren,
 „ En eeuwig al 't gevoel ontbeeren.
 „ Maar neen! onsterfelyk leeft ze in d' allernaarsten staat,
 „ Die de allernaarste zal na duizend eeuwen blyven,
 „ Zolang de Godheid leeft, en heerscht, en straft en haat
 Gevloekte wanbedryven.

„ ô Eeu-

ô Naar Tafreel! rampzaalge Dood!
 Begin van 't nimmereindend lyden!
 Leer Sterfling, leer de Zonde myden,
 Zy voedt dit Monfter in haar fchoot:
 Maar drukt u 't overtuigd gewisfe?
 Vlied naar geen naare wildernisfe;
 Neen! val in nedrigheid uw' Rechter ftraks te voet,
 Beween uw Zonde, oprecht berouw komt nooit te fpade,
 God is barmhartig, en hy fchenkt in Jezus bloed;
 Genade voor genade.

Laat Neêrland! daar 't benaauwde hart
 De Bron van troost wordt aangewezen,
 De Heilarts die het kan geneezen,
 De Balzem tegen Zielefinart,
 Laat nooit de WANHOOP u vervoeren,
 Geen Judas vreeze uw' geest ontroeren,
 Mistrouw met Kaïn nooit Gods wysheid, goedheid, magt,
 Hy redde uw' veegen Staat, fchier zonder hoop van leven,
 Hy, die uw Vādren hielp, zal u, als ge op Hem wacht,
 Ook nimmermeer begeeven.

VERDRAAGZAAMHEID.

Wandelt waardiglyk de roeping, met welke gy geroepen zyt: met alle ootmoedigheid en zagtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdraagende malkanderen in liefde.

EFES. IV. 1, 2.

*De Weide, door het licht der voorspoed mild bestraald,
Geschikt om Beesten van verscheiden' soort te voeden,
Bewaakt door 's Herders trouw die, daar de Wolven woeden,*

*Dat Roofgediert verdryft, zyn woest geweld bepaalt,
En door d' Olyf verbeeldt een vreêryk zaamenwoonen,
Zal ons het voordeel der VERDRAAGZAAMHEID vertoonen.*

De dwaalingen van anderen in zaaken die den Godsdienst aangaan, beweegen de zachte en bescheidene gemoederen tot mededogendheid, en niet tot baat en versmaadinge. — Al wie om 't Geloove te behouden een bres maakt in de Liefde, doet zoveel of hy 't gewelf van een Kerk afbrak, om de muuren te vermaaken.

DU MOULIN.

T t

De

*D*e Aloudheid roeme op Orfeus luit,
 Die 't woen der Dieren heeft gestuit,
 En hunne wreedheid kon bedwingen:
 Is 't zeker, dat de Poëzy
 Het woest geweld de Dwinglandy
 Kan teuglen, door een kunstig zingen?
 Stier eedle kunst, stier dan myn veêr!
 Zo temt mischien myn zang het woên der Kerktirannen:
 Nu 'k in myn dichtvermaak, VERDRAAGZAAMHEID ter eer
 De snaaren poog te spannen.

Gy, die, voor 't licht der Rede blind,
 Het vry gemoed aan kluisters bindt,
 En u doldriftig durft vermeeten
 Een werk, dat God voor zig behoudt,
 En nooit een Sterfling heeft vertrouwd,
 Het heerschen over 's Volks geweten:
 Dees Telg uit *Liefde* en *Recht* geteeld
 VERDRAAGZAAMHEID, Sieraad der zuivre Kristenzeden,
 Toont, dat de Aartsgoedheid u een zagter weg beveelt,
 Om Zielen te overreden.

Stand-

Standvaste Zuil van Kerk en Staat,
 Der onderdrukten Toeverlaat,
 Verachtster van geweld te pleegen,
 VERDRAAGZAAMHEID! die, zagt van aart,
 Nooit andren met een' last bezwaart,
 Waartoe ge uzelf niet vindt genegen:
 De *Vryheid*, die gy dierbaar acht,
 Die u de Schepper schonk en strekt uw lust van 't leven,
 Gunt ge ook uw' Naasten, daar aan Hem die zelfde Magt
 Dit kleinood heeft gegeven.

Gy *kent uw zwakheên*, en gy weet
 Hoe ligt de mensch op 't dwaalspoor treedt
 En doolt van 't juiste pad geweken,
 En, daar het u het meest behaagt,
 Als elk u in uw zwakheên draagt,
 Draagt ge andren graag en hun gebreken.
 Gy, schoon u ook hun dwaaling smart,
 En schoon gy hen bedoord tracht daarvan te overtuigen,
 Gy wraakt geweld, vermits de Schepper van het Hart
 Het Hart alleen kan buigen.

De *Godsdienst*, dien gy mint en eert,
 Die ons den weg des Levens leert
 En voorschryft de allerreinste pligten,
 Wierd nooit geschraagd door Dwinglandy:
 Maar eischt dat elk, gewillig, vry,
 En zonder dwang dien zal verrichten.
 God wil het hart, niet slechts den mond,
 't Geweld mag ligt door pyn een woord ten halze uittrekken,
 Gy zult, terwyl ge uw leer op overtuiging grondt,
 Een eedler dienst verwekken.

Nooit wierd door dwang van vuur en zwaard
De Leer der waarheid ons verklaard;
 Hoe kon ze dan 't gemoed bekooren?
 Maar gy, Vriendin van vrede en rust!
 Gy geeft ons vryheid, ryd en lust
 Om 't schoon der Waarheid naar te spooren.
 Gy weegt elks woord met ryp beleid,
 't Zyn Dwaazen (zegt ge) die hun huis op zandgrond bouwden;
 Gy tracht, daar ge alles proeft en toetst en onderscheidt,
 Het goede vast te houden.

De.

De *Onkunde* wordt door u verlicht,
 En 't *Bygeloof* verdwynt of zwigt,
 Daar ge elk leert zien uit eigen oogen.
 De Dwinglandy heeft, daar ze woedt,
 Die snoode Monsters opgevoed,
 En aangekweekt door haar vermogen.
 Zy laat den Mensch in duisternis,
 Of dwingt hem driftig tot een' dienst, langs wreede wegen,
 Wiens waarheid, daar ze zelf niet van verzekerd is,
 Betoogd wordt door den Degen.

Gy gaat met beter Krygsgeweer
 ô Kruisheldin! voor Jezus eer,
 Met *geestlyk wapentuig*, ten stryde:
 Dewyl Gods heil uw helm verstrekt,
 't Geloof u als een schild bedekt,
 En 't Zwaard des woords pronkt aan uw zyde.
 't Gebed voor Haatren uitgestort,
 Geduld en Nedrigheid, die andren ligt verdraagen,
 Zyn Wapens die gy voert, en door die Wapens wordt
 De Vyand eerst verlaagen.

De *Koning*, dien gy hulde biedt,
 Vervolgt den Afgedwaalden niet
 Of drukt hem met geen harde boeïen.
 De *Liefde* prykt in zyn banier,
 Wyl in zyn heilig Ryksbeftier
 De Vrede en Waarheid zaamenbloeien.
 Gy flaat uw Meesters voetspoor in,
 De *Liefde*, die ook strekt ter Leidsvrouw uwer daaden
 Is goedertieren, is lankmoedig, zagt van zin
 En zoekt geen mensch te fchaaden.

Het allerwigtigst *Zielbelang*
 Noopt fterker dan Gewetensdwang,
 Om zulk een' Godsdienst aan te kleeven,
 Waar van men met vertrouwen denkt
 Dat God daarin een middel fchenkt,
 Om eeuwig in zyn gunst te leeven.
 De Tiranny dring met geweld
 Op haar befluiten aan! zy zal haar oogmerk misfen,
 En 't ééns bepaald begryp, hoe zeer ze 't Lichaamkwelt,
 Nooit uit de Zielen wifchen.

Dan

Dan baart ze niets dan Huichlaary,
 Bedrog en vuile Spotterny,
 Dan doetze ons slechts door all' haar krachten
 Een Leer belyden met den mond,
 Waaraan het hart zig nooit verbond,
 En die men heimlyk blyft verachten.
 Zo baant ze 't spoor voor d' Ongodist,
 En voert den Sterfling tot een ongodsdienstig leven,
 Of zal ligt oorzaak tot verwarring, haat en twist
 En doodlyk oproer geeven.

Zo brengtze alom verwoesting, moord
 En meerder ramp en onrust voort
 Dan zy die slechts eenvoudig dwaalen:
 Maar gy schenkt heil aan Kerk en Staat,
 VERDRAAGZAAMHEID gy hoedt en laat
 Verdrukten ruimer adem haalen.
 Schoon ge ook aan hem die God veracht,
 Zyn heilig woord verwerpt, of oproer durft verwekken,
 Den vryen Staat ontrust en hoont 's Lands Oppermagt,
 Nooit zult ter Schuilplaats strekken.

Ge-

Gezegend zyt ge ô Leeuwendaal!
 Dat niemand dwingt met vuur en staal
 Om eenen Godsdienst aan te hangen,
 Maar dat, meedoogend, zelfs al vroeg
 Vervolgden gunstig gade sloeg,
 En hebt met open arm ontfangen.
 Zo deedt ge nog toen Lodewyk
 De Wet, den Hugenoot tot veiligheid gegeven,
 Verbrak in euvlen moede, en uit zyn magtig Ryk
 De Onroomschen heeft verdreven.

Bescherm nog lang, ô heilryk Land!
 De zuivere Onschuld als ze band
 En yzren Kettens moet ontvlugten!
 Laat, daar ge 't juk der Dwinglandy
 Verbrakt, in uwe Heerschappy
 Gewetensdwang geen Mensch doen zugten:
 Zo moet ge en uw rechtaartig Kroost
 Tot's Waerelds laatsten dag nooit voor een' Dwingland bukken,
 't Weldaadig Neêrland, der verdrukten hulp en troost,
 Geen nyd of onspoed drukken.

VERVOLGING.

Wee u gy Verwoester, die gy niet verwoest en zyt, en gy die trouwlooslyk handelt, daar men niet trouwlooslyk tegen u gehandeld en heeft: als gy het verwoesten zult volbragt hebben, zult gy verwoest worden; als gy het trouwlooslyk handelen zult voleind hebben, zal men trouwlooslyk tegen u bandelen.

Jes. XXXIII. I.

*De Vrouw in 't rood, wier hand een pook draagt, dorst naar bloed
Zy houdt een Keten, om het vry gemoed te boeien,
Poogt magtlooze Onschuld, die ze nazet, uit te roeien,*

*Toont door haar vleugelen, haar drift en snellen spoed,
En schetst, daar 't oog van verre ontdekt haar folteringen,
VERVOLGING af, die Ziel en Lichaam zoekt te dwingen.*

*Een Aartstiran mag de Kerk zugten en traanen uirpersen, maar 't zyn
niet anders dan dampen en uitwazemingen, die ten Hemel gestegen, al-
daar in blikzemen en donders veranderen, om hem te verbryzelen.*

J. BRANDT.

Onschuldig Volk! door Aartstirannen
 Verdrukt, gekluisterd of verbannen,
 Wier wreedheid u op 't Moordtooneel.
 Bereidt de zwaarste folteringen,
 'k Zal van uw vyands woede zingen.
 En offer u dit Treurtafreel.
 Mogt nu myn zang uw druk verlichten!
 Nog meer! mogt nu myn kunst, door Godlyk licht bestraald,
 Beteuglen 't woest geweld! 'k had in myn zededichten.
 Nooit eedler prys behaald.

Wie heeft, uit d'afgrond losgebroken,
 Uw hart in helschen gloed ontstoken?
 Door welk een heerschend onbescheid,
 Misbruikt ge, voor 's Aartsrechters oogen,
 Het aan u toevertrouwd vermogen,
Vervolgers der Onnozelheid?
 Wat recht heeft u die magt gégeeven?
 Op welk een wet steunt uw onredelyk bestaan?
 Maar gy, door Bloeddorst, Goud-of-Heerschezugt voortgedreven,
 Ziet recht nog wetten aan.

Uw.

Uw hand durft zelfs zig onderwinden

't *Geweten* aan uw wet te binden,

Gy eifcht geen Lichaams dienst alléén,

Maar poogt, daar elk de Godsdienstpligten

Moet naar uw streng bevel verrichten,

Ook *Ketens voor de Ziel* te smeên.

Zo wilt ge ook over 't Hart gebieden,

Een voorrecht, nooit vergunt aan 's Menschen Heerſchappy.

Gy dwingt door vuur en ſtaal te veinzen of te vlieden

Voor uwe Dwinglandy.

Kan dan uw oog in 't harte dringen!

Uw magt den geest des Menschen dwingen?

Verlicht uw wysheid zyn verſtand?

Kan ook uw wil zyn wil bepaalen,

En roept gy hem te rug van 't dwaalen,

Wanneer ge uw wreede Vierschaar ſpant?

Of vindt ge u hier te zwak van krachten,

En weet ge niet of 't hart uw wetten eert of ſchend?

Hoe dwaaslyk poogt ge dan te dwingen de gedachten,

Die gy nog vormt nog kent!

Vervolg, bedreig, smeed yzren banden,
 Laat vry de Martelvuuren branden
 En dood het Lichaam door geweld,
 Uw wreedheid zal *de Ziel niet krenken*,
 Uw straf doet haar niet anders denken,
 Hier wordt uw woede een perk gesteld.
 Op pynbank, houtmyt, moordtooneelen,
 Of waar het Sterflyk deel uw strengste foltring lydt,
 Wraakt nog de vrye Ziel uw harde bloedbevelen,
 Tot 's Levens laatsten tyd.

ô Wreedartaars! heeft de God der Goden
 U zulk een wreed bedryf geboden,
 Toen hy u tot die hoogheid bragt?
 Moet gy als *Herdery* 't Volk bestieren?
 Of moet gy 't zelf als *wreede dieren*
 Verscheuren, door uw grootre magt?
 Verdiende ge ooit den naam van *Vadren*?
 Neen! uwe ontmenfchtheid maakt u zulk een' naam onwaard.
 De Kudde, die uw ftaf zorgvuldig moest vergad'ren,
 Verftrooit ge, woest van aart.

Kan u *Gods liefderyk regeeren*
 Geen eedler Volksbestiering leeren,
 Die d' afgedwaalden Onderdaan,
 Wil draagen, spyzen, kleeden, hoeden,
 Nooit tegen Weereloozen woeden,
 Maar hen meêlydend gadeslaan?
 Sloeg God, daar Vorst en Slaaf door leeven,
 Den Mensch, op yder feil, door 't wraakzwaard van zyn hand:
 Hoe schielyk zag men Vorst en Volk elendig sneeven!
 En wee den Dwingeland!

Dwingt gy het hart der Onderdaanen
 Naar uwen eisch, door bloed en traanen?
Een Ander die uw wreedheid ziet,
Tracht u mischien, met meerdere krachten,
Te dwingen, dat gy uw gedachten
 Schikt naar de Wet die hy gebiedt.
 Het recht, waarmêe ge uw' dwang wilt schraagen,
 Is 't recht waarop hy steunt, hy is een Mensch als gy,
 Zyn magt is meer dan de uw'. Wat Zee van bloed en plaagen
 Vloeit dan uit Dwinglandy?

Zo geeft ge aan *elk het Zwaard in handen*,
 En wapent landen tegen landen,
 Volk tegen Volk, Stad tegen Stad,
 Daar de een den andren zal verpligten
 Den Godsdienst naar zyn keur te richten,
 En yder zig met bloed bekladt.
 Zo blust ge 't licht van waare blyheid,
 Zo maakt ge ons aarde tot een *builende woestyn*,
 Vol van Gedrochten, daar de Liefde, Vrede en Vryheid
 Alom gebannen zyn.

Hem, die zigzelf, naar uw bepaaling,
 Door een gevaarelyke dwaaling,
 Bereidt een eindelooze straf,
Bezwaart ge nog door uw vermogen,
En jnydt, vervreemd van mededogen,
Hem alle hoop van redding af.
 Kunt gy hem door geen rede winnen,
 En zult ge zyn verderf verhaasten door zyn' dood?
 Zo toont ge u, daar gy hem moest als uzelf' beminnen,
 Van Menschlykheid ontbloot.

Dan

Ge ontvolkt en plaagt uw eigen Staaten,

Dewyl de Braafsten die verlaaten,

Vervolging drukt de welvaard neer,

Doet Koopmanschap en Landbouw zugten,

De Kunst- en- Weetenſchappen vlugten,

Elk vreest haar doodlyk moordgeweer:

ô Vorsten! door dien geest gedreven,

Gy hoedt niet, maar vernielt het menſchelyk geſlacht;

En zult eens rekenſchap aan 's Waerelds Rechter geeven,

Van uw misbruikte magt.

Al poogt gy *Zion* te onderdrukken,

Nooit zal uw booze wensh gelukken,

Zyn Konings hand is u te ſterk,

En gy zult vrugtloos u vermoeien

Aartsdwingland! om het uit te roeien,

Het Martelbloed is 't Zaad der Kerk'.

Roep vry: *de Kristnen voor de Leeuwen!*

Benaauw dit heilig Volk door Kruis, en Vuur, en Zwaard,

God heeft het, onder 't woên van vroege en latere eeuwen,

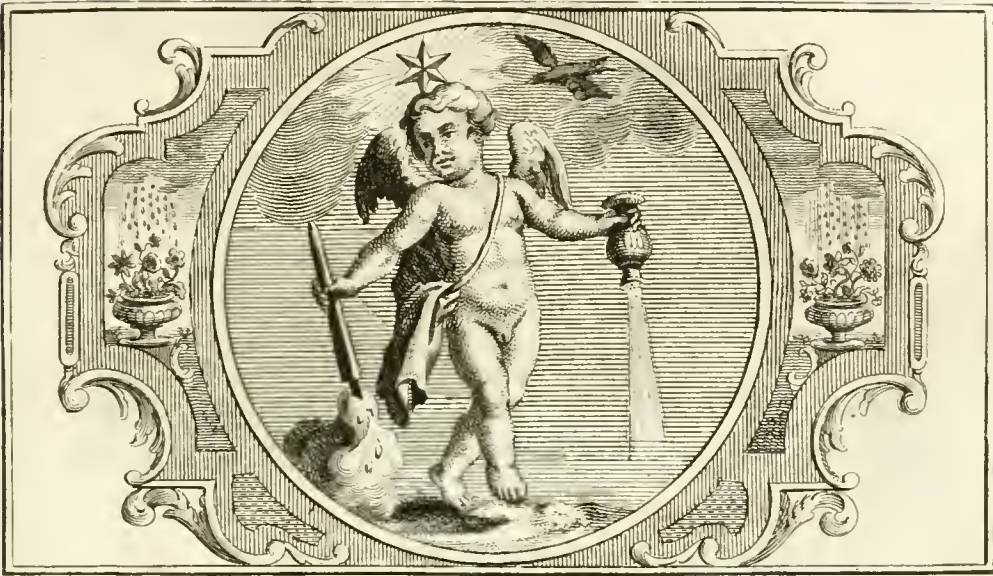
Voor d' ondergang bewaard.

Zy-

Zyne Almagt sloeg *zyn Kerk bestryders*,
 En wreekte 't bloed van haar Belyders.
 Kon Nero, kon Domitiaan
 Kon Maximyn zyn straf ontkomen?
 Wie moet niet voor het Sterflot schroomen,
 Dat Decius moest ondergaan?
 Hoe Vrankryks Moordtlust wierd gewroken,
 Toen 't op sint Bartels dag versloeg den Hugenoot,
 En Spanjes wreedheid, die het land van bloed deed rooken,
 Leert Flips en Karels dood.

Erkent uw voorrecht, Batavieren!
 Die, onder 't wys en zagt bestieren
 Der braafste Vadren, veilig leeft,
 Geen Dwingelanden hebt te dugten,
 Maar smaakt in rust de rykste vrugten
 Die ongekrenkte Vryheid geeft.
 Nooit moet gy of uw Kroost vergeeten
 Dat God, der Vadren God, door onweerstandbre magt,
 Uit 's Lichaams Slaaverny en Dwang van 't vry geweten,
 U tot dien Heilstaat bragt.

M O R G E N S T O N D.

Verzadigt ons in den MORGENSTOND met uwe Goedertierenheid, zo zullen wy juichen; ende Verblyd zyn in alle onze dagen.

PSALM XC. 14.

't Gevolgelyk Kind verbeeldt de snelheid van den tyd,
Den tyd des MORGENSTONDS, die Mensch en Vee verblydt,
De heldre Morgenstar zien we op zyn Voorhoofd straalen,
Zyn omgekeerde toorts ontsteekt het eerste licht,
Terwyl, daar uit zyn Kruik daauwdruppen nederdaalen,
De vroege Zwaaluw vliegt en toont den Mensch zyn' pligt.

3 *Hoe bekoorelyk is de Wandeling in het uur van den nuchteren Dageraad!
hoe verkwikkelyk is de bedaarde Stilte der Natuure te mogen genieten,
langs de bedaarwde Laanen te treden en 't onberoofde Zoet der frissche
Lugt te smaaken!*

HERVEY.

X x

De

De Nacht verdwynt, — een nieuw geschenk!
 Het daglicht ryst, — ik leef, en denk,
 En ben door God voor ramp beveiligd.
 Zyt welkom lieve MORGENSTOND!
 Myn eerstling word' door hart, en mond,
 En hand, en pen aan God geheiligd.
 Myn danktoon klim' by 't klimmend licht,
 'k Hoor 't vroeg gezang der Boschchoraalen,
 Ontwaak myn traage Ziel! 'k ben meer dan zy verplicht,
 Te zingen God ter eer, by de eerste *morgenstraalen*.

De Nacht, op 't halfroond uitgebreid,
 Verborg den glans en heerlykheid
 Van 't Schepslenheir voor Sterflyke Oogen:
 Maar 't licht, in dit gezegend Uur,
 Ontdekt de *Schoonbeên der Natuur*,
 Het werk van 't eeuwig Alvermogen.
 ô Eeuwig Licht! ô Liefdegloed!
 Mogt ge ook het duister op doen klaaren,
 Verdreef uw' glans den nacht, den nacht van myn gemoed,
 Dan zou 'k uw heerlykheid den Menschen openbaaren'.

De

De *Daauw*, die vloeibaar diamant
 Vertoont op gras, en bloem, en plant,
 Verkwikt, in stille Zomernachten,
 Het dorstig aardryk, laaft en drenkt
 De vrugten van het veld, en schenkt
 Haar nieuwen groei, en geur, en krachten.
 Drenk ook myn Ziel, die naar u zugt,
 En laat uw heil haar' grond besproeien,
 Schenk leven, Levens Geest! dan zal 'er de eelfte vrugt,
 De vrugt van heiligheid op mynen Akker groeien.

Maar Zilvren *Daauw*, hoe schoon ge zyt,
 Wat duurt uw glans *een korten tyd*,
 Uw schoonheid steunt op zwakke gronden,
 Daar ze in een oogenblik verdwynt,
 Als straks de Zon onze Aard beschynt,
 Waar wordt uw luister dan gevonden?
 Waar' nooit myn deugd den daauw gelyk!
 Heer! laat uw kracht haar onderschraagen,
 Geef dat ze helder schyn', en nimmermeer bezwyk',
 Al brandt de Zon van druk in zwaarbenaauwde dagen.

Hoe wyd zig 't *ruim der Heemlen* strekt,
 Zyn grootte ons ter verwondring wekt
 En we op zyn schoonheid blyven staaren:
 „ Hy is (roept straks 't verlicht verstand)
 „ Oneindig grooter, Hy, wiens hand
 „ Den Hemel en zyn Heiërschaaren
 „ 't Eerst uit hun niet te voorschyn bragt,
 „ En al hun schoonheid heeft gegeven!
 En Deeze is God, die my in d' afgeloopen nacht
 Bewaarde, en in zyn gunst den *morgen* laat beleeven.

Den *morgen* — maar wat lief geluid?
 ô *Leeurik!* lokt ge onze aandacht uit?
 Laat ge ons uw *morgenklanken* hooren?
 Zing dan — maar hoe! ontvlugt ge ons oog?
 Wat klimt ge, kleine zanger, hoog,
 Gy schynt de Wolken door te booren.
 Myn Ziel! sta zulk een voorbeeld gaê,
 Streef, streef in uw Bespiegelingen
 Op wieken van Geloof in 't licht van Gods genaê,
 En laat uw *Morgenzang* door Lugt en Wolken dringen!

Daar

Daar ryst de *Zon*! — wat Majesteit!
 Zwygt Vorsten, zwygt, geen heerlykheid
 Kan in uw optogt hierby haalen:
 Is 't vreemd dat ze om dien glans voorheen,
 Van Volkren zelfs wierd aangebeên,
 Die nederboogen voor haar straalen?
 Myn Ziel, die zulk een dwaaling weert,
 Heeft echter, op vry eedler gronden,
 In 't heerlyk Schepzel 't beeld des Scheppers, dien zyeert
 Den Vader van het licht, de Bron van heil gevonden.

De *Zon* verlicht, geeft vreugd en vrugt,
 Dryft damp en nevel uit de lugt,
 Haar loop bepaalt getyd - en - dagen:
 De *Zon van heil* verlicht het hart,
 Verblydt de Ziel in druk en smart,
 En doet ze waarheids vrugten draagen.
 Den nevel van bekommernis
 Verdryftze, en werkt door haar verlichting
 By hun, in wier gemoed het nacht en winter is,
 Een' dag, een lentetyd van leven, heil en stichting.

De rust, daar Stad en Veld in lag,
Verdwynt, by 't klimmen van den dag,
De stilte vlugt voor bezigheden,
 De slaap heeft nu zyn werk verricht,
 De ontwaakte Mensch keert tot zyn pligt
 Met frische en uitgeruste leden.
 Mogt ook, na 's Waerelds laatste nacht,
 Wanneer het Graf zyn doôn zal slaaken,
 Myn rustend Lichaam, ô myn God! door uwe magt
 Uit zynen yzren slaap, ter heerlykheid ontwaaken!

De *Zorg*, die ligt de rust belet,
 Verliet al vroeg het zachte bed,
 De noestige *Arbeid* toont zig wakker,
 De nyvre Burger slaaft en zwoegt,
 De Landman en zyn Huurling ploegt,
 Of zaait, of egt den vrugtbren Akker.
 Vlied ook myn Ziel de Ledigheid,
 Zorg dat 'ge werkzaam wordt gevonden,
 In 't goede werkzaam, als ge, naar Gods wys beleid,
 In 's Levens Avonduur, wordt van het vleesch ontbonden.

Gy,

Gy, die gedrukt door *Ziekte of pyn*,
 Uw Oog naar d' eerſten *morgenscbyn*
 Vaak van uw leger, hebt geſlaagen,
 Mogt, na een' ſlaapeloozen nacht,
 Met zugt en ſmarten doorgebracht,
 Nu 't licht van uw geneezing daagen!
 Mag ik nog, na een zagte rust,
 Aartsgoedheid! weer gezond verriyzen?
 Schenk by 't vernieuwde licht, vernieuwde kracht en lust
 Op dat ik eeuwig roem dees nieuwe gunſtbewyzen.

Dit uur, dees dag, myn ganſche tyd
 Worde u en uwen dienſt gewyd!
 Zyn u de *Morgenoſſerbanden*
 Gebragt van Levis Priesterſchaar:
 Mogt eeuwig, op myn Hartaltaar,
 't Dankoſſer u ter eere branden!
 Myn weg blyf' van uw licht beſtraald,
 Dan ſtap ik door de duïſterniſen
 Der Waereld heen, en zal, ſchoon 't licht van voorſpoed daalt,
 Aartsheiland, nooit het licht van uw genade miſſen.

Schyn

Schyn *Zonne der Gerechtigheid!*
 Dat zig uw glans alom verspreid',
 En doe de Ziel geneezing vinden,
 Die onder uwe vleuglen schuilt,
 Als 't onweer van vervolging huilt,
 Ontdek het duister oog der Blinden,
 Laat in de Heidensche Woestyn
 Het licht van 't Evangelie straaLEN!
 Verlicht de Jooden, dat uw glans ook op hun schyn',
 Daar ze in een' duistren nacht, nacht van verharding dwaalen.

Geen Dag, geen blyde MORGENSTOND
 Verlicht' ô Neêrland! uwen grond,
 Nooit ziet ge Zon in 't Oosten daagen,
 Of zie ook hoe het heuglyk licht
 Van Vry-en-Waarheid u verpligt,
 Om God de Erkent'nis op te draagen.
 Verheerlyk Hem, die, door zyn magt,
 Het licht uit duisternis kon trekken,
 Vergeet die weldaad nooit, en nooit zal u een nacht
 Een nacht van Bygeloof of Dwinglandy bedekken.

N A C H T.

Gy beschikt de Duisternisse, ende het wordt Nacht, in den welken al het gedierte des Wouts uittreedt.

PSALM CIV. 20.

De duistre NACHT pronkt in het Starreryk gewaad,
Een Kroon van Mankop dient haar tot een hoofdsieraad,
Zy spreidt haar Vleuglen uit, om 't halfroond te overdekken,
Daar we Uil en Vledermuis, die 't helder Licht ontvliën,
En 't wild gediert', gewoon in 't duister uit te trekken
Op dat het buit behaale, aan haare zyden zien.

De Nacht — strekt thans — zyn' looden Scepter uit over eene sluimerende Waereld. Wat doodsche stilte! Wat diepe duisternis! — de Schepping slaapt. Het is of de algemeene Aderslag des Levens stil staat, en de Natuur eene verpoozing maakt. Ontzachelyke verpoozing, die haar einde profeteert!

YOUNG.

Y y

De

De Stilte is op onze aard' herboren;
 Niets zal nu myn Bespiegling stooren;
 Den NACHT word myn gezang gewyd:
 De Zon is ons gezigt onttogen,
 De zachte slaapzugt luikt reeds de oogen
 Van moeite, zorg en noeste vlyt.
 Men hoort geen Zang der Veldelingen,
 Geen kwinkeleerend pluimgediert',
 't Zwygt alles; echter lust het my ter eer te zingen
 Van Hem, wiens Hand den loop van dag en NACHT bestiert.

De *woeling vlugt* uit Veld en Straaten,
 De Landman heeft den ploeg verlaaten,
 De Koopman fluit Kantoor en Kas,
 De Werkman rust met moede leden,
 De Mensch kent nu geen bezigheden
 En 't Vee ligt neder in het gras:
 Zo zal de Dood eens d'arbeid staaken;
 In 't graf komt al het werk te spaê;
 Misfchien zal ons in 't kort de NACHT des doods genaaken,
 Werk dan, myn Ziel! by tyds, in 't licht van Gods genaê.

Het

Het *Roofgediert*', by dag verscholen,
 Treedt nu te voorschyn uit zyn hollen,
 En brult in 't Veld, verhit op buit:
 Ach! dat nooit snooder wangedrochten
 Hun prooi in 't aaklig duister zогten,
 Dewyl de dag hun pooging stuit!
 De Dronkschap en de Ontugt boeten
 Haar lust nu, door geen oog bespied,
 Nu Roofzugt, die by 't licht zou tegenstand ontmoeten,
 In 't uur der duisternis, geen gruwelen ontziet.

Maar Dwaazen! zal de N A C H T uw vlekken
 Voor Hem, die 't hart doorgrondt, bedekken?
 Zal Duisternis uw wangedrag
 Verbergen voor het Alvermogen?
 Waar schuilt ge voor uw Scheppers Oogen,
 By wien de N A C H T is als de Dag?
 Hy ziet u; Hy omringt uw paden,
 Al baant ge uw' weg door 't donker' dal.
 De N A C H T, door u misbruikt tot roekelooze daaden,
 Schetst u een' N A C H T, waarop geen Dag weêr volgen zal.

Nu zien we *voor al 't schoon der boven*

Een duistere Gordyn geschoven,

Nu mist de Roos haar gloeiënd rood,

't Sneeuwit der Lelie schynt verdwenen,

Paleizen, die zo heerlyk scheenen,

Staan zonder licht van pracht ontbloot.

Wat baaten uw bekoorlykheden?

Wat baat het of uw Lichaam praalt,

ô Ydle Mensch! met schoone en juistgevormde leden?

Indien het licht van deugd uw' wandel niet bestraalt.

De *Nachtuil* schreeuwt..... nooit zal uw raazen

ô Lichtontwyker! my verbaazen:

Het Bygeloof mag voor u vliên,

En uit uw roepen ramp verwachten;

Wy kunnen, als we u recht betrachten,

In u het beeld des Zondaars zien.

Hy vliedt het licht, en haat den luister

Die hem zyn wangestalte toont,

Hy vreest bestraffing, en hy mint als gy, het duister,

Maar mydt de plaats daar deugd en waare wysheid woont.

't Wordt

't Wordt lichter: welk een heerlyk wezen!
Zie daar, de *Zilveren Maan* verrezen;
Zy breekt de Wolken door, en krygt
Nog schooner glans, terwyl de vlekken,
Die we in haar schoon gelaat ontdekken,
Vermindren nu ze hooger stygt.
Wierd elk by 't stygen zyner dagen
Ook meer van boezemsmet bevryd,
Mogt elk uit zyn gemoed de Zondevlekken vaagen,
En klom 'er 't licht van deugd, by 't klimmen van den tyd!

Dog met wat pracht ge ons zyt verschenen,
Gy moet nogtans uw *licht ontleenen*
ô *Maan!* van 't helder licht der Zonn'.
Nooit zoudt ge met die schoonheid praalen
En door dien weerglans de aard bestraalen,
Zo zy u niet verlichten kon.
Aartsheiland! Bron van licht en leven,
'k Zweef zonder u in duisternis,
Maar door uw invloed kan myn deugd haar schynzel geeven,
En andren sichten, schoon't een N A C H T van onspoed is.

Wat zien we in u *veranderingen*,
 ô *Nachttuorts!* die aan 's Hemels kringen
 Nu wel met vollen luister schynt,
 Maar straks ons Oog u zult onttrekken,
 Uw schoonheid slechts ter helfte ontdekken,
 En afneemt, tot ge gansch verdwynt.
 Zo zyn alle Aardsche heerlykheden,
 Hoe vast ze in 't Oog der Waereld staan,
 Los, onbestendig, schoon van dwaazen aangebeden,
 En wisselvallig, als de wisselende *Maan*.

Wat glansryk Heir van *Hemelvieren*
 Zien we al den Kreits der Lugt versieren?
 Wat *Starren* flonkren voor 't gezicht?
 Wie zal haar grootte en afstand meeten?
 Haar vorm en orde en werking weten?
 Wie stelt haar juist getal in 't licht?
 Wie, door al 't Godlyk opgetogen,
 Roept niet, met Jesfes grooten Zoon?
 Hoe heerlyk is uw Naam en Werk, ô Alvermogen!
 Hoe blinkt uw Majestiet in al 't verrukkend schoon!

Maar

Maar hoe verheven zig die Lichten
 Aan ons vertoonen, *zy verrichten*
 Nogtans 't *bevel van bunnen Heer*,
 Hy heeft aan elk zyn plaats gegeven,
 Hun vasten loop hun voorgescreven,
 Zy keeren op zyn wenken weer.
 Ach! mogten trotsche Stervelingen,
 Al klimt hun Aardich geluk in top,
 Ook bukken voor de Hand, van wie ze 't al ontgingen,
 En volgen 't wys bevel des Alregeerders op!

Wie ziet de zuivre *Nachtjuweelen*,
 Zo vol van luister, vuuren, speelen,
 En schitteren aan 's Hemels Kroon;
 Wie kan de magt van 't eeuwige Wezen,
 In zo veel gouden Lettren lezen,
 En knielen niet voor zynen troon?
 Wie zal zig voor dien God niet buigen,
 Die alles de eerste schoonheid gaf,
 Mogt Ongodist! u 't schoon des NACHTS nog overtuigen,
 En rukken uit een NACHT van ongeloof en straf!

Zo

Zo kan de NACHT myne aandacht wekken,
 En leert my licht uit duister trekken,
 Zo toont hy my en elk zyn pligt:
 Laat andren, die in 't donker waaren,
 Een blad, een schim, een niet *vervaaren*,
 'k Ontdek, by 't helder Redelicht,
 Wat ydle vrees hen heeft bedrogen.

Geen NACHT ontrust het vroom gemoed,
 Dat, waar het waakt of slaapt, door nimmersluimrende oogen
 Bewaakt, en door de hand der Almagt wordt behoed.

De Alheerscher, die by NACHT en dagen
 Zyn Israël heeft gaê geslaagen,
 Geleid door Vuur-en-Wolkkolom,
 Verlicht in onspoeds duistre *Nachten*,
 En dekk' voor vyandlyke magten,
 Zyn Neêrland als zyn Eigendom.
 Ja! schoon ook 't vredelicht mogt daalen,
 By 't klinken van de Krygsbazuin,
 God, die al 't woeden van den Vyand kan bepaalen,
 Blyve in een' *Oorlogsnacht* de Wachter van zyn Tuin.

J E U G D.

Gedenkt aan uwen Schepper in de dagen uwer Jonglingschap, eer dat de kwaade dagen komen, ende de Jaaren naderen van dewelke gy zeggen zult, Ik hebbe geen en lust in dezelve.

PREDIK: XII. I.

De Jonge Maagd verbeeldt ons door haar lachend wezen

De vrolykheid der JEUGD, die zorg kent nog verdriet:

't Boek toont haar leerzucht; zy, die tyd nog vlyt ontziet,

Poogt als de nyvre By uit bloemen vrugt te leezen:

Daar 't weinig zand, beneên in 't Uurglas voorgesteld,

Ons aanwyst dat de JEUGD nog weinig Jaaren telt.

't Verstand der JEUGD is vlug, de Memory krachtig, 't is voor haar de rechte tyd om God te dienen, de Krans van deugd, de Kroon van heiligheid, past op zulke Hoofden allerbest. Is 't gevaar en de bekooring der Waereld groot, de Standvastigheid is loflyk, is de stryd sterk, te hecrlyker is de overwinning.

G. BRANDT DE JONGE.

Z z

Of-

Ofschoon myn kunst in haar Bespiegelingen,
 ô *Bloem des Lands!* vaak uwer heeft gedacht,
 't Zy zy het nut der *Leersaamheid* mogt zingen,
 't Zy 't lot der *Luiheid* van haar wierd betracht:
 Tans zal ze zig nog meer tot u bepaalen,
 Terwyl zy 't schoon der rechtgeaarte JEUGD,
 Die God' behaagt en Land en Kerk verheugt,
 Op 't dichttafreel zal u ten voorbeeld maalen.
 Wat heil! zo gy, door haaren glans bekoord,
 Ter deugd wierd aangespoord!

Een Wulfschaart mag in 't wild losbandig rennen,
 En driftig God nog Godsdienst gade slaan,
 Rechtaarte JEUGD leert vroeg haar' *Schepper kennen*,
 Door 't Redelicht en nimmerfaalbre Blaên;
 Zy kent den God, den God van haare Vadren,
 Als 't allerhoogst en allernodigst goed,
 En tracht, langs 't spoor, gebaand door Jezus bloed,
 In nedrigheid tot zynen troon te nadren;
 Zy zoekt Hem vroeg, en de eerstling van haar' tyd
 Wordt aan zyn' dienst gewyd.

Zo poogt ze jong *ten Tempel* in te treden,
 En volgt hierin haar grooten Levensheer,
 Zy offert Gode ootmoedige gebeden,
 Zy hoort zyn woord en zingt zyn' naam ter eer',
 Het Ongeloof verlaate 's Hoogsten woning,
 Zy woont getrouw de Godsdienstoefning by,
 Dog nooit in 't Kleed der snoode Huichlaary;
 Zy weet God ziet door al die schynvertooning,
 En mint alleen een' ongeveinsden geest,
 Die Hem in waarheid vreest.

Geen ydel Boek, dat ligt de Deugd kan hindren,
 En de Ontugt vroeg in 't jeugdig harte plant,
 Maar 't *eeuwig Woord*, die melk voor jonge Kindren,
 Die vaste spys voor 't meer volmaakt verstand,
 Die bron van vreugd, verheugt haar teedre jaaren,
 Dat heiltrezoor schenkt haar het grootst gewin,
 Daar boetze 't liefst haar' nyvren leeslust in,
 Zo weet ze 't nut aan 't aangenaam te paaren,
 Zo zuigt ze al vroeg gelyk de kleene By
 De beste Lekkerny.

Zy kent de Wet, op Horeb voorgeschreven,
 Door God gestaafd met heilbeloftenis,
 Nooit weigert zy *haare Ouders eer te geeven*,
 Zy weet watze aan die Leidsliên schuldig is :
 Steeds zal haar hart voor hen in liefde blaaken,
 Zy slaat hun les, hun wyze lessen gaê,
 Zy volgt met lust hun zedig voorbeeld na,
 En, vroeg gewoon de ondankbaarheid te wraaken,
 Toont ze elk, die haar ter deugd of kennis leidt,
 Liefde en Gehoorzaamheid.

De *Nedrigheid* blinkt in haar braave daaden;
 Die schoone bloem versiert haar Lentfaiſoen,
 Zy ſchept geen vreugd in prachtige gewaaden,
 Een eerlyk kleet kan aan haar keur voldoen.
 Zy eert haar Meerdren, zonder ſlaaffch te weezen,
 En toont zig ook by minderen beleefd;
 De *Vriendlykheid*, die zoveel ſchoonheid geeft
 Aan 't jong gelaat, is uit haar oog te leezen;
 Niet norſch, niet ſtug, niet woest, maar zagt van zin,
 Neemt zy de harten in.

De *Naarstigheid* leert haar haar' pligt betrachten ,
En zet haar vroeg tot yvrig werken aan ,
Zy slyt haar tyd en frissche Lichaamskrachten
Niet vrugteloos , met schandlyk ledig gaan.
De logge Luiheid , pest voor 't jonge leven ,
Die wulpschheid kweekt in 't jeugdige gemoed ,
't Gemeen bezwaart en nypende Armoê broedt ,
Verfoeitze en toont , door eedler geest gedreven ,
Dat zy den dag , onwerkzaam doorgebracht ,
Geheel verlooren acht.

Oprechtheid mint ze ; en 't blykt in al haar poogen
Dat blanke *Waarheid* haar ten Leidsvrouw strekt ;
Haar jonge Ziel versmaadt de vuile logen ,
Geen veinzery heeft nog haar kleed bevlekt.
't Eenvoudig hart kent list nog snoode laagen ,
Maar tracht nogtans op 's Levens gladde paên ,
Daar Boosheid waakt , *voorzichtig* voort te gaan ,
En wysren vaak om hulp en raad te vraagen ;
Zy waagt niets los , de drift van 't jong gemoed
Wordt niet te ligt geboet.

Zy vliedt den *Wellust* en zyn looze netten;
 Die vuile spin zal nooit het eerbaar rood
 Of 't zuiver wit dier Lentebloem besmetten,
 Nooit heeft dit gift haar van haar schoon ontbloot.
 Een wulpsche voer', met ongebonden zeden,
 De wufte JEUGD ten dans by veêl of snaar,
 Haar kuifsch gemoed veracht dat woest gebaar,
 En wapent zig met deugd en wyze reden,
 Wanneer zy merkt, dat snoode Dartelheid
 Voor haar den strik bereidt.

Geen *Vuil geklap*, geen ydle Zotternye,
 Die ras te veel het vlugtig hart bekoort,
 Geen bits verwyf, geen laffe vleïerye,
 Geen lastertaal wordt uit haar mond gehoord.
 Zy spreekt bedaard, en weet met nut te zwygen;
 Het zwygen past tog 't best aan haaren tyd;
 Zy hoort den Ouden, maar zy hoort niet vlyt,
 En poogt daardoor meer licht, meer vrugt te krygen,
 Dan dat ze spreekt, en vaak, door waan gestreeld,
 Eens anders Oor verveelt.

Ze is in haar taal en houding *ongedwongen*,
Gemaaktheid schuwt ze, al toont ze zig beleefd,
 Laat keur van spys en drank aan kiesche tongen,
 En is vernoegd in 't geen de Aartsgoedheid geeft;
 Geen weidsche zwier, die aan uitheemsche wetten
 Het vry gemoed door 't ydel tooisel bindt,
 In wangestalte een fiere schoonheid vindt,
 En zig vermaakt in dartle feestzaletten,
 Geen *Mode* ontfiert, hoe nieuw en ongewoon,
 Ooit haar natuurlyk schoon.

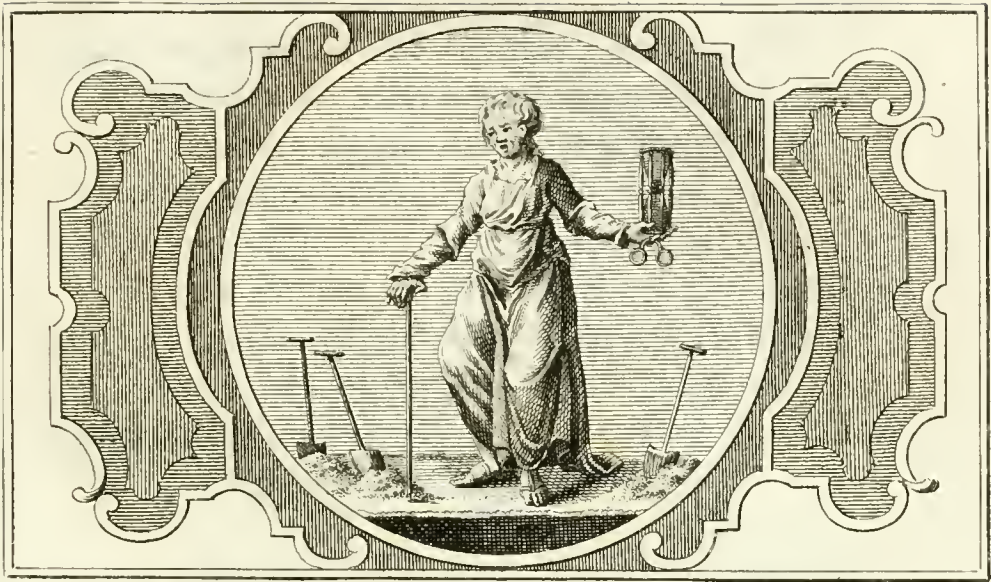
Geen *los Gezelschap* zal haar vergezellen,
 Dat meest in 't spel zyn' nutten tyd verspeelt,
 Zy weet een perk aan tydverdryf te stellen,
 Hoe zagt het ook de jonge Zinnen streelt.
 Het nuttig zal 't vermaaklyk overweegen;
 De *Wysheid* schatze 't allernuttigst goed;
 Wordt om wat gouds, gezogt, gezweet, gewroet,
 En 't zonder moeite uit de aarde nooit verkregen:
 Om wysheidsgoud, dat meerder voordeel baart,
 Dient tyd nog vlyt gespaard.

Geen

Geen *Baatzugt* kwelt haar, en haar vroege jaaren
 Zyn 't minst bezwaard met *zorg voor 't Huisgezin*,
 Maar recht gefchikt om *weetenfchap* te gaëren,
 En, aangezét door eedle Lettermin,
 Tracht ze onvermoeid door alles heen te dringen,
 Hoe zwaar het fchynt, ze ontziet geen last of zweet,
 Maar acht haar tyd en arbeid wel besteed,
 Als zy, door hulp van leerzaame oefeningen,
 Het doel bereikt, dat ze in het Letterveld
 Zigzelf heeft voorgesteld.

Volg edel Kroost der vrye Batavieren!
 Dit loflyk voorbeeld in uw' Lentedag
 Zo zult ge Staat, en Kerk, en Huis verfieren,
 Zo kroont Huis, Kerk en Staat uw braaf gedrag.
 Zo zult ge in rust ter zilveren grysheid nadren,
 Zo noemt u elk, die 't nut des Lands betracht,
 De vreugd des Volks, de Hoop van 't Nageflacht,
 Rechtaarte Zoons van uw beroemde Vadren,
 Zo fchraagt ge als zy, door Godvrugt en Verftand
 Het vrye Nederland.

O U D E R D O M.

In den gryzen OUDERDOM zullen zy vrugten draagen: zy zullen vet en de groene zyn, om te verkondigen dat de HEERE regt is. —

PSALM XCII. 15.

*De Vrouw, die, grys van hair, gerimpeld van gelaat,
 Ons d' OUDERDOM verbeeldt, in een verslenst gewaad,
 Zien we in haar linke hand een Bril en Uurglas draagen,
 Een Uurglas dat ons hier schier ledig wordt vertoond:
 Haar rechte hand leunt op een' stok, om 't lyf te schraagen,
 Haar voet staat by het graf, dat ryk nog arm verschoont.*

Indien yder leeftyd zyne bitterheden en zoetheden heeft, zo dunkt my nogtans, alles wel overwogen zynde, dat een stille, vreedzaam en eerlyke OUDERDOM, boven alle andere trappen des Levens moet gesteld worden. De eerwaardige grysheid van een' vroomen Ouden, heeft niet alleen, meer ontzag, maar ook meer eerlyk vermaak, dan alle de aanlokkingen en liefkozeryen die den Jongen vervoeren.

RIVET.

Aaa

Roem.

Roemwaarde Gryzaarts! die, zo blank van deugd,
 Als wit van hair, getroost den tyd voelt nadren,
 Die 't ongelooft verschrikt, maar u verheugt,
 'k Zing u ten dienste, en wy, godvruchte Vadren!
 Aan u myn zang, myn zedezang; offchoon
 Het kunstmuzyk u niet meer kan bekooren,
 Verwaardigt u myn Poëzy te hooren;
 Myn Poëzy vlegt eene letterkroon,
 En poogt daarmee, vervreemd van weidsche zwieren,
 Uwe achtbre kruin te fieren.

Dat Dwaazen, door een' ydlen waan verleid,
 ô OUDERDOM! u vry rampzalig achten,
 Ik kan in u, al raast hun onbescheid,
 Meer lief dan leed, meer lust dan last betrachten:
 In u, die, wars van Waereldsche ydelheên,
 In 's Hoogsten dienst uw leven hebt gesleten,
 Die, aan den oever der Jordaân gezeten,
 Het uur verwacht om Kanan in te treên,
 En reeds van verre, aan 't eind' der Zandwoestynen,
 De Rustplaats ziet verschynen.

Dog zwygt myn kunst, die vleïery veracht,
De *rampen* niet die uw gestél bezwaaren,

ô OUDERDOM! gy voelt uw *Lichaamskracht*
Vermindren by 't vermeerderen uwer Jaaren.

Uw Huis vervalt, door slag op slag geschud,
Uw Wachters beeven en door onvermogen
Gaan uwe sterke Mannen krom gebogen,

Die Pylers daar 't Gebouw door wierd gestut.
Uw Maalsters worden in haar werk verhinderd,
Wyl haar getal vermindert.

't *Gezigt*, waar door men zoveel schoon ontdekt,
Neemt af, verzwakt in laatre levensstonden

Wanneer het glas u nog tot hulp verstrekt,
Het glas ten dienst der Ouden uitgevonden.

't *Geboor* verdooft, gy kunt met moeite en vlyt
Eens anders reden pas ter helfte hooren,
De *smaak* vergaat, geen spys kan schier bekooren,

Het minst gerugt verveelt u, en gy flyt
Op 't zagte dons, met zugt- en droeve klagten,
Vaak *slaapelooze nachten*.

Geen *roode roos*, de bloem der Lentejeugd,
 Bloeit op gekreukte en ingevallen' kaaken,
 Ge ontbeert dat schoon, en mist de *gulle vreugd*,
 Die kommerloos de Jonkheid kan vermaaken.
 Ge draagt, door ziekte en ongemak bezét,
 ô OUDERDOM! *een lichaam vol gebreken*,
 Zo dat ge vaak, door al dien last bezweken,
 Met smart moet worstlen op het kwynend bed.
 'k Zwyg van al 't leed, waarmee, by zoveel rampen,
 De *Ziel* nog heeft te kampen.

Dog schoon u zulk een last van kwaalen drukt,
 ô OUDERDOM! aan 's Hoogsten dienst geheiligd,
 Die onder 't kruis uw hals gewillig bukt,
 Gy blyft nogtans voor grooter ramp beveiligd:
 De Waereld, die alleen het zichtbre ziet,
 Ziet ook alleen wat lastige ongemakken
 Uw leemen hut van tyd tot tyd verzwakken,
 Maar kent daarby het zalig *voorrecht* niet,
 Waarmeê ge uw' geest, tot de uiterste oogenblikken,
 Kunt sterken en verkwikken.

De onvaste Jeugd, die ligt en onbedacht
 Zig tot een zaak tans driftig toont genegen,
 Die ze even driftig morgen weer veracht,
 Is los en *onbestendig* in haar wegen:

Maar gy, die met een meer bedaard gemoed
 De zaaken wikt, en, wys door 't ondervinden,
 U niet zo ligt door 't schynfchoon laat verblinden,

ô OUDERDOM! gy bouwt op vastren voet:
Bestendigheid laat ons in uwe werken
 Niet veel verandering merken.

Uw *wyze raad* strekt andren vaak tot nut,
 De Jongling roem' de sterkte zyner handen,
 't Gemeen belang wordt meer door u gestut,
 Eryarenheid schraagt best het heil der landen.

De laatre Herfst schenkt ons de rypste vrugt;
 Een Stuurman, lang beproefd in Zeegevaaren,
 Stiert best de Kiel door de ongestuime baaren,

Wanneer het volk een dreigend onweêr dugt.
Voorzichtigheid, die niets te los zal waagen,
 Vertoont zig oud van dagen.

Het *onrein vuur*, dat ligt de Jeugd ontsteekt,
 (De wufte Jeugd die wellust kan bekooren)
 Haar schoonte ontsiert, en zonde en straffe kweekt,
Verdooft in u en heeft zyn kracht verloren.

Geen *bartstogistorm*, die't jonge hart vervoert,
 Wanneer 't door zugt om ryk of grootfch te leeven,
 Door Nyd, of Vreugd, of Droefheid wordt gedreven,
 Heeft ooit zo ligt uwe stille rust ontroerd;
 Gy weet veeleer, door welbestierde zinnen,
 Uw driften te overwinnen.

De Dwaas vergaap' zig aan een' ydlen fchyn,
 Laat hem het fchoon der Waereld vry behaagen,
 Gy *kent haar' aart*, gy weet ze is een woestyn,
 Waarin ons Haat, Bedrog en List belaagen,
 Gedrochten die op de onfchuld woên, wier magt
 Zo menigmaal door u wierd ondervonden;
 Nu juicht uw hart, terwyl ge in weinig ftonden
 Uw Levensreis-gelukkig hebt volbragt;
 Een ftapje nog, dan zyt gy al 't vermogen
 Dier Vyanden onttoegen.

Gy

Gy ziet met vreugd, aan 't einde van uw paên,
Bedaard te rug op *zoveel moeilykbeden*,

Op al 't gevaar gelukkig *doorgestaan*,
Op al het leed met lydzaamheid geleden.

Ge errinnert u by 's Levens avonduur
Gods gunst, *beproefd* in de afgelooopen' wegen,
Hier vindt ge blyken van zyn milden zegen,
Daar tekens van zyn hoede en wys bestuur,
Gints van zyn magt, die, welk een magt u plaagde,
Getrouw u onderschraagde.

Gy weet die God, wiens liefde ge ondervondt,
Blyft ook uw God by 't hooggeklommen leven,
Hy zal, daar ge u al vroeg aan Hem verbondt,
Schoon grysheid naakt, u nimmermeer begeeven.

Al schynt uw Staat van Aardsche *vreugd* beroofd,
Gy zult in hem een *eedler vreugde* erlangen,
Al fiert geen *blos* uwe nitgeteerde wangen,

De *grysbeidskroon* fiert uw godvrugtig hoofd,
Die Kroon, op 't pad van waare deugd gevonden,
Wordt door geen tyd geschonden.

Ver-

Vermindert uw *geboor*, gy *boort* nogtans,
 Gy *boort God zelf* van vrede tot u spreken,
 Verzwakt het *Oog*, gy *ziet* den morgenglans
 Van 't zaligst heil reeds door de Wolken breeken.
 Uw Goël leeft, hy redde u door zyn bloed,
 Zyn Arm, die u in 't leed kon ondersteunen,
 Strekt u een staf, om veilig op te leunen,
 Wanneer ge 't dal des doods bewandlen moet.
 Dan zult ge grys en moe, en zat van Jaaren,
 In rust ten grave vaaren.

ô Vaden! die door Godvrugt, en verstand,
 En ryp beleid het algemeen helpt schraagen,
 Uw grysheid strekke een Zuil van Nederland,
 Uw Heilzon klimm' by 't klimmen uwer dagen!
 Rehabeam mag los en onbedagt
Der Oudsten raad, zyn ryk ter straf, versmaaden;
 Het dankbaar volk kroont dien met lauwerbladen:
 Uw wyze raad word' lang met nut betracht,
 Lang blinkke uw deugd in 't Vaderlyk bestieren
 Der vrye Batavieren!

R Y K D O M.

— Een Ryke en beroeme zig niet in zynen RYKDOM.

JEREM. IX. 23.

De RYKDOM, die hier op een' gouden zetel prykt,
Stelt al haar eêl gesteente en schatten ons voor oogen,
Daar 't wollig Vee, en goud, en zilver haar verrykt,
Geeft Kraon en Scepter ons een blyk van haar vermogen:
Maar, wyl ze blindelings haar goed den Sterfing deelt,
Op deugd nog ondeugd let, zien wy haar blind verbeeld.

Niet de Rykdommen, maar de begeerte tot Rykdommen is de wortel van alle kwaad. Niet zy, maar dieze misbruiken doen het kwaad, nademaal zy dezelve met ongeregelde lusten begeeren, door kwaade middelen by-één schraapen, tot een kwaad einde aanleggen, met verdriet bezitten, met ongerustheid bewaaren, en met wanhoope verliezen.

Du MOULIN.

Bbb

Leent,

Leent, Ryken, leent my luistrende ooren!
 'k Zing u ten nutt'; 'k wyde u myn kunst;
 Dog waant niet dat ik, om uw gunst,
 U onverdienden lof doe hooren:
 Wat lot my treff', myn Poëzy
 Moet nooit, bezield door vleïery,
 Om 't goud den Sterfling hooger achten;
 Zy, daar haar gunst nog wangunst fluit,
 Zai tans den RYKDOM in zyn juisten aart betrachten,
 Dies loktze uwe aandacht uit.

Ô RYKDOM! meest van klein-en-grooten
 Geliefd, gezogt en aangebeên,
 Alsof een schat van Zaligheên
 In uw bezit was opgesloten;
 Offchoon ge nooit de Ziel verzaadt,
 'k Mag echter u *geen bron van 't kwaad*,
 Geen vyand van de Godvrugt heeten:
 Neen! 'k weet gy hebt, wanneer gy wierdt
 Met recht verzameld en met dankbaarheid bezeten,
 De Godvrugt zelfs versierd.

Gy

Gy waart een blyk van 's *Hemels zegen*,
 Wanneer ge, met geen drift begeerd,
 Nog door geweld of list vermeerde,
 Van vroomen Abram wierdt verkregen.
 Gy strekt, by die u wel besteên,
 Ten beste van het algemeen;
 't Misbruik zal uw bezittren krenken:
 Dog wat uw glans bekoorlyks heeft,
 Hoe schoon ge ook schynt, gy zyt de *minste der geschenken*,
 Die God zyn Kindren geeft.

Wat *heil verwekt ge* na al 't zwoegen,
 ô RYKDOM! door 't geliefd Metaal!
 Gy stuit geen pyn, gy heelt geen kwaal,
 Gy geeft geen rust, geen vergenoegen,
 Maakt niemand meerdere achting waard',
 Verandert niemands stuggen aart,
 Gy kunt geen korten leeftyd rekken,
 Veroorzaakt geen verstand of deugd,
 Nog weet ons voor 't gevaar, voor Haat of Nyd te dekken,
 Gy schenkt geen waare vreugd.

Wat *moeite* kost ge by 't vergaëren?
 Wat kost het *zorg*, om u voor 't woên
 Van Roofzugt en Bedrog te hoên?
 Wat *angst*, wat *droefheid* en *gevaaren*,
 Verwekt ge voor 't benaauwd gemoed,
 Wanneer 't zyn saamvergaderd goed.
 Door linksche treken wist te winnen,
 Of 't weer op 't onverwagtst verliest,
 Of door 't bezitten leert meer 't goud dan God beminnen,
 En 't aardfch voor 't hemelfch kiest?

Wel hem, die met een ryper oordeel
 U in uw *waarde recht betracht*,
 U driftig zoekt, nog los veracht,
 En weegt al 't onheil en al 't voordeel
 Dat, naar ge deugd of ondeugd streelt,
 Den Staat door u wordt meegedeeld;
 Wel hem, die, zuiver van geweten,
 Niet als een Mol in de aarde wroet,
 En, schoon hy 't goud bezit, niet wordt van 't goud bezeten,
 Maar oogt op beter goed.

Die

Die zo voorzichtig by 't erlangen
Van aardſche ſchatten werkt en denkt,
Zal nooit, hoeveel hem de Almagt ſchenkt,
Zyn bart ô RYKDOM! *aan u hangen*;
Maar bindt zig nader aan dien God,
Van wien zyn ryk gezegend lot
Door vrye goedheid nederdaalde;
Erkennend dat hy 't nog door kunst,
Door grootre wyſheid, nog door nyvre vlyt behaalde,
Verheft hy 's Hemels gunst.

Hy blyft de *Hovaardy* verfoeïen,
Offſchoonze in 't ydele gemoed
Door u gekweekt wordt en gevoed,
Dat by zyn ſchat zyn waan ziet groeïen.
Zou hy, om dat Gods milde hand
Hem zegent, en zyn huis en land
Geen bittere tegenspoeden treffen,
Om dat een ander uit het ſtof
Hem opbeurt, zou hy zig dan daarom zelf verheffen?
Hoe ydel was zyn lof!

Hy zet ten steun van *zyn vertrouwen*,
 Geen tydlyk goed, geen blinkend flyk,
 Hy toont zig nooit dien Dwaas gelyk
 Die 't huis op 't zand bestond te bouwen,
 Op 't losse zand dat ligt vergaat,
 Wanneer de vloed 'er tegen slaat,
 De regen valt, en winden waaïen;
 Zyne Ziel, die eedler schat verbeidt,
 Laat door het glinstrend aas der dwaazen zig niet paaïen,
 Maar hygt naar de Eeuwigheid.

Hy poogt door zyn verkregen schatten
 · Zig in *geen overdaad* te baên,
 De Maatigheid bestiert zyn daên,
 Om in geen wellust uit te spatten.
 Hy wordt door Staatzugt niet beroerd,
 Die 't meest het blinde Volk vervoert,
 Als schatten haaren hoogmoed schraagen:
 Zyn goed baart andren geen verdriet,
 Hy geeft aan minderen geen reden om te klaagen,
 En drukt zyn' naasten niet.

Hy

Hy fchat een yder dag verloren
 Die zonder weldoen wordt verkwest,
 Geen *Gierigheid* fluit hart of kist,
 Hy opent willig zyn trezooren.
 En geeft met onbekrompen hand,
 Ten dienst van 't vrye Vaderland:
 Geen lasten zal hy zig onttrekken,
 En, hoe veel gouds hy ooit bezat,
 Hy acht (vervreemd van d' aart der onverzaadbre vrekken)
 's Lands heil zyn grootsten fchat.

Hy tracht de *Kunsten* aan te kweeken,
 Kroont *Weetenfchap* en noeste *vlyt*,
 Beloont de *Deugd*, en is verblyd
 Wanneer hy de *Armoë*, fchier bezweken
 In haaren druk, verftrekt tot troost,
 Hy helpt het vroeg verlaaten kroost,
 En poogt Gods *Heiligdom* te fchraagen,
 Zo vaak door woede neengerukt:
 Hy durft zyn fchatten voor den *Godsdienst* rustig waagen,
 Dien Dwinglandy verdrukt.

Ô RYKDOM! wierdt ge zo bezeten,
 Bezeten zonder Eigenbaat!
 Dan waart ge nut voor Kerk en Staat,
 Dan mogt ge een steun van 't Menschdom heeten,
 Dan wierden Wellust, Twist, nog Pracht,
 Nog Afgunst door u voortgebragt,
 Dan zag men geen Afgoderye.
 Door u geteeld in dit gewest,
 Dan waart geeen Kroon des Volks, een Zuil der Maatschappye
 Van 't vry gemeenebest.

Ô Land! uit tweepaar Waereldstreeken
 Door nutte Koopvaardy verrykt,
 Dat voor geen andre Landen wykt
 In uw vermogen aan te kweeken:
 Ach! dat ge nooit by zulk een schat
 Der Vaden Nedrigheid vergat!
 Moogt nooit het laater Nakroost hooren:
 „ De RYKDOM ging, ten kwaader stond,
 „ In Neêrland, daar hy werd uit Nedrigheid geboren,
 „ Door weelde en pracht te grond!

A R M O E D E .

De Arme, wandelende in zyne oprechtheid; is beter dan die verkeerd is van wegen, al is hy ryk.

SPREUK. SAL. XXVIII. 6.

*De Vrouw, die bleek van kleur en mager van gelaat,
 Ons hier verbeeld wordt in een oud verscheurd gewaad,
 Zien we, om een liefde gift, haar rechte hand uitstrekken,
 De linke drukt haar borst, waarin haar onschuld woont,
 Zy ziet ten Hemel, om van daar haar heil te ontdekken,
 Terwyl ze ons de eigenschap der deugdzaame ARMOE toont.*

De ARMOEDE doet geen kwaad den geenen, die niet meer begeert dan de Natuur van nooden heeft, en al wie meerder begeert doetze goed: want zy dwingt tot soberheid. Weinig te hebben, en daar mede te vreden te zyn, is een groote Rykdom.

DU MOULIN.

. Ccc

Gy,

*G*y, die op uw vermogen roemt,
 En waant dat uw verkregen schatten
 Het grootst geluk in zig bevatten,
 Maar de ARMOEDE als rampzalig doemt,
 Verwaande Rykaarts! staakt uw oordeel,
 En denkt niet dat het Zaligst voordeel
 Bestaat in ryken overvloed:
 't Is misverstand, komt, hoort my zingen,
 En ziet hoe de ARMÔE vaak in 't welbewust gemoed
 Smaakt cedler Zegeningen.

ô Eerlyke ARMOEDE! onder 't lot
 Van 't nypende gebrek gezeten,
 Die, niet beschuldigd van 't geweten,
 Bukt lydzaam voor de hand van God,
 En, zonder morrend onvernoegen,
 U weet naar zynen wil te voegen,
 Bespiegel met my uwen Staat:
 En, zo wy dien te recht betrachten,
 Dan zult ge u, hoe ge van de Waereld wordt versinaad,
 Niet zo rampzalig achten.

't Is waar, 't gemak ontvliedt uw Stulp,
 Daar is geen weelde of pracht te vinden,
 Ge ontmoet by Grooten weinig vrienden,
 En vaak by Mindren weinig hulp,
 Schaars moogt ge, by uw lastig wroeten,
 Met schraale spys uw eetlust boeten,
 Pas kunt ge 't naakte Lichaam kleên,
 Pas 't voor de felle koude dekken,
 En als de nacht verschynt, dan moet ge uw moede leên
 Op 't harde leger rekken.

Dog treur om zoveel onspoeds niet,
 Ween niet, of laat myn dichtvermogen
 De traanen van uw wangen droogen,
 En troosten u in uw verdriet.
 By 't licht der onbesmette reden,
 Vertoonen all' die *tegenbeden*
 Zig niet zo schriklyk voor 't verstand,
 Als ze in het oog der Ryken scheenen;
 Dan zyn het *roeden*, in *uws Vaders liefdeband*,
 Om u van de aard' te scheenen.

Zy leeren u voor ydlen *waan*,
 En logge *Ledigheid* u hoeden,
 Door arbeid nutte *kunsten* voeden,
 En naar *volmaakter Schatten* staan,
 Zy noopen u om d'Ongezienen,
 Om God niet om het *Brood* te dienen,
 Zy hoeden u voor *overdaad*,
 Zy doen u min voor *onspoed* dugten,
 En 't dreigende gevaar, dat meest den Rykdom schaadt,
 Met *mindre moeite ontvolgten*.

De *Rust* woont in een laage Hut
 Meer dan in 't ruim Paleis der Grooten;
 De zorg wordt uit geen Hof gefloten,
 Schoon 't door de Lyfwacht wordt beschut;
 Door *weelde*, uit overvloed geboren,
 Gaat ligt de glans der deugd verloren;
 De *pracht*, die 't meest op 't Schepfel ziet,
 Heeft meest des Scheppers toorn te wachten;
 Wie zal de *Vriendschap*, die men ons om 't voordeel biedt,
 Een waare Vriendschap achten?

Al ziet ge met geen kostbaarheên
 Van *spys* en *drank* uw' disch belaađen,
 De sobre spys kan ook verzaaden;
 Met weinig is Natuur te vreên:
 By overvloed van lekkernyen
 Zal uw gezondheid meerder lyen,
 Dan daar de schraale kost u voedt:
 Men kan zyn dorst door 't bronnat stillen,
 Dat minder schaaê verwekt, dan daar men tyd en goed
 Durft by den wyn verspillen.

Al pronkt gy in geen *Purpren Kleeđ*,
 De grove *Py* kan ook verwarmen,
 Kan 't pronkgewaad u meer beschermen
 Voor Ziekte, kwaal en drukkend leed?
 Al rust ge ook op geen *Zwaanenveeren*,
 Gy zult nog minder rust ontbeeren
 Dan hy, die steeds naar schatten tracht,
 Zelfs als zyn leên op dons zig strekken.
 Een vroom gemoed slaapt ook op 't *bardste leger* zagt,
 Geen gouddorst zal het wekken.

Hy 's minder arm, die in zyn' staat
 Met luttel goeds *vernoegd* kan leeven,
 Dan die, door Goudzugt wordt gedreven,
 En door het goud niet wordt verzaad.
 Vaak kunt ge 's Hemels liefde slagen,
 ô Lydzaame ARMÔE! beter draagen,
 Dan Rykaart al zyn lastig goud,
 Dat ligt zyn vreugd hem doet vergeeten,
 Zyn rust beneemt, hem meest met moeite werkzaam houdt,
 En vaak van angst doet zweeten.

De *Nyd*, die 't eerst den Rykdom plaagt,
 Tracht u niet ligt naar 't hart te steeken,
 Niet ligt wordt de ARMÔE door de treken
 Der snoode *Vleïery* belaagd;
 Gy kunt by *dieven* rustig zingen,
 Geen *Plonderszugt* zal u bespringen,
 Om 't geld met moeite en zorg gespaard:
 Uw Stulp vreest voor geen *roofooldaaten*,
 Die zullen, schoon geen slot uw Kist of Kas bewaart,
 U ongehinderd laten.

De

De Ryke door het goud verblind,
 Zal meer op *goud* dan *God* vertrouwen,
 Hy laat zyn schuuren grooter bouwen,
 Vermits zyn schat meer schatten wint.
 Hy streelt zig met zyn volle kassen,
 Tot hem het *Sterfot* komt verrassen,
 En straks van al zyn *beil* ontbloot:
 Maar gy, die aan geen goud blyft kleeven,
 Uw schat in 't aardsch niet zocht, verwacht getroost den *dood*.
 Om *eeuwig ryk* te leeven.

Deeze aarde is niet uw *Vaderland*,
 Hier moet ge in ballingschappen zwerven,
 En vaak het nodig voedsel derven.
 Zou ook het meerverlicht verstand
 Zig nog met blinkend slyk beladen,
 Wanneer 't langs moeïelyke paden,
 In zandwoestynen wandlen moet?
 Gy, vreemd van 's Waerelds schynbaarheden,
 Maakt eedler voortgang, min bezwaard met tydlyk goed,
 Om Kanan in te treden.

Uw

Uw Reistogt duur' dan lang of kort,
 Gy weet, de Hoeder van uw leven
 Zal deugdzaame ARMÔE nooit begeeven,
 En schoon uw spys verminderd wordt,
 Zyn liefdezorg zal nooit vermindren,
 Hy blyft de Vader van zyn Kindren,
 Hy die Elia Vleefch en Brood
 Door Raaven zond, met hem bewogen,
 Beweegt voor u het hart der Ryken in den nood,
 Tot teder mededogen.

Zie, zie 't weldaadig Leeuwendaal,
 Zyn liefdepligt aan u bewyzen!
 't Verkwikt uw hart door drank en spyzen,
 Het kleedt uw naaktheid, zalft uw kwaal,
 Giet Wyn en Oly in de wonden,
 Helpt Weezen, die geen helper vonden,
 En leert de Waereld hoe men moet
 Noodlydenden tot heil verftrekken.
 Dat de Albeheerfcher lang de Volkren dekke en voed'
 Die d' Armen voên en dekken!

VERGANGKLYKHEID.

Ende de Waereld gaat voorby ende haare begeerlykheid. —

I JOH. II. 17.

Deeze oude Vrouw, die in versleten kleedren staat,
Draagt in haar rechte hand een Bloem, die ras vergaat,
In de andre houdt ze een glas, een glas zo ligt te breeken,
En toont VERGANGKLYKHEID ons door dees Schildery:
De Zon, die hier in 't west schier 't half rond schynt ontweken,
Ontdekt ons, dat de tyd loopt onvermoeid voorby.

*Wat is hier tog bestendig en duurzaam in de gansche Waereld! waar wist
Menschelyke, niet dan Menschelyke wysheid of deugd bestendigheid te
vinden? het aangenaamste en alom meest begeerde gaat voorby, en be-
geeft ons, wordt onder het genot, naauwlyks genoten, en slacht het broze
glas, hoe fyner hoe eer gebroken.*

VOLLENHOVE.

Ddd

Hly

Ik zoekt het leven by de dooden,
 De rust op de ongeruste Zee,
 De veiligheid in angst en nooden,
 De vreugd by 't kermend ach en wee,
 Die, afgedwaald van 't spoor der reden,
 Zoekt *onverganglyk* heil in 's Waerelds schynbaarheden.
 Keer Sterfling! keer, gy wordt misleid,
 Kom, zie in myn Bespiegelingen,
 (Daar niets bestendig is dan de onbestendigheid)
 Het *baasverganglyk* lot der ondermaansche dingen.

Beschouw, zo u geen waan verblindt,
 Beschouw uw onbestendig *leven*,
 't Wordt als een damp, een rook, een wind,
 Een stroom, een schaduw voortgedreven.
 Eén ziekte, één koorts, één val, één stoot
 Eén slag, één worm, één kruid veroorzaakt lig't uw' dood.
 Hoe ras verlopen uwe Jaaren,
 Geen Arend vliegt met sneller vlugt,
 Geen Schip zeilt met meer spoed voor wind, door 't vlak der baa-
 Geen afgeschooten' Pyl snort ras'er door de lugt. (ren,

Al zaagt ge als Vorst uw aanzien groeïen,
 Uw Wet gehoorzaamd van 't gemeen:
 Uw Kroon zal niet bestendig bloeïen,
 De dood dringt door de Lyfwacht heen;
 Hy is door slot nog wal te stuiten.
 Uw troon is wankelbaar, ligt wordt ge, eer ge uw besluiten
 Ter uitvoer brengt, in 't stof gelegd,
 Of door het lot der Oorelogen,
 Of door een snood verraad, of, tegen pligt en recht,
 Door 't muitend Volk beroofd van aanzien en vermogen.

Geen *Heerschezugt* keert het Doodsgeweld,
 Geen *magt* heeft ooit zyn magt verwonnen,
 Geen *moed* beschermt den Oorlogsheld;
 Geen *wysheid* wyze Salomonnen,
 Geen *deugd* weerde ooit het Sterflot af,
 Geen blanke *Godvrugt* hoedde een David voor het graf,
 Geen *Jeugd* een Abfalon, dien Spiegel,
 Dat beeld der losse Jonglingschap,
 Geen fiere *schoonheid* spaarde een Esther een Abigel,
 Geen *grysheid* Enochs Zoon op 's Levens hoogsten trap.

't Zy ge u *vermaakt* in weeldezaalen,
 Daar wellust, pracht en overdaad
 Om ftryd, oor, oog en mond onthaalen,
 Maar de eedle Ziel niet wordt verzaad:
 't Zy ge onder drukkend *leed* moet klaagen,
 En flyt in tegenspoed onaangenaame dagen,
 Het zy ge in rust en *vryheid* woont,
 Of leeft van anderen *afhangklyk*,
 Ligt wordt u eerlang, door den dood of tyd getoond,
 Dat 's Waerelds last en lust is onvast en *verganklyk*.

Hoop *goud* op *goud*, kan 't zyn, vergaar
 Den Rykdom der Perufche mynen,
 Vermeer uwe inkomst jaar op jaar,
 En laat uw staat te vaster fchynen:
 Gy koopt, met al dien fchat, hoe groot
 Geen uurtje levens, als u de onvermydbre Dood
 Rukt uit het midden uwer fchyven.
 Het goud hoe hard, hoe vast, hoe lang
 Het duur', het goud zal zelfs hier niet beftendig blyven,
 Maar wacht, met al het aardfche, een zekren ondergang:

Ver.

Verwerf door dappre *beldendaaden*,
 Door *kunst* of *weetenschap* een kroon
 Van onverwelkbare Lauwerbladen,
 Dat groot en klein u achting toon',
 Dat Dichters u onsterfelyk noemen,
 En laat het Nageslacht op uw verdiensten roemen,
 Het hoedt geen Sterfing voor 't vergaan;
 Al mogt uw naam u overleeven,
 Het brengt geen zagter rust u in uw grafplaats aan,
 En 't kan geen langer duur aan uwe beendren geeven.

Bouw Lustwaranden dat uw staat,
 Uw kunde, en orde, en groot vermogen
 In keur van vrugten, hoffieraad
 En beeldwerk yder fchyne in de oogen;
 Noem vry uw Lusthuis naar uw naam,
 Breng zeldzaamheden uit het Oost en West te faam,
 En laat de Vreemdeling gewaagen
 Van al zyn fchoonheên en waardy;
 Maar doe dit Pronkgewrocht dit zeker opschrift draagen:
 MYN VREUGD EN HEERLYKHEID GAAN MET DEN TYD VOORBY!

De Aloudheid *bouwde* uit Marmersteen
Paleizen, Tempelen hoog van kruin,
 Wier weidsche pracht voorlang verdwenen
 Of ligt veranderd is in puin.
 Niets kan den tand des tyds verduuren,
 Al roemt Semiramis op Babels trotsche muuren,
 Efeze op 't grootfche Tempelwerk,
 Egipte op graf- en -praalgestichten,
 En Rhodes op zyn beeld, de tyd, hun magt te fterk,
 Deed hen met al hun zwier voor zyne woede zwigten.

Geen *Ryk*, hoe groot, hoe ver geacht,
 Hoe trouw befchermd door heir en vlooten,
 Hoe wel voorzien van Oorlogsmagt,
 Hoe wys beftierd door de eer der Grooten,
 Hoe ryk, hoe trots, hoe min belast,
 Staat onveranderlyk op zynen grondslag vast:
 Gefchokt door harde Stormorkaanen,
 Wordt ligt, (gelyk de ervaring leert)
 Het beste land, ter ftraff' van Vorst en Onderdaanen,
 Van zynen glans ontbloot, verwoest en omgekeerd.

Waar

Waar 's *Babel*, dat de laatre Neeven
Van *Juda* sloeg in slaaverny?
Waar *Perzie*, ten top verheven
Op 't puin van *Babels* Heerschappy?
Waar *Griekenland*, wiens heldendegen
Schier 't algemeen bewind der Waereld had verkregen?
Waar *Rome* en zyn gevreesd gebied?
Waar wordt hun Majesteit gevonden?
Elk roept tans uit zyn afch.: „het duurzaam woont hier niet,
„ De tyd heeft ons gebaard, de tyd heeft ons verslonden!

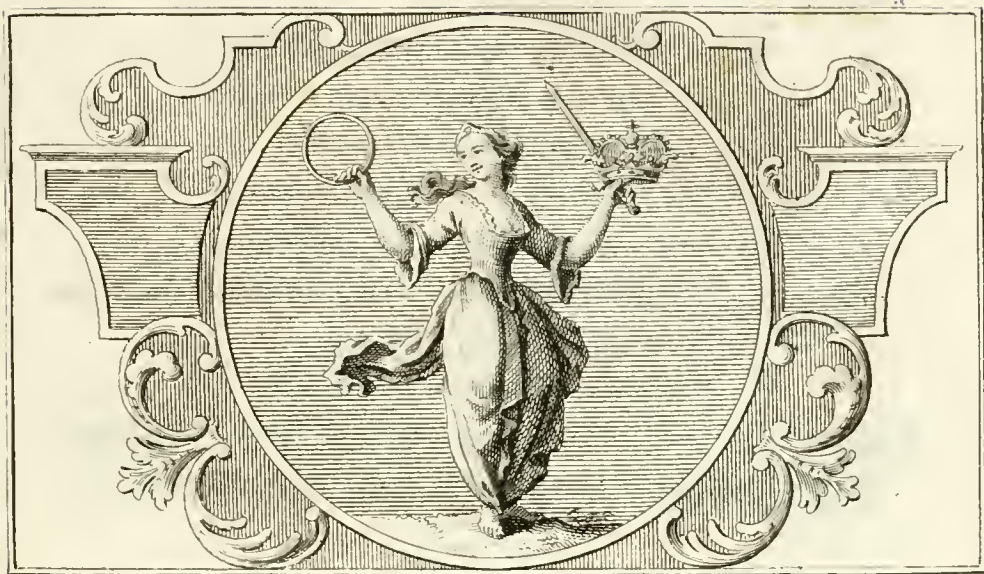
Geen *Vriendschap* kan, hoe teer ze mint,
Hier de ONVERGANKLYKHEID verwerven,
Een *David* moet zyn' trouwen vrind,
Zyn' *Jonathan* door 't Krygslot derven.
Geen *Huwlyksmin*, wier liefdeband
Twist, ramp, nog afgunst breekt, houdt hier bestendig stand,
Geen *Jakob* redt het lieve leven
Van *Rachel*, al zyn lust voorheen,
't Is alles hoe geliefd, hoe magtig, hoe verheven,
Vergangklyk, ydel, los, behalven God alleen.

Zoudt

Zoudt ge u myn Ziel! dan nog vergaapen
 Aan aardſche goedren , kort van duur?
 Gy zyt voor de Eeuwigheid geſchapen,
 Verzaakt ge uwe edele Natuur?
 't Past u om bet'ren ſchat te denken
 Dan dien de dief, de tyd, de mot, of roest kan krenken,
 Zoek God, die blyft als 't al vergaat,
 Die Hem bezit kan niets ontbeeren,
 Hy is een vaste Rots, een zekre toeverlaat,
 Schoon Aarde en Hemel tot hun' eerſten bajert keeren.

Verſlaaf dan aan het tydlyk goed
 ô Batavier! geen vrye harten:
 Hoe vaak zaagt gy 't, door vloed, en gloed,
 Door Veepeſt, ſtorm en Oorlogſmart
 Geheel vernietigd of beſnoeid?
 Daar groeit in Neêrlands Tuin, offchoon 'er voorſpoed groeit,
 Geen vrugt die eeuwig kan verblyen,
 Geen Kanan kweekt dat duurzaam ooft,
 Het wordt vergeefs gezogt in 's Waerelds woestenyen,
 Maar is aan 't vroom gemoed in 't Paradys beloofd.

EEUWIGHEID.

Eer de Bergen geboren waaren, en gy de *Waar*eld voortgebragt hadt: ja van EEUWIGHEID tot EEUWIGHEID zyt gy God. Gy doct den Mensch wederkeeren tot verbryzeling: ende zegt, keert weder gy Menschen Kinderen, want duizend jaaren zyn in uwe oogen, als de dag van gisteren, als by voorby gegaan is: ende (als) eene nachtwaake.

PSALM XC. 2, 3, 4.

Wie maalde ooit de EEUWIGHEID met juistgepaste trekken?

Hier wordt ze van ons als een *Jonge Maagd* beschouwd,
 Vermits ze door den tyd nog krachtloos wordt, nog oud;
 Een' Kring, waaraan nog eind nog aanvang is te ontdekken,
 Draagt ze in haar rechte hand, in de andre een Kroon en Zwaard,
 't Geen 't eeuw'ig lot der Deugd en ondeugd ons verklaart.

Wat gemoed kan de EEUWIGHEID zig verbeelden? wie peilt den grondeloozen afgrond? Denk honderdduizend jaaren ô Mensch! zo wordt de EEUWIGHEID geenzins begrepen. Denk duizendmaal duizend eeuwen, by de EEUWIGHEID mag het in 't minste niet halen. Denk zoveel duizenden van Jaaren of eeuwen als 'er graspruiten op de Aarde zyn, baaren in Zee, of zant aan het Zeestrand, als 'er jaaren, dagen of uren tyds verlopen zyn, nadat de tyd eerst begon, nog wordt door dit alles geene EEUWIGHEID uitgedrukt of geminderd.

VOLLENHOVE.

Eee

Wyk

*W*yk Waereld, wyk Goud, Eer en Pracht!
 Uw luister kan niet *eeuwig* duuren,
 Gy, zo 't verstand u recht betracht,
 Zyt slechts een vrugt van weinige uren.
 All' 't aardfch spoedt naar zyn ondergang;
 Myn kunst kiest de EEUWIGHEID ten voorwerp van haar' zang,
 Zo fluit zy haar Bespiegelingen:
 Ze poogt aan 't einde van haar werk,
 Van de eindlooze EEUWIGHEID, fchoon onvolmaakt te zingen.
 Oneindig wezen! dat uw kracht haar onmagt fterkk'!

Eer God nog, in 't begin der dagen,
 't Licht uit het aaklig duister riep,
 En, naar zyn *eeuwig* welbehagen,
 Den Tyd, Stof en Beweeging fchiep,
 Eer Aarde en Lugt en Vuur en Stroomen
 Nog uit hun niet, op zyn bevel zyn voortgekomen,
 Eer nog de tyd door dag, en ftond,
 En oogenblikken wierd gemeeten,
 Eer de Englen juichten, als het Aardryk wierd gegrond,
 Toen wierd reeds de EEUWIGHEID! *alleen van God bezeten.*

God,

God, die begin nog einde heeft,
 't Begin en Eind' van alle dingen,
 Die uit-en-door-zigzelven leeft,
 Wiens Wezen geen veranderingen
 Door eenig toeval ondergaat,
 Die al wat was, en is, en zyn zal gadeslaat,
 God is aan maat nog tyd gebonden,
 Die *Eeuwige* en volmaakte Geest,
 Schoon ook al 't Schepslenheir wierd door den tyd verflonden,
 Blyft nogtans *eeuwig*, wat hy *eeuwig* is geweest.

Wie kent dat nooitbegonnen leven,
 Dat al wat leeft het leven gaf,
 Dat, door geen voortgang voortgedreven,
 Neemt door geen jaar-of-eeuwen af?
 Wie meet het *eeuwig* Alvermogen?
 Hier stuit de denkingkracht, hier schemeren onze oogen —
 Hier ziet het scherpst verstand zig blind!
 Wat Mensch kan tot die hoogte stygen?
 Wie peilt een diepte, daar het brein geen grond in vindt?
 Buk Sterfing! buk in 't stof en leer eerbiedig zwygen!

Hoe moet hier de *aardsche heerlykheid*,
 Gelyk een rook en damp verdwynen?
 Wat is een *Vorst*, wiens Majesteit
 In 't oog der Waereld groot mag schynen?
 Offchoon geen Vyand hem belaagt,
 Zyntroon door wysheid, magt en rykdom word geschraagd,
 Niets kan hem voor het *Sterfot* spaaren,
 Straks meldt ons reeds zyn grafgesteent':
 „ Dees wierd geboren — en hy heerschte zo veel jaaren —
 „ Maar stierf ten laatsten — en hier rust zyn dor gebeent.”

Beschouw onze *aarde* en *all' de schatten*,
 Die myn, en berg, en bosch, en veld,
 En stroom, en zee in zig bevatten,
 En daar de Sterfling prys op stelt!
 Beschouw de *tintelende vieren*,
Zon, Maan en *Starren*, die de hemeltent versieren,
 En wat Natuur ooit heeft gebaard:
 't Roept saam, uit meer dan duizend monden:
 „ Wy zyn door 's Hoogsten hand geschapen en gespaard,
 „ Maar worden eerlang, op zyn wenk, ook weer ontbonden.”

De

De *Ziel* alléén het eêlst gewrocht,
 Die vonk door 't eeuwig Licht ontfoken,
 't Onstofflyk deel aan 't stof verknogt,
 Wordt niet geblust, wordt niet verbroken.

Zy blyft, schoon 't zigtbre wordt gefloopt,
 Verduurt den tyd, en schoon de tyd ten einde loopt,
 Zy heeft nogtans geen eind te vreezen.

Hy, die haar eerst het aanzyn gaf,
 Schonk aan haar de EEUWIGHEID, en haar onsterfelyk wezen.
 Neemt door verzwakking, nog verloop van jaaren af.

Al blust de Dood het *tydlyk leven*,

Al moet ze, op last van 's Levensheer,
 Zig uit haar leemen hut begeeven,

Straks keert zy naar haar' oorsprong weer,
 En zal, kon Godvrugt haar bekooren,

Een vreugd genieten, die geen tyd of leed kan stooren.

Daar leed en tyd zyn onbekend;

Of, kon haar de ydelheid behaagen;

Was de ondeugd haar vermaak: dan heeft haar straf geen end';

Haar vuur wordt nooit geblust, haar worm zal *eeuwig* knaagen.

ô EEUWIGHEID! wat Sterfling zal
 Uw beeld zig recht voor oogen stellen?
 Hy mag 't ontelbaar groot getal
 Der flinkerende Starren tellen,
 Hy tell' de dropen van al 't nat,
 Dat bron, en beek, en stroom, en Oceaan bevat,
 Al 't Kruid dat all' de velden kweeken,
 En schoon zyn kunst voor yder kruid
 En drop en star, den tyd van duizend jaaren reken'
 Nog drukt dit al den duur der EEUWIGHEID niet uit.

Gy, die, in 's Levens vlugtige uren,
 Uw hart met *yde glorie* vleit,
 Hoe kort zal uwe *hoogheid* duuren!
 Hoe lang een naderende EEUWIGHEID!
 Durft ge om *een schat van weinig dagen*,
 Om winst die ligt vergaat, een *eeuwig beilgoed* waagen?
 Verkiest ge een *korte weelde en lust*,
 Een vreugd van weinige oogenblikken?
 Vrees voor eene EEUWIGHEID, waarin geen tyd van rust,
 Geen droppel van genaê den Zondaar zal verkwikken.

Maar

Maar gy die uwen tyd besteedt
 In 's Hoogsten dienst, ô *Deugdbetrachters!*
 En vaak in druk uw dagen fleet,
 Geplaagd door snoode Godverachters,
 Verwacht een vreugd die nooit verdwynt,
 Een Kroon die *eeuwig* bloeit, een licht dat *eeuwig* schynt,
 Een rust die nimmer wordt bestreden,
 Een luister zonder finet of vlek,
 Een leven niet geschokt door wisselvalligheden,
 Door Jonkheids onkunde, of door Ouderdoms gebrek.

Misleiden, die, door waan.gedreven,
 Terwyl ge 't licht der waarheid derft,
 Ontkent het leven na dit leven,
 En meent dat Zielen Lichaam sterft:
 Keert keert terug! wie kan niet merken,
 Die d' oorsprong van de Ziel, haar wezen en haar werken,
 En 's Scheppers wysheid gadeslaat,
 Die let hoe menigmaal op aarde,
 De Deugd haar loon ontbeert, en de ondeugd straf ontgaat,
 Dat zy onsterfelyk is en boven 't stof in waarde?

Wierd

Wierd uwer Vadren Krygsbeleid
En Heldenmoed ô Batavieren!
Geheiligd aan de *Onsterflykheid*,
Gekroond met bloeiende eerlauwrieren:
Tracht naar een Kroon van meer waardy,
Die door geen tyd verwelkt, en door geen Tiranny
Of wreevle Muitzugt wordt geschonden,
Strydt om eene *eeuwige* erfenis,
Om 't Ryk daar dood, nog rouw, nog droefheid wordt gevonden,
Dat *eeuwig* duurt, gelyk zyn Koning *eeuwig* is.

Zo zong myn kunst, die onderscheiden
De *Deugd* en *Ondeugd* heeft gemaald,
Het *eeuwig* lot, dat voor die beiden
In vreugd of droefheid is bepaald.
Zo toont ze, aan 't einde van haar zangen,
Den prys aan 't einde van de Loopbaan opgehangen.
Dog U, die 't *eeuwig* licht bewoont,
U wordt myn Offer opgedraagen,
Gy schonkt myn dichtlust kracht, gy hebt me uw hulp getoond,
Laat *eeuwig* hart en mond van uwen lof gewaagen!

B L A D W Y Z E R

D E R

ZINNEBEELDEN EN BESPIEGELINGEN.

A.			H.		
		Bladz.			Bladz.
<i>Arbeid</i>	-	265	<i>Haat</i>	-	113
<i>Armoede</i>	-	385	<i>Hoop</i>	-	9
	B.		<i>Hoeraardy</i>	-	177
<i>Boetvaardigheid</i>	-	233	<i>Huwelyk</i>	-	65
	D.		I.		
<i>Dankbaarheid</i>	-	193	<i>Jeugd</i>	-	361
<i>Dronkenschap</i>	-	305	K.		
<i>Dwinglandy</i>	-	225	<i>Kuischheid</i>	-	185
	E.		L.		
<i>Eenzaamheid</i>	-	297	<i>Landbouwwery</i>	-	73
<i>Eeuwigheid</i>	-	401	<i>Lastering</i>	-	81
	G.		<i>Leerzaamheid</i>	-	129
<i>Gebed</i>	-	33	<i>Letteroefening</i>	-	1
<i>Geloof</i>	-	57	<i>Liefde</i>	-	105
<i>Geruſtheid des Gemoeds</i>	-	313	<i>Liefde tot het Vaderland</i>	-	281
<i>Gierigheid</i>	-	169	<i>Logen</i>	-	49
<i>Godloosheid</i>	-	241	<i>Luiheid</i>	-	273
<i>Godsdienſt</i>	-	153	<i>Luifter van een' goeden Naam</i>	-	89
<i>Godvrugtigheid</i>	-	249	<i>Lydzaamheid</i>	-	17
		F f f			M.

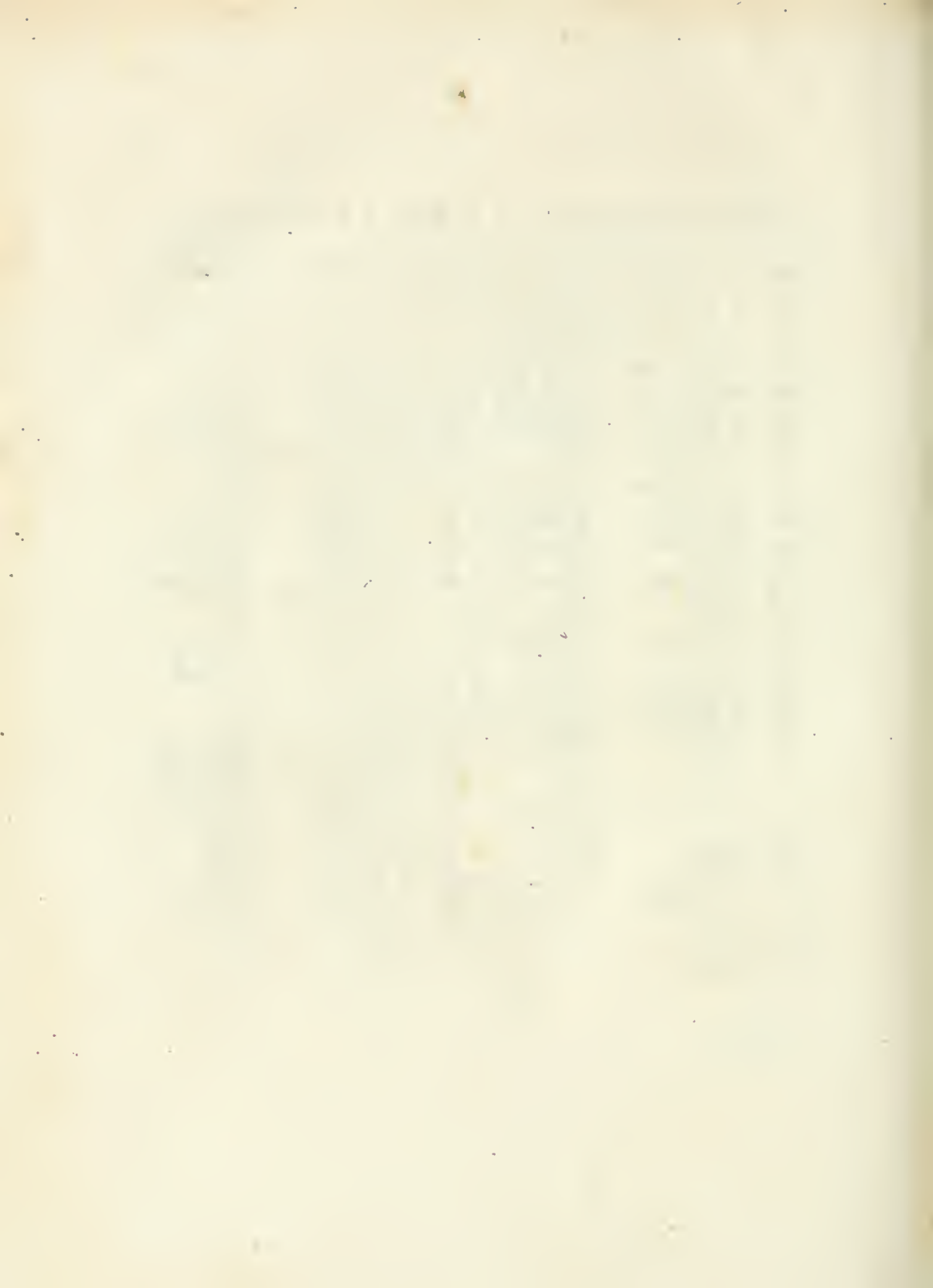
B L A D W Y Z E R.

M.			V.		
		Bladz.			Bladz.
<i>Maatigheid</i>	-	25	<i>Verdraagzaamheid</i>	-	329
<i>Milddaadigheid</i>	-	41	<i>Vergangklykheid</i>	-	393
<i>Morgenstond</i>	-	345	<i>Vervolging</i>	-	337
<i>Muitery</i>	-	289	<i>Voorzichtigheid</i>	-	121
N.			<i>Vrede</i>	-	201
<i>Nacht</i>	-	353	<i>Vriendschap</i>	-	137
<i>Nedrigheid</i>	-	145	<i>Vryheid</i>	-	217
O.			W.		
<i>Oorlog</i>	-	209	<i>Waarheid</i>	-	161
<i>Ouderdom</i>	-	369	<i>Wanhoop</i>	-	321
R.			Y.		
<i>Rykdom</i>	-	377	<i>Ydelheid</i>	-	97
S.					
<i>Schynheiligheid</i>	-	257			

DRUK-

DRUKFEILEN EN VERBETERINGEN.

Bladz. reg.	staat:	lees:	Bladz. reg.	staat:	lees:
12	12 alldroefigst	alldroefigst	163	3 den	de
14	16 Troosterresfe	Troosteresfe	166	19 vliegt	vlugt
	18 standt	stand	170	2 de	den
16	5 verbeeld	verbeeldt	171	6 schandelyke	schandlyke
19	1 der Kristen	der Kristnen	175	20 naa	naar
29	20 kleet	kleedt	179	8 verfallen	verzellen
30	15 betovrende	betoovrend	183	13 aanstond	aanstonds
32	5 grampschap	grampschap	188	20 word	wordt
39	11 wierdt	wierd	189	6 ontblooten	ontbloote
43	13 wierdt	wierd	193	5 houd	houde
47	5 's Naastens	's Naasten	199	1 veilige	veilige
51	18 bekladt	beklad		8 Erktenis	Erkennen
51	19 den bron	de bron	206	12 ontbloten	ontblooten
63	14 DAVIDS	DAVIDS	213	3 wendelt	wentelt
65	5 pään	pään	221	20 bevreest	bevreest
69	13 welgelään	welgelään	223	11 Huichlary	Huichlaary
76	16 gins	gints		Godtonteering	Godonteering
80	20 Druk	Drukke	234	5 schreid	schreit
86	2 aadertong	addertong	237	9 schonk	schonkt
88	17 leidzaam	lydzaam		10 hoede en roe-	hoedde en
95	18 die	dien		de	voedde
95	1 eens Kristen	eens Kristens	241	4 haare	haar
110	8 den dood	de dood	246	8 uw	u
112	6 verblydt	verblyd	267	15 mist	mest
116	15 schult	schuld	299	2 Beminnares	Beminnares
131	5 geleid	geleidt	318	14 word	wordt
	8 ryke	ryken	320	13 die onwaar.	dien onwaar.
135	18 onweetenheid	onweetend.		deerbre	deerbren
		heid	322	12 aaklyk	aaklig
142	17 bemindt	bemint	325	19 ontzegt	ontzegt
143	12 dog	tog	336	13 kettens	ketens
151	11 graag — ge-	gaarn — ge-	339	8 vergunt	vergund
	breeken	breken	344	7 Moordlust	Moordlust
154	3 daar	door	360	14 verlicht	verlichte
156	2 den	de	382	8 Zyne	Zyn
160	3 onze	onzen	384	17 Moogt	Mogt

Kunstbezit RRP

CC

N° 3.1.2

